ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ
ಸಂಭಾವ್ಯ ರಾಣಿಯರು
ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ ಗೆ

ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ
ಹಂಪಿ

2007

ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ
ಸಂಭಾವ್ಯ ರಾಣಿಯರು
ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ
ಸಂಭಾವ್ಯ ರಾಣಿಯರು
ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಸಂಶೋಧಕರು

ವೈ. ಎಂ. ಕುಮುದಿನಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಎಚ್. ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ

ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ ಗೆ

ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

ಹಂಪಿ

2007

ಪರಿವಿಡಿ

ಭೂಮಿಕೆ

ಭೂಮಿಕೆ

ನಾನೂ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೆ?

-ಸೋಜರ್ನರ್ ಟ್ರೂಥ್

ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಭೂತ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಚಿಂತನೆಯೆಂದರೆ ಲಿಂಗಪ್ರಬೇಧ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಮಹಿಳಾ ಜಾಗೃತಿ. ಪುರುಷ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀ, ಆ ಸ್ಥಾನದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ತನ್ನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ; ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ಸತ್ವವನ್ನು ಬುಡಸಮೇತ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ತನ್ನತನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು, ತನ್ನ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳ ಮಾನವಜೀವಿ, ನನ್ನ ಹೆಣ್ತನ ಜೈವಿಕ, ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1851 ರಲ್ಲಿಯೇ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ಮಹಿಳೆ ಸೋಜರ್ನರ್ ಟ್ರೂಥ್ ''ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯುತಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಈಗ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅದನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಸರಿಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಪುರುಷರು ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಬಿಡುವುದು ಲೇಸು'' ಎಂದು ಅಮೇರಿಕದ ಓಹಿಯೋ ರಾಜ್ಯದ ಆಕ್ರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ನುಡಿದರು. ಮತ್ತೆ ಆಕೆ 1867 ರಲ್ಲಿ 'ನಾನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಯಾವ ಹಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ದನಿಯೇ ಇಲ್ಲ, ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವರೂ ಇಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತರಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ತನ್ನದೇ ದನಿಯಿರಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿಷಿದ್ಧ ಸ್ಥಳವಾದರೆ ಪುರುಷರೂ ಅಲ್ಲಿರಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಸೋಜರ್ನರ್ ಟ್ರೂಥ್ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿಹೊಂದಿದ ಒಬ್ಬ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ನೀಗ್ರೋ ಮಹಿಳೆ. ಆಕೆಯ ದನಿ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ದನಿಯಾಗಬೇಕು.

ಬೌದ್ಧಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವರ್ಜೀನಿಯಾ ಉಲ್ಫ್ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೂರು, ನೆಲ, ದನಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾವು ಹೊಸ ಯುಗಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ನಿತ್ಯವೂ ನೂತನ ವಿಚಿತ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೊಸ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸರಿಸಮಾನತೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ದನಿಯೆತ್ತರಿಸಿ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅವು ದೃಢವಾದ ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಜಾಗೃತಿ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಿಶ್ಚಿತ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿ,

ದಿನದಿನವೂ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವ ವಾತಾವರಣ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪದ ತೀವ್ರ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಚರ್ಚಾಸ್ಪದ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಶ್ನೆಯು, ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತ ಸದಸ್ಯಳಾಗಲು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ, ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಿರುವ ಸ್ಥಾನ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಇರಬಹುದಾದಂತಹ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮಹಿಳಾಪ್ರಶ್ನೆ ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬಹು ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವರ ಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅಜ್ಞಾನ ಈ ಮಹಿಳಾಪ್ರಶ್ನೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸವಾಲೆಸೆಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಜಾಗೃತರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಸರಿಸಮಾನತೆ ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ವಿಮೋಚನೆಯಿಲ್ಲ'.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಚರಿತ್ರೆ : ಇದನ್ನು ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ
ಇದು ಪಿತನನು ಪಳಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪರಿವಿಡಿ
ತಿಳಿಯಿರಿ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಮಹಾನ್ ಸಾಧನೆ
ಪುರುಷನನು ಸಭ್ಯನನ್ನಾಗಿರಿಸುವ ಮಹಾನ್ ಯೋಜನೆ

–ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಲರ್ನ್‌ರ್

ಮಹಿಳೆಯರ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮನುಸಂಕುಲದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪುನರ‍್ರಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಾನವ ಕುಲದ ಉಗಮದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಜನರ ಬೇಟೆ, ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ವ್ಯವಸಾಯ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಡಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ನಾಗರೀಕತೆಗಳ ದಿನಗಳ ಹರವಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಬದುಕನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ದಿನಿಗಳ ಪರಾಮರ್ಶೆ ನಡೆಸಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತಕಳಾದ ಡೋರಾರಸೆಲ್ ''ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ತಾತ್ವಿಕ, ದಾರ್ಶನಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಪುರುಷನ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಗಳೆಂದು ಮೀಸಲಾಗಿರುವುದು'' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಅಸಂಗತ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರ ಬದುಕಿನ ಬಲಿಪಶುವಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯೋ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಸಂಚಯನದಿಂದ, ಧೃತಿವಂತಳಾಗಿ, ಅಜೇಯಳಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದಾಳೆ. ಪುರುಷಸ್ವಾಮ್ಯದ ದಿನಗಳು ಮುಗಿದಿವೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ್ಯತೆಯು ಮಾನವರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಜನಾಂಗೀಯ ವಿದ್ವೇಷ, ಸೇನಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕ್ರಮಾಗತ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ದಮನಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ವಿಚ್ಛಿದ್ರಕಾರಿಯಾಗಿ ಮನುಕುಲದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೇ ಕಂಟಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಪುರುಷರಿಗೆ ಕೊಡುವವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಅದರ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪುರುಷನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮೂಕವಾಗಿರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮೌನವನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ನಿರಂತರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಕಿರುಕುಳ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಿಡುಗು, ವಧೂದಹನ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನನಾಂಗ ವಿಚ್ಛೇದ, ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುಹತ್ಯೆ, ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕಿಗೆ ವರವಾದಂತೆ ಶಾಪವೂ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಜಗತ್ತಿನ ಭವಿಷ್ಯ ಇಂದಿಗಿಂತ ಸುಂದರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಭೂತಕಾಲದ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ವರ್ತಮಾನದ ಇರುವಿಕೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸವು ನಮ್ಮ ಸಂಧಿಗ್ಧಗಳಿಗೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು, ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ, ಪರಿಜ್ಞಾನವನ್ನು, ತಾರ್ಕಿಕ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲುದು. ಇತಿಹಾಸದ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆ ಸಕ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪುರುಷರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲಿನ ದಮನಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಳ ಅಂತಃಸತ್ವವನ್ನು ಅವಳ ಚೈತನ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಬದುಕಿನ ಹರವುಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿನ ಅವಳ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಹೊರದೆಗೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಇಬ್ಬರ ಪಾತ್ರವೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕರಾಗಿ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪಾದವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತಕರು ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪುರುಷರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ

ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ

ಹೆಣ್ಣು ಜಗತ್ತಿನ ಕಣ್ಣು - ಕನ್ನಡದ ಜಾಣ್ನುಡಿ

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಾನವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಭೂತ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗೆಗಿನ ಸಮಾಜದ ಅರಿವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಒಂದು ಖಚಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1770 ರಿಂದ 1931 ರವರೆಗಿನ ಸುಮಾರು ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಈ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಹಳೆಯ ಸ್ತ್ರೀವಾದ - ಓಲ್ಡ್‌ಫೆಮಿನಿಸಂ / ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ಪೆಮಿನಿಸಮ್ ಎಂದು ಮಿರಿಯಮ್ ಷನೀರ್ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಳೆಯ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಮೂಲವನ್ನು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ, ಆಸ್ತಿವಂತ ಮಧ್ಯಮ ಮರ್ಗದವರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ; ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದನಂತರ ಈ ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ''ದಿ ವಿಂಟೇಜ್ ಬುಕ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ಪೆಮಿನಿಸಂ''ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಈ ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿಪಾದಕರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಹೌದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯೂ ಹೌದು. ಅ್ಯಲಿಸನ್ ಫ್ರೆಂಚೈಸ್ ಮತ್ತು ರುಥ್‌ಪಿಯರ್‌ಸನ್ ಮುಂತಾದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತಕರು ಸ್ತ್ರೀವಾದವನ್ನು ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬೇಗುದಿ, ಅತೃಪ್ತಿ, ಅಸಮಾನತೆಯ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಸ್ತ್ರೀವಾದದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುರ್ಭರ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರಾಗಿರಬಲ್ಲ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಶೋಷಿತ ಕೆಳಸ್ತರದ ನಿರಾಕೃತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನ ಪುರುಷನದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೆಳಗೆ, ಈ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪುರುಷನಿಗಿರುವ ಆತಂಕ, ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ಉಪೇಕ್ಷಾಭಾವ ಮತ್ತು ಅಸೂಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀವಾದ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿ ಒಂದು ತಾರ್ಕಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಸಮಾಜದ ಲಿಂಗಪ್ರಬೇಧ ವಿವಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಳಹರವಿನಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಸ್ಥಾಪಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ

ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರನ್ನು ಭಿನ್ನವಾಗಿರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಹಾಡಿತು. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆ ಸ್ತ್ರೀವಾದಕ್ಕೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಪುರುಷ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಬಲ್ಲದು.

ಈ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಧುತ್ತೆಂದು ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳೆಂದುಕೊಂಡ ದಾರ್ಶನಿಕರು, ವೇದಾಂತಿಗಳು, ಧರ್ಮಗುರುಗಳು, ಕವಿಗಳು, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅಸಹನೆ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಹೀಗಳೆದು ಹೆಣ್ಣು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದವಳು ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿದಂದಿನಿಂದ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಂತರ್ಗತ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲೆ ಬಂದಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1405ರಲ್ಲಿಯೆ ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್ ಡಿ ಪಿಸಾನ್ ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷರ ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ''ದಿ ಬುಕ್ ಆಫ್ ದಿ ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಲೇಡೀಸ್''ನಲ್ಲಿ ದನಿಯೆತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ''ಸ್ತ್ರೀದ್ವೇಷವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲೆತ್ನಿಸುವ ದೀರ್ಘ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಜೋನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞೆ ಅರ್ಲಿ ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ್ ಥಿಯರಿ ಮತ್ತು ಕ್ವೆರೆಲ್ ಡೆಸ್ ಫೆಮಿಸ್ 1400–1789 ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಕಲ್ಚರ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಸೊಸೈಟಿ-8 (1982) ಪುಟ 28ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಡಚ್‌ಮೂಲದ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಎರಾಸ್ಮಸ್ ಸ್ಪೇನಿನ ಜಾನ್ ಲೂಯಿ ವಿವಸ್, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಥಾಮಸ್ ಮೋರ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲ ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿದ್ದರು. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವಿಧೇಯತೆ, ನಮ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸೌಶೀಲ್ಯಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಕೂಡ ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದುದಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಹಿಳಾಪರ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಚತುರ, ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ರಾಣಿ ಮೊದಲನೆಯ ಎಲಿಸಬೆತ್‌ಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆಗಷ್ಟೆ ನಡೆದಿದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಾಂತಿ, ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಈ ಸ್ತ್ರೀಪರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಷ್ಟಿಸಿಗಲು ಕಾರಣವಾದವು.

ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೇರಿ ಡಿ ಗುರ್ನೆ ಎಂಬಾಕೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದು ಅವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಸಮರ್ಥರು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಲ್ಲ, ಕಾರಣವಿರುವುದು ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕುಂಠಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾಳೆ, ಇದನ್ನೇ ಸಿಮೋನ್ ಡಿ ಬುವಾ

''ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ'' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ''ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಗುಲಾಮರಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ'' ಎಂದು ಗುರ್ನೆ ಬರೆಯುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಷ್ಟೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿರಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾಳೆ.

ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಜಾನ್ ಆಡಮ್ಸರ ಪತ್ನಿ ಅಭಿಗೇಲ್ ಆಡಮ್ಸ್ ತಮ್ಮ ಪತಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ''ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರೂ ನಿರಂಕುಶ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಾರರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಿ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಮನವನ್ನಾಗಲೀ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಒಂದು ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದ ಯಾವ ಶಾಸನಗಳಿಗೂ ನಾವು ಬದ್ಧರಲ್ಲ'' (ಮಾರ್ಚ್ 31, 1776). ''ನೀವು ಪುರುಷರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸದಾಶಯ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿಮುಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯರ ಮೇಲಿನ ನಿಮ್ಮ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಟ್ಟುಹಿಡಿಯುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಅತಿ ಕಠಿಣ ವಸ್ತುಗಳಂತೆ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವವೂ ಕೂಡ ಅತಿಸುಲಭವಾಗಿ ಮುರಿಯಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಿ.... ನಮ್ಮ ಒಡೆಯರನ್ನು ಹಿಂಸಾಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ನಿಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲೆವು, ನಿಮ್ಮ ಸಹಜ ಮತ್ತು ಕಾನುನು ಬದ್ಧ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾಲ್ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು (ಮೇ 7, 1776) (ಫೆಮಿಲಿಯರ್ ಲೆಟರ್ಸ್ ಆಫ್ ಜಾನ್ ಆಡಮ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಹಿಸ್ ವೈಫ್ ಅಭಿಗೇಲ್ ಆ್ಯಡಮ್ಸ್ ಡ್ಯೂರಿಂಗ್ ದಿ ರೆವೆಲ್ಯೂಷನ್ , ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಆ್ಯಡಮ್ಸ್. ದಿ ಬುಕ್ ಆಫ್ ಅಬಿಗೇಲ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಜಾನ್. ಕಲೆಕ್ಟೆಡ್ ಲೆಟರ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಆ್ಯಡಮ್ಸ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ 1762-1784 ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಬಟರ್ ಫೀಲ್ಡ್ ಹಾರ್ವರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್ 1975)

ಮೇರಿ ಉಲ್ಸ್ಟನ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಾಂತ ''ವಿಂಡಿಕೇಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ರೈಟ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್'' ಅನ್ನು ಬರೆದು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕಿನ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದರು. 1848ರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ಸೆನೆಕಾ ಫಾಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕಿನ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು... ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಮಾನರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಕರ್ತೃವು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಲಾಗದ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಖೀ ಜೀವನದ ಸವಲತ್ತು. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಲು ಸರ್ಕಾರಗಳ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಅಧಿ ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾದರೂ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾದರೆ. ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗುವರು ಆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬುನಾದಿಯ ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರದ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಹ್ಯಾರಿಯೆಟ್ ಟೇಲರ್ ಮಿಲ್ ಮತ್ತು ಜಾನ್ ಸ್ಟೂಯರ್ಟ್ ಮಿಲ್ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದಲೇ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದರು. ಮಹಿಳೆಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ

ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪುರುಷನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿರಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

1789ರ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಲಿಂಪೆ ಡಿ ಗೌಜಸ್ ಮಾನವನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆಯಂತೆಯೇ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಳು.

1836 ರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಹವಾಲುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 1860 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊಸ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಪ್ಪಿದವು. ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ವಹಿವಾಟಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಗಳಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು 1882 ರಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ನಂತರ ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತಚಲಾವಣೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಹೋರಾಟಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು.

ಹೀಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಸ್ತಿ ಸಮಾನತೆ, ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿಯಾದರೂ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರತಿ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು, ಪುರುಷನ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು.

ಕುಲ ಬೆಳೆದಂತೆ ಊರು, ದೇಶ, ರಾಜ್ಯಗಳಾದಂತೆ, ರಾಜ ಸೈನಿಕ, ಪುರೋಹಿತ, ಆಸ್ಥಾನಿಕರು ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಗಾಥೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಬರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಗುಲಾಮನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗುರುವಿನವರೆಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಪುರುಷನದಾಯ್ತು. ಆದರೂ ಗಾರ್ಗಿಯಿಂದ ಭಾರತೀದೇವಿಯವರೆಗೆ, ಮಾತೆ ಮೇರಿಯಿಂದ ಮಹಾದೇವಿ ಅಕ್ಕನವರೆಗೆ ಆಸ್‌ಪಾಸಿಯಾಳಿಂದ ಮೇರಿ ಕ್ಯೂರಿಯವರೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ದಾರ್ಶನಿಕಳಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ರಾಣಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಅದು ಮುಂದೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಅಗೋಚರತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ವಿವರಿಸುವುದು.

ಎರಡನೆಯದು ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯ ಹಲವು ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವುದು.

ಮೂರನೆಯದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಗೋಚರತೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನೆಲೆಯ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವುದು.

ಐದನೆಯದಾಗಿ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವೆಂಬ ಇಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹೊರಗಿರಿಸಿರುವ ಪರಿಯನ್ನು, ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಗುರಿ ಮನುಕುಲದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಧಕಿಯರು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಏಳಿಗೆಗೆ ಸಹಭಾಗಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸದ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ರಚನಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸ ರಚನಾ ವಿಧಾನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ; ಅದರ ಉಪ ಆಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಧರ್ಮ, ಕಾನೂನು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿದ್ದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ಅವುಗಳ ಪರಿಧಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಕೆಲವು ಸಾಧಕಿಯರು, ಅವರು ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯವಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸಂಭಾವ್ಯ ರಾಣಿಯರು – ಅಧಿಕಾರ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ~~ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ~~, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರಾಣಿಯರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಸಂವೇದನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಚಯ ನಂತರ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಿದೆ.

ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

''ಮಹಿಳೆಯಿಲ್ಲದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಸ್ವರ್ಗವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವ್ಯವಸಾಯ ಬೆಂಕಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ''

-ಅರಬ್ಬೀ ನಾಣ್ಣುಡಿ

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕವಾಗಿ ವಿಕಸನ ಹೊಂದಿರುವ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಎರಡು ; ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿನ ಗಂಡಿನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಗಂಡು ದೊಡ್ಡ ದೇಹವುಳ್ಳದ್ದೂ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿರುವುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಗಂಡು ಗುಂಪಿನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಇರುವ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರುವ ಚಿಂತನಶಕ್ತಿ. ತನ್ನ ದೈಹಿಕಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಅಳವಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡ ಗಂಡು ತನ್ನ ಯೋಚನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ. ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂತಾನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಗಂಡಿನ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯ್ತು. ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜಿನ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಯ್ತು ಎಂಬ ಸಿಮೋನ್ ಡಿ ಬುವಾರವರ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ದೈಹಿಕಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾತೃತ್ವಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗಂಡಿನ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದುದಲ್ಲದೆ, ಗಂಡಿನ ಆಲೋಚನಾಶಕ್ತಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಿತು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಕಂಡಿತು; ಹೆಣ್ಣೂ ಅಷ್ಟೆ ಸದಾ ಗಂಡಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಕುತೂಹಲಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತ ಕೊಂಚ ವಿನೀತಭಾವ, ಭಯ, ವಿಧೇಯತೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತ ಗಂಡನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತೃತ್ವ ಅವಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು, ಅವಳು ಪುರುಷನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತಳಾಗಿರಲು ಅವಳ ಜೈವಿಕ ಅಂಶಗಳೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಶುಲಾಮಿಕ್ ಫೈರ್‌ಸ್ಟೋನ್‌ರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಜೈವಿಕ ಭೇದಗಳಿರುವಾಗ ಅವುಗಳ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸಹಜಸಿದ್ಧ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಕಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂತಕಾಲದ ಹುಡುಕುವಿಕೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ನಾವು ಮಾನವನ ಹುಟ್ಟು ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳ ನಿಜವಾದ ಮೂಲವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ತೆರೆದು ತೋರಬಲ್ಲ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಘಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅವರ ಅಸಮಾನತೆ ; ಶಿಕ್ಷಣ, ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಗಳ ಕಾಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಇತಿಹಾಸದ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಇಬ್ಬರ ಮೇಲೂ ಕೆಲವು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿನಿಯಮಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪುರುಷಕೃತ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಪುರುಷ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಸಹ ಅವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ದೋರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವ ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ., ಇಲ್ಲವೆ ಅದನ್ನು ಕೈ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಯು ಮಹಿಳೆಯ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸೋಲು ಎನ್ನುವ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಏಂಜೆಲ್ಸ್ ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಾರಣಗಳು ಎನ್ನುವ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ; ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ನತೆಯ ಅಸಮತೋಲನವೇ ವರ್ಗಭೇದದ ಮೂಲ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾಕ್ಸ್ ವೆಬರ್ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರುಷನೊಡನೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ನಿಂತು ದುಡಿಯುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೇಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಮಾಜ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ನಗಣ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರೇ ಒಂದಾಗಿ ಎನ್ನುವಾಗ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಭೇದವಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞಾಭಾವವನ್ನು ಅವರು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಅದರ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕಿಂಗ್‌ಸ್ಲೇ ಡೇವಿಡ್ (ಸೋಷಿಯಾಲಜಿ ಆಫ್ ಪ್ರಾಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ 1937. ಅಮೇರಿಕನ್ ಸೋಷಿಯಲಾಜಿಕಲ್ ರೆವ್ಯೂ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1937-746) ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ದುಷ್ಟ ಅನೀತಿಯುತ ವಿಕೃತ ಪುರುಷರ ಕಾಮದಾಹವನ್ನು ವೇಶ್ಯೆಯರು ತಣಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಏಕೆ ವೇಶ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ? ಅವಳ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನವೇನು? ಅವಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆ ಕಿರುಕುಳಗಳೇನು? ಅವಳೇಕೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬಲಿಪಶುವಾಗಿದ್ದಾಳೆ? ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ವಾದ - ಪ್ರತಿವಾದ - ಸಂವಾದಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಸುವುದಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪ್ರಭಾವ - ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪುರುಷರ ಪ್ರತಿರೋಧ - ಇವು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಸಮಾನತೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುವುದನ್ನು ಕಾದು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹನೆಂದೆನಿಸಿದ ಆಗಸ್ಟ್ ಕಾಮ್ಟೆಯ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಹೀಗಿದೆ. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಬಲಹೀನರು, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ದೇಹವುಳ್ಳವರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕಳಪೆ, ಶೈಶವದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಗಂಡಂದಿರ ಅಧೀನರಾಗಿ ಅವರ ಅಕ್ಕರೆಯ ಗುಲಾಮರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹರ್ಬರ್ಟ್ ಸ್ಪೆನ್ಸರನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೆದುಳು ಪುರುಷರ ಮೆದುಳಿಗಿಂತ ಸಣ್ಣದು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕವರಲ್ಲ. ಅವರು ಪುರುಷರೊಡನೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಎಮಿಲ್ ಡರ್ಕ್‌ಹೀನನ ವಾದವಾದರೂ ಇದೇ ಜಾಡಿನದು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂತರ್ಗತ ಅನರ್ಹತೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಕಳಪೆಯ ಅಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ದೂಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದೆನಿಸಿದರೂ ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ನೋವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ದೇಹ ಚಿಕ್ಕದಾದ್ದರಿಂದ ಮೆದುಳೂ ಚಿಕ್ಕದು ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮಿದುಳಿನ ತೂಕಕ್ಕೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾದ ಸತ್ಯ.

ಸಮತಾವಾದಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳಾದ ಆರ್.ಟಾಂಗ್ (ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ ಥಾಟ್, ಎ ಕಾಂಪ್ರಹೆನ್ಸಿವ್ ಇಂಟ್ರಡಕ್ಷನ್, ವೆಸ್ಟ್ ವ್ಯೂ ಪ್ರೆಸ್ 1989), ಹೆಚ್. ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್ (ಕಾಂಟೆಂಪರರಿ ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ ಥಾಟ್ ಬೋಸ್ಟನ್, ಜಿ.ಕೆ. ಹಾಲ್ 1983), ಕ್ರೋನಿನ್ ಎಸ್ (ಅನ್‌ಈಕ್ವಲ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟಿಂಗ್ ಇನ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ರಿಲೇಷನ್‌ಷಿಪ್ಸ್, ವಿಮೆನ್ ಎ ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ್ ಅರ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟಿವ್, ಎಡಿಟೆಡ್ ಜೆ. ಫ್ರೀಮನ್, ಪಾಲ್ ಆಲ್ಟೊ, ಸಿ.ಎ. ಮೇಫೀಲ್ಡ್ ಪ್ರೆಸ್) ಮುಂತಾದವರು ಕುಟುಂಬವು ಒಂದು ಭಾವ ಪರವಶತೆಯ ಅಥವ ಅನುರಾಗದ ಬಂಧನವಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಘಟಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅವಲಂಬನೆಯು ವಿವಾಹ ಮಾತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುವವರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನವಾದ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ವಂಶೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಬಳರಹಿತ ದುಡಿಮೆಗಾರರಾಗಿ ಬೂರ್ಜ್ವಾಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬೂರ್ಜ್ವಾ ವಿವಾಹಗಳು ವೇಶ್ಯಾ ವೃತ್ತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ. ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಬಿಡಿಗೆಲಸದವಳಂತೆ ಮಾರಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ ; ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಗುಲಾಮಿ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಮಾರಲಾಗುತ್ತದೆ ; ಎಂದು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪೆರಿಯಾರ್ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ನಾಯಕರ್ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಂಜೆಲ್ಸ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಅವರು ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಸಹಜವಾದುವಲ್ಲ, ಅವು ರೂಢಿಗತವಾದವು. ಕೋಪ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳು ಮಾನವ ಸಹಜವಾದುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಸಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಅಂಗೀಕೃತ ಗುಣಗಳು ಎಂದೆನಿಸಿದ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೌಶೀಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾತೃತ್ವಗಳನ್ನು ಪೆರಿಯಾರ್ ಟೀಕಿಸುತ್ತ, ಈ ಭಾವನೆಗಳು ಅನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತ ಕಲ್ಪನೆಗಳಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ; ಅವು ಪುರುಷನಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮತ್ತು ಆ ಅಧೀನತೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅದರಲ್ಲೆ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಪೌರುಷವೆನ್ನುವುದು ಗಂಡಸಿನ ದೈಹಿಕಬಲದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಅದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಡೆ ; ಲೈಂಗಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳು ಪೂರ್ವಗ್ರಹವುಳ್ಳದಾಗಿದ್ದು ಗಂಡಸಿನ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿರಿಸಿ ವೈಭವೀಕರಿಸುತ್ತ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ, ಏಕಪತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅನಿಷ್ಟ ವೈಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿವೆ.

ಏಂಜೆಲ್ಸ್‌ನನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತ ಖಾಸಗೀ ಆಸ್ತಿ, ವಿವಾಹ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿರುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಅವರು ಬಯಸಿದಂತಹ ಆತ್ಮಸಮ್ಮಾನದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದವು. ಹೆಣ್ಣು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ; ನಂತರವೇ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಶುಲಾಮಿಕ್ ಫೈರ್‌ಸ್ಟೋನ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಜೈವಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಆಂಧೋಳನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಜೆಂಡರ್, ವಿ. ಗೀತಾ, ಸ್ತ್ರೀಸೀರೀಸ್, ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಮೈತ್ರೇಯಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ್)

ಇದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದ. ಇದರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮಾನವನ ಸಹಜ ಗುಣಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತವೆ. ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅವರು ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ಮರು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಸುತ್ತಾರೆ. ಜೆಸ್ಸಿ ಬರ್ನಾರ್ಡರು ತಮ್ಮ ''ಫೀಮೇಲ್ ವರ್ಲ್ಡ್''ನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯು ಒಂದು ಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸತ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿದೆ. ಅದು ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಸಂಘಟಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯದ ಮೌಲ್ಯ, ಸಂಚಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಾಬ್ದಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಬ್ದಿಕವಲ್ಲದ ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ತಂತ್ರವಿಧಾನಗಳ ಖಚಿತವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಪ್ರಣೀತ ರೂಢಿಯ ನಮೂನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲ ಜಗತ್ತಿಗೆ

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಮುಂತಾದ ಪುರುಷ ನಿರ್ಮಿತ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಎ ಸೋಷಿಯಾಲಜಿ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್, ಜೇನ್. ಸಿ. ಓಲೆನ್‌ಬರ್ಗರ್ – ಹೆಲನ್. ಎ. ಮೂರ್. ಪುಟ 24 ಮತ್ತು 25)

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದೀಚೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಿಸಿ, ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಗಣ್ಯವಾಗಿರಿಸಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಮಾನತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಉದಾರವಾದಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಪರಂಪರೆಯು ಮೇರಿ ಉಲ್ಸ್ಟನ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಹ್ಯಾರಿಯೆಟ್ ಟೇಲರ್, ಜಾನ್ ಸ್ಟುವರ್ಟ್‌ಮಿಲ್, ಬೆಟ್ಟಿಫ್ರೀಡನ್ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳ ಕೊರತೆ; ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರಕಿದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ; ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುರಿ ಸಮಾನತೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾದಕ್ಕೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯು ಒತ್ತು ನೀಡಿತು. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಕಾರಗಳು ಅಗತ್ಯ. ಮೇರಿ ಉಲ್ಸ್ಟನ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ ವಿಂಡಿಕೇಶನ್ ಆಫ್ ದಿ ರೈಟ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು ; ಉತ್ತಮ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಈ ಉದಾರವಾದಿಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಕಳಪೆ ಅಥವ ಉತ್ತಮರು ಎಂಬ ವಾದಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕವಾದುವು ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದುವು ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ''ದಿ ಸಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್''ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು.

ಕ್ಯಾರೋಲ್ ಷೆಫೀಲ್ಡ್, ಶುಲಾಮಿಕ್ ಫೈರ್‌ಸ್ಟೋನ್ ಮುಂತಾದವರು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅವರ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು, ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮನಿಷಿದ್ಧ ಸಂಭೋಗ, ಹೊಡೆತ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯಾಗಿರುವುದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದವು

ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಯೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಕೂಡ ಒಂದೇ ರೀತಿಯವು ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಮಹಿಳೆಯು ಮಹಿಳೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಮತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀವಾದದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಅನೇಕ ಹರವುಗಳಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿರುವುದರೊಡನೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಕೆಳಸ್ತರದ ಜನರಿಂದಲೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಬಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯೂರೋಪು ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಇದು ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ನಡೆಸಿರುವ ಚಿಂತನೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಎಂದೂ ಜಡವಾದ ಸ್ಥಗಿತವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಉದಾರವಾದಿ ಮಾರ್ಕ್ಸಿಸ್ಟ್, ರ್‍ಯಾಡಿಕಲ್ ಮುಂತಾದ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯೈಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದು (ಮೇನಾಡಮೇರಿ) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. (ಬಿಯಾಂಡ್ ದಿ ಬಿಗ್ ತ್ರೀ. ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ರೆವ್ಯೂ) ಭಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀವಾದದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ರೂಪುಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲಾ ಅದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಇದು ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರದೇ ವಿಮರ್ಶಾ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ಸದಾ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುತ್ತ ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳ ಚಿಂತನೆ, ವಿಚಾರ, ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು , ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಂದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಖಚಿತ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಇಂದು ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗಳು, ಪರಿಶೀಲನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅದು ವಿಭಿನ್ನ ಹರವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಸೂತ್ರಗಳು, ಶೋಧಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆಗಳು ಜನ್ಮತಾಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಇತಿಹಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಜಗತ್ತಿನ ಅರ್ಧಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಆ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಇತಿಹಾಸಶಾಸ್ತ್ರದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅನೇಕ ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿದೆ. ಉದಾ. ಗೆರ್ಡಾ ಲರ್ನರ್‌ರವರ ದಿ ಕ್ರೀಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಪೇಟ್ರಿಯಾರ್ಕಿ (1986) ರೊಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್‌ರವರ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್‌ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್, ಹೆಲನ್ ಡೈನರ್‌ರವರ ಮದರ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಮೆಜಾನ್ಸ್ ದಿ ಫಸ್ಟ್ ಫೆಮಿನೈನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕಲ್ಚರ್ (1932), ವಿಲಿಯಮ್ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಅವರ ದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ವಿಮನ್, (ಎರಡು ವ್ಯಾಲೂಮ್‌ಗಳು ಲಂಡನ್ 1982), ಎಲಿಸಾ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ಅವರ ದಿ ಅಂಡರ್‌ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಎ ವ್ಯೂ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಥ್ರೂ ಟೈಮ್ಸ್ ಮುಂತಾಗಿ, ಆದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಕಥಾನಕವು ಇನ್ನೂ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಲಾವಧಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಅಗೋಚರವಾದ ವಸಾಹತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗೂ ವಿವರಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಆದರೂ ಇತಿಹಾಸದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸವೇನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ತಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಭಿನ್ನತೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾಹಿತಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಚನಾ ವಿಧಾನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಬರಹಗಳಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಹೇಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನಡತೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವು ವಿವೇಚಿಸಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ಮಾನವ ಸಮಾಜಗಳ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಿತ ಉದಾರ ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರತರನಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸವು ಸಂಪೂರ್ಣವಲ್ಲ. ಅದು ಕೆಲವೇ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾದರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಮಾನವನ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಚೂರುಪಾರುಗಳ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಲಕ್ಷಣ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಈ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಇಲ್ಲ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬರೆಹಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ ಅವರು ರಾಣಿಯರೊ, ನರ್ತಕಿಯರೊ ಇಲ್ಲ ಗಣಿಕೆಯರೋ ಆಗಿರಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾತ್ರವೇ ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಾನವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕಿದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾವರಣದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಧಾನ ಅಧಿಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪುನರಾವೃತಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ. ಮಾನವ ಕುಲದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಒಳಿತಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಅವಶ್ಯ, ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಇತರರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಕ್ರಮಣ, ಪ್ರಭುತ್ವ ವಿಸ್ತರಣೆ, ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದ ಪುರುಷ ಸಂಕುಲದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸುವಾಗ ತಿಳಿದುಬರುವ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಕದನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ನಿರ್ವಸತಿ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಥವ ನಡವಳಿಕೆ ಎಂಬುದು. ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು, ಅವರ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗಿಂತ, ಅವರ ಲಿಂಗಪ್ರಬೇಧಕ್ಕನು ಗುಣವಾಗಿರಿಸುವುದು, ಪುರುಷ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಬಲದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಧೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು.

ಮಹಿಳೆಯರ ಈ ಅಧೀನತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಅನೇಕ ವಿವರಣೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಗತ್ಯ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಉತ್ಖನನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ನಂತರ ಇತಿಹಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಲೈಂಗಿಕ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡವಳಿಕೆಗಳ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಗಿನ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೂ, ಅವು ಆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಧೀನತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿತ 'ಅಧಿಕಾರ', ದಲ್ಲಿ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿರಿಸುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಗ್ರಹಿಕೆ ; ಮತ್ತು ಸಹನಶೀಲ, ವಿಧೇಯ ಗುಣಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. 'ಅಧಿಕಾರ' ಎನ್ನುವುದು ತನ್ನ ಅಧಿಪತ್ಯವನು ನಿರೂಪಿಸುವಿಕೆ, ತನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧವಿದ್ದರೂ ಪೂರೈಸುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ; ಇದು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷರು

ಅನುಸರಿಸುವ ಒಂದು ಪರಿಪಾಠ, ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅದು ಮಹಿಳೆಗೆ ಅವಳ ಮಾನವ ಸಹಜ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ, ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪುರುಷನು ಮಹಿಳೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಅಂತಸ್ತು, ವಯಸ್ಸು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಆಯಾ ಶ್ರೇಣಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಹಂಚುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕ್ರಮಾಗತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಜನರನ್ನು, ಅವರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅಧಿಕಾರವು ಕ್ರಮಾಗತವಾಗಿರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅಧಿಕಾರವು ಮಾನವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಮಾಗತ ಅಧಿಕಾರವು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕ್ರಮಾಗತ ಅಧಿಕಾರವು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರವಾದುದೆ? ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಈ 'ಅಧಿಕಾರ' ಮತ್ತು 'ಅಧೀನತೆ'ಗಳು ಅನುವಂಶಿಕವಾಗಿ ಆಯೋಜಿತವಾದವುಗಳೆ? ಪುರುಷರು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಲು ಯೋಜಿತರಾದವರೆ? ಇದನ್ನು ಜೀವವಿಕಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಗಿಬ್ಬನ್, ಬಬೂನ್, ಚಿಂಪಾಂಜಿ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ, ದೇಹದ ಪ್ರಮಾಣ, ವಯಸ್ಸು, ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮಟ್ಟ, ಬಾಲ್ಯದ ಬದುಕು, ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಾನ ಜೊತೆಗಾರರ ಒಡನಾಟ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ; ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವಿನ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಅಧೀನತೆಗಳನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಓ ವಿಲ್ಸನ್, ಸೋಷಿಯೋ ಬಯಾಲಜಿ, ದಿ ನ್ಯೂ ಸಿಥಿಸಿಸ್ 1975, ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಚೆಕ್‌ನಾಮ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಫ್ ಹಾರ್ವರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ಉದ್ಧೃತ ಎಲಿಸಾ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್) ದೇಹದ ಎತ್ತರವು ಮಾನವ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಮೇಲೂ ಅಧಿಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳುಳ್ಳ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತವೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇವೆರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾದ್ದರಿಂದ, ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವು ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಊರ್ಜಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಒಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರು ತಮ್ಮ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ಶೋಷಣೆಯಲ್ಲಿನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ತಮಗೆ ಅಧೀನತೆಯು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಾಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಪ್ರಬಲ ಸತ್ಯ.

ಈ 'ಅಧಿಕಾರ' ಮತ್ತು ಅಧೀನತೆಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿರುವುದು ಸಮಾನತೆ. ಆದರೆ ಸಮಾನತೆಯೆನ್ನುವುದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೊಂದು ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾನತೆಯೆನ್ನುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರಾದರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಅನುಸರಣೆ ದೈನಂದಿಕ ಜೀವನದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಈ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಪುರುಷರೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷರಿಗೆ ತಾವು ಸಲ್ಲಿಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಮತ್ತು ಯಜಮಾನಿಕೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಮಹಿಳೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಪುರುಷನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕಾನೂನಿನ್ವಯ ಅವಳ ಸ್ಥಾನ ಪುರುಷನದಕ್ಕಿಂತ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಸ್ತರ ಕೆಳಗೆ ; ಅಲ್ಲದೆ ಕಾನೂನುಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅವಳ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆತರೂ ಸಹ ಆ ಬೆಂಬಲ ಅಮೂರ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಪರಂಪರೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವರಮಾನದ ಉದ್ಯೋಗ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಭತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಳಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ. ವರ್ತಮಾನವು ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದವನೇ ಪುರುಷ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ಪಂದಿಸಿದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರ ಮಹಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರೂ ಇಂದೂ ಜಗತ್ತು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು, ಅವರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮನುಕುಲದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕಾದುದು ಸಹಜವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು. ಇತಿಹಾಸವು ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ವಿಗತಿಗಳ ಕಥಾನಕ. ಈ ಕಥಾನಕ ರಚನೆ ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳಿಂದಾದದ್ದು. ಈ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಆಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮುಂದಾಳತ್ವ, ಕಾನೂನಿನ ಒತ್ತಾಸೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಪುರುಷಪರವಾಗಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯೂ ಪುರುಷ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದ್ದು ಪುರುಷರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅವನ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾಳೆಯೇ ಹೊರತು ಅವಳ ಸ್ವಂತಿಕೆಗೆ ಆಸ್ಪದವೇ

ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಅಷ್ಟೆ ಪುರುಷರ ಜೀವನದ ಅನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಪುರುಷರನ್ನು ಪೂರಕರನ್ನಾಗಲೀ ಅನುವರ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಬಹು ವಿರಳ. ಹೀಗೆ ಸಿಗುವ ಹಿಳೆಯರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಣಿ ಮೊದಲ ಎಲಿಸಬೆತ್, ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ರಾಣಿ ಹಟ್ಷಪುಟ್, ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಗೆ ಸಿಗುವಷ್ಟು, ಇವರೊಡನೆ ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿಯರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳಾ ಸಾಧಕಿಯರನ್ನು ಪುರುಷ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಲೇ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಿಳೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸವೆನ್ನುವುದು ಆಗಿಹೋದ ಘಟನೆಗಳ ಸತ್ಯಶೋಧನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಥವ ಸ್ತ್ರೀ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಎನ್ನುವುದು ಅಸಂಗತ ಎಂದು ಪುರುಷರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದೀ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಸಾಧನೆಗಳೆಂದರೆ ರಾಜಕಾರಣ, ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ, ಕಾನೂನು ಸಂರಕ್ಷೆ, ರಚನೆ, ಆಡಳಿತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ; ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಗೃಹವಿಜ್ಞಾನ, ಕೃಷಿ, ಲಲಿತಕಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗಳೂ ದಾಖಲಾಗಬೇಕು. ಜಾನಪದ ಕಥೆ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಕಾವ್ಯ, ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳು, ಜಾಣ್ನುಡಿ, ಗಾದೆ ಮುಂತಾದ ಮೌಖಿಕ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಗ್ರ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬರಬೇಕು.

ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಕರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಪನ್ನತೆ, ಫೈರ್‌ಸ್ಟೋನ್ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಕಾರಣಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಉದಾರವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ, ವಿದ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ಕೊರತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಾವಲಂಬನೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೋಷಣೆಯ ಕಾರಣಗಳು ; ಅವುಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡಿವೆ ; ಕಾನೂನುಗಳ ರಚನೆ, ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀವಾದೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಮಾಜ ಧರ್ಮದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪುರುಷ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಮೆರೆದದ್ದು, ಆದರೂ ನೂರಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ಧರ್ಮ, ಸಮಾಜ, ಕಾನೂನು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ ಬಗೆಯ ವಿವರಣೆಯೂ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಎರಡು ಗುರಿಗಳಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮಹಿಳೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಎಂದು ಜೋನ್ ಕೆಲ್ಲಿಗೋಡಾಲ್ ತಮ್ಮ

ಸೋಷಿಯಲ್ ರಿಲೇಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ಸೆಕ್ಸಸ್, ಮೆಥಡಲಾಜಿಕಲ್ ಇಂಪ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸದ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಕೆಲವು ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂಟು. ಸಾಂಡ್ರಾ ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಈಸ್ ದೇರ್ ಎ ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ್ ಮೆಥಡ್‌ನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಪು1-11ರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾದರೆ ಅಥವ ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಡನೆ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಫೆಮಿನಿಸಂ ಆ್ಯಂಡ್ ಮೆಥಡಾಲಜಿ ಬ್ಲೂಮಿಂಗ್‌ಟನ್ ಇಂಡಿಯಾನ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್) ಅವರು ವಿಧಾನ, ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವ ಒಂದು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾಹೀತಿದಾರರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳಿವೆ.

ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ

ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಜ್ಞಾನದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ, ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹೊಂದಿಸುವುದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಂಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರಗಳೊಡನೆ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಲಾವಣಿ, ಹಾಡುಗಳು, ಸಾಂಗತ್ಯ, ಮೌಖಿಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಜಾಣ್ನುಡಿಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವಂತಹ ಮಿಥ್ಯೆಗಳನ್ನು (ಉದಾ. ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೈದರನ ಅಪವಾದಗಳು) ವಿವೇಚಿಸಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಿದ್ದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 1. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, 2. ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವ, 3. ಮೌಖಿಕ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮತ್ತು 4. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ

''ಮಹಿಳೆಗೆ ಇತಿಹಾಸವೇ ಇಲ್ಲ'', ''ಮಹಿಳೆಯೇ ಇತಿಹಾಸ, ಮಹಿಳೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೆ'', ''ಮಹಿಳೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಶಕ್ತಿಯುತವೂ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ'' ಮುಂತಾದ ಮಹಿಳೆಯ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸುವಾಗ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು, ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಗಣ್ಯವಾಗಿರಿಸುವಲ್ಲಿನ ಪುರುಷನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಿದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ

''ಮಹಿಳೆಯೆ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾಳೆ''

-ಮೇರಿ ರಿಟ್ಟರ್ ಬಿಯರ್ಡ್

ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಒಂದು ತೀವ್ರಸ್ವರೂಪದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು. ಪುರುಷರ ಮೇಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅವಲಂಬನೆ ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು? ಆ ಶೋಷಣೆಯ ತಂತ್ರವೇನು? ಹೇಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಧೀನರನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಹಿಂದಿನ ಅನುಭಾವಗಳ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಶದೀಕರಿಸಿ ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಗುರಿ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯೆಂದರೆ, ಅವಳನ್ನು ಮೂಕಳನ್ನಾಗಿಸುವ, ಅವಳನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಮರೆಯಾಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವಳ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅಪಮೌಲ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾದ ಅಸಮಾನತೆ ; ಪರಸ್ಪರರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯುವ ಹಕ್ಕು ; ಪುರುಷನ ಅನುಭವಗಳ ದಾಖಲೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ವೀಕರಣ ; ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಅನುಭವಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪುರುಷನ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಹೂತು ಹೋಗಿರುವ ಮತ್ತು ಅವನ ಎಲ್ಲ ಮಾನಸಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ತಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ''ಅಹಂ'' ಅನ್ನು ಅವನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದು ತನ್ನ ಮೂರ್ಖತೆಯ ಪರಮಾವಧಿ ಎಂದು ಸ್ವಯಂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು.

ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಗೋಚರತೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ. ಬಹುತೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಸೂಚಿ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆ ಮನುಷ್ಯ, ಸೇನಾಧಿಪತಿ, ಪುರೋಹಿತ, ಮಂತ್ರಿ, ಕಾರಕೂನ, ಪ್ರಧಾನಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಮುಂತಾಗಿ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗ, ದುಡಿಮೆ ಮುಂತಾದುವು ಪುರುಷನಿಗೇ ಬೇರೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಬೇರೆಯಿದ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅವು ಗೌಣವಾಗಿರಿಸಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಚಿರಂತನವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಜಾಣ್ಮೆ, ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಯ ಮತ್ತು ಕೀಳು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಸಮಾನತೆ ಅಥವ ಸಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ, ಅದು ವಿವಾಹವಾಗಿರಲಿ, ಯುದ್ಧ ವಿರಾಮವಾಗಿರಲಿ, ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿರಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆತಂಕಕಾರಿ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಆಹತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರು ನವಿರಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀವಾದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಫಲಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಚೋದ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ, ತೆಗಳುವಿಕೆ, ಹಂಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕುಹಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಗೆ, ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ವಿವಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರುಥ್ ಪಿಯರ್‌ಸನ್‌ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರಿಸುವುದೋ, ಇಲ್ಲ ಲಿಂಗಪ್ರಬೇಧವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಭಾಗವಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದೋ ಎಂಬ ಸಂಧಿಗ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ಗುರಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದರೂ ಎರಡನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಸರಿಸಮಾನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ; ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದುಗೂಡಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತ ಪಿಯರ್‌ಸನ್, ಮಹಿಳೆಯರು ಅವರ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಖಚಿತ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಇತರ ಸಮಾನ ಚಿಂತಕ ಹೆಂಗಳೆಯರೊಡನೆ ಸೋದರೀ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯಗೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೇಕ್ ತಿನ್ನಲೂ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲೂ ಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಂದು ಪುರುಷರು ದೂರುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಿಜ ಎಂದು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (ರುಥ್ ಪಿಯರ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು ಆ್ಯಲಿಸನ್ ಪ್ರೆಂಟೈಸ್ - ಫೆಮಿನಿಸಮ್ ಆ್ಯಂಡ್ ದಿ ರೈಟಿಂಗ್ ಆ್ಯಂಡ್‌ಟೀಚಿಂಗ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಪುಟ 165-166. ಫೆಮಿನಿಸಂ ಫ್ರಂ ಪ್ರೆಷರ್ ಟು ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಏಂಜೆಲಾ ಮೈಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಗೆರಾಲ್ಡಿನ್ ಫಿನ್ - ರಾವತ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್, ಜಯಪುರ್ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ)

ಸ್ತ್ರೀವಾದವನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು? ಸ್ತ್ರೀವಾದಕ್ಕೂ ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದ ಮತ್ತು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೇ? ಇರುವುದಾದರೆ ಅದು ಯಾವುದು? ಎಂಬ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದುವವರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ

ತಮ್ಮ ಇಂದಿನ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಮರೆಯುವುದಾಗಲೀ ಅಥವ ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನೂ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗತಃಕಾಲದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಂದೋಳನಗಳಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗಿನ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳು ಒಂದು ವಿಧದ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸಬಲ್ಲವು.

ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ, ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ, ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಾಣಬರುವ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ರೂಢಿಗತ ಇತಿಹಾಸವು ವೈಭವೀಕರಿಸುವುದು ಮಿಲಿಟರಿ ವಿಜಯಗಳ ಸಾಧನೆ, ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ, ರಾಜಕಾರಣ, ಆಡಳಿತ, ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ ಮುಂತಾದುವು ಪುರುಷರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಅಲ್ಲಿ ಪುರುಷರದೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ. ಅವರು ಚದುರಂಗದಾಟದ ದಾಳಗಳೂ ಹೌದು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳೂ ಹೌದು, ಸೂತ್ರಧಾರರೂ ಹೌದು.

ಮಾನವನ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರವಾದ ಇತಿಹಾಸವು ಮಾನವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಆಸ್ವಾಲ್ಡ್ ಸ್ಪಂಗ್ಲರ್ ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸ ಪಂಡಿತ ತನ್ನ ''ಡಿಸ್ಕವರಿ ಆಫ್ ವೆಸ್ಟ್'' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳೆಯರೆ ಇತಿಹಾಸ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸ್ಪೆಂಗ್ಲರ್ 'ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವನು ಪುರುಷ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಸ್ವಭಾವಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪುರುಷ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್.ಜಿ. ವೆಲ್ಸ್ ತಮ್ಮ ''ಔಟ್‌ಲೈನ್ಸ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ'' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನೇಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಗೌಣವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಹಟ್ಷೆಪಟ್ಟಳ ಬಗ್ಗೆ ಆತ, ಅವಳು ಸಮರ್ಥಳಾದ ರಾಣಿ ಆದರೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶದ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ಪೂರ್ಣ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವಳಿಗಿಂತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಎನಿಸಿದ ಅನೇಕ ರಾಜರ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವೆಲ್ಸಿನ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲ ಆತ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರನ್ನು ಅಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರೆಂದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ದೂಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಖ್ನೇಟಿನ್ ಮತ್ತು ನೆಫ್ರಟೆಟಿ, ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಮತ್ತು ಅವನ ತಾಯಿ ಒಲಂಪಿಯಾ (ಮೇರಿ ರಿಟ್ಟರ್ ಬಿಯರ್ಡ್ ಆನ್ ಅಂಡರ್ ಸ್ಟಾಂಡಿಂಗ್ ಆಫ್ ವಿಮನ್).

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸ ಪಂಡಿತನಾದ ಎರಿಕ್ ಜೆ ಹಾಬ್ಸಮನ್ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆ ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1978ರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಆತ ಹಿಂದಿನ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು ಮಾನವಕುಲದ ಅರ್ಧಭಾಗವಾದ ಸ್ತ್ರೀಸಂಕುಲವನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆದರೂ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆತ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸಿಲ್ಲ (ಎರಿಕ್ ಹಾಬ್ಸಬಾನ್, ಫ್ರಂ ಸೋಷಿಯಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಟು ದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೊಸೈಟಿ ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ಟುಡೇ ಪು. 126 ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಫಿಲಿಪ್ಸ್ ಗಿಲ್‌ಬರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟೀಫನ್ ಗ್ರಾನ್‌ಬಾರ್ಡ್ ನಾರ್ಟನ್ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್)

ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಫಿಲಪ್ ಏರೀಸ್ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಜಾನ್ ಗಿಲ್ಲಿಸ್‌ನ ಯೂತ್ ಇನ್ ಹಿಸ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1620ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದ ಪ್ಲ್ಯೂಮರ್ ಬಂದರು ಕಟ್ಟೆಗೆ ಮೇ ಫ್ಲವರ್ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದ ಫೌಂಡಿಂಗ್ ಫಾದರ್ಸ್ ಒಂದು ನೆನಪಿನ ಶಿಲಾಶಾಸನವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿರುವ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಹೊಸಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ಹದಿನೇಳು ಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ.

ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳೂ ಕೂಡ ಪುರುಷರ ಸಾಧನೆಗಳ ದಾಖಲೆಯೇ ಇತಿಹಾಸ ಎನ್ನುತ್ತವೆ. ಉದಾ ಹೆರೋಡೋಟಸ್ ಇತಿಹಾಸವು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದ ಮಹಾವೀರರ ದಾಖಲೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಥಾಮಸ್ ಕಾರ್ಲೈಲ್ ಇತಿಹಾಸವು ಮಹಾಪುರುಷರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ ಅದು ಜಗತ್ತು ತಿಳಿದಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತವೂ ಅಸಾಧಾರಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹನೀಯರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿದೆ ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಮೇರಿ ಬಿಯರ್ಡ್ "ಮಹಿಳೆಯೇ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾಳೆ" ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ಪುರುಷರು ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯೈಸಿ ವಿವರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಜಯಿಗಳು. ಸೋತವರ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಅವರನ್ನು ದೀನರನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಗೆದ್ದವರು ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರತಾಪಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಗಾಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸೋಲು ಅವಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ, ರಾಜಕಾರಣದಿಂದ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಶಾಲೀ ಪ್ರಭಾವೀ ವಲಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟಿತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವಳ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿತು.

ನಾಗರೀಕತೆಯ ವಿಕಾಸದ ಮೊದಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಸಮಾನ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ ಹೆಣ್ಣೆ ಮೇಲುಗೈವಳಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ವಿಕಾಸದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮುಂದುವರಿದಂತೆಲ್ಲ ಈ ಎರಡೂ ಬಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆ ಏರು ಪೇರಾಯಿತು. ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ದೈಹಿಕಶಕ್ತಿ ಅವನನ್ನು ಮೇಲಿರಿಸಿತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನ ಕೆಳಗಿಳಿಯಿತು. ಇದು ಎಲ್ಲ ನಾಗರೀಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಶಿಲಾಯುಗದ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದು ಮಾನವ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡತೆಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಂಡು ಗಂಡು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವಳ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು, ಅವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಯುದ್ಧಗಳ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ವ್ಯವಸಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲ ಪುರುಷನ ದೃಷ್ಟಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪನ್ನದೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪಾರ, ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರ, ಹೊಸ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಹೀಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಪುರುಷ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡ. ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಜಾಣ್ಮೆ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳೊಡನೆ ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಒಂಟಿಯಾದಳು.

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಹೇಗೆ? ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳಲ್ಲಿನ ಜೈವಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಂತೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆಯೇ. ಇಲ್ಲ ಜೈವಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪುರುಷ ತನ್ನ ಅಡಿಯಾಳಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನೆ? ಹೆಣ್ಣು ಈ ಅಸಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಬಗ್ಗುಬಡೆಯಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪುರುಷ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳ ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸವು ರಾಣಿಯರ, ಕವಯಿತ್ರಿಯರ ನರ್ತಕಿಯರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಿಂದ ಹೆಕ್ಕಿ ತೆಗೆದು ಅಂತಹುದೇ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಪುರುಷರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿ ಕಾರದೊಡನೆ ತುಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸವು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೂಡ ದಕ್ಷರು, ಸಮರ್ಥರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಬಾಳಿಸುವವರು ಎಂಬ ಕೆಲವು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಅದು ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ಮಿಥ್ಯಾವಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ, ಪುರುಷರನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸಿದೆ ; ಅಲ್ಲದೆ ಈ ರೀತಿಯ ಯಾವ

ಅವಕಾಶಗಳೂ ದೊರೆಯದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನ ಸತ್ವವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದು ಸೋತಿದೆ (ರೊಸಾಲಿನ್ ಮೈಲ್ಸ್ - ದಿ ವುಮನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಪು 11. ಪಾಲಾಡಿನ್ ಗ್ರಾಫಟನ್ ಬುಕ್ಸ್ ಲಂಡನ್, ಟೊರೆಂಟೊ, ಗ್ಲಾಸ್ಗೋ ಆಕಲ್ಯಾಂಡ್)

ಮಾತೃತ್ವವೂ ಕೂಡ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಯ್ತು ; ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ನಾರುಬೇರುಗಳನ್ನು ಔಷಧಿಗಾಗಿ, ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು ಸಾಕಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ, ಗಂಡಸಿನ ಸಮನಾಗಿ ಗುಂಪಿನ, ಬಣದ ಅಥವ ಸಮುದಾಯದ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು ಕಠಿಣವಾಯ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಗಂಡಸು ತನ್ನ ದೈಹಿಕ ಬಲದೊಡನೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರಲು ಮತ್ತು ಸಾಕಲು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹಳು, ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಳು ಮೀಸಲು. ಇತರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅಥವ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳು ಗಂಡಸಿಗಿಂತ ಕೆಳಸ್ತರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗತಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಿದುಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸಿನ ಮಿದುಳಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಸಹ ಇದು ರೂಢಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂದು ಗಂಡಸಿನ ದರ್ಪ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ತಲೆಯೊಡ್ಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಗಂಡಸಿನ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿ ಅವನ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ಕ್ಷೇಮ ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಮಗಳಾಗಿ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವಳಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಅವಳು ಪರಾವಲಂಬಿಯಾದಳು.

ಮಾತೃಪೀಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯ ಸೋದರನು ಆಸ್ತಿಯ ವಹಿವಾಟನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಸ್ತಿಯು ಹೆಣ್ಣಿನದಾದರೂ ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅವಳು ಅನರ್ಹಳೆನ್ನುವ ಬುದ್ಧಿ ಗಂಡಸನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರೆದ ನಾಗರೀಕತೆ / ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಡುಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲೆಮಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯಾಗಲಿ, ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಬಾಧ್ಯತೆಯಾಗಲಿ, ಅಧಿಕಾರವಾಗಲಿ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿದ ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಇಂದು ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಕಥಾನುಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ ಅದನ್ನು ಮಾನವನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಹೋರಾಟದ ಗಾಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದೂ

ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯು ವಿವೇಚನಾಯುತವಾಗಿರಬೇಕು ತಾರ್ಕಿಕ ವಿಚಾರಶೀಲತೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು, ಏಕ ಪಕ್ಷೀಯವಾಗದೆ ಅನೇಕ ತತ್ವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು, ವರ್ತಮಾನದ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ತಿಳಿಸುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. (ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಹೊರತಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿವೆ)

ಮಹಿಳೆಯರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ ಪರಂಪರಾಗತ ರಚನಾಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಖಚಿತವಾದ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದಾಗಲೀ ಅಥವ ಪರಿಕಲ್ಪಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಭವಗಳು ಪುರುಷರ ಅನುಭವಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಭೂತಿಯೂ ಸಹ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅನುಭವಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿರುವ ದೊಗರುಗಳನ್ನು ತುಂಬುವಂತಿರಬೇಕು; ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೆ ಗೌರವವನ್ನು ಅವರ ಹಕ್ಕೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಿರಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ''ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಇತಿಹಾಸ''ದ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಭಾಗದ ಆಧಾರ ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಲಿಂಗಪ್ರಬೇಧ, ಮಾತೃತ್ವ, ಮಕ್ಕಳು, ಅವರ ಪಾಲನೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ, ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಜ್ಞೆ ಮುಂತಾಗಿ ; ಅಲ್ಲದೆ ಜನಾಂಗ, ವರ್ಗ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯೂ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೇರಿ ಜೊ ಬೋಲ್ ಕಾಂಪನ್ಸೇಟರಿ ಇತಿಹಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯರು, ರಾಜಮಾತೆಯರು ನರ್ತಕಿಯರು ಇಂತಹವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಂಪನ್ಸೇಟರಿ ಇತಿಹಾಸವು ಉನ್ನತ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಇಲ್ಲ ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಇತಿಹಾಸವಾಗುವುದೇ ವಿನಹ ಮಹಿಳಾ ಸಮುದಾಯದ ಅನುಭವಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ವಿಭಿನ್ನ ಅನುಭಾವಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಅನುಭಾವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷ ಪ್ರಣೀತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನುಸರಿಸಿ ಅವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕೀಳರಿಮೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ದಮನಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸ

ದಾಖಲಿಸಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಾಸಕ್ತರೂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರೂ ಆಗಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಅದನ್ನು ಮೇರಿ ಬಿಯರ್ಡ್ ವಿಮೆನ್ ಆಫ್ ಫೋರ್ಸ್ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಅವಿರತ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರನ್ನು ದಮನಿತರು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವರ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಭಾಗ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಅದು ಅವರ ಇತಿಹಾಸದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಬಾರದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ನಿಜವಾದ ಇತಿಹಾಸ ಅವರ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ದುರ್ಭರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳು, ಅವರ ಹೋರಾಟಗಳು, ಅವರ ಅಪಜಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಖಿತ ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಿಳಾ ಸಾಧನೆಯ ತುಣುಕುಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು ಮಹಿಳಾ ಇತಿಹಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇತಿಹಾಸ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಭಂಡಾರವೆನಿಸಿದ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪೈಥಾಗೋರಸ್‌ನ ಪತ್ನಿ ಥಿಯಾನೋ, ಸಾಕ್ರಟೀಸನ ಸಹವರ್ತಿ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತೆ, ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದರ್ಶನಶಾಸ್ತ್ರವೇತ್ತೆ ಆರಿಟಿ, ಎಪಿಕ್ಯೂರಸ್‌ನ ಸಹವರ್ತಿ ಲಿಯೋನ್‌ಟಿಯಮ್ ಮುಂತಾದವರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪುರುಷರು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳಿವೆ.

ಮೇರಿ ರಿಟ್ಟರ್ ಬಿಯರ್ಡ್ ಆ್ಯನ್ ಅಂಡರ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿಗ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯು ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ನಿಖರವಾದ ಲಿಂಗಪ್ರಬೇಧ, ಸಾಧನೆಗಳ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಂದುವರೆದುದ್ದಾದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಜನ ನಮ್ಮ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ; ಯಾವ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇಕೆ ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳು ಗೌಣ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಮೇರಿ ಬಿಯರ್ಡ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೇರಿಕದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 13500 ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಒಂದು ಸಾವಿರವಾದರೂ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿನದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಅವಕಾಶ, ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವ ಹಣ, ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯು

ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿ ಹನ್ನೆರಡು / ಹದಿಮೂರು ಮಂದಿ ಪುರುಷ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಅನುಪಾತವಿದ್ದು ಆ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಜಗತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ದಿಮೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಕಾನೂನು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರ ಗೌಣವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಪುರುಷರಿಗಾಗಿ, ಪುರುಷರಿಂದ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಆಸ್ತಿ ವಹಿವಾಟು, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಇದನ್ನು ಎಮಿಲಿರೀಚ್ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ ವಿಮೆನ್ ಥ್ರೂದಿ ಏಜಸ್ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಥವ ಮನುಕುಲದ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು, ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಗಣನೆಗೆ ಅನರ್ಹರು ಎಂಬಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರಿಫಾಲ್ಟರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ದಿ ಮದರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾನವ ಸಹಜಗುಣ ಎನ್ನುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷನ ಸಹಜಗುಣ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತೇವೆ. ಮಾನವನ ವಿಕಾಸ, ಅವನ ವಿಚಾರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅವನ ಭಾವನೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಪುರುಷ ಮನಸ್ಸಿನ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಕಲೆ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ನೈಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಸದಾ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಬೇಕಿದ್ದು, ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿರುವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಸಡಿಸಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಸದವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ಸೆಣಸಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸೆಣಸಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಗಳಿಕೆಗಿಂತ ತಮ್ಮ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತೊಳಲಾಟವನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲದವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲುವರು ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಈ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಇತಿಹಾಸದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸಬೇಕು.ಪ್ಲೇಟೊ ತನ್ನ ಆದರ್ಶ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಆದರ್ಶ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಸಮಾನ ಪಾಲಕರಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆಂದಾಕ್ಷಣ

ಮಹಿಳೆಯರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನಾಗಲೀ, ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತಂತಾಗಲೀ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಲ್ಲ. ಈಗಿರುವ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಾಗಿರಬೇಕು.

ಮಾನವನ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಕಾಸದ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾವೃಂದ ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ? ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ಲೇಟೋ, ಒಬ್ಬ ಕಾಳಿದಾಸ, ಒಬ್ಬ ಮೈಕೇಲೇಂಜಲೋ ಒಬ್ಬ ಆರ್ಯಭಟ ಅಂತಹವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ಎಂದು ಪುರುಷ ಜಗತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ. ಒಬ್ಬ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ಒಬ್ಬ ಕೌಟಿಲ್ಯ, ಚರಕ ಸುಶ್ರುತರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗದ ಮಹಿಳಾಲೋಕ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜೀವಿಗಳು ಹೇಗಾದಾರು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಪುರುಷರು, ಇದು ಅಸಹಜ, ಅಸಂಪೂರ್ಣ ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳ ಕೊರತೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕೊರತೆ, ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಭಾದ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು, ಮಾತೃತ್ವ ಅವಳ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದದ್ದು ಸಹಜ. ಒಲೆಯನ್ನು ಊದುತ್ತಾ ರೊಟ್ಟಿ ಸುಡುತ್ತಾ ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನು ದೈನಂದಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆ ಮೋನಾಲೀಸಾವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಾಗಲೀ ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್‌ನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಾಗಲೀ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ರಜಿಯಾಸುಲ್ತಾನಳಿಗೊಬ್ಬ ಬಾಣಭಟ್ಟನಾಗಲಿ, ಝಾನ್ಸಿರಾಣಿಗೊಬ್ಬ ಬಾಸ್ವೆಲನಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷರ ಈ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಭಾವನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೇ ಒಬ್ಬ ವೆನಿಷಿಯನ್ ಮಹಿಳೆ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೃತಿಗೆ, ''ದಿ ನೋಬಲ್‌ನೆಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್, ಆ್ಯಂಡ್ ದಿ ಡಿಫೆಕ್ಟ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಇಂಪರ್‌ಫೆಕ್ಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ಮೆನ್'' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.

ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ರಾಜಕಾರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಿನ್ನಡೆಗೆ ಕೆಲವು ತೀವ್ರತರ ಕಾರಣಗಳುಂಟು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕೊರತೆ, ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆ, ಅವರು ಬಯಸಿದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕದೇ ಇರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಆಸರೆ ಇವುಗಳೂ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಹಿಂದೆ ದಾಯಿಯಾಗಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಬಹುಪಾಲು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಳು. ಆಹಾರವನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವಳಾಗಿದ್ದು ಸಸ್ಯಗಳ ಔಷಧೀಯ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ವೈದ್ಯಕೀಯವು ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಪುರುಷರು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಹೊರಗಿರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಹೊರತಾದವು.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 1

ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುವ ಪುರುಷನ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ನಿಲುವು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೈತಾತ್ಮಕವಾಗಿರಿಸಿ, ಅವನ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಲಾಷೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಋಣಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿರುವುದರ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಪರಿಚ್ಛೇದವು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 1

ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ

ಎಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಂಪ್ರೀತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

-ಮನು

ವಿ.ಎಸ್.ಅಲ್ಟೇಕರರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ 'ಹಿಂದೂ ನಾಗರೀಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ'ದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

''ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚೈತನ್ಯ, ಹಿರಿಮೆ ಮತ್ತು ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮಾನವ ಸಹಜ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಬಲ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಚೋದನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಧಾರಣಶಕ್ತಿಯೇ ನಾಗರೀಕತೆ. ಸಮಾಜದ ಯಾವ ವರ್ಗವೂ ಸ್ತ್ರೀ ವರ್ಗದಂತೆ ಪುರುಷರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಆ ಅವಲಂಬನೆಯು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಣಗೊಂಡು ಮತ್ತು ಸಡಿಲಗೊಂಡು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ''.

ಸ್ತ್ರೀ ಯಾವಾಗಲೂ ತಾನು ಒಬ್ಬ ಮಾನವಜೀವಿ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವಳು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಲು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲಿನ ಆಗು ಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆಯುವುದು ಅವಳ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವಾಗಲಿ, ಸಮಾಜದ ನಿಯಮವಾಗಲಿ, ನಿಬಂಧನೆಗಳಾಗಲಿ, ರೂಢಿ ಪರಂಪರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಅವಳ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಮಾತ್ರ.

''ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ, ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ'' ಎಂದು ಸಿಮೋನ್ ಡಿ ಬುವಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಅವಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಜೈವಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ತಾರ್ಕಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೊರೆಯಲ್ಲ ; ತನ್ನಿಂದ ಅವು

ತಲೆತಗ್ಗಿಸುವಂತಿಲ್ಲ; ತನ್ನನ್ನು ಅಪನಂಬಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಅವಹೇಳನಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ ; ತನ್ನನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಸಲ್ಲದು ; ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಆಕೆ ಮೊದಲು ತಾನೂ ಒಬ್ಬ ಮಾನವ ಜೀವಿ ಎಂದು ನಂಬಬೇಕು.

ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ನಾಗರೀಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸಾರವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಭಾರತ, ಚೀನ, ಮಧ್ಯಏಷ್ಯಾ, ಆಫ್ರಿಕ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಜನನ ಸಂತಸ ತರುವುದಿಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡುವುದು ಗಂಡು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಗಳನ್ನು ಬೇಡುವ ಉಕ್ತಿಯಿದೆ.

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪರಂಪರಾಗತ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅಧಿ ಕಾರದ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಒಂದು ತೀವ್ರಸ್ವರೂಪದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ (ಎಕ್ಸ್‌ಟಿನ್ ಆ್ಯಂಡ್‌ಗುರ್ ಪ್ಯಾಟರ್ನ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಥಾರಿಟಿ ; ಎ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರಲ್ ಬೇಸಿಸ್ ಫಾರ್ ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಪು.22 ಜಾನ್ ವಿಲೇ ಆ್ಯಂಡ್ ಸನ್ಸ್ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್)

ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಅವಲಂಬನೆ, ವಿಧೇಯತೆ, ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಒಪ್ಪುವ ಗುಣ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮೃದುವಾಗಿರಬೇಕು, ಸಹನಶೀಲಳಾಗಿರಬೇಕು, ಶಾಂತಗುಣವುಳ್ಳವಳಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅವಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುವ ಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. (ಲಿನ್, ಬಿ ಇಗ್ಲಿಟಿಜನ್, ದಿ ಮೇಕಿಂಗ್ ಆಫ್ ದಿ ಅಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ವುಮನ್ ಇನ್ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಜೇಮ್ಸ್ ಜೆ. ಜಾಕೆಟ್ ಪು.114 ಜಾನ್ ವಿಲಿ ಆ್ಯಂಡ್ ಸನ್ಸ್ 1974) ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸಹ ಈ ರೀತಿಯ ನಿಮಯಗಳನ್ನು ತಲೆಗೆ ತುರುಕಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತಿಕೆಗಳು ಮುರುಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರ ಪಾಲನೆ ಗೃಹಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮುಂತಾದವು ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತವೆ.

ವಿದ್ಯಾವಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾದರೂ ಅವರು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥಳಾದರೆ, ಮನೆಗೆಲಸ, ಅಡಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳಪಾಲನೆ, ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹೊಣೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮಹಿಳೆಯದು. ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಆಕೆ ಕಿರುಕುಳಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯುಂಟು. ಕೆಳವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರು, ಮನೆಗೆಲಸ, ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಕುಡುಕ ಗಂಡನಾದರೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆಲಸ ಅಡುಗೆ ಮಕ್ಕಳಪಾಲನೆ ಹೆಂಗಸಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಗಂಡಸು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಪ್ರೊಮಿಲ್ಲಾ ಕಪೂರ್, ದಿ ಚೇಂಚಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಟಸ್ ಆಫ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ವಿಕಾಸ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್ ದೆಹಲಿ 1970 ಪುಟ 27)

ತೀವ್ರಗಾಮಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು, ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಜನಾಂಗ, ಜಾತಿ, ನಾಗರೀಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶೋಷಣೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯು ಇನ್ನಿತರ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಹೀತ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಬಲೆ ಎನ್ನುವ ಗಂಡಸರು, ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ, ಮನೆಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಳೆ ದುಡಿಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಅಹಂಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಬರದಂತೆ ಕಟ್ಟೆಚ್ಚರ ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೀಲಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿವೆ. ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನ್ನಾಡುವುದೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧ. ಪ್ಲೇಟೋ ಪಾಪಕೃತ್ಯವೆಸಗಿದ ಗಂಡಸು ಹೆಂಗಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳ ನ್ಯೂನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಾಗುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸಂತ ಥಾಮಸ್ ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ಅಸಂಪೂರ್ಣ, ಗಂಡು ಒಂದು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಜೀವಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸೂಚಿಸುವುದು ಹೆಣ್ಣು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿರಲು, ಅಧಿ ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನರ್ಹಳು ಎಂದು. ಶ್ರಮಜೀವಿ, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗೆ ಸೇವಕನಾದಂತೆ, ಬರ್ಬರರು ಗ್ರೀಕರಿಗೆ ಅಧೀನರಾದಂತೆ, ಜೀತದಾಳು ಒಡೆಯನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಅಧೀನಳು, ಗಂಡು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹೆಣ್ಣು ಕನಿಷ್ಠ ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರ ಶಕ್ತಿ ದುರ್ಬಲ.

ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ವಲಯದಿಂದ ದೂರವಾಗಿಸುವ ಹುನ್ನಾರ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮನುವು 'ಹೆಣ್ಣು ಬಾಲಕಿಯಾಗಿರಲಿ, ಯುವತಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ವೃದ್ಧೆಯಾಗಿರಲಿ ತನ್ನ

ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಎಂದೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಲ್ಲ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಇರಬೇಕು. ಆಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಅವರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ಜೀವಿಸುವಂತಿಲ್ಲ' (ಮನುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ -6, ಪು. 147-149) ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಪುರುಷರ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡದಿರುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಸಹ ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ವೇದಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಟೇಕರ್ ಸಮಾಜವು ಮುಂದುವರೆದಂತೆಲ್ಲ ಆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ಅಪವಾದವಾಗಿದೆ ಎನ್ನು ತ್ತಾರೆ. ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕು, ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ವಿದ್ವಸ್ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮದುವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವಿವಾಹ ವಯಸ್ಸು ಸಹ ಹದಿನಾರು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳಿದ್ದು ಹುಡುಗಿ ಪ್ರಬುದ್ಧಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಅದರೊಡನೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ಇನ್ನಿತರ ರಾಕ್ಷಸೀ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ಇರದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದವು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನದ ಹಕ್ಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಮರಣಾನಂತರ ಸ್ತ್ರೀ ಬಯಸಿದರೆ ತನ್ನ ಮೈದುನನನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 500 ರರಿಂದೀಚೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಮರೆಯಾಗ ತೊಡಗಿದವು. ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬಾಲಕಿಗೆ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯ್ತು, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಡೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಉನ್ನತ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂವರಗಳು ರದ್ದಾದವು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಿಂದಲೇ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮತ್ತು ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಉದಾ- ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದು ಭೀಷ್ಮ ಅಂಬೆ, ಅಂಬಿಕೆ, ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊತ್ತು ತಂದಿದ್ದು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಗಂಡನನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಗಂಡನಾದವನು ಎಂತಹವನಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯು ಪುರಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಸಾರಿದವು ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗಿರಲಿ, ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಿರಲಿ, ರೋಗಿಯಾಗಿರಲಿ ಪತಿಯೇ ಸತಿಗೆ ಪರದೈವ, ಅವನನ್ನು

ತ್ಯಜಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಅವಳಿಗಿರಲಿಲ್ಲ, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ನಿಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಕೊನೆಗಂಡುವು. ಹೆಂಗಸಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿವಾಹವು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗದ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಯ್ತು. ಆದರೆ ಗಂಡಸು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ – ಅವಳು ಅವಿಧೇಯಳೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸಹ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿದ್ಯಾಹೀನತೆ ಅವಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಾವಲಂಬನೆ ಅವಳನ್ನು ಅಸಹಾಯಕಳನ್ನಾಗಿಸಿತು.

ಅಪುತ್ರಸ್ಯ ಗತಿರ್ನಾಸ್ತಿ. ಪುತ್ರನು ತಂದೆಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಪೀಳಿಗೆಯವರ ಸದ್ಗತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಹೆಂಡತಿಯು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಕೂಡಲೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗುವ ಹಕ್ಕು ಇತ್ತು. ಅವನ ಹೋಮಕುಂಡದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಗೃಹಿಣಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದು ವಿಧುರನು ಕೂಡಲೇ ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪತಿಯೇ ಪರದೈವವಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಬೇಕಿದ್ದು ಅವಳು ಅತಿ ಸಂಯಮದಿಂದ ಶುದ್ಧಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಉಳಿದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಸತಿಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯ·ಅಂಕುರವೂ ಆಯ್ತು.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯು ಪತಿಯೊಡನೆ ಸಹಗಮನ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಗತ ಆಚರಣೆಯಾಯ್ತು. ಸತಿಯಾಗುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ತವರು ಮನೆಯವರು, ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವರು, ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜಸ್ಥರು ಅವಳಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಮರ್ಯಾದೆ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಅವಳನ್ನು ಸತಿಮಹಾದೇವಿ ಎಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತ ಅವಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸತಿಹೋಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸತಿಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಳವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಇದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.ಬಹುಶಃ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರು ಉತ್ತಮ ವರ್ಗದ ಜನರ ವಿಶೇಷ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಆಚರಣೆಗೆ ಅನರ್ಹರು ಎಂದೋ ಅಥವ ಕೆಳವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಹ ಸತಿಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದರಿಂದಲೋ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ರೂಢಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ಜನ ಅದನ್ನು ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವೆನಿಸಿದರೋ?

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸತಿ ಆಚರಣೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲುಗಳು ಸತೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದರೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವೀರರ / ಸೈನಿಕರ ಪತ್ನಿಯರು ಸತಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ.

ವೇದಕಾಲೀನ ಆರ್ಯಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪತಿತ್ವ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಗೋತ್ರ ವಿವಾಹಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿ ತಂದೆ ಮಗಳು ಇವರ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವು ವಿರಳವಾಗಿಯಾದರೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿನ ಯಮ ಯಮಿಯರ ಸಂವಾದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗಳು (ಋಗ್ವೇದ 61,5-9) ಪೂಷನ ಮತ್ತು ಅವನ ತಾಯಿ (ಋಗ್ವೇದ 55.5ರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತೃದಿಧಿಷು ಎಂಬ ಪದ) ಸೂಚ್ಯ ಮತ್ತು ಉಷಾ (ಋಗ್ವೇದ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಯೋಷಾ, ಪತ್ನಿಃ ಸೂರ್ಯೊ) ಉಷೆ ಸೂರ್ಯನ ಮಗಳೆಂಬ (ದಹಿದಾರ್ಥವ ಋಗ್ವೇದ 1.30-22) ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಸಗೋತ್ರ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂದರೂ ಅವುಗಳು ಮಾನವರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು.

ಈ ವೇದಕಾಲೀನ ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಬಹುಪತಿತ್ವ ಆಚರಣೆಗೆ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಮಗಳಾದ ಸೂರ್ಯಾಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಥ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರೆಂದೂ, ಅವರನ್ನು ಸೂರ್ಯಾಳ ಪತಿಗಳೆಂದು ಋಗ್ವೇದದ ಸೂಕ್ತ (1.119.5) ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮರುತರ ಪತ್ನಿ ಶೋಡಷಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೂ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಸರ್ವದಮನ ಸಿಂಗರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ ಪಾಲಿಯಾಂಡ್ರಿ ಇನ್ ವೇದಿಕ್ ಪೀರಿಯಡ್ ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ವಿಮೇನ್ ಇನ್ ಅರ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಸೈಟೀಸ್ ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಕುಂಕುಂರಾಮ್ ರೀಡಿಂಗ್ಸ್ ಇನ್ ಅರ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಮನೋಹರ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ 2001) ಮರುತರು ವೇದಕಾಲೀನ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರು. ಮಾನವರಿಗೆ ಅವರ ಸಾದೃಶ್ಯವಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮರುತರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಬಹು ಪತಿತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯರೂ ಆಚರಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಈ ಬಹುಪತಿತ್ವ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮರುತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬಳೆ (ಸಾಮಾನ್ಯ) ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವಶಿಷ್ಠರು ಮಿತ್ರಾ ಮತ್ತು ವರುಣ ಮತ್ತು ಊರ್ವಶಿಯರ ಮಗ ಎಂದು ಋಗ್ವೇದದ ಸೂಕ್ತವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಥರ್ವವೇದದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬಹುಪತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಸರ್ವದಮನಸಿಂಗ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆ ಯಯಾತಿಯ ಮಗಳು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಗಾಲವ ಋಷಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ತಂದೆಯು ಅವಳನ್ನು ಹಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಎರವಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವಳನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೊಬ್ಬ ದೊರೆಯಂತೆ ನಾಲ್ವರು ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಗಾಲಿವನು ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ತನ್ನ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವವಳು ಮತ್ತು ಗಾಲಿವನು ಅವಳನ್ನು ವೇಶ್ಯೆಯಂತೆ ನಾಲ್ವರು ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ನಾಲ್ಕುವರ್ಷ ಕೊಟ್ಟು ಹಣ ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವಳೂ ಆದಳು. ಮಾಧವಿಯ ಇಷ್ಟ ಅನಿಷ್ಟಗಳು ಮರ್ಯಾದೆ, ತನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗಾವಣೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಹೀನ ಭಾವನೆಯನ್ನು

ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಋಷಿಗಳು ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಪತಿತ್ವ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಹಿರಿಯ ಸಹೋದರನ ಮಡದಿ ಅವನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೂ ಸೇರಿರುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿತ್ತು. ಪಂಚಪಾಂಡವರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಕಾಮಲೀಲೆಗೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಹೀಗಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವೇಶ್ಯಾಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನಲು ಋಗ್ವೇದದ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಉದಾ : ಜಾರ, ಜಾರಿಣಿ. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ವೇದಕಾಲದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಬಹುತೇಕ ಪ್ರೇಮಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿರಲಾರದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕಾಲ, ಕಾರಣ, ಬಗೆ ಮತ್ತು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಅನುಕೂಲತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಧಾರಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ, ವಾರಾಂಗನೆ, ವಾರಸ್ತ್ರೀ, ವಾರವಧು, ವಾರಮುಖ್ಯಾ ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಾವೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಸೇರಿದವರಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಿಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕೆ ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಅಂದರೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಒಲಿಯುವವಳು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿದೆ. ಸೂಕ್ತವರನು ಸಿಗದ ಕಾರಣ, ಬಾಲವೈಧವ್ಯದ ಕಾರಣ, ಅಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಅಸಂತುಷ್ಟ ವಿವಾಹದ ಕಾರಣ, ಇಲ್ಲವೇ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವಯುತ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರಣ, ಅಥವಾ ದಾನವಾಗಿ /ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ /ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟು ನಂತರ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ದಂತಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾದವರು ಮತ್ತು ವೃಷ್ಣಿಗಳು ಸೋಲನಪ್ಪಿದ ನಂತರ ಆ ಕುಲಗಳ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕಾಡು ಜನಾಂಗದವರು ಕೊಂಡೊಯ್ದರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಮುದ್ರರು ಮತ್ತು ಸಿಂಧು ಸೌವೀರರು ಕುರುಪಾಂಚಾಲ ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರುಗಳಾದ ದಾಲ್ಭ್ಯ, ಚೈಕಿತ್ಯಾಯನ ಮತ್ತು ಶ್ವೇತಕೇತುವಿನ ಅಳಿಯ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರರು ರತಿಕಲೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಅವರಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯ ಪಾಠವೂ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. (ಉದ್ಧೃತ ಸುಕುಮಾರಿ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯಜಿ, ಪ್ರಾಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಇನ್ ಏನ್‌ಷಿಯೆಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ, ರೀಡಿಂಗ್ಸ್ ಇನ್ ಅರ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ. ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಕುಂಕುಂರಾಯ್ ಮನೋಹರ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ 2001) ವಾತ್ಸಾಯನನು ತನ್ನ ಕಾಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಾಮಪೀಡಿತ ಪುರುಷನು ಹೇಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುಗ್ಧ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಮರಳುಮಾಡಿ ತನ್ನ ಲಾಲಸೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ

ಸೂಚನೆಗಳಿವೆ. (ವಾತ್ಸಾಯನ ಕಾಮಸೂತ್ರ 3, 5, 14, 26) ಜಾಯೋಪಜೀವಿಗಳು, ಜಾಯಾಜೀವಿಗಳು ಎಂಬ ಪದಗಳು, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಅವಳ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೌಟಿಲ್ಯನು ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ನಾಲ್ಕುವಿಧವಾಗಿ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 1. ವೇಶ್ಯೆಯರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, 2. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕವರು, 3. ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಹೆಂಗಸರು, 4. ಹಣತೆತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. ಅಲ್ಲದೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸೇವೆಗೆಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ದೇವರ ಸೇವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು. ದೇವರ ಪರವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವರು ಅರ್ಚಕರು. ವಿಶೇಷ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಹಸು ಕರುಗಳಂತೆ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣೆ, ಉಡುಗೊರೆ ಮತ್ತು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿಯೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು ದಾನಪರಿಗ್ರಹೀತರ ಸಕಲ ಸೇವೆಯನ್ನು / ಲೈಂಗಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಕಾಲಾನಂತರ ಗ್ರಹೀತನಿಗೆ ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಕಠಿಣವೆನಿಸಿಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಬೇಸರವಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಹೊಸದಾಗಿ ದಾನವಾಗಿ ಪಡೆದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಬಂದಂತೆ, ಇರುವವರನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಯೋ ಈ ಅಭಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದವು. ಋಗ್ವೇದದ ಹಸ್ರಾ (ಬೆಡಗಿಯರು) ಅಗ್ರು, ಸಾಧಾರಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ, ಅಥರ್ವವೇದದ ಪುಂಸ್ಕಲಿ (ಪುರುಷರೊಡನೆ ಒಡನಾಡುವವಳು) ಮಹಾನಗ್ನ (ವಿವಸ್ತ್ರಳಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು), ತೈತ್ತಿರೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಅತಿಸ್ಕದಾರಿ, ಅಪಸ್ಕದಾರಿ (ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷಧಾರಿಣಿ, ವಕ್ಷಸ್ಥಲದ ಮೇಲೆ ಹೊದಿಕೆಯಿಲ್ಲದವಳು), ವಾತ್ಸಾಯನನ ಕಾಮಸೂತ್ರದ ಕುಂಭಾದಳಿ, ಪರಿಚಾರಿಕಾ (ಲೈಂಗಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನೊದಗಿಸುವವರು), ಕುಲಟೆ, ಸ್ವೈರಿಣಿ (ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು) ನಟಿ, ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕಾ (ಕಲಾವಿದೆ) ರೂಪಜೀವ, ಗಣಿಕಾ ಇತ್ಯಾದಿ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವೇಶ್ಯಾವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವರು.

ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿನ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತಿತರ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾಗಿದ್ದು ಮೇಲುವರ್ಗದ ಶ್ರೀಮಂತ ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರು. ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿ ಎಂಬ ಪದವು ಬಹುಸುಂದರಳೂ ಸಕಲ ಕಲಾಭಿಜ್ಞೆಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಇಡೀ ಗಣ (ಕುಲ) ವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಗಣಿಕಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ವೈಶಾಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜಗೃಹದ ಆಮ್ರಪಾಲಿ, ಮಧುರಾದ ವಾಸವದತ್ತ ರಾಜಗೃಹದ ಸಾಲಾವತಿ ಮುಂತಾದವರು ಗಣಿಕೆಯರಾಗಿದ್ದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಕಾರ್ಶಾಪಣಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯವೃತ್ತಿಯು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಪದ್ಧತಿಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಪಾಂಡವರ ಸೈನ್ಯದ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಸಮೂಹವು ಸೇರಿತ್ತು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯುದ್ಧ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ತನ್ನ ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೌಟಿಲ್ಯನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ದೊರೆ ವಿರಾಟನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಗಳಿಸಿದ ನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಆಮೋದಗೊಳಿಸಲು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವಿದೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿದೂತನಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಂದರ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಹೇಳಿದ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತಿನ ಸಂಕೇತ, ಭೋಗ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸುಖಸಾಧನವೆಂದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಕಲಾವಿದೆಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೌಟಿಲ್ಯನು ಅವರಿಗೆ ಓದು ಬರಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನೂ, ವಾತ್ಸಾಯನನು ಓದು ಬರಹ ಕವಿತ ರಚನಾಶಕ್ತಿ ಗುಪ್ತ ಸಂಕೇತಗಳು ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಬೇಧಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಜೈನ ಗ್ರಂಥವಾದ ಬೃಹತ್‌ಕಲ್ಪವು (ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಪುಣ್ಯವಿಜಯಾಜಿ ಭವಸಾಗರ್ 1933-8) ವೇಶ್ಯೆಯರು ಕಲಿತಿರಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು, ಗಣಿತ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನಟನೆ, ಸಂಗೀಶ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ, ಚದುರಂಗ ಮುಂತಾದ ದಾಳಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಆಡುವ ಆಟಗಳು, ಆಶುಕವಿತೆ, ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಅಪಭ್ರಂಶ ಕವಿತೆ, ಸುವಾಸನಾ ದ್ರವ್ಯಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಶಕುನ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಜನರನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು, ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಡಿಗೆ, ತೋರಣ, ಕತ್ತಿವರಸೆ ಈಟಿಯುದ್ಧ ವಿಷ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ, ಬಿಲ್ಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಗಣಿಕೆಯರು ತಮ್ಮ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೊಡನೆ ಅನೇಕ ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಗುಪ್ತಚಾರರಾಗಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರನ್ನು, ವಿದೇಶೀಯರನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ ಅವರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಕ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರು ಕರೆಯುವ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದು, ದೇವವೇಶ್ಯಾ (ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಿರತರಾದವರು), ರಾಜವೇಶ್ಯಾ (ರಾಜನನ್ನು ಸೇವಿಸುವವರು) ಬ್ರಹ್ಮವೇಶ್ಯಾ ಅಥವಾ ತೀರ್ಥಗಿ (ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವವರು), ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇಶ್ಯೆಯರಿದ್ದ ಏಕಾಮ್ರತೀರ್ಥವೆಂಬ ಸ್ಥಳದ ವಿವರವಿದೆ. ಗಾಂಧಾರಿಯು

ಬಸುರಿಯಿದ್ದಾಗ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇವೆಗೆ ವೇಶ್ಯೆಯಿದ್ದಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಂಭೆ, ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕೆಯರಂತಹ ಅಪ್ಸರೆಯರು, ಬೀಸಣಿಗೆ, ಛತ್ರಿ, ಕನ್ನಡಿ, ನೀರಿನ ಕುಂಭ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಗೆಳೆಯರಿದ್ದರು. ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ವೈಹಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿರುತ್ತಿದ್ದ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ.

ಚಂದದ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ದಾನವಾಗಿ / ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ / ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ / ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಭೋಗವಸ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಯಾಜ್ಞಿಕನಿಗೆ ಅವಳು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಶುಲ್ಕವಾದಳು. ಯುಧಿಷ್ಠರನಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇತರ ದೊರೆಗಳು ಸುಂದರ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಅತಿಥಿಗಳ ಮನೋರಂಜನೆಗೆಂದು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಸಹ ಅತಿಥೇಯನಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಕರಿಗೆ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದನು. ದೊರೆ ಭಗೀರಥ, ಶಶಬಿಂದು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದ ಸಾವಿರಾರು ಸುಂದರ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ದಾನಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಶೀಲಹರಣವಾದ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಯಾರೂ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಈ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕ ಬಾಲೆಯರು ಮುಂದೆ ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕಿತ್ತು.

ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವದಾಸಿಯರಿರುವುದು ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸೇವೆಗೆ ಮುಡಿಪಾಗಿಡುವ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. ದೇವದಾಸಿಯರ ಪುತ್ರಿಯರು, ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮಾರಲ್ಪಟ್ಟ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ದೇವದಾಸಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯರು, ಕದ್ದು ತಂದೊ ಮರುಳುಮಾಡಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೋ, ತಮ್ಮ ಲೈಂಗಿಕ ತೃಷೆ ಹಿಂಗಿದನಂತರ ಬೀದಿಗೆಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯರು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರೋಹಿತರು, ಅರ್ಚಕರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ದಾನಿಗಳು, ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು, ಕಡೆಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರು ಇವರೆಲ್ಲರ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನ ಸಂಹಿತೆಗಳು, ಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಈ ದೇವದಾಸಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಮೌನವನ್ನು ತಾಳಿವೆ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸವಲತ್ತು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕಟ್ಟುಪ್ಪಾಡಿಗೂ ಒಳಪಡದ ಈ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗ ಮನಬಂದಂತೆ ಈ ದೇವದಾಸಿಯರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಭೋಗಿಸಿ ಅವರು ವಯಸ್ಸಾಗಿ ದುರ್ಭರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದೇವದಾಸಿಯರು

ಯಾವ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯದೆ ತಮ್ಮ ವಾರ್ಧಕ್ಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ, ಕಳ್ಳತನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಸಮಾಜ ಅವರನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಂತೆ ಕಂಡು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಹೀಗಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು, ತನ್ನ ಕಾಮಲಾಲಸೆಗೆ ಈ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಿದ ಚಪ್ಪಲಿಯಂತೆ ನಂತರ ಅವರನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ಅವರ ದುರ್ಭರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗೇಲಿಮಾಡಿ. ಅವಾಚ್ಯ ಪದಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸಮಾಜವಾಗಲಿ, ದೇಶದ ಆಡಳಿತವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ ಈ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೌಟಿಲ್ಯನು ತನ್ನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಣಿಕೆಯರು, ಪ್ರತಿಗಣಿಕೆಯರು, ರೂಪಜೀವಿಗಳು, ವೇಶ್ಯೆಯರು, ದಾಸಿಗಳು, ದೇವದಾಸಿಗಳು ಪುಂಸ್ಕಲಿಗಳು, ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕೆಯರು, ಕೌಶಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವೇಶ್ಯೆಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪಾಲಿಸಿರಲಾರರು. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನದೆನ್ನುವ ಸಂಸಾರವಾಗಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಾಗಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಆಭರಣ ವಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸ್ಥಿರಾಸ್ಥಿಯ ಹಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆ, ತೋಟ, ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದಿತ್ತೆ ವಿನಹ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಹಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ನಂತರ ಅವಳ ಮಗಳು ಅದನ್ನು ವಾರಸುದಾರಳಾಗಿ ಪಡೆದು ಅನುಭವಿಸಬಹುದಿತ್ತೆ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಅಡವಿಡಲು, ಮಾರಲು, ದಾನಕೊಡಲು ಅವಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೋತಿ ಚಂದ್ರರು ತಮ್ಮ ವರ್ಲ್ಡ್ ಆಫ್ ಕೋರ್ಟಿಸಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಮೋತಿಚಂದ್ರ, ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಆಫ್ ಕೋಟಿಸಾನ್ಸ್ ವಿಕಾಸ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ನ್ಯೂ ಡೆಲ್ಲಿ 1973 ಪುಟ 48)

ಆದರೆ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇಶ್ಯೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳು ಗಣಿಕೆಯರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವೇಶ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವರ ಗಳಿಕೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತೆಂದು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ "ನಮ್ಮಯ ಸುಂದರ ಕಥಾ"ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಕೌಟಿಲ್ಯನು ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದರೆ, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸಿ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೆ, ಮೋಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹವರು ಅವಳಿಗೆ ದಂಡಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸ್ಮೃತಿಯೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಂತರದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆಗಳು ವೇಶ್ಯೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿಹೀನಾಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೋರಿವೆ. ಗೌತಮ

ಧರ್ಮಸೂತ್ರವು ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಅಪರಾಧವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಮನು ವೇಶ್ಯೆಯರು ಕಳ್ಳರು ಮತ್ತು ವಂಚಕರು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಕಲಾವಿಲಾಸವೆಂಬ ರತಿಕಲೆಯ ಗ್ರಂಥವು ವೇಶ್ಯೆಯರು ತಮ್ಮ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳು, ವಾರಾಂಗನೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಲಾಪರಿಣಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಿಮೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನಗರ ಶೋಭಿನಿ, ನಗರ ಮಂಡನ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಇಂತಹ ಸುಂದರ, ಆಕರ್ಷಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಾಗಿ ನಗರದ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ನಗರದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಳಿಕೆಯ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ನಗರ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವಾರಾಂಗನೆಯರು ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೌದ್ಧ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಕೆರೆ, ಸೂಳೆಬಾವಿ ಮುಂತಾದ ಜಲಾಶಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಪಾರ ಹಣಗಳಿಸಿದಾಗ ಬಾವಿಗಳು, ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು ದೇವಾಲಯಗಳು, ತೋಟಗಳು, ಚೈತ್ಯಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದೇ ಅಲ್ಲದೇ ಅನ್ನಸತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದರೂ ಈ ವೇಶ್ಯೆಯರ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳು ಊರ ಹೊರಗಿರಬೇಕೆಂದು ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಯಮನ ದಿಕ್ಕಾದ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಮಹಾಭಾರತವು ವಿಧಿ ಸಿದೆ. ವೇಶ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕಮಾಡಿದವರನ್ನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲು ವಿಷ್ಣುಸಂಹಿತೆ ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜವು ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೇ ವೇಶ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕವಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಜನರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವೇಳೆ ದಂಡಕೊಡುವಂತೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಾಗ್ಗಿಯೇ ಯಾರು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬಂತೆ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣುವೇಶ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರುಷ ಸಮಾಜ ಅವಳನ್ನು ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಒಂದು ಅಸಂಗತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದರೆ ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದು. ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಶುಭವೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕರೆಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಅವಳಿಂದ ನೃತ್ಯಗಾಯನಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದಾದರೂ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವಳು ಎದಿರು ಬಂದರೆ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾ ಪೂಜೆಗೆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ವೇಶ್ಯೆಯರ ಮನೆಯಂಗಳದ ಮಣ್ಣು ಅತಿ ಅವಶ್ಯ. ವೈಧವ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನವರತ ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಎಂತಹ ವಿಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಪುರುಷರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ

ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಈ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರನ್ನಾಗಿಸಿರಬಹುದು. ವೇಶ್ಯೆಯರ, ಸಂಗಾತ ಸ್ನೇಹ ನಿಷಿದ್ಧವಾದರೂ ಅವರು ಕೊಡುವ ದಾನದಕ್ಷಿಣೆ ಉಪಕಾರಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮೈಲಿಗೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ತಿರುವಾಯೂರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕಡತಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ದೇವದಾಸಿಯರು ಮಾಡಿರುವ ವಿಪುಲ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪುದುವಟ್ಟುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ದೇವದಾಸಿಯರನ್ನು ಸೋಂಕುವುದಾಗಲಿ ಅವರು ಮುಟ್ಟಿದ ತಯಾರಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಾಗಲಿ ಒಂದು ಪಾಪ ಎನ್ನುವ ಸಮಾಜ ಅವಳ ಜನಹಿತ ಲಾಭವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಣ್ಣುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜವು ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಭಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಗೌರವದಿಂದ ಜೀವಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಪುರುಷರು ಸದಾ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪುರುಷರು ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯರು ತಮಗೆ ಬಯಸಿದ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅನರ್ಹರೆಂದೂ ಅಥವಾ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾದ ಗೃಹಿಣಿ ಅವರಿಗೆ ನೀರಸವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಎನಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಸತತವಾಗಿ ವೇಶ್ಯವಾಟಿಕೆಯ ಮೆಟ್ಟಲನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅವರ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಧಾರಣ ವೇಶ್ಯವಾಟಿಕೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸದಾ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆರ್ಥಿಕ ಅತಂತ್ರವನ್ನೂ ಸಹ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಆಶ್ರಯವಾಗಲಿ, ಬೆಂಬಲವಾಗಲಿ, ಆಸರೆಯಾಗಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಝರ್ಜರಿತ ದೇಹ, ಮುದುಡಿದ ಮನಸ್ಸು, ಅವರನ್ನು ಸದಾ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕಲಾಪ್ರಾವಿಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವರ ಮೋಹಕ ರೂಪವನ್ನು, ಅವರ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಮಾಜ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಜ ಬಾಹಿರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೊತೆ ಗಂಡೂ ಇದೆಯೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮೆಸಪೊಟೇಮಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪೂಜಾರಿಣಿ (ಸ್ತ್ರೀ ಪುರೋಹಿತರು) ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಈ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದ ವೇಶ್ಯೆಯರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೆಸಪೊಟೇಮಿಯಾದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಪೂಜಾರಿಣಿ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದಿತ್ತು ; ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದ ಅನೇಕ ಕನ್ಯಾಪೂಜಾರಿಣಿಯರು 'ನದಿತು' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ; ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳ ಅನೇಕ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲೊಂದು ದೇವಾಲಯದ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ. ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೊದಲು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ; ಮತ್ತು ಈ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರೊಡನೆಯ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ ಒಂದು ಪೂಜಾವಿಧಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ

ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಣವು ದೇವಾಲಯದ ನಿಧಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಲೈಂಗಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವವರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಇಲ್ಲವೇ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯು ದೇವಾಲಯ ಸೇವೆಯ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಂದಿದ್ದು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಬದಲಾದಾಗ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿದೇಶಿ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಸದಾಕಾಲ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ಅವರ ಲೈಂಗಿಕ ತೃಷೆಯನ್ನು ತಣಿಸಲು ಕೆಲ ಹೆಂಗಸರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಮುಂದೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೇ ಆಯಿತು.

ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಥೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ವೇಶ್ಯೆಯರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿದ್ದು ಅಕೆಡಮಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಚರ್ಚಾಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ನುರಿತ ಕಲಾವಿದೆಯರೂ, ಮನೋರಂಜಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರೂ ಆಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೂ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಗ್ವೆನೇನೆಯಮನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಹಿಟ್ಟೇರೀ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ರೋಮನ್ ನಾಗರೀಕತೆಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಯಿತ್ತು. ಕುಲೀನ ರೋಮನ್ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿದ್ದು, ವೇಶ್ಯೆಯರು ಅದರಿಂದ ಹೊರತಾಗಿದ್ದರು. ರೋಂನಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಣಗಳಿಸುವುದು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿದ್ದವು. ಮೊದಲಿಗೆ ಡೆಲಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಫೇಮಸ್ ಇವು ಗ್ರೀಕರ ಹೆಟ್ಟೇರೆಗೆ ಹೋಲುವಂತಹವು, ನಂತರ ಮೆರೆಟ್ರೀಸಸ್, ಇವರು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ವೇಶ್ಯೆಯರು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ವಿಶೇಷ ಗುರುತಿನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಿಳೆಯರು, ಊರಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಫರ್ನಾಂಡೊ ಹೆನ್ರಿಕ್ಸ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಫರ್ನಾಂಡೋ ಹೆನ್ರಿಕ್ಸ್ 1962, ಪ್ರಾಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಸೊಸೈಟಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಗ್ರೋವ್)

ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿದ 'ಪ್ರಾಸ್ಟಿಬ್ಯೂಲ್ಸ್' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಅತಿ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಅತಿ ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿವಾಹಬಾಹಿರ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯಿದ್ದು ಅನೇಕ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮಗೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿ ಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೊರಗಡೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಿರುಗಾಡಲು ನಿರ್ಭಂಧವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಬಹುದು ಎಂದು ಎಲಿಸಾ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾ ಅವರು ''ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಧಿಯೊಳಗಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಕಾನೂನಿನ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರದಿರುವ ಕಾರಣ ಅವರು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ ಎಂದು ಓ ಫಾಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ 1763-65 ನಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೋಮನ್ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರಿಗಿಂತಲೂ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಜ ಕಾಣುವ ತುಚ್ಛಭಾವನೆಗಿಂತಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಿರಿದಾದುದೆಂದು ಕಂಡಿತ್ತು. ಎಲಿಸಾ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್‌ರ ಪ್ರಕಾರ ರೋಂನ ಮಹಿಳೆಯರು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಲಿಂಗ ಸ್ತ್ರೀಕಾಮಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಬಹುಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯ ಹೀನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು (ಎಲಿಸಾ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ - ದಿ ಅಂಡರ್‌ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ - ಪುಟ 303 ಸೇಜ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ನ್ಯೂಬರಿ ಪಾರ್ಕ್ ಲಂಡನ್, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ)

ಇದೇ ರೀತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಉನ್ನತವರ್ಗದ ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಯಿತ್ತು, ಘನತೆ ಗೌರವಗಳಿದ್ದವು, ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನರ್ತನ ಸಂಗೀತ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾದ್ಯವಾದನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುರುಷವರ್ಗ ಇವರ ಸಹವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಣಿಕೆಯರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಲಾಲಸೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಪುರುಷರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಗೂಢಚಾರರನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದೆ.

ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃದತ್ತ ಆಸ್ತಿ ಸಮಾಜದ ಮೂಲಭೂತ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅರೇಬಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅರಬ್ಬರು ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧನಿರತ ಜನಾಂಗವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಿಳೆ ಗಂಡನ ಚಿರಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಕೊರಾನ್ ''ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತ ಅತಿ ಉತ್ತಮರು. ಅವರಿಗೆ ದೇವರು ಅನೇಕ ಉನ್ನತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವವರೇ ಅವರು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಯಹೂದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಅಧಿಪತಿಗಳು

ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೋಇಚ್ಛೆ ಹೆಂಡತಿಯರನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಬಿಡಬಹುದಿತ್ತು. ಮದುವೆಯಾಗುವ ಹುಡುಗಿ ಕನ್ಯೆಯೇ ಆಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕಲ್ಲು ತೂರಿ ಸಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡ ಸತ್ತ ಹೆಣ್ಣು ಮೈದುನನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕಾದ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ವಿಧವೆಯಾದರೆ ಮೈದುನ ಅಥವ ಭಾವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಕಟ್ಟಳೆಯಿದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಹುಪತಿತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಮನೆತನದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೆಂಡತಿಯಿರುವ ಕ್ರಮವೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲವ್ಯವಸ್ಥೆ. ವಿಧವೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನ ಮನೆಯವರಿಂದ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯ ಪಾಲನ್ನು ಕೇಳದಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಬ್ರಿಟಾನಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಮನೆತನದ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಂಡತಿಯರಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಸಿಮೋನ್ ದ ಬುವಾ ತಮ್ಮ ಸೆಕೆಂಡ್ ಸೆಕ್ಸ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಪರ್ಶಿಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬಹು ಪತ್ನಿತ್ವ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು ತಂದೆ ಆರಿಸಿದ ಗಂಡನಿಗೆ ವಿಧೇಯಳೂ ನಿಷ್ಠಳೂ ಆಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ತಾಯಿಯಾದವಳು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಬೇಕಿತ್ತು. ಮಗ ಅನರ್ಹನಾದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡನ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗನು ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಗಂಡನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ, ಗಂಡನ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದು ಕುಲಪತಿಯ ಯಜಮಾನ್ಯದ ಗುರುತು. ಬುವಾರವರ ಪ್ರಕಾರ ಐದು ವಿವಿಧ ಮದುವೆಗಳು ಪರ್ಶಿಯನ್ನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದವು. 1. ತಂದೆಯ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು ಗಂಡನಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. 2. ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವಳು ತನ್ನ ಬದಲಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ನಂತರವೇ ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನ. 3. ಅವಿವಾಹಿತ ಪುರುಷನು ಮರಣಿಸಿದರೆ ಅವನ ಮನೆಯವರು ಹಣಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ತರಬಹುದಿತ್ತು. ಅವಳು ದತ್ತಕ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತುಹೋಗಿರುವ ಗಂಡನಿಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಅವಳ ಬದುಕಿರುವ ಗಂಡನಿಗೂ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. 4. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ವಿಧವೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅವಳನ್ನು ಸೇವಕ ಪತ್ನಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಎರಡನೆಯ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಅರ್ಧ ಸತ್ತ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. 5. ತಂದೆಯ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ವಿವಾಹವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅವಳ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗುವವರೆಗೆ ಆಸ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರಳಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರವೇ ಅವಳು ಅವಳ ಗಂಡನ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಗಂಡ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮರಣಿಸಿದರೆ ಅವಳಿಗೆ ರಕ್ಷಕರನ್ನು ಗೊತ್ತು

ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದತ್ತಕ ಮತ್ತು ಸೇವಕ ಪತ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಪ್ರತಿ ಪುರುಷನಿಗೂ ರಕ್ತಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವರು ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಇಹ ಮತ್ತು ಪರ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅಮರತ್ವ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. (ಸಿಮೋನ್ ಡಿ ಬುವಾ, ದಿ ಸೆಕೆಂಡ್ ಸೆಕ್ಸ್ ಪುಟ 86) ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತುಕೊಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇತರ ಜನಾಂಗಗಳಿಗಿಂತ ಕೊಂಚ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಿಗಿದ್ದಷ್ಟೇ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದವು. ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ, ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದವು. ಈ ರೀತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕದಿಂದಾಗಲೀ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದಾಗಲೀ ಉಂಟಾದ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮ್ಯ ದೊರೆ, ಪ್ರಮುಖ ಪುರೋಹಿತರು ಮತ್ತು ಸೈನಿಕವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಾಗಿತ್ತು. ಜನರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿರಾಸ್ಥಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದಿತ್ತೆ ವಿನಹ ಅದನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಂಶಪಾರಂಪರಿಕ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಭೂಮಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪಾಲುಮಾಡಲೂ ಸಹ ಅಡ್ಡಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಘನತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಒತ್ತಡಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದ ಈಜಿಪ್ಟಿನ ಹೆಣ್ಣು ವಿಧವೆಯಾದರೆ ಮರುಮದುವೆಯಾಗುವ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬಳೆ ನಿಜವಾದ ಸೌಲಭ್ಯವುಳ್ಳ ಹೆಂಡತಿ ಮಿಕ್ಕವರು ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಸೇವಕ ಹೆಂಡತಿಯರು. ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ನಿಯು ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಖಾಸಗೀ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನವೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಯಿತು. ನಂತರ ಮದುವೆಯೂ ಒಂದು 'ಒಪ್ಪಂದ'ವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರು ವಿಧದ ಒಪ್ಪಂದದ ವಿವಾಹಗಳಿದ್ದವು ಒಂದು ಜೀತದ ಮದುವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಗಂಡನ ಆಸ್ತಿ. ಆದರೆ ಅವನು ಉಪಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಪತ್ನಿಯು ಅವನ ಸರಿಸಮಾನಳೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು, ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನವಾದರೆ ಆವಳಿಗೆ ಗಂಡನು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಮುಂದೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಅತಿ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ವಿಚ್ಛೇದನಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಕೆಳದರ್ಜೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಮಪಾಲಿದ್ದರೂ ಅವರು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು. ಫಾರೋ ಪುರುಷ, ಪುರೋಹಿತರು, ಸೈನಿಕರು ಪುರುಷರು ಹಾಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯವಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಳು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕರಲ್ಲಿ ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಗ್ರೀಕ್ ಗಂಡಸಿಗೆ ವೇಶ್ಯೆಯರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅನುಕೂಲವಿತ್ತು. ಅಥೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಸದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಕಾನೂನಿನ ಕಟ್ಟಳೆಯೊಳಗೆ ಸದಾ ಜೀವಿಸಬೇಕಿದ್ದು ಅವಳ ಕಾವಲಿಗೆ ನ್ಯಾಯಧೀಶರೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆ, ಮಗ, ಗಂಡ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವವೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಸ್ತಿ ಎಂದಿಗೂ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ವಿಧವೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ತೊತ್ತಾಗದೆ, ತವರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಬಹುದಾದ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಆಸ್ತಿ ಗಂಡುಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದಾಗ ಗಂಡುಸಂತಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಗಳು ತಂದೆಯ ಕಡೆಯ ಅತಿ ಹಿರಿಯ ಪುರುಷನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗ ಆಸ್ತಿ ಪರಭಾರೆಯಾಗದೆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲ ಆದರೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಹೆತ್ತು ಕೊಡುವವಳು ಮಾತ್ರ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗಂಡಸಿನ ಕೃಪಾಶೀಲಳಾಗಿ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತನಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಹಿರಿಯ ಗಂಡಸನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ವಂಚನೆಗೆ ಅಪವಾದ ಗ್ರೀಸ್‌ನ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಪಾರ್ಟಾ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷನ ಸಮಾನಸ್ಕಂದಳಾಗಿದ್ದಳು.

ರೋಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ನಡುವಿನ ಸೆಣಸಾಟವು ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿತು. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತರಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಆಸ್ತಿಯೆಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸಿದನಂತರ, ಮಹಿಳೆ ಪಿತೃದತ್ತ ಆಸ್ತಿಯ ವಿತರಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಕಾನೂನಿನ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದಲೂ ಹೊರತಾಗಿ ಸೇವಕಿಯಂತೆ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಪುರುಷಗ್ರಹೀತವಾಗಿದ್ದು ಅವಳಿಗೆ ಅವು ದಕ್ಕಲಾರದಾಗಿದ್ದವು. ನೇರವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಆಸ್ತಿಗೆ ಹೊರತು ಪಡಿಸದಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬ ಪೋಷಕನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಇರಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ಅವಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ವಿಲೇವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಹೀನಳನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ಗಂಡಸು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿದ್ದು ಅವನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು. ರೋಮನ್ ಕಾನೂನಿನ್ವಯ ಮಹಿಳೆ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾದರೂ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿತ್ತು.

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದೊಡನೆ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತೂ ಕೆಳಗಿಳಿಯಿತು. ಧರ್ಮ ಪ್ರಸರಣದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅತಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಮಾನುಷ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗಳಿಗೂ ತಲೆಯೊಡ್ಡಿದರು. ಮಹಿಳೆ ಮತದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ

ಪಾಲಿಸಿದಳು. ಗಂಡನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಳಾದಳು. ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನು ಹೇಗೆ ಚರ್ಚ್‌ನ ಅಧಿಪತಿಯೋ ಹಾಗೆ ಪತಿಯು ಪತ್ನಿಯ ಅಧಿಪತಿ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೆಂಗಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದರು. ಏಕಪತ್ನಿತ್ವವು ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದು ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು ಗಂಡನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೂ ತೆರಳಿ ಅವನೊಡನೆ ಜೀವನ್ಮರಣಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಳು.

ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮಧ್ಯಯುಗದವರೆವಿಗೂ ಮುಂದುವರೆದವು. ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿತಳಾದಳು. ಕಾನೂನುಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮತ್ತು ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಘಾಸಿಯ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಅವಳು ಪುರುಷನ ಸ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಅವನ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಮಧ್ಯಯುಗದ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಖಾಸಗೀ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಕೂಡ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತೋಳ್ಬಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಜಹಗೀರುಗಳು ಸೇನಾಪಡೆಯ ಸುಪರ್ದಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ತಂದೆಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಾಗಿ ಅವಳು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೂ, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ವರಮಾನ ಗಂಡನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವಳು ಜಹಗೀರಿನ ಒಂದು ಭಾಗವಾದಳೆ ವಿನಹ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಮೋಚಿತಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿವೆ. ಗಂಡ ಸದಾ ಹೆಂಡತಿಯ ರಕ್ಷಕ, ಗಂಡ ಶ್ರೀಮಂತನಾದಷ್ಟೂ ಹೆಂಡತಿ ಅವನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಅವನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿನ ಕಾನೂನುಗಳೂ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವೀಯಲಿಲ್ಲ. ಯೂರೋಪಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯರು, ರಷ್ಯಾದ ಕ್ಯಾಥರೀನ್ ಆಗಲಿ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ಮಾರಿಯಾಥೆರೆಸಾ, ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಿಳೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ತಲೆಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಧಕಿಯರಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರೇ ಹೊರತು ಮಹಿಳೆಯರ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 2

ಧರ್ಮದ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಮಹಿಳೆಯ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿಷಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಧರ್ಮದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ಮಹಿಳೆಯ ಕೊಡುಗೆಗಳು, ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ, ಅದನ್ನು ಪುರುಷ ತನ್ನದಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆ ಇವುಗಳ ರೂಪುರೇಷೆ ಈ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿದೆ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 2

ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ

ಪುರುಷನಂತೆ ಅವನ ದೇವರು - ಈ ಪದ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನೇಕೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಸಂಬದ್ಧ

ಗ್ಲೆಲ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಮೆಲ್ ವಿಲ್ ಹಾರ್ ಕೋರ್ಟ್
ಷಾರ್ಟ್ ಪ್ರೇಯರ್ಸ್ ಫಾರ್ ದಿ ಲಾಂಗ್ ಡೇ

ಜನಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮದ ಹಿಡಿತವು ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಪ್ಷೇಕೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇದರ ಮುಂದೆ ಕಳಾಹೀನವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತು ಧರ್ಮವು ಅವನಿಗಿತ್ತ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಹಿಳೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೊಡಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಇಲ್ಲವೇ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಿರಿಯ ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಸಂತಾನದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಸಮಾಜ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪುರುಷ ತನ್ನ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುತ್ತ ಬಂದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪುಗೊಂಡಂತೆ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ ಕ್ರಮೇಣ ಕೆಳಗಿಳಿಯತೊಡಗಿತು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಅತೀತವಾದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದವು. ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತೃತ್ವವೂ ಸಹ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಒಗಟಾಗಿತ್ತು. ಪುರಾತನ ಅವಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಉಬ್ಬು ಕಣ್ಣು, ಉನ್ನತವಾದ ಎದೆಯ ಭಾಗ, ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಗಳುಳ್ಳ ಎಲುಬು ಮರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಮಾನವ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕಲ್ಲಿನ ಗೂಡುಗಳು ಇಲ್ಲ ಪೂಜಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅವು ಮಾತೃದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತೃದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆ ಆ ಗುಂಪಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇಂದಿಗೂ ಆಫ್ರಿಕದ ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಗುಂಪಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಧಿಯಿದೆ. ಈ ಮಾತೃದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮುಖವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ

ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವೀನಸ್‌ನಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಇವೆ. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕುಲದ ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಪೈರಿನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ, ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಸಾವಿನ ಸಂಕೇತವಾಗಿಯೂ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಪೂಜೆಯಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ದಕ್ಷಣ ಭಾರತದ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಹೆಣ್ಣು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಿನ ರಕ್ಷಕದೇವಿ 'ಅಮ್ಮ' ಇರುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗೆ ಇದ್ದವರು ಪೂಜಾರಿಣಿಯರು. ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪೂಜಾರಿಣಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರಯುತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದ ಸುಮೇರಿಯನ್ ನಾಗರೀಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪೂಜಾರಿಣಿಯಿದ್ದುದು ಅಲ್ಲಿನ ಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮದೇವತೆ (ದೇವಿ)ಯಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ದೇವಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದ್ದು ಆಕೆ ಯಾವ ಗಂಡುದೇವತೆಯ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ದೇವಾಧಿದೇವನೆಂದು ಪೂಜಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಅವನ ಪುರುಷ ಪೂಜಾರಿಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ದೇವತೆಯರ ಅನೇಕ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಅಮೆನ್ ರಾನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಗರಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹೆಣ್ಣು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗಂಡು ದೇವತೆಗಳ ಹೆಂಡಿರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಹಿರಿಯ ಪೂಜಾರಿಣಿ' ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅವಳ ಅಧಿಕಾರದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅದೊಂದು ಗೌರವ ಸೂಚನೆಯಾಗಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೂ ಹೊಣೆಯಿಲ್ಲವಾಯಿತು. 'ನೀತ್' ಎಂಬ ದೇವಿಯ ದೈವೀ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆರೋಹಿಸಿದ್ದು, ಐಸಿಸ್ ಮತ್ತು ಹಾಕೋರ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಿಗಳಾದರು. ಹಾಲೂಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ದೇವಿಯರ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಬಹುಶಃ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರ ಮೇರಿ ಮತ್ತು ಜೀಸಸ್ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಭಾರತದ ಸಿಂಧೂ ಬಯಲಿನ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಜನ ಮಾತೃದೇವತೆಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ತಿಳಿವಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಮಾತೃದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ದೇವಿಯೋ ಇಲ್ಲ ಗಂಡು ದೇವತೆಯ ಹೆಂಡತಿಯೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ವೇದಕಾಲೀನ ಆರ್ಯರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ ಗೌರವಯುತವೂ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗುವ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯ ವರನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿತ್ತು. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಸತಿಪದ್ಧತಿ, ವಿಧವೆಯ ಪಟ್ಟ ಮುಂತಾದವು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಪತಿಯು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಐದು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ

ಒಲೈಸಬೇಕಿತ್ತು. ''ಆಕೆಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಂಡು, ನಿಷ್ಠಾವಂತನಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಮನೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸೂಕ್ತ ಅಲಂಕರಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕಿತ್ತು''. ಹೀಗೆ ಪತಿಯಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿತಳಾದ ಪತ್ನಿ ಪತಿಯನ್ನು ಐದು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಒಲೈಸಬೇಕಿತ್ತು ಗೃಹಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಳಾಗಿ, ಸೇವಕರನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರಿಶುದ್ಧಳಾಗಿ, ಪತಿಯು ತರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಆಲಸಿಯಾಗದೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

''ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತಂದೆ ಸಹೋದರರು, ಪತಿ ಅವನ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಸದಾ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಒಲೈಸಿ ಸುಖಿಗಳನ್ನಾಗಿರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸುಪ್ರೀತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಎಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪವಿತ್ರ ಆಚರಣೆಗಳು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ದುಃಖಿತರೋ ಆ ಕುಟುಂಬ ನಶಿಸುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಖಿಗಳೋ ಅಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸಂಪತ್ತು ನಲಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ'' ಎಂದು ಮನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವೇದಕಾಲೀನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಿಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಋಗ್ವೇದ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಂದಿ ಮಹಿಳಾ ಕೃತಿಕರ್ತರಿದ್ದರೆಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ''ಸರ್ವಾನು ಕ್ರಮಣಿಕೆ''ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ, ವಿಶ್ವಾವರಾ, ಶಿಕತನಿವಾವಾರಿ ಮತ್ತು ಘೋಷಾ ಋಗ್ವೇದದ (1, 179 V28 VIII91 1 X 81, 11-20, ಮತ್ತು X 39 ಮತ್ತು 40) ಶ್ಲೋಕಗಳ ಕರ್ತೃಗಳಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಅಲ್ಟೇಕರರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ ಪೊಸಿಷನ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಹಿಂದೂ ಸೊಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಶಚಿಯರೂ ಕೂಡ X 145 ಮತ್ತು 159 ರ ರಚನಕಾರರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಸುಲಭಾ ಮೈತ್ರೇಯ, ವಡವ ಪ್ರಥಿತೇಯಿ ಮತ್ತು ಗಾರ್ಗಿವಾಚಕ್ನವಿ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿ ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರನ್ನು ವಿದ್ವಸ್ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಅರ್ಹರೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಡನೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯರು ಮತ್ತು ಸದ್ಯೋವಾಹ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯರು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಜೀವ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸದ್ಯೋವಾಹರು ವಿವಾಹದವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಹದಿನೈದು ಹದಿನಾರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುರುಷರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಹ ವೈದಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯೂ ಸಹ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಮತ್ತು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯರು ಉನ್ನತ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಕಿಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕರು ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪೂರ್ವ ಮೀಮಾಂಸದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆದು 'ಕಾಸಕೃಷ್ಣಾ' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಧಾರಣ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದವರೂ ಬಹುಮಂದಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕು.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರ ಪತ್ನಿ ಮೈತ್ರೇಯಿಯು ಅಮರತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಗಾರ್ಗಿಯು ವಿದೇಹದ ದೊರೆ ಜನಕನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಎಳೆಯಬೇಕೆ ಬೇಡವೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಅತಿ ಉನ್ನತ ತತ್ವ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಾಗಿದ್ದು ಹೆಸರಾಂತ ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅತ್ರೇಯಿಯು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅನೇಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತೆಯರು ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವಾವರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹವನ ಹೋಮ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವಿದ್ದು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಗಾರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರೇಯಿಯರಿಗೆ ಆತ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿ ಗಹನ ಮತ್ತು ನಿಗೂಢ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾರ್ಗಿ ವಾಚಕ್ನವಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಸಂಧಿಗ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಲಾಯನ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರಗಳು, ಐತರೇಯ ಮತ್ತು ಕೌಷ್ಟಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು, ಗಾರ್ಗಿ ವಾಚಕ್ನವಿಯಲ್ಲದೆ, ವಡವಾ ಪ್ರಾಥೀಥೇಯಿ, ಕುಮಾರಿ ಗಂಧರ್ವ ಗೃಹಿತಾ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತವೆ. ಗಂಧರ್ವ ಗೃಹತಾರ ಬಳಿಗೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ, ಪತಂಜಲಿ ಕಾಶ್ಯಪನೂ ಅವಳಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು

ಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಕಾತ್ಯಾಯನನು ತನ್ನ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಸ್ಥಿತರಾದ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಬೋಧಕಿಯರನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ವೇದಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅವರ ಸಂಗೀತ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಿಮೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಪತಿಪತ್ನಿಯರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಪತ್ನಿಯೂ ಕೂಡ ಪತಿಯಂತೆ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧಳಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಪೂರ್ವ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಗಾನವನ್ನು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಇಂಪಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಹಾಡುವುದು ಪತ್ನಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಉದ್ಗರ್ತಿಗಳೆಂಬ ವಿಶೇಷ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಸಾಮಗಾನ ಪಠಣಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪತ್ನಿಯು ಯಾಗಪರಿಕರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭತ್ತವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡುವುದು, ಹೋಮಕುಂಡ ರಚನೆ, ಯಜ್ಞಪಶುವನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪತಿಯೊಡನೆ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ನೈವೇದ್ಯ ತಯಾರಿಕೆ, ಆಹುತಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿರದೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಪತಿಯೊಡನೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 500 ರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆರ್ಯರ ವೇದಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಪುರುಷರು ತಾವು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1500 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 500 ರವರೆಗೆ ವೇದಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ, ಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧದ ಹಿಂಜರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆರ್ಯರು ಸಿಂಧೂ, ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟತೊಡಗಿದೊಡನೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಿನ ಅವರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಬಿಗಿಯಾಗುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಮರ್ಥರು, ದಕ್ಷರು ಪರಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲೀ ಆಶ್ರಿತರಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ, ಸಮಾಜದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸದಸ್ಯರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ನಡೆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ವಿಜಯಿಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತವರನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ, ಪುರುಷರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸೋತವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವು ಹಠಾತ್ತನೆ ಎದಿರು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪುರುಷ ಅನುನಯದಿಂದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಬೂಬುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಅವಳಿಗರಿವಾಗದಂತೆಯೇ ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ಬಲೆಯನ್ನು ಬಿಗಿದು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಉಪಯೋಗದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ದಿನಬಳಕೆಯ ವಸ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ, ವ್ಯವಸಾಯ, ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಹಿಳೆ, ಆರ್ಯರ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಆರ್ಯರು ದೇಶೀ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಳೆ ಸಿಗುವಂತಾಯಿತು. ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು, ವೇದಾಧ್ಯಯನವೂ ಕೂಡ ಜಟಿಲವಾಯಿತು. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವೂ ಕೂಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜ ಹವ್ಯಾಸೀ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಬಹು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಂಡವು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿದವು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಜಟಿಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಮನೆಯ ಹೋಮಕುಂಡದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಮಗ ಮೈದುವ ಇಲ್ಲವೇ ತಮ್ಮ ಹೀಗೆ ಪುರುಷರ ಕೈಸೇರಿತು. ಆರ್ಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿತು. ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪುರುಷರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ನತೆ ಆರ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನಾಗರೀಕತೆಯ ತಿರುಗಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದರ ಬದಲು ಅವಳ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ವೇದಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನವು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾಲಾವಧಿಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸತೊಡಗಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ವೇದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಅವರು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿವಾಹದ ವಯೋಮಿತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದವು. ಫಲವತ್ತಾದ ನದೀಬಯಲುಗಳು ಜೀವನವನ್ನು ಸುಖಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರೊಡನೆ ಆರ್ಯರನ್ನು ಆಲಸಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಲಾಸಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವು. ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು, ಯುದ್ಧ ಆಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕ

ವಿಧಿಗಳಿಗೂ ಅವಶ್ಯವಾಯಿತು. ಮಗನಿಲ್ಲದೆ ಸದ್ಗತಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬೇರೂರಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ವಿವಾಹದ ವಯಸ್ಸು ಇಳಿಯತೊಡಗಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಉಪನಯನವೂ ಸಹ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಯಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದರೂ ವೇದಪಾಠಕೂಡದು. ವಿವಾಹವೇ ಅವರಿಗೆ ಉಪನಯನ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ವೇದಮಂತ್ರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಅವರ ವಾಕ್ತಂತುಗಳು ವೇದಘೋಷದಿಂದ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡಲಾಯಿತು. ವೇದಾಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲದ ಉಪನಯನ ಮೌಲ್ಯರಹಿತವಾಯಿತು. ಗಂಡನು ಬೋಧಕ, ಹೋಮಕುಂಡ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮುಂತಾದವು ಶೂದ್ರರಿಗಂತೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಗೂ ಸಹ ಸಲ್ಲದು ಎಂಬ ಭಾವನೆ / ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಉಪನಯನವಿಲ್ಲದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳು ಮಾಯವಾದವು. ಪತಿ ಮತ್ತು ಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗಿನ ಹಿಂದಿನ ಯಾಜ್ಞಿಕ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಅರ್ಥಹೀನವಾಯಿತು.

ವೇದಕಾಲೀನ ಯುಗದ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿವೆ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಮಾನತೆಯಿತ್ತೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಾವು ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪದಗಳ ನಡುವೆ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಹಕ್ಕಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ? ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಲವೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ಪಂಗಡದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸೌಲಭ್ಯವಿತ್ತು ಆದರೆ ಆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ, ದಿನನಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಗಣಿತ, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದಿತಿಯು ಆದರ್ಶಮಾತೆ, ಇಂದ್ರಾಣಿಗೆ ಯಾರೂ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ, ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಅಧಿದೇವಿ ಸರಸ್ವತಿ ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ದೇವಿಯರನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯ ಪತ್ನಿಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಗಂಡನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

ಅಥರ್ವವೇದದಲ್ಲಿ (V 1, 2, 3) ಪುತ್ರಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಯೊಂದಿದೆ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟುವುದಾದರೆ ಅದು ಬೇರೆಲ್ಲಾದರೂ ಹುಟ್ಟಲಿ ತಮಗೆ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿರಲಿ ಎಂಬ

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ. ಋಗ್ವೇದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ (X 86) ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ ಎಂದು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬೇಡುವ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ. ಅಥರ್ವವೇದದ (III 23) ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ ಬಂಜೆತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಗಂಡು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಂತ್ರ ತಾಯಿತವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಜನರ ಕ್ಷುದ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗರ್ಭಸ್ಥ ಶಿಶು ಗಂಡಿನಿಂದ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡದೆ ಇರಲು ಮಂತ್ರಗಳಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಬಯಸದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದುದು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಾನಸ್ಕಂದರಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಪುರುಷ ಸದಸ್ಯರು ತಂದೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅಥವಾ ಅಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರು ಅವಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಋತ್ವಿಕಳಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಮಂತ್ರಪಠಣೆಯಲ್ಲಿ ದನಿಗೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮುಖ ಯಾಜ್ಞಿಕಳಾಗಿ ಯಾವ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಇಲ್ಲ, ಸಾಮಗಾನ ಪಠಣ, ಯಾಗ ಪರಿಕರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳು, ಬಲಿಪಶುವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು ಅವಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಪತಿಯೊಡನೆ ಪತ್ನಿಯೇ ಹೊರತು ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಪತಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಯಜ್ಞಗಳೂ ಕೆಲವಿದ್ದವು. ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆಗೆ ಸೀತಾಯಜ್ಞ, ಪಶುಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ರುದ್ರಬಲಿ, ಅನುರೂಪವರನಿಗಾಗಿ ರುದ್ರಯಾಗ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು.

ವಿವಾಹವೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು ಅವನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಕಾರಣ. ಸಪತ್ನೀಕನಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಇವುಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ, ಪುತ್ರನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸದ್ಗತಿ, ಪಿಂಡ ಪ್ರದಾನ ಪುತ್ರನಿಂದ ಮಾತ್ರ, ಆ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಪತ್ನಿಯಿಂದ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯು ಮಹಿಳೆಗೆ ಪುರುಷನೊಡನೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಯ್ತೆ ವಿನಹ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸ್ವತಃ ಯಾವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಥಾನವು ಇದ್ದಿತೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 300ರಿಂದೀಚೆಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಆರಂಭವಾದುವೆನ್ನಬೇಕು. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವು ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾಲೂರಲು ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಹುಡುಗಿಯು ಮೈನೆರೆಯುವ ಮೊದಲೆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ''ಅಷ್ಟವರ್ಷೇ ಕನ್ಯಾಭವೇತ್'' ಎನ್ನುತ್ತ ಹುಡುಗಿಯು ಎಂಟು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗುತ್ತಾಳೆ

ಎನ್ನುವ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಸಮಾಜ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುವುದಾಗಲಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ ಒಂದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವಾಯಿತೇ ಹೊರತು ವಿಧಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವೇದಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಡೆಯುಂಟಾದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದಿನನಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪಠಿಸಲೂ ಅವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ವಿವಾಹದ ವಯಸ್ಸು ಕೆಳಜಾರಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಯೇಟು ಬಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳು ವಿರಕ್ತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುವಾಗಿ ಅವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಅವರ ಸವಲತ್ತು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಈ ಧರ್ಮಗಳ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ಅಧ್ವೈರ್ಯುಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಸೀನ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದನು. ನಂತರ ಬಹುಶಃ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಯಶೋಧರೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಪ್ರಜಾಪತಿಯರು ಅವನ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಿಕ್ಷುಣಿಯರಾಗುವ ಮೊದಲು ಎಂಟು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆವ ವಿಧವಾದ ಜಾಡ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ನೀನು ಮಾನವಳೆ?, ನೀನು ಸ್ತ್ರೀಯಳೆ?, ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರಳೆ? ಋಣ (ಸಾಲ) ವಿಮುಕ್ತಳೆ?, ರಾಜನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವವಳೆ?, ನಿನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಸಮ್ಮತಿಯಿದೆಯೆ? ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವೀಯಬೇಕಿತ್ತು. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಆನಂದನಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಸಂಘವು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಬಾಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ಐನೂರು ವರ್ಷಗಳೂ ಸಹ ಉಳಿಯಲಾರದು ಎಂದಿದ್ದ (ಉದ್ಧೃತ ಐ.ಬಿ. ಹಾನರ್, ವಿಮೆನ್ ಅಂಡ್ ಪ್ರಿಮಿಟಿವ್ ಬುದ್ಧಿಸಮ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಅರ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಸೈಟೀಸ್ ಪು. 94). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನಿಗಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅವನ ಮಹಾಪರಿನಿರ್ವಾಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪರಮ ಶಿಷ್ಯ ಆನಂದನೊಡನೆ ನಡೆದ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಆನಂದ – ಭಗವಾನ್ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು?

ಬುದ್ಧ – ಮಹಿಳೆಯರು ಅಸೂಯಾಪರರು, ಆನಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮೂರ್ಖರು, ಆನಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾವುಕರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ ಅವರು ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ (ಅಮುರಿ ಡಿ ರೈನ್‌ಕೋರ್ಟ್ ವಿಮೆನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಪವರ್ ಇನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಪು. 167)

ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷುಣಿಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಠಿಣ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕಿತ್ತು. ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಅರಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವುದು, ಸಂಶಯಾಸ್ಪದರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಇವುಗಳು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು, ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಭಿಕ್ಷುಣಿಯರಾದರೂ ಅವರು ಆಗತಾನೇ ಭಿಕ್ಷುವಾದವನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಭಿಕ್ಷುಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಂದೂ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಕೂಡದಿತ್ತು. ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದನಿಯೆತ್ತಿದ ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನರಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಧಿಸಿದುದು ಪುರುಷ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಜೈನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಪುರುಷರಾಗಿ ಜನಿಸಿದನಂತರವೇ ಅವರು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ದಿಗಂಬರ ಜೈನ ಪಂಥದವರಲ್ಲಿ ಸ್ತೀಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲ, ಜೈನ ಶ್ರಾವಕಿಯರು ಶ್ರಾವಕರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆದರ್ಜೆಯವರು.

ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರಾಗಬಹುದೇ ವಿನಹ ಮಠಾದಿಪತಿಗಳಾಗೀ ಪುರೋಹಿತರಾಗಲೀ ಆಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ

ಮಹಿಳೆಯರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಸಂಘಟಿತ ಧರ್ಮಗಳು, ಈವ್ ತಾನಾಗಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ ನೂಕಲ್ಪಟ್ಟಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ರೊಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಪು. 83) ರೊಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್ ಯಹೂದಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಇಸ್ಲಾಂನವರೆಗೆ ಜೊರಾಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಯಹೂದಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಗಳು ದೇವಪಿತ (ಫಾದರ್ ಗಾಡ್) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದೇವಪಿತನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವು ಪುರುಷನ ಪರಮಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷನೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಜಿವೋಹಾ ಯಹೂದಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ''ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ ದೇವ, ನಾನಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದೇವರಿಲ್ಲ'', ಇಸ್ಲಾಂನ ಅಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದೇವರಿಲ್ಲ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರ 'ಯೇಸುವು ದೇವರ ಮಗ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಾತೃದೇವತಾರಾಧನೆಯಿಂದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪುರುಷ ಪಿತೃದೇವತಾರಾಧನೆಗೆ ಎಳೆತಂದುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯೂ ಅಂತಹುದೆ. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನ ಸಾಕುತಾಯಿ ಮಹಾಪ್ರಜಾಪತಿ ಗೌತಮಿ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಯಶೋಧರೆ ಅವನ ಮಹಿಳಾ ಶಿಷ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು. ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್‌ನ ಪತ್ನಿ ಖದೀಜಾ ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಬೆಂಬಲವೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಈ ಮಹಿಳೆಯರೆ ಅವರು ಮಹಾನ್ ಗುರುಗಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಇತರರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ದೇವ ದೇವಿಯರು, ದೇವತೆಗಳು ಯಕ್ಷರು, ಗಂಧರ್ವರು, ಮುಂತಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಪೂಜೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳೇ ನಿಜವಾದದ್ದು ತಾನೇ ಪರಮ ಸತ್ಯದ ವಾರಸುದಾರ, ಮುಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಸತ್ಯಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಿತು.

ಈ ಸಂಘಟಿತ ಧರ್ಮಗಳು ಸತ್ಯದ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸನ್ನದಿಗೆ ತಾವೇ ವಾರಸುದಾರರೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡವು. ಅಷ್ಟೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದವು, ಯಹೂದಿಗಳು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದರು, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಯಹೂದಿಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಸದೆ ಬಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರನ್ನು ಮತ್ತು ಯಹೂದಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇದು ಪರಸ್ಪರ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ವಿಧಾನವಾಯಿತು.

ಈ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತೂ ಶೋಚನೀಯವಾಯಿತು. ಈ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಏಕದೇವತಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಮಾನವಳಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು ವರ್ಗೀಕೃತಗೊಂಡವು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ನಾದ. ತಂದೆಯನಂತರ ತಾಯಿ , ಗಂಡನ ನಂತರ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗನ ನಂತರ ಮಗಳು, ತಮ್ಮನಾದ ಮೇಲೆ ತಂಗಿ, ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ನಿರಂತರ ಕೀಳರಿಮೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಲಾಯ್ತು. ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷರು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಾಧ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವಿಧೇಯಕ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಶೀಲೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಾ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಇರಬೇಕು. ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯಾದರೂ ಅವಿಧೇಯಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅವರನ್ನು ದೂರವಿರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಛಡಿಯೇಟನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು (ಫತ್ನಾ ಎ. ಸಭಾ, ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ದಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕಾನ್‌ಷಿಯಸ್ ಲಂಡನ್ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ 1984 ಪು. 104-6 ಉಧೃತ ರೋಸಾಲಿಂಡ್ ವೈಲ್ಸ್ ವಿಮೆನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್) ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮದ ಸಂತ ಪಾಲ್ ಪುರುಷನನ್ನು ಮಹಿಳೆಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಲ್ಲ ಪುರುಷನಿಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂರು ಧರ್ಮಗಳು ಯಹೂದಿ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರು ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದು ಪುರುಷನನ್ನು, ಪುರುಷನ ಪ್ರಮುಖವಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಬಿಸಾಡಬಹುದಾದ ಮೂಳೆಯ ತುಂಡಿನಿಂದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಸೂಯೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ.

ಮಹಿಳೆಯ ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ವಿಚಾರದಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಕೀಳರಿಮೆ. ಯಹೂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡಿತಿ ಗಂಡನನ್ನು ಬಾಲ್ (ಯಜಮಾನ) ಅಥವಾ ಅಡೋನ್ (ಪ್ರಭು) ಎಂದು ಗುಲಾಮರಂತೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇಂದಿಗೂ ಗಂಡನನ್ನು ಯಜಮಾನ ಎಂದೇ ಹೆಂಡತಿಯು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಮಹಿಳೆಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ದೇವರಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸುಳ್ಳನಾಗಿರಲಿ, ಕಳ್ಳನಾಗಿರಲಿ, ರೋಗಿಯಾಗಿರಲಿ, ಹೆಳವನಾಗಿರಲಿ, ವೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ, ಕಪಟಿಯಾಗಿರಲಿ, ಜೂಜುಕೋರನಾಗಿರಲಿ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗಿರಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕುಡುಕನಾಗಿರಲಿ ಅವನನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು ಓಲೈಸಬೇಕು. ಯಜಮಾನ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸಬೇಕು. ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆಂದರೆ ಒಂದು ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕುಷ್ಟರೋಗಿಯಾದ ಗಂಡನನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು. ಅವನನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಸೂಳೆಯ ಮನೆಗೆ ಅವನಿಷ್ಟದಂತೆ ಹೆಂಡತಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ.

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಚರ್ಚ್ ಮಹಿಳೆಯ ದೇಹವನ್ನು ಗೊಬ್ಬರ ಚೀಲ, ಬಿಳಿಯ ಚರ್ಮದೊಳಗೆ ಹೊಲಸು ತುಂಬಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗೊಬ್ಬರದ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಜೀಸಸ್ ಹೇಗೆ ಜನ್ಮತಾಳಿದ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ತಾಯಿ ಮೇರಿ ಪವಿತ್ರಳಾದ ಕನ್ಯೆ ಚಿರಂತನ ಕನ್ಯೆ.

ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ, ಅವಳಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ತಂದೆಯು ಆರಿಸಿದ ಗಂಡನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು.ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವಳಿಗೆ ಸುಭದ್ರತೆ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಗಂಡ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಡನೆ, ತುಚ್ಛಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿನಾಕಾರಣ ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸದಿರುವುದು, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವುದು, ವಿವಾಹವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು ಮುಂತಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ.

ಮಹಿಳೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳೊಳಗೆ ಬಂಧಿತಳಾಗಿರಬೇಕು, ಘರದಾದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಗೆ ಈಡಾದಳು.

ಅವಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕು, ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವಳು ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳಿಗೆ ಮಾನವೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿರಲಿ, ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನೂ ಸಹ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದು ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಗಂಡಸಲ್ಲ, ಈ ಪುರುಷತ್ವ ತಂದೆ ಅಣ್ಣ

ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಗಂಡ, ಮಗ, ದೊರೆ, ಪುರೋಹಿತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದು ಅವಳ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಿದ್ದು ಅದು ಮೈ, ಮನ ಚೇತನಗಳಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿದೆ.

ಪುರುಷ ದೇವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾದ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮನು ಪೂರ್ವಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದ. ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರನ ಪ್ರಕಾರ ''ಹೆಣ್ಣು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಳ ಒಡತಿಯಲ್ಲ. ದೇವರು ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ಪುರುಷನಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು ಹೊತ್ತು ಸಾಕಲು ಏಕದೇವತಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಹೆರುವ ಯಂತ್ರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಅವಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಹೆರುತ್ತಿರಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿರುವುದು'' (ರೊಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಪು. 102) ಬಂಗಾಳದ ಗಾದೆಯೊಂದು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ. 'ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ವರ್ಗ ಅವಳ ಗಂಡನ ಪಾದದಡಿ' ಎಂದು

ಲೂಕ್ರೇಷಿಯ ಮೋಟ್ ''ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮವಲ್ಲ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ, ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಎರಡೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಇರುವ ಮರ್ಯಾದೆ ಅಪಚಾರವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬೈಬಲ್‌ನ್ನು ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪರಾಧೀನಗೊಳಿಸಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡಲಾಗಲೀ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಹಕ್ಕು ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಮಹಿಳೆ ಅದನ್ನೇರಿದರೆ ಅವಳು ದೇವರಿಗೆ ಅಪಚಾರವೆಸಗಿದಂತೆ ಎಂದು ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗ ವಿಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಬೈಬಲ್‌ನಲ್ಲಿ ''ನನ್ನ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಅನುವರ್ತಿ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಸಲಿ'' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಲೂಕ್ರೇಷಿಯಾ ಮೋಟ್ - ನಾಟ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿ ಬಟ್ ಪ್ರೀಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ - ದಿ ವಿಂಟೇಜ್ ಬುಕ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ಫೆಮಿನಿಸಮ್ ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಮಿರಿಯಮ್ ಷೇನಿವ್ ಪು. 100)

ರೋಂ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ದಂತಕಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಾಚೀನ ರೋಮನ್ನರು ಮಾತೃಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲದವರು ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಂತಹ ವಿಶೇಷವೇನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶೇಷ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಸೆನಟ್‌ನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿರುತ್ತಿದ್ದರು, ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಉದ್ದಿಮೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿವಾಹ, ವಿಚ್ಛೇದ ಮತ್ತು ಮರುವಿವಾಹಗಳಲ್ಲಿ

ಅವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರವಿತ್ತು. ಭವ್ಯವಾದ ಸೌಧಗಳಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ತೋಟ ಮತ್ತು ಜಮೀನಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಬಲ ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದೂ ಕೂಡ. ರೋಂನ ಕೈಕೆಳಗಿದ್ದ ಏಷ್ಯಾ ಮೈನರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಆಡಳಿತವರ್ಗದವರು, ಪೂಜಾರಿಣಿಯರು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮತ್ತು ಅನಾಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರೂ ಇದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಹೊತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದುದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಂದಿರಿಂದ. ರೋಂನ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡವರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಲಿತರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತವರ್ಗದವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಲೀನ ಮನೆತನಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು 'ಅ'ನ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲವೇ 'ಅ'ನ ಮಗಳು ಹೀಗೆ ಗಂಡ ಅಥವಾ ತಂದೆ ಅಥವ ಸಹೋದರನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರೋಂ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆ. ಉದಾ : ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜರ್ಮೇನಿಕಸ್‌ನ ರಾಣಿ ಅಗ್ರಿಪ್ಪಿನಾ "ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಮಣಿಸಲಾಗದಂತಹ ದಂಗೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದಳು" ಎಂದು ರೋಮನ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಟ್ಯಾಸಿಟಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ಮಗಳು ಎರಡನೆ ಅಗ್ರಿಪ್ಪಿನಾ ಚತುರ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಮಗ ನೀರೋನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದಳು. ಅಗಸ್ಟಸ ಸೀಸರನ ಪತ್ನಿ ಡ್ರುಸಿಲಾ ಮಗ ಟೈಬೀರಿಯಸ್‌ನೊಡನೆ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿದಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬೈಜಾಂಟಿಯನ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯರಾಗಿ ಆಳುವುದು ವಿಶೇಷವೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಣಿಯರು ದೇಶದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಮಾತೆಯರಾಗಿ, ಆಳುವ ರಾಣಿಯರಾಗಿ, ವಾರಸುದಾರತ್ವದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ಥಾನ ಉನ್ನತವಾಗಿತ್ತು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನುಳಿದು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಿಳೆಯರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ವೈದ್ಯೆಯರೂ ಇತರ ವೃತ್ತಿನಿರತರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಪತ್ನಿಯರೂ ಕೂಡ ದೇಶದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ

ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ತಮ್ಮದೆ ನೌಕರ ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವೃತ್ತಿನಿರತರಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಅನಾಥಾಲಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅರೇಬಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನತನವನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನ ತಮ್ಮ ಅಲೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಅಡಚಣೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಹೂತುಬಿಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬರಹವನ್ನಾಗಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಸ್ಲಾಂನ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮುನ್ನ ಅರೇಬಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾತೃ ಪೀಳಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದು ಗಂಡಂದಿರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯರ ಗುಡಾರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಅರೇಬಿಯಾದ ದಂತಕಥೆಯೊಂದು ಓಮ್‌ಕಾರ್ಜಾ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳೊಡನೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದೂ ತಾನು ತನ್ನ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ಎಲಿಸ್ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ತಮ್ಮ ಅಂಡರ್ ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ ಸ್ಮಿತ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ ಪು. 257 ಆದರೆ ಅನೇಕ ಮರಳುಗಾಡಿನ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿದ್ದು ಅವು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅನೇಕರು ಈ ಮಾತೃಪೀಳಿಗೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಈ ಅರಬೀ ಮಹಿಳೆಯರು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಎಲಿಸ್ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಅರೇಬಿಯಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಪೈಗಂಬರರ ಪತ್ನಿ ಖದೀಜಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಒಡತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವರ ಮಗಳು ಫಾತೀಮಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದಳು. ಇಸ್ಲಾಂನ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥ ಕುರಾನ್ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆಯೂ ಹೌದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಅದರ ಆಡಳಿತ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಗಂಡನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛೇದನದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳು ಅಮೂಲ್ಯವಾದವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸುಶೀಲೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆಯೇ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಗಿಂತ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ'' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕುರಾನಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧವಾಗಿ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನ ವಿವಿಧವಾಗಿದೆ.

ಬಹು ಪತ್ನಿತ್ವವು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅರೇಬಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪೈಗಂಬರರು ಒಂದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಂಡಸು ಹೊಂದಬಹುದೆಂದು ವಿಧಿಸಿದರು. ಅಲೆಮಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಬದಲಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬುರ್ಖಾ ಅಥವ ಘರದಾ ಪದ್ಧತಿ ಗ್ರೀಕರು ಪರ್ಶಿಯನ್ನರಿಂದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅನೇಕ ಖಲೀಫರುಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದರು.

ಅಮೀರ್ ಆಲಿಯವರು ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅರೇಬಿಯಾದ ಅತಿ ಉನ್ನತ ವಿಕಾಸದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆ, ಸೈನ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೀರೋಚಿತ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅರೇಬಿಯಾದ ರಾಜಕೀಯ ಅವನತಿಯಿಂದಾಗಿ, ವಿದೇಶೀ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಆಚಾರಣೆಗಳ ಧೃತಿಗೆಡಿಸುವ ಪ್ರಭಾವವು ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸಿತು. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಸ್ವಪ್ರತಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ, ಗೌರವಾನ್ವಿತಳಾದ ಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳ, ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ, ಧೀರೆಯಾದ ಅನಿರ್ಭಂದಿತ ಅರಬೀ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಿಂದ ಮರೆಯಾದರು, ಅವರ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಂಧಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.'' ಈ ಬಂಧಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮತ್ತು ಬೈಜಾಂಟಿಯನ್ ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಐಷಾರಾಮದ ಚೈತನ್ಯರಹಿತ ಘನತೆಹೀನ ಜೀವನವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಕರಿಸತೊಡಗಿದರು.

(ಅಮೀರ್ ಆಲಿ 1899 'ದಿ ಇನ್‌ಫ್ಲೂಯೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಆನ್ ಇಸ್ಲಾಮ್' ದಿ ನೈನ್‌ಟೀಂತ್ ಸೆಂಚುರಿ ಮ್ಯಾಗಜೀನ್ 45 (ಮೇ) 755-74) ಉಧೃತ ಎಲಿಸಾ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ದಿ ಅಂಡರ್‌ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಪು. 300).

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು? ಮುಸ್ಲಿಮರು ಮತ್ತು ಅಥೀನಿಯನ್ನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು, ಪ್ರಾಚೀನ ಪರ್ಶಿಯನ್ನರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು, ಬೈಜಾಂಟಿಯನ್ನರು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ರಷ್ಯನ್ನರು ಬೈಜಾಂಟಿಯನ್ನರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಲಿತರು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಆಪಾದನೆಗಳಿವೆ.

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರನ್ನು, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಪರ್ಶಿಯನ್ನರನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮಹಿಳೆಯು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆ. ಪರ್ಶಿಯಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕೈಸರನ ಸತ್ರಪನೊಬ್ಬನ ಮಡದಿ ಆಟೊಸ್ಸಾ ಬಹು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಯೂ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಕೈರಸ್‌ನ ನಂತರ ತನ್ನ ಮಗ ಡೇರಿಯಸ್ ನನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನೊಡನೆ

ಸಹವರ್ತಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರನಡೆಸಿದಳು. ಜೊರಾಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸೆಣಸಿದಳು. ಮಸ್ಸೆಗೆಟಾಯ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಟೋಮರಿಸ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೈರಸ್‌ನನ್ನು ಕೊಂದಳು. ಹಾಲಿಕಾರ್‌ನಾಸ್ಸಸ್‌ನ ರಾಣಿ ಆರ್ಟಿಮಿಸಿಯಾ ಪರ್ಶಿಯಾದ ಹೆಸರಾಂತ ದೊರೆ ಜರ್ಕ್‌ಸಸ್‌ನ ಪರವಾಗಿ ಗ್ರೀಕರೊಡನೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಲಾಮಿಸ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಳು. ಪರ್ಶಿಯಾದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಫೆರ್‌ಟೈಮ್ ಜರ್ಕ್‌ಸಸ್‌ನ ಪತ್ನಿ ಆಮ್ನಿಸ್ಟ್ರಿಸ್ ಮುಂತಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ವೀರಗಾಥೆಯಿದೆ.

ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯಾದ ದೊರೆ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ತಾಯಿ ಒಲಿಂಪಿಯಾ ಅವನಿಗೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವಿತ್ತವಳು. ಪರ್ಶಿಯಾದೊಡನೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಫಿಲಿಪ್ಪನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಅವಳು ಬಹು ಚತುರಳು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ರಾಣಿ ಕ್ಲಿಯೋಪಾತ್ರ ಕೂಡ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯಾದವಳೇ, ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದು ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯನ್ನರ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಗ್ರೀಕ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸದಿದ್ದರೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಹೊಂದಿ ಅಕೆಡೆಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರಾಗಿದ್ದರು ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಬೈಜಾಂಟಿಯಂನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ರೋಮನ್ ಮಹಿಳೆಯರು "ವಿಮೋಚಿತ" ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿದ್ದರು. ಲಿವಿಯಾ ಡ್ರುಸಿಲ್ಲಾ, ಅಗ್ರಿಪ್ಪಿನಾ ಎರಡನೆಯ ಅಗ್ರಿಪ್ಪಿನಾ, ಜೂಲಿಯಾ ಮೀಸಾ ಮುಂತಾದವರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಲಿ ರೋಮನ್ ಎಂಪಾಯರ್ ನ ಮೊದಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ ಐರಿನ್, ಥಿಯೋಡಾರಾ, ಹೆಲೆನಾ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಬಲ ರಾಣಿಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಘೋಷಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ವರ್ತಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಯಹೂದಿ ವಣಿಕರು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಗರದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಸ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಇರಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಶ್ರೀಮಂತ ವಣಿಕರು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ತಂತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆದಷ್ಟೂ ವೈಭವದ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಯಹೂದಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಿಸುವ ಮತ್ತು ಘೋಷಾ ಪದ್ದತಿಯ ಮೂಲ ಯಾವುದೆಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 3

ಕುಟುಂಬ, ಕುಲ, ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದ ಮಹಿಳೆಯ ನಂತರದ ಹಿಂಜರಿಕೆ, ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಮಹಿಳೆಯು ರಚಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪುರುಷ ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಧಾನವನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 3

ಮಹಿಳೆ - ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಗಂಡ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು. ಆದರೆ ಆ ಒಂದು ಗಂಡ

-ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ಬ್ಲಾಕ್‌ಸ್ಟೋನ್ ''ಗ್ರೇಟೆಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜ್ಯೂರಿಸ್ಟ್''

ಕ್ರಿ.ಶ. 1779ರಲ್ಲಿ ಮೇರಿ ಉಲ್ಸ್ಟನ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಮನಾದ ಚಿಂತಕರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಮನಾದ ಹಕ್ಕುಗಳಿರಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸಿದು. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ದಾರ್ಶನಿಕರಾಗಲೀ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾಗಲೀ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪುರುಷನಿಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ದರ್ಜೆಯವಳು ಎಂದು ಭಾವಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವಳು ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಜೀವಿ ಎಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದವು. ಮಹಿಳೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲ, ಆಕೆ ಗಂಡನ ಇಲ್ಲವೇ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೇರೂರಿದ್ದಿತು.

ಕಾನೂನು ಅಥವಾ ಶಾಸನ ಮಹಿಳೆಯರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಇರುವ ಸಾಧನೆಯಾದಷ್ಟೂ ಅದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಪುರುಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡೆವ ಸಾಧನವೂ ಹೌದು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕಾನೂನುಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ, ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಅನೇಕ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷರು. ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಕುಟುಂಬದ ಕುಲದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕಾನೂನು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನಗಣ್ಯವಾಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳಾಗಿ, ನ್ಯಾಯರಕ್ಷಕಾ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ, ಮತ್ತು ಶಾಸಕರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಗಣನೆಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೊಂದಬಹುದಾದಂತಹ ಆಸ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವಾಗ, ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪುರುಷನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನ ಆಸ್ತಿ ಎಂದಾದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳನ್ನು ಅಂತೆಯೇ ಪರಿಗಣಿಸಿ ನ್ಯಾಯವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಮಧ್ಯೆ ಮನಸ್ತಾಪವುಂಟಾದಾಗ ಸಮಾಜದ ರಕ್ಷಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ದಿವ್ಯ ಉದಾಸೀನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಮೀರಿದೆಯೆಂದಾಗ ನ್ಯಾಯ ಪುರುಷನ ಪರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆ ಎಂದಿಗೂ ಪುರುಷನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ, ಮಗಳಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಸೋದರಿಯಾಗಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೊರತಾದ ಹೆಣ್ಣೆಂದರೆ - ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೆಣ್ಣು (ಅನೈತಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾದವಳು ವೇಶ್ಯೆ). ಅವಳು ಯಾವೊಬ್ಬ ಪುರುಷನ ಸ್ವತ್ತೂ ಅಲ್ಲ.

ಅವಳು ಯಾವ ಪುರುಷನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಕುಲದ ವಿಭಜನೆಯ ಸಂದೇಶವೆಂದರೆ, ಪುರುಷನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುರುಷ ಪ್ರದಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಹೊರಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಕಾನೂನಿನ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದಲೂ ಹೊರಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೇಶ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸಾಧು ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ವೃತ್ತಿಯೆ ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆ, ದೇಹದ ಮಾರಾಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವಲ್ಲ.

ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಬಗೆಗೆ ಇಬ್ಬಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರೆ ಮಹಿಳೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಉದಾಸೀನ, ಅಸೂಯೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಪುರಾತನ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುವು. ವೇದಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನ ತನಕ ಅನೇಕಾನೇಕ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಅಧಿ ದೇವಿಯಾದ ವಾಗೀಶ್ವರಿಯ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಅವಹೇಳನ, ಅವಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಂಪ್ರೀತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮನು ತನ್ನ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯು ಮಂತ್ರಪಠಣೆಯ ಯಾವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಪುರುಷರ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಅವರನ್ನು ಮಂತ್ರಪಠಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ತಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯಿದೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿಗಳು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಬೌಧಾಯನನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿರೀಂದ್ರಿಯರು, ಅವರಲ್ಲಿ ವೀರತ್ವವಾಗಲಿ ತೇಜಸ್ಸಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುದಾರರಾಗಲು ಅವರು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕರು ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಥರು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ತೈತ್ತರೀಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ದುರ್ಬಲರು. ಅವರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಿಕೃಷ್ಟ ಪುರುಷನಿಗಿಂತಲೂ ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದ ಪಿ.ವಿ. ಕಾಣೆಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ''ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚಿಂತಾಜನಕವಾಯ್ತು. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲವೂ ದುರ್ಭರವಾದವು'' (ಪಿ.ವಿ. ಕಾಣೆ – ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಇತಿಹಾಸ – ಪುಟ 576–77)

ವೇದಕಾಲೀನ ಆರ್ಯಸಮಾಜವು ಪಶುಪಾಲನೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖಉದ್ಯೋಗವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸಮಾಜವಾಗಿತ್ತು. ವೇದಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಆಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳೆಗೆ ತನ್ನದಾದ ಆಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲ, ಆದಕಾರಣ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ವಾರಸುದಾರತ್ವವೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ (ಉದೃತ, ಎನ್‌ಎನ್ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ – ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು) ಯಾಸ್ಮ ತನ್ನ ನಿರುಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ವಾರಸುದಾರತ್ವವಾಗಲಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. (ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರಿ ರೈಟ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಏನ್‌ಷಿಯೆಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪುಟ 118–119 ಉದೃತ ಎಸ್. ಎಸ್. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ)

ಮನುವು ಸ್ತ್ರೀಯ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲು ಧರ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಾಧ್ಯಸ್ತಳು ಎಂದೂ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ಥಿರ ಸಂಪತ್ತಿನ ವಾರಸುದಾರತ್ವವು ಸರ್ವದಾ ಗಂಡು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಧೃಡೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆತ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮನುವು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರನ್ನು ಆಸ್ತಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರರೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿವಾಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ತಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯರಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಆಸ್ತಿಯ 1/4 ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಎನ್. ಎನ್. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ ''ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು''ದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರರಲ್ಲ ಆದರೆ ತಂದೆಯು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟುಬೇಕಾದರೂ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡಬಹುದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆ ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಧನದ ಪಿತೃದತ್ತ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಥೇಯದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದವು. ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಪುರುಷ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ''ಪುತ್ರಿಕಾ'' ಅಥವ ಮಗನಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ವಾರಸುದಾರಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದೂ ಮನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮನುವಿನನಂತರ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಮನುವಿನ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನ ತನಕ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡಪ್ರಧಾನದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ವಾರಸುದಾರತ್ವ ಎರಡೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪಿಂಡಪ್ರಧಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಪತ್ನಿ, ಮಗಳು, ತಂದೆತಾಯಿಯರು, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು / ಅವರ ಮಕ್ಕಳು, ಸಗೋತ್ರರು ಬಂಧುಗಳು, ಶಿಷ್ಯ ಅಥವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗಂಡುಸಂತಾನಹೀನ ಪುರುಷನ ಮರಣಾನಂತರ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಪಾಲುದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ'' ಎಂದು ಅವನ ಗ್ರಂಥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಎಂದು ಆರ್. ಆರ್. ಗುಪ್ತರವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಹಿಂದೂ ಲಾ ದೇರ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ರೈಟ್ಸ್ (ಸ್ಟೇಟಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಎಡಿಟರ್ ಸುಶೀಲಾ ಅಗರ್‌ವಾಲ್)ನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಮತ್ತೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಆತನನ್ವಯ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನ ಅರ್ಧಾಂಗಿನಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅವನ ನಂತರ ಹಕ್ಕುದಾರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವನದೇ ಆದ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ''ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಅವನ ಅರ್ಧಾಂಗ ಬದುಕಿದೆ ಎಂದಾಯಿತು. ಅವನ ಅರ್ಧಭಾಗ ಬದುಕಿರುವಾಗ ಬೇರೆಯವರು ಹೇಗೆ ಅವನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ? ಬಂಧುಗಳಾಗಲೀ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಾಗಲಿ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಾಗಲಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಅವನ ಆಸ್ತಿಗೆ ವಾರಸುದಾರಿಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. (ಉದ್ಧೃತ ಆರ್.ಆರ್. ಗುಪ್ತ, ಸ್ಟೇಟಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್. ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಹಿಂದೂ ಲಾ)

ಜಿಮೂತವಾಹನನ ದಯಾಭಾಗ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವಿಧವೆಯ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರಿಬ್ಬರೂ, ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ಮಿತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ವಾರಸುದಾರತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಧವೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮನು ಸ್ಮೃತಿಯು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೊಂಚ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ನಾರದ ಮತ್ತು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. ಮೂರರಿಂದ ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಕಾತ್ಯಾಯನ ವ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪರಾಶರರು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬೇಕು. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅನಂತರ ಜಿಮೂತವಾಹನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1100-50) ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರರು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1080-1100) ದಯಾಭಾಗ ಮತ್ತು ಮಿತಾಕ್ಷರಗಳೆಂಬ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ರಚಿಸಿದ ಮಿತಾಕ್ಷರ ಸಂಹಿತೆ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸ್ಮೃತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿದೆ.

ಜಿಮೂತವಾಹನನು ತನ್ನ 'ದಯಾಭಾಗ'ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಿತೃಕುಲದವರಲ್ಲದೆ. ಮಗಳ ಮಗ, ತಂಗಿಯ ಮಗ, ಸೋದರ ಮಾವ ಇವರನ್ನು ಸಹ ಸಪಿಂಡ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಕಾತ್ಯಾಯನನ ಸ್ತ್ರೀ ಧನದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಧನದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದಾಗಿಯೂ, ಆಕೆ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಧನಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ (ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು) ಸಮನಾಗಿ ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಧನ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಆದರೆ ಮಿತಾಕ್ಷರದ ಕರ್ತೃವಾದ ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಪಿಂಡರಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವಿವಾಹಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿನ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀಧನದ ಅನ್ವಾಧೇಯ ಮತ್ತು ಪಿತೃದತ್ತ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಪಾಲನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀಧನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸಮಪಾಲು ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಮೌನವಾಗಿವೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಆಸ್ತಿ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ಅದು ಅವರ ಹಕ್ಕಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಆಸ್ತಿಯೆಂಬುದು ಸ್ತ್ರೀಧನ ಮಾತ್ರ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಧನ ಉಡುಗೊರೆಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಹಕ್ಕಿನಿಂದಲ್ಲ, ಅವಳು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಗೆ ಅವಳ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು, ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಧನವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದು ಕೆಲವು ಆಭರಣಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಧನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಪುರುಷ ಸ್ಮೃತಿಕಾರರ ಹುನ್ನಾರ.

ಸ್ತ್ರೀಧನ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮನು ಆರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಧ್ಯಾಗ್ನಿ ತಂದೆ ಮಗಳಿಗೆ ಅವಳ ವಿವಾಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ವಸ್ತು ವಿಶೇಷಗಳು.

ಅಧ್ಯಾವಹನಿಕಾ ಮದುವೆ ನಂತರ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿರುವ ವಧುವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತಹ ವಸ್ತುಗಳು.

ಪಿತೃದತ್ತ ತಂದೆ ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಬಳುವಳಿ.

ಶುಲ್ಕ ವಧುವಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ.

ಅನ್ವಾಧೇಯ ವಿವಾಹದ ನಂತರ ವಧುವಿಗೆ ತಂದೆ ಗಂಡನ ಕಡೆಯವರು ಕೊಡುವ ವಸ್ತು ಧನ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಿತೃದತ್ತ, ಮಾತೃದತ್ತ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃದತ್ತ ಉಡುಗೊರೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ.

ಸೌದಾಯಿಕ ವಿವಾಹದ ಮುನ್ನ ಅಥವ ವಿವಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತವರಿನವರು ಅಥವ ಗಂಡ, ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರು, ಇವರಿಂದ ವಧು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಚರ ಆಸ್ತಿ. (ಉದ್ಧೃತ ಎನ್.ಎನ್. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ, ರೀಡಿಂಗ್ಸ್ ಇನ್ ಅರ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪು. 120)

ಆಧುನಿಕ ನ್ಯಾಯವಿತರಕರು ಮಹಿಳೆಯ ತಾಯ್ತಂದೆಯರು ಮತ್ತು ಗಂಡ, ಮತ್ತವನ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಕೊಟ್ಟ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯು ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಧನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಹೊರತಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅವಳ ಕಾಲಾನಂತರ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವಳು ಬಯಸಿದವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗದು. ಅವಳು ಯಾರಿಂದ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಳೊ ಅವರು ಆ ಆಸ್ತಿಯ ವಾರಸುದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರೂ ಕಾಲವಶವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರ ವಂಶೀಕರು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಕೆಲವು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಅವಳು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ವಿತರಿಸಲಾಗದು ಅದು ತಂತಾನೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಜಿಮೂತವಾಹನನು 'ಗಂಡನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡುವ, ಮಾರುವ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಆಸ್ತಿಯೇ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ತ್ರೀಧನ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಧನವನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು: ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಡನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೂಡದು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸುವಾಗ ಗಂಡನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಮೂತವಾಹನನು ಮತ್ತೂ ನಿಖರವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯು ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಧನವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೆಸರಿಸಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ (ಗಂಡು ಮತ್ತು ಅವಿವಾಹಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ) ಸಮನಾಗಿ ಸೇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. (ಎನ್.ಎನ್. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರಿ ರೈಟ್ಸ್, ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಎನ್ಷಿಯೆಂಟ್ ಇಂಡಿಯ ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಕುಂಕು ರಾಯ್)

ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ಸಂತಾನಹೀನ ವಿಧವೆಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಎಲ್ಲ ಸ್ವತ್ತಿಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆತ ಅವಿವಾಹಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ವಾರಸುದಾರತ್ವದ ನಿಯಮವು ಸಂಬಂಧಗಳ ಆಸನ್ನತೆಯ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಗಳ ನಂತರ ಅವಳ ಮಗ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲದೆ ತಾಯಿಯು ತಂದೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಧನವೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿತ್ವದಿಂದ ಪಡೆದ, ಕೊಂಡುಕೊಂಡ, ಆಸ್ತಿ ವಿಭಜನೆಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ, ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಆಸ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ (ಅದೇ 121) ಅನವಧ್ಯ ಮತ್ತು ಪಿತೃದತ್ತ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸಮನಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸಂತಾನಹೀನ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ತ್ರೀಧನವು ಗಂಡನ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಗಂಡುಮಗನಂತೆ ನೇರವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮಗಳು ಹಕ್ಕುದಾರಳಾಗುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯ ವಾರಸುದಾರತ್ವದ ರೂಢಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎನ್.ಎನ್. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ''ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಹಕ್ಕುದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗಂಡುಸಂತಾನದ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹೋದರಿಯರು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಪಾಲಿನ ಕಾಲು ಅಂಶಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರರಾಗುವದು ಒಂದು ನೈತಿಕ

ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೇ ಹೊರತು ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕಡ್ಡಾಯವೇನಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸ್ಮೃತಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿತ್ವದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಆಸ್ತಿಯು ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಧನದ ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರೂ, ಅದು ಅವಳ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯ ನೇರ-ವಾರಸುದಾರತ್ವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಸ್ತ್ರೀಧನದ ನೇರ ವಾರಸುದಾರತ್ವವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕೆ ತನ್ನ ತಂದೆ, ಸಹೋದರರು ಮತ್ತು ಪಿತೃಸಂಬಂಧಿತ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಪಡೆದದ್ದು ಆಕೆಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯೇ ಹೊರತು ವಾರಸುದಾರತ್ವದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲ. ಆಕೆ ಹೀಗೆ ಪಡೆದ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಧನವಾಗಿ ಅವಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಅದಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಾರಸುದಾರತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಂತದ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಲ್ಲದಾಗ. ಆದರೆ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಪುರುಷನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅವನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹಕ್ಕುದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿಯು ಸಮೀಪ ಬಾಂಧವ್ಯದ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪಿತೃವಂಶಜರಿಗೆ ಹೋಗುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಮನುವೂ ಸಹ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ತಂದೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು 'ಪುತ್ರಿಕಾ' ಎಂದು ಮಗನ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿರುವುದೂ ಸಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರಲ್ಲಿ ವಿವಾದಕ್ಕೆಡೆಮಾಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಧನದ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಕಾತ್ಯಾಯನನು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ವಿಧವೆಗೆ ಗಂಡನ ಆಸ್ತಿಯ ಪೂರ್ಣಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಇತರ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ದಯಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ವಿಧವೆಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಪಾಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಮಿತಾಕ್ಷರವು ವಿಧವೆಗೆ ಸತ್ತ ಗಂಡನ ಚರ ಆಸ್ತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯಾದ ದೊರೆ ಹಮ್ಮುರಬಿಯು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈತನನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಶಾಸಕ ಎನ್ನುವುದು ರೂಢಿ. ಈತ ಈ ಕಾನೂನುಗಳು ತನಗೆ ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದುವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1700 ಸುಮಾರಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆತ ತನ್ನ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಷಯದ ಕಾನೂನುಗಳ ಕಡೆಯೂ ಗಮನಹರಿಸಿರುವುದು ಗಣನೀಯವಾದುದು. ಆತ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೆ ಸೇರುವಂತಿಲ್ಲ ಅದು ಆ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ವತ್ತು. ಅದರೊಡನೆ ಆಕೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಅಥವ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿ ಮತ್ತಿತರ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯು ಅವಳದೇ ಎಂದೂ ಆಕೆಯ ನಂತರ ಅದು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕುದೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಮಹಿಳೆಯು ವಿವಾಹನಂತರ ಗಂಡನ ಚರ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಮಾಡಬಲ್ಲ ವಸ್ತುವಿನ ಸಮನಾಗಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಹಮ್ಮುರಬಿಯು ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು

ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಆಪಾದನೆ ಹೊರಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಕಾನೂನಿನ್ವಯ ವಿಚ್ಛೇದನವನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಿತ್ತು. ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದದ ನಂತರ ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಯ ಖರ್ಚನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

ಮಹಿಳೆಗೆ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಳ ವಿವಾಹವಾಗುವಾಗ ಅವನು ಮಗಳಿಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಮ್ಮುರಬಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವನು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಆರಾಧನಾ ಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರವೆಂದು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವುದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಅವರ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಐದು ಶ್ರೇಣಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವರ ಮಾತೃಪೂಜೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನು ಪವಿತ್ರ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತೀತ ವೇಶ್ಯೆಯರ ನಡುವೆ ಒಂದು ನಿಷ್ಠುರ ಸೀಮಾರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಈಜಿಪ್ಟನಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಆ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದ್ದು ಗಂಡನಾದವನು ಆ ಒಪ್ಪಂದದ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಗ್ರೀಕ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಡಿಯೋಡೊರಸ್‌ನು ಒಂದು ಮದುವೆಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

''ನಾನು ಹೆಂಡತಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನವಳಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ನಾನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಸಹವರ್ತಿ ಮಾತ್ರ. ನಿನಗೆ ಹೊರಹೋಗುವ ಹಕ್ಕಿದೆ. ನೀನು ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.'' (ಒಕರ್ಾ ಎಕ್‌ಸ್ಟೀನ್ ಡೈವರ್ ಮದರ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಮೆಜಾನ್ಸ್ ದಿ ಫಸ್ಟ್ ಫೆಮಿನ್ಸೆಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕಲ್ಚರ್ ಲಂಡನ್ 1932) ಉಧೃತ ರೊಸಾಲಿನ್ ಮೈಲ್ಸ್ ದಿ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಪಲಾಡಿನ್ ಗ್ರಾಫ್ಟನ್ ಬುಕ್ಸ್ – ಕೊಲಿನ್ಸ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್ ಲಂಡನ್ ಪು. 49)

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆ ಅಂದಿನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರೋಸಾಲಿನ್ ಮೈಲ್ಸ್ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಈ ರೀತಿಯ ಉಮೇದು ಮೌಢ್ಯದಿಂದಾದುದೊ ಅಥವಾ ಸರ್ವಕಾಲೀನವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಅತಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ನಿಂದನೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಶಾಸನ ಸಂಹಿತೆ ಎಂದೋ, ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ದಾಖಲಿಸಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಹಿಂದಿನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಇದ್ದವು. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯೂ ಮಾನ್ಯಮಾಡಿತ್ತು, ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು

ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಮುಂತಾದವಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರೋಮನ್, ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾರ್ನಿಕನ್ ಕಾನೂನಿನ ನೀತಿಸೂತ್ರಗಳ ಸಮಕ್ಕೆ ತರಲು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಪುರುಷರ ಮೇಲಿನ ಪರಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು, ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ಎಲ್ಲ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಂತಹ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದನು. ಮಹಿಳೆಯರು ಹೊಲಿಗೆ, ಹೆಣಿಗೆ, ಕಸೂತಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವನ ಧೋರಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ನೆಪೋಲಿಯನ್ ತಾನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಏಕೈಕ ಅಧಿ ಕಾರಿಯೋ ಹಾಗೆ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಯಂತ್ರಣಾಧಿ ಕಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಂಕುಚಿತ, ಪ್ರತಿಗಾಮಿ, ಒರಟು ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕಾನೂನುಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣನಾದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮ್ಯಾಡಮ್ ನೀನು ನಾಟಕ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ, ಇಂತಿಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ, ನೀನು ಹಡೆಯುವ ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನವು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪರಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಮಾತೃ ಪಿತೃಗೃಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ಪ್ರತಿಮಹಿಳೆಯೂ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಪ್ರತಿ ಪತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾದ, ಹಿಂದೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರದಂತಹ ನಿರಂಕುಶ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದನು. ಗಂಡನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಜಾಗದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಆಕೆಗೆ ಸೇರಿದ ಮತ್ತು ಆಕೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಗಂಡನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ವಿಚ್ಛೇದನವಾದರೆ, ಅವನು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು, ಮನೆ ಆದರಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು, ಆಕೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಕ್ಕೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿವಾಹಬಾಹಿರ ಸಂಬಂಧ ಆಕೆಗೆ ಇದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಿತ್ತು, ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಧ್ಯಯುಗದ ಅಂಧಕಾರಯುಕ್ತ ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ಶಾಸನಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. 1804 ಜಾರಿಗೆ ಬಂದನಂತರ ಇಳಿದರು.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 4

ಮಹಿಳೆಯ ಅಧೀನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅವಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ, ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಏಕಲವ್ಯನಂತೆ ಸ್ವಯಂ ಶಿಕ್ಷಕಳಾಗಿದ್ದು, ಅವಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪುರುಷ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅನವಶ್ಯ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರೀಕರಿಸಿದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿಷದೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 4

ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

ಕಾರಕೂನ ಬರೆದಂತೆ ಭಾಷಣಗಳನು
ಸ್ತ್ರೀ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಕಥೆಗಳನು
ದಾಖಲಿಸಿದ್ದರೆ ಪುರುಷನ ದುರುಳುತನವನು
ಆಡಮನ ಇಡೀ ಸೈನ್ಯ ಅಳಿಸಲಾರದು ಅದನು

-ಛಾಸರ್. ದಿ ವೈಫ್ ಆಫ್ ಬಾಕ್ಸ್ ಟೇಲ್

ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪುರುಷರು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ತಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಜಾಹೀರುಪಡಿಸಲು ಪುರುಷರನ್ನು ಅವರ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿಯೇ ಎದುರಿಸಿ ಸವಾಲೆಸೆದು ಸೋಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಳಪೆಯವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಅವರನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರ ಕಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಲೇಖನಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಲು ಜಾತಿ, ಮತ, ಜನಾಂಗ, ವಯಸ್ಸು ಲಿಂಗ, ಕೈಯ ಅಳತೆ ಯಾವುದೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆ / ಜ್ಞಾನ ಯೊರೊಬ್ಬರ ಸ್ವತ್ತೂ ಅಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಅಧಿದೇವತೆ ಹೆಣ್ಣು ಸರಸ್ವತಿ. ಅವಳು ವಾಗ್ದೇವಿ. ಗ್ರೀಕ್‌ರ ಪ್ರಕಾರ ವಿದ್ವತ್ತಿನ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ದೇವಿ ಸೋಫಿಯಾ. ಅನೇಕ ದಂತಕಥೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಂಡುಹಿಡಿದರು ಎನ್ನುತ್ತವೆ. ಎಲಿಸ್ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ತಮ್ಮ ಅಂಡರ್‌ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್‌ಮೆಂಟಾ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದಳು, ಹರ್‌ಕ್ಯುಲಿಸ್‌ನಿಗೆ ಮೆಡೊನಾ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು, ಈಜಿಪ್ಷಿಯನ್ನರಿಗೆ ರಾಣಿ ಐಸಿಸ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಿಪಿಕಾರ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರೂ ಪುಸ್ತಕ ಸೌಧಗಳ ಅಧಿದೇವಿಯರು ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ದೇವತೆಯಾದ ಶೇಷತ್‌ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದರು ಎಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ವೇದಕಾಲೀನ ಆರ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಸೌಲಭ್ಯವಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯಾರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ತತ್ವ ಮತ್ತು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ದೇವತೆ ಶೇಷತ್. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ದಾರ್ಶನಿಕರಿದ್ದರು. ಇತಿಹಾಸವು ಈ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದಾಖಲಿಸದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವರನ್ನು ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದನೆನಿಸಿದ ಪೈಥಾಗೋರಸ್‌ನ ಪತ್ನಿ ಥಿಯಾನೋ ಸಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ತಜ್ಞೆಯಾಗಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಪೈಥಾಗೋರಸ್‌ನ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿದ್ದವಳು ಅರಿಸ್ಟೋಕ್ಲಿಯಾ. ಅವನ ಮಗಳು ಡಾನೋ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಡಿಯೋಟಿಮಾ ಸಾಕ್ರಟೀಸನಿಗೆ ಪಾಠಹೇಳಿದ್ದಳು. ಮಿಲಿಟೋಸ್‌ನ ಆಸ್‌ಪಾಷಿಯಾ ಪ್ಲೇಟೋನಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿದ್ದಳು. ಪೆರಿಕ್ಲಿಸ್‌ನ ಸಹಾನುವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಕೆ ಅಥೆನ್ಸಿನವಳಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಥೆನ್ಸಿನ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಪೆರಿಕ್ಲಿಸ್‌ನ ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿಯ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಳಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದಕಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಕ್ರಟೀಸನೂ ಸಹ ಅವಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು (ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೊಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ರೆಡಿ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ವಾಲ್ಯೂಮ್-1 ಪುಟ. 151)

ಗ್ರೀಕ್ ಕವಿಯಿತ್ರಿ ಸ್ಯಾಫೋ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 610-580) ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ರಸಮಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. (ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೊಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ರೆಡಿ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ವಾಲ್ಯೂಮ್-1 ಪುಟ. 246). ರೋಂ ನಗರದ ಫಾಬಿಯೋಲಾ ಕ್ರಿ.ಶ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಡೆಯದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆದು ತಾನೇ ವೈದ್ಯಳಾಗಿ, ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಆರೈಕೆಮಾಡುವ ದಾದಿಯಾಗಿ ದುಡಿದಳು. ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಮೆಂಫಿಸ್‌ನ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇಸ್ ದೇವಾಲಯದ ಒಂದು ಶಾಸನವು ಅಲ್ಲಿನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ "ನಾನು ಹೀಲಿಯೋ ಪೋಲಿಸ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತವಳು, ಅಲ್ಲದೆ ಸೇಸ್‌ನ ಮಹಿಳಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ದೇವಮಾತೃಕೆಯರು ಖಾಯಿಲೆ ಗುಣಪಡಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು" ಇದರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2500ರ ಹೊತ್ತಿನ ಕ್ಹುನ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪಾಪ್ರಿಯು ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ, ಬಂಜೆತನಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಮಾಡುವ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸ್ತ್ರೀರೋಗಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ನೀಡುವ, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸೂತಿ ಮಾಡಿಸುವ, ಅರ್ಬುದ

ರೋಗಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸ್ತನವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀ ವೈದ್ಯೆಯರಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಅವರು ಮುರಿದ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. (ಹೈಪಾಟಿಯಾಳ ಹೆರಿಟೇಜ್ ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಆ್ಯಲಿಸ್ ಎ ಹಿಟ್ವರಿ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಸೈನ್ಸ್ ಫ್ರಮ್ ಆಂಟಿಕ್ವಿಟಿ ಟು ದಿ ಲೇಟ್ ನೈನ್‌ಟೀನ್ತ್ ಸೆಂಚುರಿ) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾದ ರಸವಿದ್ಯಾತಜ್ಞೆ ಕ್ಲಿಯೋಪಾತ್ರ 'ಕ್ರಿಸೋಡಿಯ' (ಬೆನ್ನುತುರಿಕೆ) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಯುಗದ ತನಕವೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿತ್ತು ಚೀನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ವೀ ಫೂ ಜೆನ್ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಸುಂದರ ಕೈಬರಹದ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಸುಂದರ ಲಿಪಿಕಾರ್ತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ತನ್ನ ದೇಶೀಯರ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಒಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಚೀನಾದ ಪಾನ್ ಚಾವೊ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞೆಯೂ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಳೂ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳು ಅವಳ ದಕ್ಷತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವ ಮುಂತಾದವು ಗಂಡಸರನ್ನು ಧೃತಿಗೆಡಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಆತಂಕ ಭಯ ಮತ್ತು ಸಂಶಯಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ತಮ್ಮನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದವರನ್ನು ಬುಡಸಮೇತ ನಾಶಗೊಳಿಸಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇವೆ. ಹೈಪಾಟಿಯಾ ಕ್ರಿ.ಶ. 370-415ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಗ್ರೀಕ್ ಮೂಲದ ಮಹಿಳೆ. ಆಕೆ ದರ್ಶನಶಾಸ್ತ್ರ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತದ ಬೀಜಗಣಿತ ಮತ್ತು ರೇಖಾಗಣಿತದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಮೂಲ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆಸ್ಟ್ರೋಲೇಬ್, ಪ್ಲಾನಿಸ್‌ಫಿಯರ್, ನೀರನ್ನು ಆವಿಯಾಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ದ್ರವೀಕರಿಸುವ ಯಂತ್ರ, ದ್ರವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಖಚಿತ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಲ್ಲ ಹೈಡ್ರೋಸ್ಕೋಪ್ ಅಥವಾ ಏರೋಮೀಟರ್ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಆಗತಾನೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತದ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಆಕೆ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬುದರಿಂದಲೂ, ಅವಳ ಅಧಿಕಾರ, ಪ್ರಭಾವ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಪುರುಷರ ಅಹಂಗೆ ಸವಾಲು ಎನ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಿರಿಲ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 415ರಲ್ಲಿ ಅವಳ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಾಂಧರಾದ ಜನರನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಎಳೆತರಿಸಿ, ವಿವಸ್ತ್ರಳನ್ನಾಗಿರಿಸಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು. (ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಆ್ಯಲಿಸ್ , ಹೈಪಾಟಿಯಾಸ್ ಹೆರಿಟೇಜ್ ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಸೈನ್ಸ್ ಫ್ರಮ್ ಆಂಟಿಕ್ವಿಟಿ ಟು ದಿ ಲೇಟ್ ನೈನ್‌ಟೀನ್ತ್ ಸೆಂಚುರಿ) ಉದೃತ ರೊಸಾಲಿನ್ ಮೈಲ್ಸ್.

ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದಷ್ಟೂ ಆಕೆ ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ತನ್ನ ಸತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆ ಆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃತಕೃತ್ಯಳಾದಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಜಪಾನಿನ ಮುರಾಸಾಕಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕ್ರಿ.ಶ. 978ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನ ಕ್ಯೂಟೋದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಕೆ ''ಟೇಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಜಿಂಜಿ'' ಎಂಬ ಕೃತಿರಚಿಸಿದಳು. ಆ ಗ್ರಂಥ ಜಪಾನೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೆಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ಭಾಷೆ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕುಲೀನರು, ರಾಜಮನೆತನದವರು, ಆಸ್ಥಾನೀಕರು ಮಾತ್ರ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚಿಸಲು ಅನುಮತಿಯಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳು ಸತ್ವಹೀನವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಪಾನಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮುರಾಸಾಕಿಯು ರಚಿಸಿದ 'ಟೇಲ್ ಆಫ್ ಜಿಂಜಿ' ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದ್ದು ಜಪಾನಿ ಭಾಷೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ಜಪಾನೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು (ಹುಚಿನ್‌ಸನ್ಸ್ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯ 2001 ಪು. 736)

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮದುವೆ ಸಂಸಾರ ಮುಂತಾದ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ಬಯಸಿ ವಿಮೋಚಿತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದರು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮಠಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತ ಗಂಡಸಿನ ಹಂಗೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮೇರಿ ಬಿಯರ್ಡ್ ರಿಟ್ಟರ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ''ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ನೆಗೆದರು''. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಜೀವನದ ಕಠೋರ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸನ್ಯಾಸಿನೀ ಮಠದ ಜೀವನ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕಾರಿಯೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕರವೆಂದು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನ ನಡೆಸಿ ನಂತರ ಬೇಸತ್ತು ಈ ಮಠಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗೆಯೆಂಬುದು ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮಠವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಮಠಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯದೆ ಸಮಾಜದ ದೀನ ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಕೈ ಹಾಕಿದರು. 'ಈ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ಕುಶಲಿಗಳು, ಅದ್ವಿತೀಯ ವೈದ್ಯರು, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಪ್ರವೀಣರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾದಾತರೂ ಸಹ ಆಗಿದ್ದರು. ಸ್ವಂತ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ತೋಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರು ಜಮೀನು ಮತ್ತು ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರ ತಂಟೆತಕರಾರುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು,

ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳಾಗಿ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ, ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಅತಿ ಕಿಯಾತ್ಮಕ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. (ಮೇರಿ ರಿಟ್ಟರ್ ಬಿಯರ್ಡ್ - ಎ ಸೋರ್ಸ್ ಬುಕ್, ಎಡಿಟರ್ ಆ್ಯನ್ ಜೆ ಲೇನ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ 1977 ಪು. 223)

ಕತ್ತಲೆಯುಗವೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಂದುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿನೀ ಮಠಗಳು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರು ಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆ ಆರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದರು. ಅವರು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಹಿಬ್ರೂ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಶ್ರಮವಹಿಸಿದರು.

ಜರ್ಮನಿಯ ಬೆನಡಿಕ್ಟೈನ್ ಸನ್ಯಾಸಿನೀ ಮಠದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದ ರೋಸ್‌ವಿಕಾ (ಕ್ರಿ.ಶ. 935-1000) ಜರ್ಮನಿಯ ಮೊದಲ ಕವಯಿತ್ರಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕುಲೀನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಕೆ ಯೂರೋಪಿನ ಮೊದಲ ನಾಟಕಕರ್ತೆಯೂ ಹೌದು, ಆಕೆ ಆರು ಹಾಸ್ಯಮಯ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ (ರೆಡಿರೆಫರೆನ್ಸ್, ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕ ಸಂಪುಟ-5 ಪುಟ 75). ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ಹೆರ್ರೇಡ್ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ 324 ಚರ್ಮದ ಹಾಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಮವಾದ ಚಿಕಣಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಬಿನ್‌ಜೆನ್ ನ ಹಿಲ್ಡ್‌ಂಗಾರ್ಡ್ ಕ್ರಿ.ಶ 1105 ತನ್ನ ಏಳನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಠವನ್ನು ಹೊಕ್ಕವಳು. ಆಕೆ ಮಠದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು. ಅನೇಕ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಲಹೆಗಾರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅನುಭಾವಿಯಾಗಿ, ದಾರ್ಶನಿಕಳಾಗಿ ಆಕೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ, ಲೋಹಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶ್ವವಿಜ್ಞಾನ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಉತ್ತಮ ಗಾಯಕಿಯಾಗಿದ್ದಳಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿನ ಮೊದಲ ಅಪೆರಾವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಎಪ್ಪತ್ತ ಏಳು ಸಂಗೀತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೌತುಕಮಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಸಹ ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ 'ಸಿಬಿಲ್ ಆಫ್ ದಿ ರೈನ್' ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾಳೆ (ರೆಡಿರೆಫರೆನ್ಸ್, ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕ ಸಂಪುಟ-5 ಪುಟ 36).

ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್ ಡಿ ಪಿಸಾನ್ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕಿ (1364-1430) ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮರಣಾನಂತರ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದಳು. ಹತ್ತು ಸುಲಲಿತವಾದ ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಬರೆದಳು. ಅವುಗಳು ಲಾವಣಿಗಳು, ವೀರಗಾಥೆಗಳು, ಪ್ರಣಯಗೀತೆಗಳು ಮುಂತಾದವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಆಕೆ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲು ಆಕೆ ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ

ಆಕೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಗಣನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆಯು ಬುಕ್ ಆಫ್ ದಿ ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಲೇಡೀಸ್, 5ನೇ ಚಾರ್ಲ್ ಮತ್ತು ಜೋನ್ ಆಫ್ ಆರ್ಕ್‌ಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಬರೆದ ಆಕೆಯ ನುಡಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ "ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಅಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷರ ದೇಹಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತ ಮಹಿಳೆಯರ ದೇಹಪ್ರಕೃತಿ ಮೃದುವಾಗಿದ್ದು ಮಹಿಳೆಯರ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಚುರುಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯಬಲ್ಲರು (ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್ ಡಿ ಪೀಸಾನ್, ಬುಕ್ ಆಫ್ ದಿ ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಲೇಡೀಸ್, ಅನುವಾದ ಬಿ.ಆ್ಯನ್‌ಸ್ಲೇ, ಲಂಡನ್ 1985 ಬುಕ್ 1 ಅಧ್ಯಾಯ-3) ಉದ್ಧೃತ ರೊಸಾಲಿನ್ ಮೈಲ್ಸ್ (ರೆಡಿರೆಫರೆನ್ಸ್, ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕ ಸಂಪುಟ-2 ಪುಟ 245)

ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೀನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ತಲೆ ಚಿಕ್ಕದು ಆದ್ದರಿಂದ ಮೆದುಳಿನ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಚಿಕ್ಕದು. ದೇಹ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವಂತೆ ಮೆದುಳೂ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆ. ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೆದುಳು ಗಂಡಸರ ಮೆದುಳಿನಂತ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಪೊಳ್ಳಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಗಂಡಸರದಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಕೂಡದು ಎಂದು ಪುರುಷರು ವಾದಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಪುನರುಜ್ಜೀವನವು ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಕೊಂಚ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾದರೂ ಅದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೇನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮಗಾದ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತಲೆಯೆತ್ತಿನಿಲ್ಲಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಲಾಯನ್ಸ್ ಸ್ಕೂಲಿನ (ಬರೆಹಗಾರರ ಒಂದು ಸಂಘ) ಲೂಯಿ ಲೇಬ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ವಿಖ್ಯಾತ ಕವಯಿತ್ರಿ, ಸಂಗೀತಜ್ಞೆ ಅನೇಕ ಭಾಷಾಭಿಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಕುದುರೆ ಸವಾರಳೂ ಆಗಿ ಮೆರೆದಳು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭದೊಡನೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಮತ್ತು ವಿಮುಕ್ತಿಯ ಹಾದಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ತೆರೆಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. "ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಇರುವ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆದುಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತವೆ" ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿಸಹೊರಟರು.

ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಎಲಿಜಬೆತ್ ಕೇಡಿ ಸ್ಟಾನ್‌ಟನ್ (1815-1902) ಮತ್ತು ಸೂಸನ್ ಬಿ ಆಂಥೊನಿ ಎರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೈಬಲ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅತಿದೊಡ್ಡ ತಡೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ಹಳೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಓಲ್ಡ್ ಟೆಸ್ಟಾಮೆಂಟ್) ಮೂರ್ಖ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿದ್ದು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದನ್ನು ದೇವದತ್ತ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನತೊಡಗಿದರು.

ಸ್ಟಾಂಟನ್ 'ಮಹಿಳೆಯರ ಬೈಬಲ್' ಅನ್ನು ಬರೆದು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದಳು (ಹುಚಿನ್‌ಸನ್ಸ್ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ 2001 ಪುಟ 1007) ಬೈಬಲ್ ಮತ್ತು ಚರ್ಚ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ತಡೆ ಆದರೂ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕುಂಟುತ್ತಲೇ ನಡೆಯಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1792ರಲ್ಲಿ ಮೇರಿ ವುಲ್‌ಸ್ಟನ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ 'ಎ ವಿಂಡಿಕೇಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ರೈಟ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜಾಕೊಬಿನ್ ಎಂಬ ತೀವ್ರಗಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಳು ಕ್ರಿ.ಶ. 1821ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಯ್ ಫಿಮೇಲ್ ಸೆಮಿನರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. 1892ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂತ ಹೀಲ್ಡಾ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯ್ತು. ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಜನಜಾಗೃತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆದರೂ ಮಹಿಳೆಯರು ದಾದಿಯರಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ವೈದ್ಯರು ಏಕಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಪುರುಷರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದು ಉಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಎಲಿಸಬೆತ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್ ಆ್ಯಂಡರ್‌ಸನ್ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪೌಂಡುಗಳ ಸಂಬಳಕ್ಕಿಂತ ನಾನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಪೌಂಡುಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದಳಂತೆ. ಎಲಿಸಬೆತ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್ (1836-1917) ವೈದ್ಯಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಹಿಳೆ. ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಲಿಯಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಆಕೆ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು, ಲಂಡನ್‌ನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರಿಂದ ಪರವಾನಿಗೆ ಪಡೆದು ಮೆರಿಲಿಬೋನ್ ಡಿಸ್‌ಪೆನ್ಸರಿಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಈಗ ಆಕೆಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಡಲಾಗಿದೆ. (ಎಲಿಸಬೆತ್ ಆ್ಯಂಡರ್‌ಸನ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ಹುಚಿನ್‌ಸನ್ಸ್ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ 2000 ಪುಟ 39) ಆಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿಯೂ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿಯೂ ವಾದಿಸಿದಳು. ಆಕೆ 1908ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಫೋಕ್ ಆಲ್ಡರ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಮೇಯರ್ ಸಹ ಆಗಿದ್ದಳು. ಎಲಿಸಬೆತ್ ಬ್ಲಾಕ್‌ವೆಲ್ (1821-1910) ಕ್ರಿ.ಶ. 1849ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಅಮೇರಿಕದ ಪ್ರಥಮ ವೈದ್ಯೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾದಳು. ಈಕೆ ತನ್ನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ. ಎಲ್ಲ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಾಲೆಗಳೂ ಅವಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಸಿದವು. ಕಡೆಗೆ ಜಿನೀವಾ (ಮುಂದೆ ಹೋಬರ್ಟ್) ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಅವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿತು. ಅವಳನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದರೂ ಆಕೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ

ಮೊದಲ ವೈದ್ಯೆ (1849) ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಾಲೆಯೊಂದರಿಂದ ಪದವಿಪಡೆದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾದಳು. 1857ರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧದ ವಿರೋಧವನ್ನೆದುರಿಸಿ ಆಕೆ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮರಿಯನ್ನು ತೆರೆದು ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಇಂಗ್ಲಂಡಿನಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಮೆಡಿಸಿನ್ ಫಾರ್ ವಿಮೆನ್ಸ್‌ನ ಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯಳಾದಳು.ಆಕೆಯ ತಂಗಿ ಎಮಿಲಿ 1826-1910 ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ಇನ್‌ಫರ್‌ಮರಿಯನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಡೀನ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆಗಿದ್ದಳು (ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕ ಸಂಪುಟ-1 ಪುಟ 24)

ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತೀವ್ರವಾದ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಹ್ಯಾರಿಯೆಟ್ ಕ್ಲಿಸ್‌ಬಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ 1865ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಳಾದಳು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಹಾರ್ವರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾರಿಯೆಟ್ ಹಂಟ್ ವಿರೋಧವನ್ನೆದುರಿಸಲಾರದೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹಿಂದೆಗೆದಳು.

ಅನೇಕ ವೈದ್ಯೆಯರು ತಮಗೆ ಅರ್ಹತೆಗಳಿದ್ದೂ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಅವಮಾನ ಮತ್ತು ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಹಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲ್ಮಾ ಹ್ಯೂಗೊನ್ನಾಯ್-ವಾರ್ತಾ, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಮತ್ತು ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು, ಮೆಡಿಕಲ್ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಕೈಕೆಳಗೆ ದಾದಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು, ಎರಡು ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ವಿಶೇಷ ಮೌಖಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪುರುಷರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲದ ನಂತರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಆಕೆ ಮಹಿಳೆಯಾದುದರಿದ ಪ್ರಸೂತಿತಜ್ಞ ದಾದಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಆಕೆ ಜ್ಯೂರಿಚ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರವೂ ಮಹಿಳೆಯರು ವೈದ್ಯರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷ ವೈದ್ಯನ ಸಹವರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಲಾಯಿತು.

ಈ ರೀತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾದರೂ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವೂ, ಸ್ತ್ರೀಪರವಾದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು

ಎಸೆದಿತ್ತು. ಪ್ರತಿದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ದೇಶದ ಕಾನೂನುಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ರೂಢಿಗತ ಆಚರಣೆಗಳು ಪುರುಷರ ಪರವಾಗಿದ್ದು ಅವು ಮಹಿಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೆಸೆದು ಅವಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಎರಡನ್ನೂ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದಾದವು.

ಮೇರಿ ಆ್ಯನ್ (1819-1880) ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದು ಮೇರಿ ಜಾರ್ಜ್ ಇಲಿಯಟ್ ಎಂದು ಪುರುಷನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದಳು. ಆಕೆ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರಭಾವನೆಗಳುಳ್ಳ ಕ್ರೈಸ್ತ ಬೋಧಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮನಕೊಟ್ಟಳು. ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಕ್ರಾಂತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪುರುಷ ಪರವಾಗಿ ಆದುವೇ ಹೊರತು ಮಹಿಳೆಯ ಪರವಾಗಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾಪರವಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದು ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಲ್ಲ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಿಲೋಟಿನ್‌ಗೆ ತಲೆಕೊಟ್ಟ ಮಹಿಳೆ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ''ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವರಾಗಲಿ, ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕಿಗೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅವಳು ಪುರುಷನಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಪುರುಷಗ್ರಹೀತ ಪ್ರಜ್ಞೆ. ಮಹಿಳೆ ಇಂದು ಮತ್ತು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ (ಪ್ರೊ ಬೇಯರ್ ಆ್ಯಂಡ್ ದಿ ವಿಮೆನ್ ಕ್ವೆಶ್ಚನ್, ಆ್ಯನ್ ಬಿ ಹಮ್ಲೂನ್ ಎಜುಕೇಷನಲ್ ರೆವ್ಯೂ 47 ಮಾರ್ಚ್ 1914 ಪು. 2969)

ಹಿಂದೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಪರಂಪರಾಗತ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಠಣ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾಗವತವನ್ನು ಓದುವುದು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ವೇದಕಾಲೀನ ಯುಗದ ವೇದಾಭ್ಯಾಸ ಅಕಾಲಕ್ಕೇ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಮದುವೆಯೇ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಉಪನಯನ, ಪತಿಯೇ ಪರದೈವ ಈ ರೀತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಕನಸಾಯಿತು. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಅವಳಿಗೆ ಅವಳ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಮುಳುವಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಶೂದ್ರರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವೇದಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗಣಿತ ವಿಜ್ಞಾನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಇವುಗಳು ಯಾವ ಮಹಿಳೆಗೂ ಎಟುಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕ ದುರ್ಬಲ ಮೆದುಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಪುರುಷ ಕಲ್ಪಿತ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಓದಿಬರಹ ಕಲಿತರೆ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಧವೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಮಿಥ್ಯೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ವಿಧವೆಯರ ಅಸಹನೀಯ ಬಾಳು ಎಂತಹವರ ಎದೆಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯೂ ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಯುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೃಹಕೃತ್ಯ, ಹೊಲಿಗೆ, ಕಸೂತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಹಾಡು ಹಸೆ ಮುಂತಾದವು. ಪೌರಾಣಿಕ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳು ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತ ಇವು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯವಾಯ್ತು.

ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮದುವೆಯ ಬಂಧನವನ್ನು ತೊರೆದು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರಾಗಿ ಮಠ ಸೇರುವ ಪರಿಪಾಠ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಗಂಡನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಬಂದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆದ ಕನ್ನಡದ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ, ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಮೀರಾಬಾಯಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸಂತರಾದ ಆಂಡಾಳ್ ಅವ್ವೆಯ್ಯಾರ್‌ಗಳು ಅಮೋಘ ವಚನಗಳನ್ನು, ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉಡುತಡಿಯ ಮಹಾದೇವಿ, ತನ್ನ ಗಂಡ ದೊರೆ ಕೌಶಿಕನನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುರಿದನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ತೊರೆದು ಉಟ್ಟಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆದು ತನ್ನ ಕೂದಲಿನಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಕೊಂಡು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಪರಮಜ್ಞಾನಿ ಅಲ್ಲಮನು ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ನಿನಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಹಂಗೇಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅಕ್ಕ ಅದು ನನಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿಸಲು ಎಂಬ ಉತ್ತರ ನೀಡಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಮೀರಾಬಾಯಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕವಯಿತ್ರಿ ಗಂಡನ ಅವಸಾನದ ನಂತರ ಅವಳ ನಡೆಯನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದ ಗಂಡನ ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಟೀಕೆಗಳಿಗೂ ಹೆದರದೆ ದಿಟ್ಟಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆದಳು. ಅವಳು ರಚಿಸಿದ ಹಿಂದಿಭಾಷೆಯ ಭಜನೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸರ್ವಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಂತಳಾದ ಆಂಡಾಳ ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ತಿರುಮೋಳಿ ಎಂಬ ತನ್ನ ಅದ್ವೈತ ಅನುಭವಗಳ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅವ್ವೆಯ್ಯಾರ್ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಂತಳು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಾಹಿನಿಬಾಯಿ, ಬಂಗಾಲದ ಚಂದ್ರಾವತಿ, ಗುಜರಾತಿನ ದಿವಲ್‌ಬಾಯಿ ಈ ಸಂತ ಮಹಿಳೆಯರು ಮರಾಠಿ, ಬಂಗಾಲಿ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳು, ಪದ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಂಡರಾಪುರದ ದೇವದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳ ಮಗಳು ಕಾನ್ಹೋಪಾತ್ರ (1470). ಆಕೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ

ಮಹಾರಾಜರು ನವಾಬರು ಆಕೆಯ ಅನುಪಮ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ಆಕೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದರೂ ಆಕೆ ಅವರ ಆಮಿಷಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದೆ ವಿಠಲನ ಭಕ್ತೆಯಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಅಭಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಆದರೆ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂಧನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಭಕ್ತೆಯರಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರಷ್ಟೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ರಾಜಕೀಯ ಈ ವಿಷಯಗಳು ಇವರಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಯೇ ಉಳಿದವು.

ಧಾರ್ಮಿಕವಲ್ಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ ಯುದ್ಧ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಅವರ ಯಶೋಗಾಥೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳು ವಿಜಯನಗರದ ವೀರ ಕಂಪರಾಯನ ವಿಜಯಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಮಧುರಾವಿಜಯ, ಅವನ ಪತ್ನಿ ಗಂಗಾದೇವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಯ್ತು: ಇದೇ ಧಾಟಿಯ ಅಚ್ಯುತರಾಯನ ಮಡದಿ ತಿರುಮಲಾಂಬೆಯ ವರದಾಂಬಿಕಾ ಪರಿಣಯ, ತಂಜಾವೂರಿನ ರಾಮಭದ್ರಾಂಬೆಯ ರಘುನಾಥಾಭ್ಯುದಯಗಳು ಗಂಡಂದಿರ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳೇ ಹೊರತು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳಾನ್ನಾಗಲಿ ಸ್ವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನಾಗಲೀ, ಬಿಂಬಿಸುವ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಒರಿಯಾ ಪತ್ನಿ ತುಕ್ಕಾದೇವಿ ಅಥವಾ ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿಯ ತುಕ್ಕಾ ಪಂಚಕಮ್ ಆಕೆಯ ನೋವನ್ನು ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅನೇಕ ಯಾತ್ರಿಕರು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ರಾಜಕಾರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶೋಚನೀಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿತ್ತೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆ ಭಜನೆ ಕೀರ್ತನೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ ಶೌರ್ಯಸಾಹಸಗಳ ವರ್ಣನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದರೆ? ಇಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಕಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಯಾವ ವಿಧದ ವಿದ್ಯೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮಹಿಳೆಯರನೇಕರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅನೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದ ಶಿಕ್ಷಣವಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೇರೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹುತೇಕ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ, ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣವಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ದಾನ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾದ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಕವಿ ರನ್ನನಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಮೈಸೂರಿನ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ವೀಳೆಯದವಳಾಗಿದ್ದ ಸಂಚಿಹೊನ್ನಮ್ಮ 'ಹದಿಬರೆಯ ಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ

ಧರ್ಮಪಾರಾಣರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆಕೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇದೇ ಕಾಲದ ಶೃಂಗಾರಮ್ಮನ ಕಾವ್ಯ 'ಪದ್ಮಿನಿ ಪರಿಣಯ'.

ಉತ್ತರಭಾರತದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಮತಾಜ್ ಮಹಲ್, ನೂರ್ ಜಹಾನ್, ಜಹನಾರಾ ಬೇಗಂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಗುಲ್‌ಬದನ್ ಬೇಗಂ 'ಹುಮಾಯೂನ್ ನಾಮಾ' ಎಂಬ ಹುಮಾಯೂನ್‌ನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ.

ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅನೇಕರು ಅನೇಕ ಎಡರುತೊಡರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ ಶಾರದಾ ಸದನ ಎಂಬ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆದರೂ ಆಕೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತಾಂತರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬ ದೂರನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಲಿ ಪಾಠಶಾಲ, ಕರ್ವೆಯವರ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಗಳ ಪಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದು. ಆದರೆ ಅವರಿಗಿದ್ದುದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತರೆ ಅವರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತಾಂತರಿಸಬಹುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರು ಪುರುಷರನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರಭಾವಿಸಬಲ್ಲರು ಎಂಬ ಕಾರಣ. ಅಲ್ಲದೆ ಭಾರತದ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇರುವ ನಿಕೃಷ್ಟಸ್ಥಾನ. ಇಂತಹ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ತೀವ್ರಮನೋಭಾವವಾಗಲಿ, ಉತ್ಸುಕತೆ,ಸಂಭ್ರಮಗಳಾಗಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಡಗಟ್ಟಿದವರು ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯಶೂನ್ಯರು ಎಂದು ತಿಳಿದ ದೇಶ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳೆಂಬ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಎಂಬ ವಿದೇಶೀ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಭಾರತೀಯ ಗೃಹಸ್ಥರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮಹಾನ್ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಿಂದೆಂದೋ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸೌಲಭ್ಯ, ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವಾದರಗಳು, ಸಮಾನತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸುವರ್ಣಯುಗದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಲುಬುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಮಹನೀಯರು ಇಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆತಂಕಕಾರಿಯೂ ವಿನಾಶಕಾರಿಯೂ

ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಅನೇಕ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರನ್ನು ಅಂಧಾನುಕರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಪತ್ನಿಯರು ಬೇಕಿತ್ತು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುವ ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ವಿದೇಶೀ ನಿಲುವೋ, ಇಲ್ಲ ತಮ್ಮ ವಸಾಹತು ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅವಮಾನಿತರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಬಾಲಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಈ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ ಹುಡುಕುತ್ತ ತಮ್ಮ ಕೆಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ತೆರನೋ, ಅಂತೂ ಈ ಸುಧಾರಕರು ಮಹಿಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರು. ಅಂದರೂ ಈ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರದೆ ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗೃಹವಿಜ್ಞಾನ ಅಡಿಗೆ ಕಸೂತಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ರಾಜಾ ರಾಮಮೋಹನ ರಾಯ್, ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಗಳು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅವುಗಳೊಡನೆಯೆ ಭಾರತೀಯ ಸುಧಾರಕರು ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದವರೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಚಾರವು ಮನ್ನಣೆಗಳಿಸಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವಿರಿಸಿ ವಾದಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ದೊಂಡೊ ಕೇಶವ ಕಾರ್ವೆಯವರು ಬಾಲವಿಧವೆಯರ ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಅವಿವಾಹಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಸ್ವತಃ ಕಾರ್ವೆಯವರೆ ಒಬ್ಬ ಬಾಲವಿಧವೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1896) ಆಗಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಗುರಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. (ದಿ ನ್ಯೂ ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಗೆರಾಲ್ಡಿನ್ ಪೋರ್ಬ್ಸ್ ಪು. 53)

ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಾತಾಜಿ ಮಹಾರಾಣಿ ತಪಸ್ವಿನಿಯ ಶಾಲೆಗಳೂ ಸಹ, ಹಿಂದೂ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು, ಇತಿಹಾಸ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳು, ಗೃಹವಿಜ್ಞಾನ, ಅಡಿಗೆ ಕಸೂತಿ

ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. (ದಿ ಮಹಾಕಾಲಿ ಪಾಠಶಾಲಾ ದಿ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ಮನ್ ಫೆಬ್ರವರಿ 3, 1885, ಪುಟ 7)

ಇಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಿಸ್ಟರ್ ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಯರ ಗಣನೀಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಆಕೆಯ ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದ ಆಕೆ ತಂದೆಯ ಮರಣಾನಂತರ ತನ್ನ ಸಹೋದರನೊಡನೆ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತ ಇಡೀ ಭಾರತವನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿದರು. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಬೆರಗಾದ ಜನ ಆಕೆಯನ್ನು ಸರಸ್ವತಿ ಎಂದು ಕರೆದು ಪಂಡಿತ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನಿತ್ತಿತು.

ಆಕೆ ಬಿಪಿನ ಬಿಹಾರಿ ದಾಸ್ ಎಂಬ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಯುವಕನನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು. ಆದರೆ ಆತನು ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿಹೋಗಲು ಆಕೆ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟರು. ಆಕೆ ನಂತರ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯವನ್ನು ಕಲಿತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡರು. ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ಆಕೆ ಶಾರದಾಸದನ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಅನೇಕ ವಿಧದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶರೀರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮುದ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತಾಂತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬ ದೂರಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಬಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರ ಕೇಸರಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಹು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿತು ಕ್ರಿ.ಶ. 1900ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾರದಾಸದನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಎಂಬತ್ತು ಮಂದಿ ವಿಧವೆಯರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಯರಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ದಾದಿಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ರಮಾಬಾಯಿಯು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಅದರ ಒಂದು ಅನಿಷ್ಠಕಾರಕ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದೂ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಾನ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. (ಗೆರಾಲ್ಡಿನ್ ಪೋರ್ಬ್ಸ್ ದಿ ನ್ಯೂ ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಪು 46, 47, 48)

ಕ್ರಿ.ಶ. 1909ರಲ್ಲಿ ಬೇಗಮ್ ರೊಕೆಯಾ ಶೆಕಾವತ್ ಹುಸೈನ್ (1880-1932) ಬಿಹಾರದ ಭಾಗಲ್ಪುರದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಆಕೆ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಶೆಕಾವತ್ ಮೆಮೋರಿಯಲ್

ಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೊದಲ ಶಾಲೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಬೇಗಮ್ ರೊಕೇಯಾರವರ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮತ್ತು ಧೃಡನಿರ್ಧಾರಗಳಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರವರ್ತಕಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಆಕೆಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದೆ ಆಕೆಯ ವಿವಾಹದ ನಂತರ. ಕೇವಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆದರು. ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು, ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೂ ಆಕೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಅವರನ್ನು ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಇಸ್ಲಾಂನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವುದೆಂದು ಆಕೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು.

. ಸ್ತ್ರೀವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗತೊಡಗಿದರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರು ವಿದ್ಯಾದಾನಿಗಳೂ ಸಹ ಆಗತೊಡಗಿದರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪರಿಧಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲಾಯ್ತು. ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಅವಳಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯೆ, ಅವಳ ಅರಿವಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯೆ ಎಂಬುದು ಇನ್ನು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ವಿದ್ಯೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವಳ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗುತ್ತದೆ, ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಮೊದಲಾಯಿತು.

ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ತಂಜಾವೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದವರು. ಬಾಲವಿಧವೆಯಾದ ಆಕೆ ತಂದೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬಿ.ಎ. ಪದವೀಧರೆಯಾಗಿ ''ಶಾರದಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ''ವೆಂಬ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳ ವಿರೋಧ ತನ್ನನ್ನು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಗಿಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿದ ಆಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯರಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತರೆದೆದರು.ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಆಕೆ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. (ಗೆರಾಲ್ಡಿನ್ ಪೋರ್ಬ್ಸ್ ದಿ ನ್ಯೂ ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಪು 57-59)

ಮಹಾರಾಣಿ ತಪಸ್ವಿನಿ ಮತ್ತು ಕರ್ವೆಯವರು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಗೃಹಿಣಿಯರಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯರಾಗಲು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಲವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅವರು ಒದಗಿಸಿದರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆ ಅವಳ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಮಹಳೆಯರಿಗೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅವರು ಮಾನ್ಯಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸ್ವಯಂ ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳು ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ. ಆನಂದೀ ಬಾಯಿ ಜೋಷಿ ತನ್ನ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ವಿದ್ಯೆಕಲಿತು, ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಧೀಮಂತ ಮಹಿಳೆ. ಆಕೆ ಫಿಲಡೆಲ್ಫಿಯಾದ ಮಹಿಳಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ವೈದ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಳು, ಡಾ॥ ಹೈಮವತಿಸೆನ್ ಬಾಲವಿಧವೆ, ತವರು ಮತ್ತು ಗಂಡನ ಮನೆಗಳಿಂದ ಹೊರದೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕೆ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ವೈದ್ಯೆಯಾದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1895ರಲ್ಲಿ ಜಿನ್‌ಸುರಾದ ಮಹಿಳಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವಾಗ ಆಕೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮನೆ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಭಾಳಿಸಬೇಕಿದ್ದು ರೋಗಿಗಳ ಆರೈಕೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ತಾವೇ ಬರೆಯುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದರು.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 5

ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನತೆಯಿಂದ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆಗೆ ಸಮಾಜ ಬದಲಾದ ಕಾರಣಗಳು, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪುರುಷ ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಾಯಗಳು, ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣ

ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮರೆತವನು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

-ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರಾಜಕಾರಣದ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪುರುಷ ಸತತವಾಗಿ ಹೊರಗಿರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಛಾತಿಯಿಂದ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆಡೆಗಳಲೆಲ್ಲಾ ಮೆರೆದಳು. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಡುವಾಗ ಮತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಮನೆತನದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಡುವಾಗ ರಾಜಕಾರಣವೇ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಿದು. ಇದು ಒಂದು ದೇಶ ಅಥವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪರಂಪರೆಯೇ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟಣರಾಜ್ಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಪಟ್ಟಣರಾಜ್ಯಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ, ಗ್ರೀಸ್, ಈಜಿಪ್ಟ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಹಿಟೈಟ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯಾದ ಪಟ್ಟಣ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು. ಈ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ದೊರೆ ಎರಡನೆಯ ರಾಮಸಸ್ ಹಿಟೈಟ ದೊರೆಯ ಮಗಳನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದ. ಉಗಾರಿನ ದೊರೆ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ. ರಾಜಕೀಯ ವಿವಾಹಗಳು ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷೀಯ ಮತ್ತು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜತಂತ್ರಜ್ಞರು ಇದ್ದರು. ವಿವಾಹವಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ತವರು ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರೀಕತೆಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ನಾಡಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಈ ರೀತಿಯ ರಾಜಕೀಯ ವಿವಾಹಗಳೇರ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೌರ್ಯವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರನ ಸೇನಾನಿ ಸೆಲ್ಯುಕಸನ ನಡುವೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು ಗುಪ್ತವಂಶದ ಮೊದಲನೆಯ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ತನ್ನ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಿಚ್ಚವಿ ವಂಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕುಮಾರದೇವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಮಗ ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನು ತಾನು ಲಿಚ್ಚವಿಯ ದೌಹಿತ್ರನೆಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ

ತನ್ನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಎರಡನೆಯ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ನಾಗರ ನಾಜಕುಮಾರಿ ಕುವೇರನಾಗಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ, ತನ್ನ ಮಗಳು ಪ್ರಭಾವತಿಯನ್ನು ವಾಕಾಟಕರ ಎರಡನೆಯ ರುದ್ರಸೇನನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಎರಡೂ ವಂಶಗಳ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದನು. (ಎನ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ಡ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಮದಾರ್ ಮತ್ತು ಕಾಳೀಕಿಂಕರದತ್ತ, ಪೂ 94, 137, 142)

ಪೂಷ್ಯಭೂತಿ ವಂಶದ ದೊರೆ ಪ್ರಭಾಕರವರ್ಧನನು ತನ್ನ ಮಗಳು ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯನನ್ನು ಮೌಖಾರಿಯ ಗೃಹವರ್ಮನಿಗೆ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಎರಡೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ. ಗೃಹವರ್ಮನ ಅಕಾಲ ಮರಣದ ನಂತರ ಕನೂಜ್ ದೆಹಲಿಯ ಪುಷ್ಯಭೂತಿ ವಂಶದ ಹರ್ಷವರ್ಧನನಿಗೆ ದಕ್ಕಿತು. (ಎನ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ಡ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಮದಾರ್ ಮತ್ತು ಕಾಳೀಕಿಂಕರದತ್ತ, ಪು 94, 137, 149)

ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ನಡುವಿನ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಎರಡೂ ಮನೆತನಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗೌರವಗಳ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿರಲು ಅನುಕೂಲವಾಯ್ತು. ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬಕುಲದ ದೊರೆ ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯಮಗಳು ಅಜಿತ ಭಟ್ಟಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಾಕಾಟಕರ ದೊರೆ ನರೇಂದ್ರಸೇನನಿಗೂ, ಎರಡನೆಯವಳನ್ನು ಎರಡನೆ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ (ಗುಪ್ತರು)ನ ಮಗ ಕುಮಾರಗುಪ್ತನಿಗೂ, ಮೂರನೆಯವಳನ್ನು ಆಳ್ವಖೇಡದ ಪಶುಪತಿಗೂ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಗುಪ್ತರು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಭಾರತದ ಪ್ರಬಲರಾಜ ಮನೆತನಗಳೊಡನೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. (ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಮದಾರ್, ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಏಜ್, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಪು 21)

ಗಂಗವಂಶದ ದೊರೆ ದುರ್ವಿನೀತನ ತಾಯಿ ಜೇಷ್ಠಾದೇವಿ ಪುನ್ನಾಡಿನ ದೊರೆಯ ಏಕೈಕ ಪುತ್ರಿ. ಈ ವಿವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಪುನ್ನಾಡು ದುರ್ವಿನೀತನಿಗೆ ಸೇರಿತು. (ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ ಎಂ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಕೇಶವಭಟ್ಟ, ಪುಟ 43) ವೆಂಗಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯದೊರೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಮಗಳು ಶೀಲಭಟ್ಟಾರಿಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಒಂದನೆಯ ಕೃಷ್ಣನ ಮಗ ಧ್ರುವನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಈಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಿರೂಪವನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಳು. (ಜೆತ್‌ವಾಲ್ ಪ್ಲೇಟ್ಸ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 786. ಇ.ಪಿ. XXII 105) ಅಮೋಘ ವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನು ವೆಂಗಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ಗಂಗರೊಡನೆ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದಿರಲು ಆ ವಂಶಗಳ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮತ್ತು ಗಂಗರ ನಡುವೆ ಅನೇಕ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದವು.

ಬಹುಮನಿಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳು, ದೆಹಲಿಯ ಮುಘಲ್‌ದೊರೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಹಿಂದೂ ರಾಜಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದರು. ಅಕ್ಬರ್‌ನಿಗೆ ರಜಪೂತ ಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನಿಗೆ ಒರಿಸ್ಸಾದ ದೊರೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಶಾಂತಿಯಾಚನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ವಿವಾಹಗಳಿಂದ ರಾಜಪತ್ನಿಯರು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನೇಕರು ರಾಜನ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಣಿಯರು ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಗಂಡ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಹೆಂಡತಿ ಅಧಿಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿದುದೇ ಬಹಳ.

ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ದೇವಾಲಯಗಳ ಪುಜಾರಿಣಿಯರಾಗಿ. ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೆಸಪುಟೇಮಿಯ, ಈಜಿಪ್ಟ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಹ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜನ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಸರ್ಮಪಕವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಾಜಮನೆತನದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವನನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಿ, ಸಮರ್ಥನಾದವನನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಾವೇ ಅಧಿ ಕಾರವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಉಂಟು. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಅವರು ಅರಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ವಿವಾಹ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಪುರುಷರ ಕೈಗೆಟುಕಿದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಧಿ ಕಾರವನ್ನು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಂಚಿಕೊಂಡರೂ ಅದು ಸಮನಾದ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣನೀತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯಿದ್ದು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಜನಾಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ರೂಢಿಗತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸೋತವರ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗದವರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿತ್ತು. ಅವರು ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರರೂ ಆಪ್ತರೂ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2334-2259ರ ಮಧ್ಯದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಡ್‌ನ ದೊರೆ ಸಾರ್ಗಸ್‌ನ ಮಗಳು ಎನ್ಹೆಡುವನ್ನಾ ಚಂದ್ರದೇವನ ಪೂಜಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ''ಇನನ್ನಾದೇವತೆಯ ಮಹಿಮೆ'' ಎಂಬ ಕವನವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲ ಕವಯಿತ್ರಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಸಾರ್ಗನ್ನನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ದೊರೆ ಗುಡಿಯಾನಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಪೂಜಾರಿಣಿಯಾದ ನೀನೀ ಆಪ್ತಸಲಹೆಗಾರಳೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಕನಸನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದರಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ನುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದೊರೆ ಅವಳ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆ ಕಂಡ ಕನಸನ್ನು ನೀನಾ ಅರ್ಥೈಸಿ ದೇವಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳ, ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದೇವಾಲಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ (ದಿ ಅಂಡರ್‌ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಎಲಿಸಾ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್) ಅಸ್ಸೀರಿಯಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯರೂ, ಕುಶಲರೂ ಮತ್ತು ಚತುರರೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಾಲಯದ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಿಬಿಲ್‌ಗಳೆಂಬ ಭವಿಷ್ಯವಾದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ದೊರೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲ ದೊರೆಗಳು ಕ್ರಮಾಗತ ದರ್ಜೆಯ ಅನೇಕ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಣಿಯರಾಗಿ ಸಹ ಪ್ರಭುತ್ವ ನಡೆಸುವ ಪತ್ನಿಯರು, ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ರಾಣಿಯರು, ಕಿರೀಟಧಾರಿಣಿಯರಲ್ಲದ ಪ್ರಧಾನ ಪತ್ನಿಯರು, ಉಪಪತ್ನಿಯರು, ರಾಜಭೋಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಪತ್ನಿಯರು. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆಯೂ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಣಿಯರ ಸ್ಥಾನಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪತ್ನಿಯರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮದುವೆಗಳು ಅಧಿಕಾರ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಮನ್ನಣೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 900-800ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಸೀರಿಯಾದ ರಾಣಿ ಸಮಿರಾಮಿನ್ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕಾಲಾನಂತರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಆಸ್ಸೀರಿಯನ್ನರ ದೇವಿ ಇಷ್ಟರನ ಅವತಾರ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸೈನ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. (ಹುಚಿಸನ್ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ)

ಆಸ್ಸೀರಿಯನ್ನರ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಬೀಬಿ ಮತ್ತು ಸಂಸಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಅರೇಬಿಯನ್ ರಾಣಿಯರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 730)

ಪರ್ಶಿಯಾದ ಆರ್ಕೆಮಿನೀಡ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಿಯರಾದ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಹತ್ತಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 529ರಲ್ಲಿ ಪರ್ಶಿಯಾದ ದೊರೆ ಕೈರಸ್‌ನ ಸತ್ರಪನೊಬ್ಬನ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಟೋಸ್ಸಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೊರಾಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲು ಶ್ರಮವಹಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಪರ್ಶಿಯಾದ ಮುಂದಿನ ದೊರೆ ಡೇರಿಯಸ್‌ನ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 558-486)ನ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮುನ್ಸಿಗೇಟ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಿಥಿಯನ್ ರಾಣಿ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿ ಟ್ಯಾಮಿರಸ್ ಕೈರಸ್‌ನ ವಿರುದ್ಧ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈರಸ್ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದ ಸೇಡನ್ನು ಕೈರಸ್‌ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರ ಮೂಲಕ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 31ರಲ್ಲಿ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ರಾಣಿ ಕ್ಲಿಯೋಪಾತ್ರ ಆಕ್ಟಿಯಮ್ ಸಮುದ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಂಟೋನಿಯೊಡಗೂಡಿ ಆಕ್ಟೇವಿಯಸ್ ಸೀಸರನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದಳು. ರಾಣಿ ಆರ್ಟಮಿಸಿಯಾ ಪರ್ಶಿಯಾದ ಜರ್ಕ್ಸಸ್‌ನೊಡನೆ ಸಲಾಮಿಸ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಕರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಆಕೆ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಗ್ರೀಕರನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸಿದಳು.

ಪರ್ಶಿಯದ ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಸಮರ ನೀರೆಯರ ಕಥಾನಕಗಳುಂಟು. ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೀರ ಮಹಿಳೆಯರು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಕಾದುತ್ತಿದ್ದುದು ಅಪರೂಪದ ಸಂಗತಿ ಏನಲ್ಲ. ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2300ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಪೆಪಿಯ ತಾಯಿ ಟಾಸರ್ಟ್ ರಾಜಮಾತೆಯಾಗಿ ನಂತರ ತಾನೇ ಫಾರೋ ಆಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದಳು. ರಾಣಿ ಟೆಟಿಶೇರಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಗಳು ಅಹೋಟಪ್ ಈಜಿಪ್ಟ ಅನ್ನು ಹೈಕೋಸರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆಹೋಟೆಪ್, ಅಮೆನ್ ಹೋಟೆಪ್‌ನ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಹೈಕೋಸರನ್ನು ಈಜಿಪ್ಟಿನಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲಳಾದಳು. ಫಾರೋ ಥಿತ್‌ಮಸ್‌ನ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಮೋಸ್ ಸಹ ಗಂಡನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ತೆರಳಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ರಾಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಹಟ್ಷೆಪುಟ್ ಫಾರೋಳಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಈಜಿಪ್ಟನ್ನು ಆಳಿದಳು. ರಾಣಿ ಟೈ, ರಾಣಿ ನೆಫರ್‌ಟಿಟಿ ಈಜಿಪ್ಟಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ರಾಣಿಯರು.

ಫೋನೀಷಿಯನ್ ಮತ್ತು ಯಹೂದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಾತೃದೇವತಾ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಫೋನೀಷಿಯನ್ನರ ರಾಣಿ ವಿಲಿಸ್ಸಾ (ಡಿಡೋ) ಕ್ರಿ.ಪೂ. 800ರಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಕಲಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಪೂಜಾರಿಣಿಯರು ಮತ್ತು ಒಂದು ಪುರುಷಪಡೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಯಹೂದಿಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಡೆಬೋರಾ ಒಬ್ಬ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಳೂ ಮತ್ತು ದೈವಜ್ಞಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಕಾಸಿಸ್ಟ್‌ರ ಸೇನಾಪತಿ ಸಿಸೆರಾನ ವಿರುದ್ಧ ಇಸ್ರೇಲನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಬೇಹುಗಾರಳಾಗಿದ್ದ ಡೆಲಿಲಾ, ಸಾಲೋಮನ್ನನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಷೀಬಾ, ಯಹೂದಿಗಳನ್ನು ಪರ್ಶಿಯಾದ ದೊರೆ ಆಹಾಸ್ಯೂರಸ್‌ನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಎಸ್ತರ್ ಇವರು ಇಸ್ರೇಲಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿದ್ದು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಸ್ರೇಲಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚದುರಿಹೋಗಿ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಸುತ್ತಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಗೌರವಾದರಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆದವು. ಜೆಹೂವಾನ ಬಗೆಗಿನ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾದವು. ಇಸ್ರೇಲೀ ಮಹಿಳೆಯರು ಜೆಹೋವಾನ ಪ್ರಾದಾನ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ 'ಅನ್ಯ' (ದಿ ಅದರ್) ಆಗಿಹೋದರು.

ಕ್ರೀಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮಾತೃದೇವತಾರ್ಚನೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ಡೆಮೆಟರ್ ಧಾನ್ಯಗಳ ದೇವತೆ ಅವರ ಅಧಿತೇವತೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ನೃತ್ಯ ಗೀತೆಗಳು ಕ್ರೀಟನ್ನರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಅವರು ಜೀವನ ಸಂತೋಷಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಾಯಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೆರೋಡೋಟಸ್ (ಗ್ರೀಕ್ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞ) ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಗ್ರೀಸ್ ಮತ್ತು ರೋಂ ಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಾಗಲೀ ಮತಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳೆಂದೇ ಅವರು ಪರಿಗಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರೀಕರ ಹೆಟೆರಾಗಳು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಲಾವಿದರೂ ಆಗಿದ್ದು ಗೃಹಿಣಿಯರಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ರಾಜಕಾರಣದಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮರಿಗೂ,ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಲಿ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಕ್ಕಾಗಲಿ, ಮತಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನುಳಿದು ಯಾವ ಮಾತೃಹಕ್ಕನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅಸಮರ್ಥಳೂ ಅಶಕ್ತಳೂ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಯಿತು. ಪುರುಷನು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳೂ ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾದುವು. ಅವಳು ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚ್‌ನ ಈ ಧೋರಣೆಗಳು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಜಸ್ಟಿನಿಯನ್‌ನ ಕಾನೂನುಗಳು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡನಿಗಿರುವಷ್ಟೆ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿದ್ದವು. ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯ ವಾರಸುದಾರತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದು ಗಂಡನ ಮರಣಾನಂತರ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಹಕ್ಕು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಜರ್ಮಾನಿಕ್ ಜನಾಂಗದವರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಾಗಲೀ ಗೌರವಾದರಗಳಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭವಿಷ್ಯವಾದಿನಿಯರು ಮತ್ತು ಪೂಜಾರಿಣಿಯರಾಗಿದ್ದು ಅವರು ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನ ಅಧೀನಳಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಏಕಪತ್ನಿತ್ವರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ವಿವಾಹಬಾಹಿರ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಫ್ರಾಂಕರು ಲೈಂಗಿಕ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮದುವೆಗೆ ಹುಡುಗಿಯ ಅನುಮತಿಯೇನೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಆಣತಿಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ಶಿರಸಾವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲವೇ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರವಿತ್ತು. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾನೂನುಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾಲಿಗೆ ಅವಳು ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೆ ಮಡದಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಧೋರಣೆಯಾಗಿದ್ದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ಅವಳ ಬೆಲೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ.

ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಗಂಡಿನ ಈ ಭದ್ರಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ಅಧಿಕಾರದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅದರೊಳಗೆ ನುಸುಳಿ ತಮ್ಮ ಚಾತುರ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದರು.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ, ಮನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ದೇಶದ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ದೊರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಲೂಯಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಕಿಯೂ ಪಾಲಕಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಮ್ಯಾಡಮ್ ಡಿ ಮೈಂಟೆನಾನ್ ಅವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಲೂಯಿಯ ಪತ್ನಿ ಮೇರಿ ಥೆರೆಸೆ ವಿಧಿವಶಳಾದನಂತರ ಈಕೆ ಲೂಯಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ನಾಟಕವನ್ನು ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ನಿರ್ದೇಶಕನಂತೆ ಇವಳೂ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದಳು. (1721-1764) ವಾಲ್ಟೇರ್ ಮತ್ತು ಡಿಡೆರೋಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. (ಹುಚಿನ್‌ಸನ್ಸ್ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ 2000)

ಆದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಪ್ರಭಾವೀ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೀಗಳೆದು ಅವರನ್ನು ವೇಶ್ಯೆಯರೆಂದು ಅವಮಾನಿಸುವ ಜನರಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆಯ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಹೀನಗುಣವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಿದರು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯಶತಮಾನದ ಮಹಾಚಿಂತಕರೆನಿಸಿದ ರೂಸೋ, ಡಿಡಿರೊ, ಮಾಂಟೆಸ್ಕೊ ಮುಂತಾದವರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುಚೋದ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹುದರಲ್ಲಿಯೂ ಚಾಣಾಕ್ಷ ಮಹಿಳೆಯರು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರು.ಮ್ಯಾಡಮ್ ಡಿ ಪೊಂಪೊಡೋರ್ ಹದಿನೈದನೆಯ ಲೂಯಿಯ ಉಪಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದಳು.

ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾತವಾವರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಒಂದು ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಡತನ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ, ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದ ಬವಣೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಕೊರತೆ ಜೀವನವನ್ನು ದುರ್ಭರವಾಗಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ದೊರೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪುರುಷರಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂದೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರನೆ ವರ್ಗದವರೆಂದು ವಾದಿಸಿದರು.

ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವಳು ಒಲಿಂಪೆ ಡಿ ಗೌಜಸ್. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಲಿಂಪೆ 1791ರಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾ ನೀನು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಿರುವೆಯಾ? ಎಂಬ ಉದ್ಘೋಷಣೆಯೊಡನೆ ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪ್ರತಿಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕಿನ ಘೋಷಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪುರುಷರ ಹಕ್ಕುಗಳಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ನ್ಯಾಯವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಪುರುಷರೆನ್ನದೆ ನ್ಯಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳು

ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಿಗುವಂತಿರಬೇಕು, ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದಳು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಘೋಷಣೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಆಕೆ ಮಹಿಳೆಯ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದಳು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಾವಲಂಬನೆ, ಅವರ ನಿಕೃಷ್ಟವೇತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದವು ಅವರ ದಿಕ್ಕುಗೆಡಿಸಿವೆ. ಈ ವಿಷವರ್ತುಲದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮಹಿಳೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಕೊರತೆ ಅವಳನ್ನು ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ದೂಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲ ಆಕೆ ಬೀದಿಗೆ ಬೀಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಅನರ್ಹರು ಎಂದು ಪುರುಷರ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರುಯಾವ ವಿಧವಾದ ನ್ಯಾಯ ಬದ್ಧ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಸಮಾನವೇತನ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂಬ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಅವರು ಹೊರಗಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಕೆ ಮಹಿಳೆಯರೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಿ, ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಪುರುಷ ಅವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ, ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡ ಆತ ತನ್ನ ಸಹಚರರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವೆಸಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ನೀವು (ಮಹಿಳೆಯರು) ಏನನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದೀರಿ? ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿರಸ್ಕಾರ ಎಂದು ಕರೆ ನಿಡುತ್ತಾ ಪುರುಷರ ಸೋಗಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದಳು. ಮಹಿಳೆಗೆ ಗಲ್ಲಿಗೇರುವ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದಾದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದಳು.

ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ತಾರ್ಕಿಕತೆಗಾಗಲೀ, ವಿವೇಕಕ್ಕಾಗಲಿ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಟೊಳ್ಳು ಎನಿಸಿದರೂ ಪುರುಷರ ಗರ್ವ ಅವನನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲಾಗಲಿ, ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಆಸ್ಪದಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾದ ಮಿರಾಬು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಮನುಷ್ಯನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದಿದ್ದನು. ಅದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸಲು ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಒಲಿಂಪೆಯ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1793ರಲ್ಲಿ ಗಿಲೋಟಿನ್‌ಗೆ ಏರಿಸಲಾಯಿತು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಮಹಿಳೆ ಮಾನೋನ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್. ಆಕೆ ಶಾಂತಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂದೂಡುತ್ತದೆ.ರಕ್ತ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಾವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಆಕೆ ನಿರೂಪಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಲೇಖನಗಳು ಜನರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದವು. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತ ಮ್ಯಾಡಮ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ತನ್ನ ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವೀ ರಾಜಕೀಯ ಕೇಂದ್ರದ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಾದಳು. ಅವಳನ್ನೂ ಸಹ ಅವಳ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ

ಧೋರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಗಿಲೋಟಿನ್‌ಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಮೇರಿ ಗುರ್ನೆ ಮಹಿಳೆಯ ''ಸ್ವಾಭಾವಿಕ'' ನೈಚ್ಯಾನುಸಂದತೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಧೀರೋದಾತ್ತಳಾಗಿ ಸಾವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತ ನೀವು ಕೊಲೆಮಾಡಿರುವ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಸಿ. ಅವರ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅವರು ತೋರಿದ ಧೈರ್ಯವನ್ನೇ ನಾನೂ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗಿಲೋಟಿನ್‌ಗೇರಿದಳು. ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವತೆತ್ತರು (ಸಿಮೋನ್ ಡಿ ಬೋವಾ ಮತ್ತು ರೊಸಾಲಿಂಡ್).

ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದಲೇ ಥಿ ರೋಯಿನ್ ಡಿ ಮೆರಿಕೋರ್ಟ್ ಎಂಬ ಸಂಗೀತಗಾರ್ತಿ ಅಮೇಜಾನ್‌ಳಂತೆ ವೇಷಧರಿಸಿ ಬಾಸ್ಟಿಲ್ ಪತನದ ಮುಂದಾಳತ್ವವಹಿಸಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ವರ್ಸೇಲ್ಸ್ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಳು. ನಂತರ ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳ ಒಂದು ದಂಡನ್ನೆ 1792 ರಲ್ಲಿ ಟೂಯಿಲರೀಸ್ ಆಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಆವೇಶದಿಂದ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಗಳ (ರಾಜಕೀಯ) ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಕಾರಣಳಾಗಿದ್ದಳು. ಕುಚೋದ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ''ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಜೆ''ಗಳನ್ನು ಸಹ ಚರ್ಚೆಗೆಳಿದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಧಾರೆಯೆರೆದಿದ್ದಳೊ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೇ ಆಪತ್ತು ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ ಅದೇ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕರಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆಸಗಿದರು. ಆಕೆ ತನ್ನ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಭ್ರಮಣೆಯಿಂದ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು.

ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ತಹತಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಗರದ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸದೆ ದೊರೆಯು ವರ್ಸೇಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸವಿಭ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನ ಹಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮತ್ತೂ ಕೆರಳಿಸಿತು. ಅವರು 1789ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಐದರಂದು ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಿಂದ ವರ್ಸೇಲ್ಸಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡರು. ರಾಜ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಬೇಕರಿವಾಲಾ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಎಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ಗೆ ಕರೆತಂದು. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಬೀಜಾಂಕುರ ಮಾಡಿದರು.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ನಡೆದ ಕ್ರಾಂತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆದಂತಹ ಕ್ರಾಂತಿಗಳೆ. ಆದರೆ ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ, ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷನ ಗರಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಅವನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನಿರಂತರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಫಲವಾದವು. ತೀವ್ರಗಾಮಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತ್ರವೇನೂ ನಿಕೃಷ್ಟವಾದುದಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಇಟ್ಟಭರವಸೆ, ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಆದರ್ಶಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದೇ ಹೋದುವು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಕ

ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಚೀನಾದ 1850-64ರ ಟೈಪಿಂಗ್ ದಂಗೆ ಬರಿಯ ಆಶಾವಾದದ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿಸಿತೆ ವಿನಹ ಅದು ಜ್ವಾಲೆಯಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಆಶಾವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಮುರುಟಿಹೋದವು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1864-70ರ ಬ್ರೆಜಿಲ್ ವಿರುದ್ಧದ ಪೆರುಗ್ವೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆರುನೂರು ಮಹಿಳೆಯರು ಕಡೆತನಕ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದರು. ಆಯುದ್ಧ ಮಿಲಿಟರಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. (ರೂಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್).

ಆಗ ಬೆನಿನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಾಹೋಮೆರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಯುದ್ಧ ಪರಿಣತರಾದ ಬಲಶಾಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸೈನ್ಯವೊಂದು ಇತ್ತೆಂದು 1863ರಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಅನ್ವೇಷಕನೂ ಅನುವಾದಕನೂ ಆದ ಸರ್ ರಿಚರ್ಡ್ ಬರ್ಟನ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಿಸುವುದನ್ನು ಪುರುಷರು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನಾದಿನದ ರಾತ್ರಿ ಕೆಟಾಲಿನಾ ಡಿ ಎರಾಸೋ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನಿನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಕಿಟ್‌ಕ್ಯಾವನಾ ಎಂಬಾಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಹುಡುಕಲು 1693ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ ಫ್ರೆಂಚರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ, ಅಶ್ವದಳಕ್ಕೆ ಬಡತಿ ಹೊಂದಿದಳು. ಪಾಂಡಿಚೆರಿಯ ಆಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸಿನ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟು ಹೆನ್ನಾಸ್ನೆಲ್ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಅಮೇರಿಕದ ಅಂತರ್ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ಕ್ಯೂಬಾದ ಲೊರೆಟಾ ವೆಲಾಸ್ ಕ್ವೆಜ್, ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ಬಿಯಾದ ಕಾಲ್ದಳದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಫ್ಲೋರಾ ಸಾಂಡ್ಸ್, ಮಹಿಳೆಯರು ಗಾಯಾಳುಗಳ ಶುಶ್ರೂಷೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹರು, ಸತ್ತವರನ್ನು ನೆನೆದು ದುಃಖಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಿದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ಫಿಲಿಫೈನ್ಸ್‌ನ ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಟೆಸ್ಕನ್ 1895ರಲ್ಲಿ ಫಿಲಿಫೈನ್ಸ್ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಳು. ಮಾರಿಯಾ ಬೋಚೆಕರೇವಾ ರಷ್ಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಲ್ಷೆವಿಕ್‌ರ ಪರ ಕಾದಾಡಿ ಅನೇಕ ಮಿಲಿಟರಿ ಸನ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾವಿನ ತುಕಡಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ 2000 ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ತುಕಡಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಮಹಿಳೆಯರ ತುಕಡಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣಳಾದಳು.

1817ರಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದ ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಯುದ್ದದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಗೆಟ್ರೂಡಿಸ್ ಬೊಕನಿಗ್ರಾ, ಚೀನಾದ ಚಿಯುಚಿನ್, (ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಜೋನ್ ಆಫ್ ಆರ್ಕ್‌ಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಳಾಗಿ ಮಂಚು ರಾಜವಂಶದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ) ಮುಂತಾದವರು ಸೈನ್ಯದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಚೀನಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದರು. 1934-36ರ ಅವಧಿಯ ಚೀನಾದ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟನಾಯಕ ಚೌ ಎನ್ ಲೈನೊಡನೆ 35 ಮಂದಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಚೀನಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಗಂಡನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಪುರುಷರ ಈ ಪೌರುಷದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಅದನ್ನು ನಿಷಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು.

ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ನಾಜಿಪಕ್ಷವು ಹಿಟ್ಲರನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಗಳಿಸಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಎಳೆಎಳೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಏರುಪೇರಾಗಿಸಿತು. ನಾಜಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವಿಧೇಯತೆ, ತಾಳ್ಮೆ, ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಹಜಗುಣವಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಲೈಂಗಿಕ ಗ್ರಂಥಿಗಳ ಅಸಮತೋಲನೆ ಮತ್ತು ಅತೀವ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವವರೆಂದೂ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆಯೆಂಬುವುದು ಅವರ ನೀತಿಗೇಡಿತನದಿಂದಾದುದು ಎಂದು ನಾಜಿ ಪಕ್ಷ ವಾದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆರ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಾರ್ಯರ ನಡುವಣ ಅಸಮಾನತೆಯಂತೆ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಯೂ ಪ್ರಕೃತಿಜನ್ಯವಾದುದು ಎಂಬದು ನಾಜಿಗಳ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಗೋಬೆಲ್ಸ್ (ನಾಜಿ ಜನರಲ್)ನ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಸಂಗಾತಿಗಾಗಿ ಗರಿಗೆದರಿ ತನ್ನ ಅಂದಚಂದವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಗಂಡಿಗಾಗಿಯೇ ಅದು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಡುತ್ತದೆ.

ನಾಜಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ 1921ರ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಹುದ್ದೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೊರಗಿಡುವ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವುದು. ಅವರಿಂದ ಆರ್ಯಜನಾಂಗದ ಉನ್ನತಿ ಸಾಧ್ಯ. ನಾಜಿ ಪಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವುದು ಜರ್ಮನ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯ ಇದು ನಾಜಿಗಳ ವಾದ.

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೊರಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವೀ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಹಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಹೆಣ್ಣು ರಾಜನ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಳೇ ಹೊರತು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜರಕ್ಷಸಮುನ ಪ್ರಕಾರ

ಸುತ ಸೋದರ ಸ ಪತ್ನ ಪಿತೃ ವ್ಯಾಕುಲ್ಯ ದೌಹಿತಾಂಗ ಅಂತು ಕೇಶು ಪೂರ್ವಪೂರ್ವಾಭವೇ ಭವತ್ಯುತ್ತರಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಪದ ವಪ್ತಿಃ

ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವು ಮಗ, ರಾಜನ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು, ಸಪತ್ನಿಯರ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಹೀಗೆ ಗಂಡು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವಿತ್ತೆ ವಿನಹ ಮಗಳಿಗಿರಲಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ದುರ್ವಿನೀತನ ತಾಯಿ ಜ್ಯೆಷ್ಠಾದೇವಿ ಪುನ್ನಾಡುವಿನ

ದೊರೆಯ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು ತಂದೆಯ ಮರಣಾನಂತರ ಜ್ಯೆಷ್ಠಾದೇವಿಯು ಗಂಗ ದುರ್ವಿನೀತನ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ದುರ್ವಿನೀತನಿಗೆ ಪುನ್ನಾಡು ಸೇರಿತು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ರಾಣಿ ವಿಧವೆಯಾದರೆ ಆಕೆ ಗಂಡನ ಗೊತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಮಗ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾದರೆ ಅವನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗುವವರೆಗೆ ರಾಜಮಾತೆಯಾಗಿ ಆಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದೊರೆ ಅಸಮರ್ಥನಾದರೆ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಅವನ ಹಿರಿಯ ರಾಣಿ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ರಾಣಿ ಮಾರಿಯ ಥೆರೆಸಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಣಿಯರಾದ ಮೇರಿ, ಮೊದಲನೆಯ ಎಲಿಸಬೆತ್, ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಎಲಿಸಬೆತ್, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ರಾಣಿಯಾದರು. ರಷ್ಯಾವನ್ನು ಆಳಿದ ಮೊದಲನೆಯ ಕ್ಯಾಥರೀನ್ (1684-1727) ಪೀಟರ್ ಮಹಾಶಯನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1725 ರಲ್ಲಿ ಪೀಟರನ ಮರಣಾನಂತರ ಆಕೆ ರಷ್ಯಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ ರಷ್ಯಾವನ್ನು ಸಮರ್ಥಳಾಗಿ ಆಳಿದಳು. ಎರಡನೆಯ ಕ್ಯಾಥರೀನ್ ದಿ ಗ್ರೇಟ್ 1762 ರಲ್ಲಿ ದೊರೆ ಮೂರನೆಯ ಪೀಟರನ ನಂತರ ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಟರ್ಕಿ, ಪೋಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದಳು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾಗಿ ಆಳಿದ ರಾಣಿಯರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯ ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾದವಳು. ರಜಿಯಾಳ ತಂದೆ ಇಲ್ತಮಷ್ ತನ್ನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಅಸಮರ್ಥರಾದ ಕಾರಣ ಮಗಳು ರಜಿಯಾಳನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ. ಆದರೆ ಹೆಂಗಸಿನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇರಲು ಇಚ್ಛಿಸದ ಸರದಾರರು ಅವಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಕೊಂದುಹಾಕಿದರು. ರಜಿಯಾ ದಕ್ಷಳೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತಳೂ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಹೆಣ್ಣೆಂಬುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಳ ದೊರೆತನವನ್ನು ಸರದಾರರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ವಾರಂಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯ ರಾಣಿ ರುದ್ರಮಾಂಬೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1262 ರಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಗಣಪತಿದೇವನ ಅವಸಾನಾನಂತರ ಕಾಕತೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಣಿಯಾದಳು. ಅನೇಕ ಆಸ್ಥಾನಿಕರು ಹೆಂಗಸು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ದಂಗೆಯೆದ್ದರು. ಆಕೆ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅತಿಸಮರ್ಥರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಕತೀಯ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದಳು. ವೆನಿಸ್‌ನ ಯಾತ್ರಿಕ ಮಾರ್ಕೊಪೋಲೋ ಆಕೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಶ್ಚಿಮ ತೀರದ ಗೇರುಸೊಪ್ಪೆಯ ರಾಣಿಯರಾದ ಭೈರಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಚನ್ನಭೈರಾದೇವಿಯರೂ ಸಹ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದ ಮಹಿಳೆಯರು. ಕಾಕತೀಯ ರಾಣಿ ರುದ್ರಮಾಂಬೆಯು

ತಂಗಿ ಗಣಪಾಂಬೆಯು 1253 ರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪತಿ ಕೋಟಾದ ಬೇಲಾ ಮೃತನಾದಾಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಜಾಹಿತಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದಳು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ತಿರುವಾಂಕೂರಿನ ರಾಣಿ ಉಮಾಯಮ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಗೌರಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯವರು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಮಂತ್ರಿತರಾದರು. ಬಹುಶಃ ಅಳಿಯನ ಸಂತಾನದ ಪರಂಪರೆಯಿದ್ದ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿರೋಧವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜಮನೆತನದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಸರಿ ಹೋಗದ ಕಾರಣ ಈ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರಾಜತ್ವಕ್ಕೆ ಆರಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಉಮಾಯಮ್ಮ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೇರಳದ ಅರೆಂಗಲ್ಲಿನ ರಾಣಿ. ತಿರುವಾಂಕೂರಿನ ದೊರೆ ಆದಿತ್ಯವರ್ಮನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1678ರಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಲು ಅವನಿಗೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಉಮಾಯಮ್ಮನನ್ನು ರಾಜಪದವಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಕೇರಳವರ್ಮನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈಕೆ ದೇಶದ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ನಂತರ ಅವಳ ಮಗ ರವಿವರ್ಮ ತಿರುವಾಂಕೂರಿನ ದೊರೆಯಾದ.

ಗೌರಿಪಾರ್ವತಿದೇವಿ ತನ್ನ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುವಾಂಕೂರಿನ ರಾಜಪದವಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಆಕೆ ಸಮರ್ಥಳೂ, ಧೀರಳೂ ಆಗಿದ್ದು ಕ್ರಿ. 1814ರಿಂದ 1829ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದಳು. ಆಕೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ರೈತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವಿತ್ತು ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿ, ಧಾನ್ಯದ ರಫ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ, ತಲೆಗಂದಾಯ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದಳು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟ ಈಕೆ ಪರಮತ ಸಹಿಷ್ಣುವೂ ಆಗಿದ್ದು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತಸ್ಥಾಪಕರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇಗರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳು 1829ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ರಾಮವರ್ಮನನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದಳು.

ಕೆಲವು ರಾಣಿಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕಾಗಿ ಪುರುಷರ ಬಿರುದಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಉಂಟು ಉದಾ - ತುಳುನಾಡಿನ ರಾಣಿ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಅಲುಪದೊರೆಗಳ ಬಿರುದುಗಳಾದ ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ, ರಾಜಪರಮೇಶ್ವರ, ಪರಬಲಸಾಧಕ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನೊಡನೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಬಾರಹಕನ್ನಾಪುರದಿಂದ (ಬಾರಕೂರು) ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಈಕೆ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. (ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ ದಿ ಸ್ಟ್ರಗಲ್ ಫಾರ್ ಎಂಪೈರ್, ಪು. 484, ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಪು. 125-27)

ಕಾಕತೀಯ ರಾಣಿ ರುದ್ರಾಂಬೆ, ರುದ್ರಮಹರಾಜ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಳು. ತಾವು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸಲೋ ಅಥವ ಪುರುಷ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳಿಂದ ಪುರುಷರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೋ ಈ ರಾಣಿಯರು ಪುರುಷ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

ರಾಜನಾದವನಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ಬಹಳ, ರಾಜ್ಯವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಶತ್ರುಗಳು, ದ್ರೋಹಿಗಳು, ವಂಚಕರು ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅನೇಕ ದೊರೆಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಣಿಯರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಆದವರನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನಾಳಲು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅನೇಕ ರಾಣಿಯರಿದ್ದ ರಾಜರಿಗೆ, ರಾಣಿಯರ ಅಂತಃಕಲಹಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು, ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಹವಮಲ್ಲ ಒಂದನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ರಾಣಿ ಮೈಳಲ ದೇವಿಯು ಬನವಾಸಿ ಪನ್ನಿ ಚಾಗಿರವನ್ನು ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂದ ಆಳುತ್ತಂ (ಧಾರವಾಡಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾವೇರಿ ತಾಲೂಕು ಹವಣೂರಿನ ದುರ್ಗಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕಲ್ಲು ಚಪ್ಪಡಿಯ ಮೇಲೆ ದೊರೆತ ಶಿಲಾಶಾಸನ) ಇದ್ದಳು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1019ರಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಕುಂದರಾಜನ ಪತ್ನಿ ಜೋಗಬ್ಬೆಯು ಅಜ್ಜಾಡಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಳು (ಆರ್ಕಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ-ಸೌತ್, ವಾ. III ನಂ. 44) ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪತ್ನಿ ಕುಂದಲದೇವಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನೊಡಗೂಡಿ ಬನವಾಸಿ 1200ವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1028ರಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಣಿ ಪಂಪಾದೇವಿಯು ಜಿಡಗೂರು ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು (ಆರ್ಕಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್‌ಕ್ರಿಪ್‌ಷನ್ಸ್, ವಾ. ಪುಟ 37)

ಧಾರವಾಡದ ಶಿರಹಟ್ಟಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗುಡಿಗೆರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಶಾಸನವೊಂದು (ಆರ್ಕಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್‌ಕ್ರಿಷನ್ಸ್, ವಾ. 20 ಪುಟ 51) ಭುವನೈಕಮಲ್ಲ ಇಮ್ಮಡಿ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (1072) ಚಾಲುಕ್ಯದೊರೆ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನ ಪತ್ನಿ ಕುಂಕುಮ ಮಹಾದೇವಿಯು ಮುಳುಗುಂದದಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಆನೆಸಜ್ಜೆಯ ಬಸದಿಗೆ ದಾನ ಮತ್ತು ದತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯದೊರೆ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಬ್ಬಲದೇವಿಯು ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರಿಯಾಗಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಅನೇಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರು ದೊರಕುವುದರಿಂದ ಈಕೆ ಆಗಿನ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು ವಾ. 8 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಪತ್ನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಮಹಾದೇವಿಯು ದ್ರೋಣಪುರವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಕಾಲದ ದೋಣಿ ಮುಂಡರಗಿ ಪೇಟೆ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಪತ್ನಿ ಉಮಾದೇವಿಯು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದಿಂದ, ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು ಸೊರಟೂರು ಕದನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು (ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ವಾ. 9, ಪುಟ 36) ಶಾಸನವೊಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಯ್ಸಳ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಬಮ್ಮಲದೇವಿ ಆಸಂದಿ ಐನೂರು ಮತ್ತು ಮಗರೆ ಮುನ್ನೂರನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ

ಶಾಸನವು ದೊರಕಿದೆ (ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ವಾ. 9, ಪುಟ 63) ಎರಡನೆಯ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಪತ್ನಿ ಉಮಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನೊಡನೆ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮನೆತನದ ಅಕ್ಕಾದೇವಿ ಹಾನಗಲ್ಲಿನ ಕದಂಬ ಕುಲದ ಮಯೂರವರ್ಮನ ರಾಣಿ. ಆಕೆ ಕಿಸುಕಾಡೆಪ್ಪತ್ತುಮಂ, ಬಾಗಡಗೆಳ್ಪತ್ತುಮಂ, ತೊರಗಲೆ ಮಾಸಯವಾಡಿ ನೂರನಾಲ್ವತ್ತುಮಂ ಸುಖಸಂಕತಾ ವಿನೋದದಿಂದ ರಾಜ್ಯಗೆಯ್ಯುತ್ತಂ (ನಂ. 86 ಬಿ.ಎಲ್. 48, 1927-28. ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಕ್ರಿಪ್‌ಷನ್ಸ್ XI ಭಾಗ -1 ಪುಟ 82) ಎಂದು ಶಾಸನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕೆ ಅನೇಕ ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವಿವರಗಳೂ ಇವೆ.

ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಗೊಂಡ್ವಾನದ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಗಾವತಿ ರಾಜಾ ದಲಪತಿಸಿಂಗನ ಮಡದಿ. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮರಣದ ನಂತರ ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ ಮಗ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪರವಾಗಿ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಈಕೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಳವದ ಬಾಜ್‌ಬಹದ್ದೂರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಳು. ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಕ್ಬರನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1564ರಲ್ಲಿ ಗೋಂಡ್ವಾನವನ್ನು ಕಬಳಿಸಲು ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದಾಗ ಈಕೆ ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಮಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿ ಅವಳು ಸೋಲುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾದಾಗ ಆಕೆ ಶತ್ರುವಿನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಅವಮಾನಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಾವೇ ಮೇಲು ಎಂದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ಚಾಂದ್ ಬೀಬಿ ಅಹ್ಮದ್ ನಗರದ ರಾಜಕುಮಾರಿ. ಬಿಜಾಪುರದ ಆಲಿ ಅದಿಲ್‌ಶಾನ ಮಡದಿ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1596ರಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಮರಣದ ನಂತರ ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಪ್ರಾಪ್ಯವಯಸ್ಕ ಮಗ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾನ ಪರವಾಗಿ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಂತರ ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಆಕೆ ಮೊಘಲ್ ಸೈನ್ಯ ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರವನ್ನು ಮುತ್ತಿದಾಗ ತನ್ನ ನಾಡನ್ನು ಪರಕೀಯರ ದುರಾಕ್ರಮಣದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಸೋಲು ಖಂಡಿತವೆನ್ನಿಸಿ ಬೀರಾರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಅದನ್ನೊಪ್ಪದ ಅವಳ ಆಸ್ಥಾನಿಕರು ಅವಳನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರ ಮೊಘಲರಿಗೆ ಸೇರಿಹೋಯಿತು.

ತಾರಾಬಾಯಿ ಶಿವಾಜಿಯ ಮಗ ರಾಜಾರಾಮನ ಮಡದಿ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ರಾಜಾರಾಮನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1700ರಲ್ಲಿ ಮೃತನಾಗಲು ತನ್ನ ಮಗ ಮೂರನೆಯ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮೊಘಲರ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದಳು. ಸತಾರಾ ಅವಳ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಬಲವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಲು ಮೊಘಲರು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಂಬಾಜಿ (ಶಿವಾಜಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗ) ಯ ಮಗನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಮರಾಠರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1761ರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಪಾಣೀಪಟ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿ ಹೋಳ್ಕರ್ ಇಂದೂರಿನ ಮಹಾರಾಣಿ. ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಖಂಡೇರಾವ್ ಮಲ್ಹಾರರಾವ್‌ನ ಮಗ. ಖಂಡೇರಾವ್ ವಿಲಾಸೀ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮನುಷ್ಯ. ಆತ ಕ್ರಿ.ಶ.

1754ರಲ್ಲಿ ಸತ್ತಾಗ ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿ ಸತಿಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಮಾವ ಮಲ್ಹಾರರಾವ್ ಆಕೆಯ ಮನವೊಲಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದ. ಮಲ್ಹಾರರಾವ್‌ನ ನಂತರ ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿಯ ಮಗ ಮಾಲೇರಾವ್ ಇಂದೂರಿನ ದೊರೆಯಾದ. ಆತನೂ ಸಹ ಅವನ ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ಅಸಮರ್ಥನೂ ವಿಲಾಸಿಯೂ ಆದ್ದರಿಂದ ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿ ಬಹು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಇಂದೂರನ್ನು ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದಳು.

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಮರಳಾದ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಕಿತ್ತೂರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಿಳೆ ಅಂತೆಯೇ ಇಡೀ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿ ಝೂನ್ಸಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದ ಮಹಿಳೆ.

ಹೀಗೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಈ ರಾಣಿಯರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಪರವಾಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಕಾಯುವ ಬಾಧ್ಯತೆ ಹೊತ್ತರು. ಅವರು ಅಧಿಕಾರದ ಕಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಅಧಿಕಾರ ದಾಹದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವ ಸಮಾಜವು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದರಿಂದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ, ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಲಿ ರಾಜ್ಯಸಿಗಬಾರದೆನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತರು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಣಿಯರ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ್ದು ಬಹುಪತ್ನಿವ್ರತಸ್ಥರಾದ ಅವರ ಗಂಡಂದಿರು ತಮ್ಮ ರಾಣಿಯರು ಕಚ್ಚಾಡದಿರಲಿ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಅಥವ ಹೊರಗಿನವರನ್ನು ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರೆ ಅವರೇ ಕಂಟಕಕಾರಿಗಳಾಗಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದಲೋ, ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಷ್ಟವಾದುದರಿಂದಲೋ ತಮ್ಮ ರಾಣಿಯರನ್ನು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ನೇಮಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇದು ರಾಜಮನೆತನದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯವಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ, ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಗಗನ ಕುಸುಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸ್ತ್ರೀ ಗೃಹದೇವತೆ. ಅವಳಿಗೆ ವ್ರತ ಶೌಚ, ಉಪವಾಸಾದಿ ನಿಯಮಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಪತಿ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅವರು ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

ಸ್ತ್ರೀ ಯೋ ಗೃಹದೇವತಾಃ । ಕಾಸಾಂ ನ ಶೌಚ ನ ವ್ರತ ನೋಪವಾಸಂ
ಪತಿ ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಗಚ್ಛಸ್ತಿ ಪರಮಾಗತಿಮ್

– ಪಿ.ವಿ. ಕಾಣೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಇತಿಹಾಸ ಪುಟ–286

ಇಂತಹ ಅಸಂಬದ್ಧ ಪ್ರಲಾಪಗಳು ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿವೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಅನುಭವಗಳಿಂದ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದು ಸತ್ವಯುತವಾದ ಪುನಶ್ಚೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಪುರುಷರ ಪಾಲಿಗೆ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ನಿರಂತರವಾದ, ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾದ ಸಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಂಪರೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಎಂದೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಆದರೂ ಪುರುಷರು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಮೆಗಾಸ್ತನೀಸನು, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ಸ್ತ್ರೀ ರಕ್ಷಕದಳವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅವನ ಕಾವಲು ಪಡೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ದ್ರೋಹಿಗಳು ಮತ್ತು ವಂಚಕರಾದ ಆಸ್ಥಾನೀಕರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಸ್ತ್ರೀ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಆವೃತ್ತನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯುದ್ಧ ಚತುರರೂ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ದೇಹಧಾರ್ಢ್ಯವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಮನದಟ್ಟಾಗುವ ಒಂದು ವಿಷಯ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಧುರೀಣರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಚಳುವಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪಡೆದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಫಲತೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. ವಿದೇಶೀ ವಿರೋಧಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಲಾಭವನ್ನು ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಮಹಿಳೆಯರು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧರಾದ ನಿಶ್ಚಲರಾದ ಮತ್ತು ಸಂಯಮವುಳ್ಳ ಸೀತೆ, ದಮಯಂತಿ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯರಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಾಗುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದರು. ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸೀತೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸೈತಾನನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಚಳುವಳಿಗೆ ಸೇರಲು ಕರೆಯಿತ್ತರು.

ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು ಗಾಂಧಿಯವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷರನ್ನು ಅವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಲಿ ಅದರ ನಿಯಮಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಧೋರಣೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಹಾರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಮದುವೆಯಾಗದಿರುವುದು.ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರ ಅನಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರಲಾದೇವಿ ಚೌಧುರಾಣಿಯವರು 'ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕಾನೂನು ಭಂಗಮಾಡಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಕಾನೂನುಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ' ಎಂದು ಗುಡುಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು, ಆರ್ಥಿಕಕ್ಷೇತ್ರ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ

ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ 1931ರಲ್ಲಿ ಕರೆನೀಡಿದರು. (ಬೆಂಗಾಲ್ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್, ದಿ ಹಿಂದೂ ಮೇ 3, 1931, ಪು. 9)

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ತಂದವರು ಪುರುಷರಾದರೂ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪುರುಷರು ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ವಿನಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಯಾವ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಉದ್ದುದ್ದವಾದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಉಡುಗೊರೆ. ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ಅನೇಕ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ ನೆಹರೂರವರೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಿಂತ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ, ರೈತರ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾದುವು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುದ್ದು ಮಹಿಳಾವಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ನೆಹರೂರವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ನೆಹರೂರವರೂ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಧುರೀಣರು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಎದುರಿಸದೆ ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ತಗಲು ಹಾಕುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ, ಅವರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವರು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಹಿಳಾವಾದಿಗಳ ಆಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಗಾಂಧೀಜಿ ನೆಹರೂರವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಣಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡುರವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ನೀನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಿತಿ, ಮಂಡಳಿ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಯಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸಹ ನೀನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೀಯ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ನೆಹರೂ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಇರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು ಎಂದು ತಾವು ಜಾರಿಕೊಂಡರು. ಆದರೂ ನೆಹರೂರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು, ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪುರುಷರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕು, ಎಂಬುದಿತ್ತು. (ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು. ದಿ ಹಿಂದೂ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 6-1936, ಸೆಲೆಕ್ಟೆಡ್ ವರ್ಕ್ಸ್ 15 ವಾಲ್ಯೂಮ್ ಓರಿಯೆಂಟ್ ಲಾಂಗ್‌ಮೆನ್ 1972-83 ವಾಲ್ಯೂಮ್ ಪುಟ 482-83)

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ

ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಂಗ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರು 'ಮಹಿಳೆಯರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚಳುವಳಿಯು ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತಹ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅದು ಪಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರಿಂದಾಗಿ ಚಳುವಳಿಯು ಅಧಿಕೃತವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅನೇಕರ ಸಹಾನು ಭೂತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿತು' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. (ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಹೋಂ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್. ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಲೈಫ್ ನಂ. 253 /30 /1930 ಗೆರಾಲ್ಡಿನ್ ಫೋರ್ಬ್ಸ್ ಪುಟ 154)

ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವದೇಶಿ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆಯೇ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದುಂಟು, ಕೆಲವರು ಪೋಲೀಸ್ ಅತ್ಯಾಚರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಕೆಲವರು, ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆ, ಮಠ, ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು ಎಲ್ಲದರಿಂದ ಅವರು ದೂರವಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕನಸಾದ ಗಂಡ, ಸಂಸಾರ ಮಕ್ಕಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕುಚೋದ್ಯಗಳಿಗೂ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಮಾರುವೇಷಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಅಪರಿಚಿತ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಪಿಸ್ತೂಲು ತುಪಾಕಿ ಬಳಸಲು ಕಲಿತಿದ್ದರು. ಕಾರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಂಬ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಧೈರ್ಯಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಜನ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ಮರ್ಯಾದಸ್ಥ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು 'ಅಲಿಂಗಿಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಟಾಗೂರರು ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯ (ಚಾರ್ ಅಧ್ಯಾಯ್) ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಮೋಹಕತೆಯಿಂದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ, ಅಡಗುತಾಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ನೇರವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತ ವಿಧ್ವಂಸಕಾರಿ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. 1931ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ನಾಲ್ಕರಂದು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುನೀತಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಶಾಲಾಬಾಲಿಕೆಯರು ಕೊಮಿಲ್ಲಾ (ಬಂಗಾಲ್)ದ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸರನ್ನು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಂದರು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸದೆ ಕಾರಾಗೃಹ ವಾಸ ವಿಧಿಸಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ನಿರಾಶಾದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ 1932ರಲ್ಲಿ ಬೀನಾದಾಸ್ ಎಂಬ ಯುವತಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಘಟಿಕೋತ್ಸವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಲದ ಗೌವರ್ನರ್ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದಳು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಚಿತ್ತಗಾಂವ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಲತಾ ಎಂಬಾಕೆ ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ ಕ್ಲಬ್ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಹಚರರೊಡಗೂಡಿ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿದಳು. ಧಾಳಿಯ ನಂತರ ಆಕೆ ವಿಷಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದಳು.

ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರಬೋಸರ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇನೆಯ ಮಹಿಳಾ ತುಕಡಿ ರಾಣಿ ಝಾನ್ಸಿ ತುಕಡಿ, ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ಮಹಿಳಾ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ ಡಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ 1943ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 22ರಂದು ಈ ತುಕಡಿಯ ತರಬೇತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಿಂಗಪುರ ರಂಗೂನ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದು ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಪುರುಷರಂತೆಯೇ ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಅವರಲ್ಲಿ ನರ್ಸ್‌ಗಳಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಬಯಸಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆರಳೆಣಿಸುವಷ್ಟಿತ್ತು. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಯುದ್ಧಶಿಕ್ಷಣ ಬಯಸಿ ಸೈನಿಕರಾಗಲು ಸಿದ್ಧವಿದ್ದವರು. ಆದರೆ ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಭಾಗವಹಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧನಿಲುಗಡೆಯಾಯ್ತು. ಅವರ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಶಿಸ್ತುಪರಿಪಾಲನೆ, ಅವರ ಸಂಯಮದ ವರ್ತನೆ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ದಂಗುಬಡಿಸಿತು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರಬೋಸ್.

ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತ್ರಿಭಾಗ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ರೈತರು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಣಿ ಮಿತ್ರಾದಾಸ್‌ಗುಪ್ತಾ, ಮಣಿಕುಂಡಲಸೇನ್, ರೇಣು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ತ್ರಿಭಾಗಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೆ 'ನಾರಿವಾಹಿನಿ' ಎಂಬ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದ ಎರಡನೆಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರುಷರ (ರೈತ) ಪರವಾಗಿಯೂ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ.

1945-47ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವರ್ಲಿ ಚಳುವಳಿ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ನಿರ್ವಸತಿಕರನ್ನಾಗಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿ. ಮುಂಬಯಿಯ ಬಳಿಯ ಥಾನೆಯು ಅನೇಕರ ಗೃಧ್ರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಬಳಿಸಲು ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಸಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇರಾದೆ ಕೆಲವರದು. ಗೋದಾವರಿ ಪಾರುಲೇಕರ್ ಈ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗದವರ ಪರವಹಿಸಿ ಹೋರಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಸಾಕ್ಷರತೆ, ವೃತ್ತಿಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆದಿವಾಸಿ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ಶ್ರಮಪಟ್ಟರು.

ಹೈದರಾಬಾದಿನ ತೆಲಂಗಾಣ ಚಳುವಳಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನ ದಮನಕಾರಿ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಜಮೀನುದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟವಾಗಿತ್ತು. ಜಮೀನುದಾರರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳು, ರೈತರು ಮುಂತಾದವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಮದುಮಗಳು ತನ್ನ ವಿವಾಹದ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಜಮೀನುದಾರನೊಡನೆ ಕಳೆಯಬೇಕಾದ ದುರ್ಭರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಜಮೀನುದಾರರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಚಾರಕೆಯರಾಗಿ ದಾಸಿಯರನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರು ಮಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೂ ಲೈಂಗಿಕ ಸೇವೆನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಜಮೀನುದಾರರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವರದೇ ಆದ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿದ್ದವು. ಈ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಜಮೀನುದಾರರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಜಮೀನುದಾರರ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಗಂಡಂದಿರ ಪ್ರಹಾರಗಳು, ಅವರ ಕುಡಿತ, ಕಡಿಮೆ ವೇತನ, ಸದಾ ಬಸಿರು ಇಲ್ಲ ಬಾಣಂತನ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಮನೆಗೆಲಸ ಇವುಗಳಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಈ ಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದು ಮಹಿಳಾ ಶಕ್ತಿ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ರೀತಿ ಬೀದಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಹೋರಾಟನಡೆಸಿದ್ದು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯ ಹೊಸರೂಪಿನ ಅನಾವರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರೆಂದರೆ ಅಬಲೆಯರು, ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರು, ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಗೆ ಹೊರತಾದವರು, ಪೂರ್ವಾಪರ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥರು, ಮುಖಂಡತ್ವಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹರು, ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ತಲೆಕೆಳಗಾದವು. ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ದಕ್ಷತ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗೆ ಲಿಂಗಬೇಧವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಧುತ್ತೆಂದು ಪುರುಷರ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿತು. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ದೇಶದ ಹೊರೆಹೊತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು.

ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತಹ ಅನುಭವಗಳು, ಮತ್ತು ಸತ್ವಯುತ ಪುನಶ್ಚೇತನಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲಿಗಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರವಾದ ಸಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ರಾಜಕೀಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲಿಗಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಪುರುಷರ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅವರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಂತಃಸತ್ವವನ್ನು, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಐಕ್ಯಮತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನ ಹಿಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪುರುಷರ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಮತ್ತೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಪುರುಷನ ಸತತ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಬೆಟ್ಟಿಫ್ರೀಡನ್ ಹೇಳುವಂತೆ ''ಹೆಸರಿಸಲಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆ''ಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೃಹಿಣಿಯ ದಿನದಿನದ ಏಕತಾನದ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳು ಅವಳನ್ನು ಜೀವನವೆಂದರೆ ಇಷ್ಟೇ ಏನು? ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನೂಕುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆ ಬೆಟ್ಟಿಫ್ರೀಡನ್ ಸಂತುಷ್ಟ ಗೃಹಿಣಿಯ ಮಿಥ್ಯೆ ಎಂದು ಕರೆದು ಅದನ್ನು ವಿಚ್ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿ ದಂಗೆ, ಹೋರಾಟ, ಸಂಘರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪುರುಷರು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ, ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯುವ ಕೆಲಸ

ಅವರದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಧೋರಣೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಇಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಯಾವುದು? ಎಂಬುದರ ಅರಿವಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಲಿ, ಕಾನೂನಾಗಲಿ, ಧರ್ಮವಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ, ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದು ನಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿಸುತ್ತ, ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪುರುಷ-ಗಂಡ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಆಗಮನ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿಯಾದರೂ ಧೃಡವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಸಫಲಳಾಗಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ, ದೇಹಧಾರ್ಢ್ಯ, ಸಹನೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಬಲಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ನ್ಯಾನ್ಸಿ ಆ್ಯಸ್ಟರ್ 1919ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಆರುತಿಂಗಳನ್ನು 'ನರಕ' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 1849ರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಕಿಯರು ಇಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ ನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಮಾಜವಾದಿ ಜೀನ್‌ಡೆರೋಯಿನ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಸದಸ್ಯಳಾಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಆಕೆಯನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿ ಜನ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. 1872ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಕ್ಲಾಫಿನ್ ವುಡ್‌ಹಲ್ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಯೊಡನೆ ಅಮೇರಿಕದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಟಾಕ್‌ಬ್ರೋಕರಳಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಜನರ ಕುಚೋದ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವಹೇಳನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಳು. 1960ರಲ್ಲಿ ಸಿರಿಮಾವೋ ಭಂಡಾರನಾಯಿಕೆ ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದದ್ದು ಆಕೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು. 1966ರಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾದರು. 1969ರಲ್ಲಿ ಗೋಲ್ಡಾ ಮೇಯರ್ ಇಸ್ರೇಲಿನ ಮುಂಖಡತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. 1974ರಲ್ಲಿ ಎಲಿನಾರ್ ಗ್ರಾಸೋ ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. 1979ರಲ್ಲಿ ಪಾಕೀಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಬೆನಜೀರ್ ಭುಟ್ಟೋ, ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಥ್ಯಾಚರ್ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಹಾವೋ ಚ್ಸಿಯಾಂಗ್ಸು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಮೇರಿಕದ ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಈ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು 'ರೋಲ್ ಬಸ್ಟರ್ಸ್' ಪಾತ್ರ ಪ್ರವರ್ತಕರೆಂದು ಕರೆದವು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 1980ರಲ್ಲಿ ಐಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಫಿನ್ನಿಸ್ ಬೋಗಡೋಟಿರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾದರು. 1986ರಲ್ಲಿ ಕೋರಾಜೋನ್ ಆಕ್ವಿನೋ ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಗೇರಿದರು. 1991ರಲ್ಲಿ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಖಾಲಿದಾ ಜಿಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು, ಆಕೆಯ ನಂತರ ಷೇಕ್ ಹಸೀನಾ ವಾಜಿದ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡರು.

ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆದರೆ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರು ಎಂಬುವ ನಂಬಿಕೆ ಈಗ ಬೇರೂರುತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು, ಗುಂಪುಗಳ ಅಗತ್ಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಸಮೀಕರಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಅವು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಂಗೋಪನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಬಂಧ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಎರಡು

ಉಪ ಅಧ್ಯಾಯ - 6

ಸ್ತ್ರೀತ್ವ ಮತ್ತು ಪುರುಷತ್ವ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಭಾವನೆಗಳು ಅವುಗಳು ಜೈವಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಷ್ಟೇ ನಿರಾಶೆಯನ್ನೂ ತರುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಸಮಾನರಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಅಧೀನತೆಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೊಬ್ಬರು ಓಡುತ್ತಾ, ಪುರುಷ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ಅವಳು ತನ್ನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಣತಿ ಮಾಡುವ ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು

ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೆ. ಈಗ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಲಾರರೆ? ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವಾಗ ಪುರುಷರು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದು ಲೇಸು

-ಸೋಜರ್ನರ್ ಟ್ರೂಥ್

ಮನುಕುಲದ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ. ಮೂಲ ವಂಶವಾಹಿನಿಯ ವರ್ಣತಂತುವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಅಂದೂ ಮತ್ತು ಇಂದೂ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಮನುಕುಲದ ಉಳಿವಿಗೆ ಮತ್ತು ಏಳಿಗೆಗೆ ಅವಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಕಸನವೇ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂಲವೂ ಹೆಣ್ಣು. ಆದರೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರಾಗಲೀ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಲೀ ಅಥವ ಜೀವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಲೀ ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ. 'ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್‌ನಿಂದ ಬೈಬಲ್‌ನವರೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಅಪೂರ್ಣ ಗಂಡು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದೆ. ಹೆಣ್ತನವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅದು ಜೀವನದ ಬುನಾದಿ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮನುಕುಲದ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು. ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಬಲ ಪ್ರಮುಖ ಲಿಂಗ. ಗಂಡು ಜೈವಿಕ ಮರುಚಿಂತನೆ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಶೋಧನೆಗಳು ಅನೇಕ ಕೌತುಕಮಯ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಧೃಡೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ನೂತನವಾದ ಡಿ.ಎನ್.ಎ. ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಇಡೀ ಮನುಕುಲ ಅವತರಿಸಿದ್ದು ಒಂದೇ ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಆ ಜೀವಿ ಮುನ್ನೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಫ್ರಿಕದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಆ ಶೋಧನೆ ತಿಳಿಸಿದೆ (ದಿ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್, ರೊಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್. ಪು-21) ಅವಳ ಸಂತತಿಯವರು ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ತುಂಬ ಹರಡಿದರು.'

ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತವಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮಾನವ ಕುಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಿಂದ ಮೊದಲುಮಾಡಿ, ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆ, ಮಳೆ ಚಳಿಗಾಳಿ ಬಿಸಿಲುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಡಿಗೆ, ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆ, ತಲೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಸೂರಿನ ಆಯ್ಕೆ, ಕಂದಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲು, ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಉಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ತನಕ ಅವಳ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹರಡಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಲೆಯೂ ಅವಳಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಯ್ತು. ಗಂಡು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೂ ಅವಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಹೀಗೆ ಕುಲದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಪೂರ್ಣ ಹೊರೆ ಅವಳದಾಗಿದ್ದು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಮನುಕುಲದ ಋಣಭಾರ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 25000 ವರ್ಷದಿಂದ 15000 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ತಯಾರಿಸಿರಬಹುದಾದ ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ದಂತಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ದೊರಕಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ವೀನಸ್

ಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಇವು ಮಾತೃದೇವತಾರಾಧನೆಯ ದ್ಯೋತಕಗಳಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 7000 ದ ಸುಮಾರಿನದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿರುವ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಗುಡಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಅವಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ತುರ್ಕಿಯ ಕಾಟಲ್ ಹುಯಕ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ದೊರೆತಿರುವ ಸ್ಮಾರಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನಲ್ವತ್ತು ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಪುಜಾಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 4000 ವರ್ಷಗಳ ಆಸುಪಾಸಿನದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಲಿಖಿತ ಆಧಾರವೊಂದು ಸುಮೇರಿಯಾದ ಒಂದು ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದ ರಾಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3000ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಪೂಜೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಣ್ಣಿನ, ಲೋಹ, ದಂತದ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಗುಡಿಗಳು, ಲಿಖಿತ ಆಧಾರಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ನಾಗರೀಕತೆಯ ಮಾತೃದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಮಾತೃದೇವತಾರಾಧನೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ದೇವತೆಯ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಉಬ್ಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆ, ನಿತಂಬಗಳು, ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಸ್ತನಗಳು. ಕೆಲವು ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಜನನಾಂಗವೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ದೇವಿಯರಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಶಕ್ತಿಯೊಡನೆ, ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಆರೋಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಮಹಾಕಾಳಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಪಾರಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವಿತ್ತು.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2300 ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮೇರಿಯಾದ ಮುಖ್ಯ ಪೂಜಾರಿಣಿ ಇನನ್ನ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುವ ಒಂದು ಪದ್ಯವು ದೊರಕಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಪದ್ಯ. ಆದರೆ ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಅದು ಮೊದಲ ಪದ್ಯ ಎಂಬುದರಿಂದ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮೊದಲ ದೇವರು. ಅದು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಅದರ ಪೂಜಾರಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬುದರಿಂದ.

ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಈ ದೈವತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳೂ ಅದ್ಭುತ ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯಮಯ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಬಗ್ಗೆ, ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲು ಮಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಜೀವಿಗಳ ಜನನ ಮರಣದ ಬಗ್ಗೆ, ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಊಹಾತೀತವಾದ ಬೆರಗು ಭಯ ಮತ್ತು ಕೌತುಕವಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ರಹಸ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಬೇಧಿಸಲಾಗದ ಒಗಟಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜನನದ ರಹಸ್ಯ ಅತಿ ನಿಗೂಢವೂ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹುದೂ ಆಗಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾಸಿಕ ರಜಸ್ಸು, ಬಸಿರು, ಹೆರಿಗೆಯು ಅವನನ್ನು ವಿಸ್ಮಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ, ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವ ಸತ್ಯ ಅವನ ಬೌದ್ಧಿಕಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಆದಿಮ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನ ಆತ್ಮಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಸಿಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಶಿಶುರೂಪದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂತಾನಶಕ್ತಿ ಇರುವುದು. ಗಂಡಿಗೆ ಈ ಸಂತಾನಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಆದಿಮಾನವನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಈ ಅತಿಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಗೌರವಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯ್ತು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಬೇಸಾಯಗಾರ್ತಿ ಹೆಣ್ಣು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಬೀಜಗಳು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ಸಸಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಮೊದಲ ವಿಜ್ಞಾನಿ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಕೆಡದಂತೆ ಶೇಖರಿಸಿಡುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕಲಿತವಳೇ ಹೆಣ್ಣು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆದಿ ಮಾನವನ ಗುಂಪನ್ನು ಆಹಾರ ಪೂರೈಸಿ ಸಾಕುವ ಹೊಣೆ ಅವಳದಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳೂ ಹೆಣ್ಣೆ. ಈ ರೀತಿ ಆಹಾರ ಪೂರೈಸುವ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆಯಾಗಿ, ಸಂತಾನ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮಾತೆಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಅರ್ಹಳಾದದ್ದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯೊಳಗಿಂದ ಸಸ್ಯವೊಂದು ಹೊರಬರುವ ಕ್ರಿಯೆಯಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹದಿಂದ ಹೊಸ ಜೀವಿಯೊಂದು ಹೊರಬರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂಬಂತಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತೆ - ಭೂಮಾತೆ ಎರಡನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ರೂಢಿಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ದೇವತೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ.

ಇಂದಿಗೂ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತಾಯಿಯ ಪೂಜೆ, ಕನ್ಯೆಯ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದವು ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದಿವೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೇಗಿಲಿಗೆ ಹೂಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದೇ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಂತಿ ಎಂಬ ದೇವತೆಯನ್ನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ತಗ್ಗು ತೆಗೆದು ಇರಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಂತಿ ಕಲ್ಲಿನದಾದರೂ ಆಯಿತು ಮಣ್ಣಿನದಾದರೂ ಆಯಿತು ಇಲ್ಲ ಸೆಗಣಿಯದಾದರೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆಯ ನಂತರ ಈ ತೆಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಕಂತಿಯನ್ನು ಹೂತ ತಗ್ಗು ಹೆಣ್ಣಿನ ಯೋನಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆ ತುಪ್ಪ ಆಕೆಯ ರಜಸ್ಸೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಮೃದ್ಧವಾಗಲು ಸಿಂಪಡಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಯಿತೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಆದರೆ ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಮಾತೃದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಗಂಡಿಗೆ, ತಾನು ಹೆಣ್ಣಿಗಿಂತಲೂ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಬಲವಾದವನು, ಆದರೆ ಅವಳೆದುರಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ನೀರಸ, ನಿಸ್ಸಾರ, ನಿಸ್ಸತ್ವ ಎನ್ನಿಸಿದ್ದು. ಅವನ ಈ ಭಾವನೆಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಯನ್ನು ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಅವನ ಕುತೂಹಲ ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ ಶಿಶುಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಲೂಬಹುದು ಎಂದು ಅನುಮಾನಕ್ಕೆಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅವನ ಅನುಮಾನ ಸ್ಥಿರವಾದದ್ದೇ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮುಳುವಾಯ್ತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂತಾನಕ್ರಿಯೆ ತನ್ನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಅವನ ಇದುವರೆಗಿನ ನಿರಾಸೆ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟ, ಅಸೂಯೆಗಳು ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕೆಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು.

ಅವನು ಹೊಸ ಶೋಧನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಅವಳ ದೈವಾಂಶದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಸಕಿಹಾಕಿದ. ಅವನ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಣ್ಣು ದೇವರನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ

ಗಂಡು ದೇವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು. ಅಂತೆಯೇ ದೇವರು ಗಂಡಾದ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪಿತೃದೇವತೆ ಬಂದ. ಈ ಪಿತೃದೇವತೆ ದೇವಾಧಿದೇವ ಮಹಾದೇವ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ, ಸರ್ವಶಕ್ತ, ಅತೀತ ಮತ್ತು ಅನಂತ. ಈ ದೇವರು ಮತ್ತವನ ಅನುಚರರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದರು. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಮಾತೃದೇವತೆಯರ ಅನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಗಂಡುದೇವರುಗಳು ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದವು.

ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಪೂಜಾರಿಣಿಯರ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಲು ತಾನೇ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರ ವೇಷ ಹಾಕಿದರು. ತಲೆಗೂದಲು ಬಿಟ್ಟು ಪುರುಷತ್ವವನ್ನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀವೇಷಧರಿಸಿ ಹೆಣ್ತನವನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ಆರಂಡಾದವರು ನಡೆಸುವ ಒಂದು ವಿಧಿಯನ್ನು ರೊಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್ ತಮ್ಮ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಯಾನ್ ಡಿ ಸಟ್ಟೀರವರ ದಿ ಆರಿಜಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ಲೌವ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಹೇಟ್ (1960) ಪುಟ 87ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

''ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವ ವೈದ್ಯನು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾದ ಬಾಲಕನ ಶಿಶ್ನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚೂಪಾದ ಮೂಳೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಶಿಶ್ನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸೀಳಿ ಎರಡು ಹೋಳುಗಳನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು'' ಈ ಕ್ರಿಯೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ರಜಸ್ಸಿನಂತೆ ಬಾಲಕನ ಶಿಶ್ನದಿಂದ ಹೊರಬರುವ ರಕ್ತವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರೊಸಾಲಿಂಡ್. ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ದೈವೀಕತೆಯೇನಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವನ ಯೋಚನಾಲಹರಿಯನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಗಂಡು ದೇವರುಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರು ಎಂದು ಸಾಧಿಸಹೊರಟ ಗಂಡು ಗ್ರೀಕ್ ದೇವಾಧಿದೇವ ಜ್ಯೂಸ್ ಅಥೀನಾಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ. ಆಡಮ್‌ನ ಬೆನ್ನೆಲುಬಿನಿಂದ ಈವ್ ಹುಟ್ಟಿದಳು, ಬ್ರಹ್ಮ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ, ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ದೇವಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷ ದೇವತೆಗಳು ತಂತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ಕಥನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ. ಮಾನವನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೈವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳೆರಡನ್ನೂ ಹರಣಮಾಡಿತು. ಇತಿಹಾಸಜ್ಞೆ ಜೀನ್ ಮಾರ್ಕ್‌ಡೇಲ್ ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ, ''ಗಂಡಸಿಗೆ ತಾನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅವನ ಹಳೆಯ ಮಾನಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಬದಲಾಯ್ತು. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಚಕ್ರ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವ್ಯವಸಾಯ, ಲೋಹಗಳ ಬಳಕೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಷಯಗಳ ಸಮನೆಂದು ಏಕೆ ದಾಖಲಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಗಂಡಸು ಮೋಸಹೋಗಿದ್ದು ಈಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಬಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ'' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಲು ಹೊರಟ ಪುರುಷ ದೇವರನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಕೃತಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ತನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ದೇವಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ. ತಾನೇ ದೇವನೆಂದೂ,

ದೇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂದೂ, ದೇವನ ಮಗನೆಂದೂ ಸಾರಿದ. ಈ ಗಂಡುದೇವರುಗಳು ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಏಕೈಕದೇವ, ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರಕ, ಸರ್ವಶಕ್ತ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನದ ಮಜಲನ್ನು ದಾಟಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಸ್ಥಾಯೀ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಪುರುಷ ಭೂಮಿಯಂತೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನೂ ಸಹ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ, ಅಡಿಯಾಳು ಮುಂತಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆದ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು.

ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡುದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯ್ತು, ಯಹೂದಿಗಳ ದೇವ ಜೆಹೋವಾ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದೇವರ ಒಡೆಯ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಯಾವ ದೇವರನ್ನು ನೀವು ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಿದ. ಅಂತೆಯೇ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಯೇಸು ''ದೇವರ ಮಗ'' ಎಂದರು. ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ''ಅಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದೇವರಿಲ್ಲ''. ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ. ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪುರುಷ ದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಿದವು. ಗೌತಮಬುದ್ಧನ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸತ್ವ ಆಡಿನಿಂದ ಆನೆಯವರೆಗೂ ನೂರಾರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದರೂ ಎಂದೂ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಜೈನರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಂಕರರಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದೇವತ್ವದಿಂದ ಇಳಿಸಿದ್ದು ಸಾಲದೆಂದು, ಅವಳನ್ನು ಗಂಡಿಗಿಂತಲೂ ಕಳಪೆ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಲು ಗಂಡು ಹೂಡಿದ ಹುನ್ನಾರಗಳು ನೂರಾರು. ದೇವರು ಗಂಡಾದಾಗ, ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಅಲ್ಲದಾಗ, ದೇವರು ಏನಾಗಿರುವನೋ ಅದು ಹೆಣ್ಣಾಗಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಗಂಡಿನ ಪ್ರತಿಕೃತಿ, ಹೆಣ್ಣು ಅಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಕಳಪೆ. ಪಿತೃದೇವತೆಯಡಿ ಪುರುಷ ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ಪಿತೃದೇವತೆ ಮತ್ತು ಗಂಡು ಇಬ್ಬರ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿರಬೇಕು ಇದು ದೈವನಿಯಾಮಕ. ಅವಳು ಗಂಡಿಗಿಂತಲೂ ನಿಕೃಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಅವಳ ಹಿರಿಮೆಯ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಅಳಿಸಿಹಾಕಬೇಕು. ಅವಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಸೊಂಡೂರಿನ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ, ಶಬರಿಮಲೆ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು.

ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತಾ ಪೂಜೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು.ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು. ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಕಣ್ಮರೆಯಾಯ್ತು. ಬದಲಿಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ. ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ತಾನು ಆರಿಸಿದ ಗಂಡಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂತು. ಅವಳು ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಇಂದಿಗೂ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗಂಡಿನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೈಯಿರಿಸಿ ಮೇಲಿಷ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಟ್ಟು ದನಕರುವಿನಂತೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಡಸರೆದುರು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವ ದನಿ ಎತ್ತರಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಓಡಾಡುವ ಹಕ್ಕೂ ಅವಳಿಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರುವುದನ್ನು

ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಬುರ್ಖಾ ಹಾಕಿ ಅವಳನ್ನು ಯಾರೂ ಹೊರಗಿನ ಗಂಡಸರು ನೋಡದಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅವಳ ತಲೆಗೂದಲು ಗಂಡಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚಂಚಲಗೊಳಿಸುವುದೆಂದು ಹೆಣ್ಣು ಕೂದಲನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಲಾಯ್ತು. ಅವಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಓಡಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತೆ ಅವಳ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಗಿದು, ಅದೇ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ, ಪಾದ ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದಷ್ಟೂ ಲಕ್ಷಣ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದರು. ಸೊಂಟ ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದಷ್ಟೂ ದೇಹದ ಮಾಟ ಚಂದ ಎಂದು ಸೊಂಟವನ್ನು ಉಸಿರಾಡಲೂ ಕಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಬಿಗಿಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣಕಾಲು ಸಣ್ಣದಿರಬೇಕೆಂದು ಕಡಗಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ತಿರುಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಕಟ್ಟಳೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಹೆಣ್ಣು ವಾಚಾಳಿಯಾಗಬಾರದು, ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದರೆ ಮೌನವಾಗಿರುವವಳು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಗಾದೆಯಿದೆ. ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಏಷ್ಯಾಮೈನರ್‌ನ ಗ್ರೀಕ್ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ವಾಚಾಳಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗಂಡ ದೊರೆಯುವುದು ದುಸ್ತರ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಮಂಗೋಲಿಯಾದ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ನುಡಿಯುವುದು ನಿಷಿದ್ಧವಿತ್ತು. ಜೂಡಾಯಿಸಂ / ಯಹೂದಿ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಿರಿಯ ಮೋಸಸ್‌ನ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ''ಮಹಿಳೆಯರು ಮೌನವಾಗಿರಬೇಕು'' ಎಂಬುದು ಅವರ ನಿಯಮವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಸಂತಪಾಲ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮೌನವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧೀನ (ಪುರುಷರಿಗೆ)ವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ವಿಧಿಸಿದರು ; ಮಧ್ಯಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾ ಮೈನರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯುವುದು ಅವರ ಅಧೀನತ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಜಪಾನೀಯರ ಶಿಂಟೊ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸು ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಸಂತತಿ ಪೆಡಂಭೂತದಂತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗಂಡಸು ಅದು ದೇವಸಂದೇಶವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಂದಿನಿಂದ ಪುರುಷನು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದ ; ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಐತಿಹ್ಯ.

ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮೌನವನ್ನಾಚರಿಸದ, ಹೆಚ್ಚು ವಾಚಾಳಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ''ಸ್ಕೋಲ್ಡ್ಸ್ ಬ್ರಿಡಲ್'' ಎಂಬ ಒಂದು ಅಮಾನುಷ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣದಂತಹ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಅವಳ ಬಾಯಿ ಮತ್ತು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲಾಗದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. (ಕ್ರಿಸ್ಟೊಫರ್ ಹಿಬ್ಬರ್ಟ್, ದಿ ರೂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಈವಿಲ್, ಎ ಸೋಷಿಯಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕ್ರೈಮ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಪನಿಷ್‌ಮೆಂಟ್). ಉದ್ಧೃತ ರೋಸಾಲಿಂಡ್ ಮೈಲ್ಸ್

ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಆರಾಧನಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಗಂಡುಗಳ ನಡುವಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಭೋಗ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಪೂಜೆಗೆ ಸಮ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಲಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ನಡುವಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವಿವಾಹದ ನಂತರವೇ ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡನೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಕನ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬಹು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು.

ವಿವಾಹದ ನಂತರ ಅವಳನ್ನು ಕಾದುಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಗಂಡನದು. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಯುದ್ಧಗಳ (ಕ್ರುಸೇಡ್) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿಗೆ ಆಮದಾದ ಒಂದು ಪಾಶವೀ ಉಪಕರಣ ಛಾಸ್ಟಿಟಿ ಬೆಲ್ಟ್ (ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯ ಪಟ್ಟಿ) ಸೆಮೆಟಿಕ್ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಅವರ ಸೊಂಟದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಾದ ಒಂದು ಲೋಹದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವಳ ಎರಡು ತೊಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಮುಂದಿನಿಂದ ಹಾಯಿಸಿ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ನಡುವೆ ಅವಳ ದೇಹ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಹೊರಹಾಕಲು ಎರಡು ಕಿರಿದಾದ ಸೀಳುಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಹಾಕಿದ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ತನ್ನ ಜನನಾಂಗವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಮೂತ್ರ ಮತ್ತು ಮಲ, ಮಾಸಿಕ ರಜಸ್ಸು ಪೂರ್ಣ ಹೊರಹೋಗದೆ ಅವುಗಳ ಶಿಲ್ಕು ಅದರೊಳಗೆ ಉಳಿದು ಆಕೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಾತನೆ ಅಸಹನೀಯ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಸಮೇತ ಹೂಳಲಾದ ಶವಗಳ ಉತ್ಖನನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. (ಎರಿಕ್ ಡಿಂಗ್‌ವೆಲ್ ದಿ ಗಿರ್ಡಲ್ ಆಫ್ ಛಾಸ್ಟಿಟಿ)

ಎಲ್ಲ ಗುಲಾಮು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾರಲ್ಪಡುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಗರ್ಭಧರಿಸದಂತಿರಲು ಮತ್ತು ಕನ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಂತಿರಲು ಅವರ ಜನನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಉಂಗುರದಂತಹ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನನಾಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಈಗಲೂ ಆಫ್ರಿಕದ ಕೆಲಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಶವೀ ಕೃತ್ಯವೆಂದರೆ ''ಸ್ತ್ರೀ ಸುನತಿ''. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಸುನತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಹೆಂಗಸರು. ''ಅಲ್ಲಾ ಮಹಿಮಾಪುರುಷ ಮಹಮ್ಮದ್ ಅವನ ಪ್ರವಾದಿ ಅಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲ ಕಂಟಕಗಳನ್ನು ಕೇಡುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಿ'' ಎಂದು ಗುಣುಗುಣಿಸುತ್ತಾ ಸುನತಿ ಮಾಡುವ ಹೆಂಗಸು ಐದು ವರ್ಷದಿಂದ ಎಂಟು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಜನನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಚೂಪಾದ ಗಾಜಿನ ಚೂರು, ಕಲ್ಲು ಇಲ್ಲವೇ ಲೋಹದ ತುಂಡಿನಿಂದ, ಮೂತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾಸಿಕ ರಜಸ್ಸು ಹೊರಬರಲಷ್ಟೆ ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮಗುವಿನ ಜನನಾಂಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನಂತರ ಹೊಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದು ಅದು ಅಲ್ಲಾಡದಂತೆ ಸಂಬಂಧಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಗುವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಮಾನುಷ ಕ್ರಿಯೆ ವಿಪರೀತ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ಮತ್ತು ನಂಜಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.ಮುಂದೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಭೋಗ, ಹೆರಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಅಪಾರ ಯಾತನೆಯನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆರಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ದ್ವಾರವನ್ನು ಕುಯಿದು ಮಗು ಹೊರಬರಲು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ; ಮತ್ತೆ ದ್ವಾರವನ್ನು ಹೊಲಿದು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಹೆರಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಇದು ಪುನರಾವೃತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹ ಗಂಡಸನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸುವ ಹೊಲಸು ಕಲ್ಮಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಗಂಡಸಿಗೆ. ಈ ಭಾವನೆಯ ಮೂಲ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾಸಿಕ ರಜಸ್ಸು. ಅದು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ, ಅಶುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಭೀತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹುದು ಎಂಬ ಹುಂಬ

ಕಲ್ಪನೆ ಯಹೂದಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದೂಗಳ ತನಕ ಗಂಡಸರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ರಜಸ್ಸು ಸೈತಾನನ ಕೆಲಸ, ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಪವಿತ್ರಾಗ್ನಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಸೂರ್ಯನನ್ನಾಗಲೀ ನೋಡುವಂತಿಲ್ಲ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಂತಿಲ್ಲ, ಗಂಡಸಿನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತಹ ಅನೇಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ನಿಷಿದ್ಧಗಳು ಜೊರಾಸ್ಟ್ರರನು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳು (ಅಲೆನ್ ಎಡ್‌ವರ್ಡ್ಸ್, ದಿ ಜ್ಯೂಯೆಲ್ ಇನ್ ದಿ ಲೋಟಸ್, ಎ ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ದಿ ಸೋಷಿಯಲ್ ಕಲ್ಚರ್ ಆಫ್ ದಿ ಈಸ್ಟ್ ಲಂಡನ್ ಪುಟ 23) ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರ ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತಳಾಗಿ ಕತ್ತಲಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಹಿಂದೂ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದೂರವಿಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ.

ಪಾಪುವಾ ನ್ಯೂಗಿನಿಗಳ ಆದಿಮ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಥಮ ಋತಿಮತಿಯಾದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಕತ್ತಲ ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕಿ ಅವಳಿಗೆ ಅನ್ನಾಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಅವಳು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದರೆ ಅವಳಿಗೂ ಮತ್ತಿತರರಿಗೂ ಕೇಡು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ರಜಸ್ಸನ್ನೂ ಗಂಡಸು ನೋಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ವಾಂತಿಯಾಗಿ, ಅವನ ರಕ್ತ ಕಪ್ಪಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿ ಅವನ ದೇಹ ಕೊಳೆತು ಅವನು ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕದ ಡಕೋಟಾ ಪ್ರದೇಶದ ಆದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಜನಾಂಗ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯು ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಗಂಡಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. (ಉದ್ಧೃತ ರೊಸಾಲಿಂಡ್) ಯಹೂದಿಗಳಲ್ಲಿ ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅವಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರುವಂತೆ ವಿಶೇಷ ಉಡುಗೆ ಧರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲದ ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ಜೀವಿ, ಅವಳು ಭ್ರಷ್ಟತೆಯ ಮೂಲ, ಕೊಳೆತು ನಾರುವ, ಕೀವು ತುಂಬಿ ನಡೆದಾಡುವ ಜೀವಿ .... ಆಕೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ವಿಚಾರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ; ಏಕೆಂದರೆ ಆಕೆಯ ಉಸಿರೇ ವಿಷಮಯ ; ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಕೆಡಕನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹುದು ; ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳು ಸುತ್ತಲಿನ ಗಾಳಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಲಿನಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮಗಳೂ ಸಹ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಯಹೂದಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಒಂದು ಶಾಪ. ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಗೀತೆಯೊಂದು

''ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟೋಕಿಂತ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೊಂದು ಮರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಪುಣ್ಯವಂತರಿಗೆ ನೆರಳಾದೆ'' ಎಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬವಣೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಈವತ್ತಿಗೂ ಚೀನ, ಮಧ್ಯಏಷ್ಯಾ, ಅರಬ್ ದೇಶಗಳು, ಇಂಡಿಯಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಿಶುಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮರಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿ ಸಾಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ; ಉಸಿರಾಡಲು ಆಗದಂತೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸಾಯಿಸುವುದು,

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಸಾಯಿಸುವುದು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುವಿನ ಹತ್ಯೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಚೀನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮಗುವಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿದ್ದು ಆ ಮಗು ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜನ ಭ್ರೂಣ (ಹೆಣ್ಣು) ಹತ್ಯೆಯ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಹತ್ಯೆಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ವಿವಾಹ ತಾಯ್ತನಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನದ ಪರಮಗುರಿ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಹಿಂದೂಗಳದ್ದು. ಆದರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವರೋಪಚಾರ ಮದುವೆಯ ಖರ್ಚು ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯ್ತಂದೆಯರನ್ನು ದಿವಾಳಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ. ಪಿಂಡಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಲು, ಚಿತೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಡಲು ಮಗ ಬೇಕೇಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬರಿಯ ತಾಯ್ತಂದೆಯರಲ್ಲ, ಅನೇಕ ತಲೆಗಳು ಹಿಂದಿನ ಪಿತೃಗಳೂ ಕೂಡ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಂಡುಮಗು ಬೇಕು ; ದುಃಖತರುವ ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬೇಡ. ಚೀನೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಗಂಡುಮಗುವಿನದೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪರರ ಸ್ವತ್ತಾಗುವ ಮಗಳಿಂದ ಇಹದಲ್ಲೂ ಬವಣೆ, ಪರಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸುವುದೊಂದೇ ದಾರಿ.

ಅನೇಕ ಅರಬ್ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆನರ್ ಕಿಲ್ಲಿಂಗ್ ಎಂದರೆ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಹತ್ಯೆ, ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯರ ಆದೇಶದಂತೆ ಅವರು ಆರಿಸಿದ ವರನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗದೆ, ತನ್ನಿಷ್ಟದಂತೆ ತನಗಿಂತ ಭಿನ್ನಮತೀಯ ಮತ್ತು ಬೇರೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸದ ಹುಡುಗನನ್ನು ವರಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಮನೆತನದ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಅವಳ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷರು ಅವಳನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಮನೆತನದ ಗೌರವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದೊಳಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಹ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ (ಹಿಂದೂ) ಪುರಾಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅವಳ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ರಾವಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತಳಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದಳು. ಅಹಲ್ಯೆ ಕಲ್ಲಾದಳು ; ರೇಣುಕೆಯ ತಲೆ ಕಡಿಯಲಾಯಿತು ಇದೂ ಮಾತೃದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿ ನಾರಿಯರನ್ನು ಪೂಜ್ಯಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸುಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜನರಲ್ಲಿ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬವು ಸಮಾಜದ ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕಾಗಿತ್ತು. ಕುಟುಂಬವು ಮಾತೃಮೂಲವಾಗಿದ್ದು ಮಾತೃವಿನ ಹೆಸರು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಗೌತಮಬುದ್ಧನ ಸಾಕುತಾಯಿ ಗೌತಮೀ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಎಂದಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಶಾತವಾಹನ ದೊರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಹಾರಣೆಗೆ ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರ ಶಾತಕರಣಿ, ವಾಸಿಷ್ಟ ಪುತ್ರ ಶಾತಕರಣಿ. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನರಾದ ಕೆಲ್ಟಿಕ್ ಜನಗಳೂ

ಕೂಡ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ''ಮಹಿಳೆಯರು ಉನ್ನತ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ಜೊತೆ ನಿಂತು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ರಾಣಿ ಬೌಡಿಕ್ಕಾಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಕೆಲ್ಟಿಕ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ಭಾಷ್ಯಕಾರರೂ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯರೂ, ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತಗಾರರೂ, ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪದ್ಯರಚನೆ, ಕವಿತ್ವ, ಸಂಗೀತ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಗಣಿತ, ಭೂಗೋಳ, ಇತಿಹಾಸ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವವರು ಮಾತ್ರ ಪುರುಷರು. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದವರನ್ನು ಒಲ್ಲಾವೇಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಒಲ್ಲಾವೀಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಾತೃವಂಶೀಯ ಮತ್ತು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆ ಯಜಮಾನಿಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.. ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಗಂಡಂದಿರು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದು ಅವರು ಹೆಂಡತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರದೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯ /ಯಜಮಾನಿಯ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷರು ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷ ಕುಟುಂಬದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಂದಲೂ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಅವನದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ದೇವಿ ಐಸಿಸ್ ''ನಾನು ಐಸಿಸ್, ಎಲ್ಲಿ ಭೂಭಾಗದ ಅಧಿಧಾತ್ರಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವಳು ನಾನು. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ದೈವತ್ವವುಳ್ಳವಳು ನಾನು. ನಾನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದೆ, ತಾರೆಗಳ ಪಥವನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿದೆ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೆಡೆಗೆ ತಂದೆ. ನಾನು ಯಾವುದನ್ನು ಕಟ್ಟಳೆ ಎಂದು ವಿಧಿಸಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅದನ್ನು ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗದು'' (ಜಾನ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ಡಮ್ ಡೇವೀಸ್-ಎ ಶಾರ್ಟ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ 1928 ಪು 141) ಎಂದು ತನ್ನ ಮಾತೃದೇವರನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಪುರುಷ ಐಸಿಸ್ ದೇವತೆಯ ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹೊಸಕಿ ತನ್ನ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು ಮೆರೆದ ಎಂಬುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಧೋಗತಿಯ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಸಕಲವೂ, ಸರ್ವಸ್ವವೂ, ಹೆಣ್ಣೇಂದಾಗ, ಅವನು ಶೂನ್ಯ, ನಿಸ್ಸತ್ವ. ಅದನ್ನು ಅವನು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಯಾನು? ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದಿನದಿನವೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಈ ತಾಕಲಾಟ ಮುಂದುವರೆದಂತೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅವನ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಇದ್ದ ಸೂತ್ರವನ್ನೆ ಅದಲು ಬದಲಾಗಿಸಲು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಗೆ ಸವಾಲೆಸೆದು, ಪುರುಷ ಹೆಣ್ಣಿನ / ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಿ ಶತಶತಮಾನಗಳವರೆಗೆ ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಮೆರೆದ.

ಮಾನವನ ಚಿಂತನೆಗಳು ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು / ಘಟನೆಯನ್ನು ಅದರ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ

ಒಪ್ಪುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಹಂತವನ್ನು ಪುರುಷ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಅವನು ಮಾನವ ಕುಲದ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಿತಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅರಿತ. ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮರುಚಿಂತನೆಯಲ್ಲ ತನ್ನ ಪುರುಷತ್ವ ಸತ್ವಹೀನವಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲ, ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತನ್ನದು ಹೆಣ್ಣಿನದಲ್ಲ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿರಬೇಕಾದುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಗರ್ಭಾಶಯವಾಗಲೀ ಯೋನಿಯಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ ತನ್ನ ಲಿಂಗ ಎಂಬ ಅವನ ಅರಿವು ಹೊಸದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿತು. ಮಾತೃದೇವತೆಯಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗೆ, ರಾಣಿಯಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ, ತಾಯಿಯಿಂದ ತಂದೆಗೆ ಅಧಿಕಾರದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಪದರುಪದರಿನಲ್ಲೂ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗೊಂಡು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮಾತೃದೇವತೆ ಏಕೈಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಸರ್ವತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕಾರಣ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಆಕೆಗೆ ಅನೇಕ ಹಂಗಾಮಿ ಪ್ರಿಯಕರರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದರು. ಆಕೆ ಮೂಲಭೂತಳೂ ಸರ್ವಶಕ್ತಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು ; ನಂತರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಹಚರ ಅವನು ಮಗನೋ ಸಹೋದರನೋ ಆಗಿದ್ದು ಅವಳಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಕನಾಗಿದ್ದ. ನಂತರ ಆತ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅವಳ ಗಂಡನೆನಿಸಿದ. ಮೂರನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ದೇವ / ದೊರೆ / ಗಂಡನಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನೆನಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ. ಕಡೆಗೆ ಪುರುಷ / ದೇವ / ದೊರೆ ಅತೀತನಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಾತೃದೇವತೆ ತಾಯಿ / ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸೋಲಿನ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಈ ಪತನವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೂಲಗಳು ಆಧಾರಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಹೀಗೆ, ಇಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಯಿತು ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಗಂಡಿಗೆ ಅಧಿಕಾರದ ಈ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವು ಯಾವುದೇ ರೂಪವನ್ನು ಅದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಎಲ್ಲ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಕಥಾನಕಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹರಿದುಬಂತು. ಗ್ರೀಕರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೂಸ್, ಈಜಿಪ್ಷಿಯನ್ನರಲ್ಲಿ ಓಸಿರಿಸ್, ಆಮೆನ್‌ರಾ, ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯನ್ನರ ಮಾರ್ಡುಕ್ ಪ್ರಧಾನ ದೇವತೆಗಳಾದರು. ಗ್ರೀಕರ ಅಪೋಲೋ ಡೆಲ್ಫಿಯಲ್ಲಿನ ಮಾತೃದೇವವಾಣಿ ಮತ್ತು ನಿಮಿತ್ತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪೂಜಾರಿಣಿಯವರಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡ; ಜಪಾನಿನ ಷಿಂಟೋ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಮಾತೆರೆಸು ಎಂಬ ಅಧಿದೇವಿಯನ್ನು ಸೂರ್ಯದೇವ ಸೋಲಿಸಿ ಅವಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡ; ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಐಸಿಸ್ ದೇವತೆಯನ್ನು ಓಸಿರಿಸ್ ಹಿಂದೂಡಿದ ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯನ್ನರ ಮಾರ್ಡುಕ್ ಇಷ್ತಾರ್‌ಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶಕ್ತಿದೇವತೆಯಾದ ಕಾಳಿ/ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಮಹಿಷಮರ್ದನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸಗಣಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿತ್ತರು. ಕಾರಣ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ದೇವತೆಗಳು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ರಾಕ್ಷಸರು ಯಾವ ಗಂಡಸಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ತಮಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಎಂಬ ವರ ಪಡೆದಿದ್ದು ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಶಕ್ತಿಹೀನೆ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸಲು ಅಶಕ್ತಳು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ದುರ್ಗೆ/ಕಾಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸರ್ವಶಕ್ತಳನ್ನಾಗಿಸಿದರು.

ಗ್ರೀಕ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲನು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡಸನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ "ಗಂಡಸು ಚಟುವಟಿಕೆಯುಳ್ಳವನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು, ಜಗತ್ತನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಅವನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೆಣ್ಣು ಜಡತ್ವವುಳ್ಳವಳು, ಅವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತಹವಳು, ಅವಳಿಗೆ ಅದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದದ್ದು ಪುರುಷನ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ವಸ್ತು ಹೆಣ್ಣು, ಸಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ ಮೂಲವಸ್ತುಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಘನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ದೈವಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪುರುಷನು ಆದರಿಂದ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀ ಒಂದು ಶಾಖದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗಂಡಿನ ವೀರ್ಯವು ಹೆಣ್ಣಿನ ರಜಸ್ಸನ್ನು ಮಾನವ ಜೀವಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ". ಇದು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲನ ನಿಲುವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಂಡಸಿನ ನಿಲುವೂ ಇದೇ.

ಸಮಾಜಗಳು ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡಂತೆ ಪುರುಷನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆಯಿತು. ಅವನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಕಾನೂನಿನ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ರೋಂ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಪುರುಷ ಅದರ ಯಜಮಾನನಾದ ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸು ಸಂಪೂರ್ಣವ್ಯಕ್ತಿ. ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಜೀವನ್ಮರಣದ ಹಕ್ಕು. ಪಾಚೀನ ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 594 ರಲ್ಲಿ ಸೋಲಾನ್‌ನ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಹೆಂಗಸರು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಷಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದವು. ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ತಂದೆ ಅಥವ ಗಂಡನ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಕಾನೂನೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿತ್ತು. ಗಂಡಸರಿಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮ್ಯವಿತ್ತು.

ಗ್ರೀಕ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಡಿಯೋಡೋರಸ್ ತನ್ನ ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸ (60-30 ಕ್ರಿ.ಪೂ.) ದಲ್ಲಿ ಪಿರಮಿಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಗುಲಾಮರಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಅರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಅವರ ವಯಸ್ಸನ್ನಾಗಲಿ, ದುರ್ಬಲ ದೇಹದ ಪರಿವೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಗಮನಿಸದೆ ಅವರನ್ನು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಅವರು ಸತ್ತು ಬೀಳುವತನಕ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಈ ದುರ್ಭರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲೆಬಾಗಿ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದಲ್ಲ, ಗಂಡಸಿನ ವೇಷಧರಿಸಿ ಗಂಡಸಿನ ಭದ್ರಕೋಟೆಯ ಕಿಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿ ತನ್ನ ಅದಮ್ಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದು ಉಂಟು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಲಿಕೆಯು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸಿನ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟು ಅಗ್ನೊಡೈಸ್ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀ ವೈದ್ಯಕೀಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀರೋಗ ತಜ್ಞೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸ್ತ್ರೀರೋಗಿಗಳನ್ನು ದುರ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವಳೆಂದು, ಅವಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡ ಅವಳ ಪುರುಷ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಆಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಅವಳು ಹೆಣ್ಣೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಹೆಂಗಸು ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ಅವಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥಳಲ್ಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. (ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಿಲನ್ ಡಿಕ್ಷನರಿ ಆಫ್ ಬಯಾಗ್ರಫಿ ಪು.7)

ಹೀಗೆ ಎಂತಹ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಾಧೀನಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 215 ರಲ್ಲಿ ರೋಂ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸತತ ಯುದ್ಧಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಒಂದು ಉಪಾಯ, ಹೆಂಗಸರ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಯನ್ ಕಾನೂನನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ "ಅರ್ಧ ಔನ್ಸ್ ಚಿನ್ನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಮೈಲಿ ಸುತ್ತಳತೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭ ಅಥವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು" ರೋಂ ನಗರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರೋಂಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಲೀ ಗಂಡಂದಿರ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಲಿ ದಂಗೆಯೆದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಚದುರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಈ ದಂಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳಾದವು. ರೋಂನ ಸೆನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಇದರ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. (ಎಲಿಸ್ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ದಿ ಅಂಡರ್‌ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಪುಟ 303)

ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಸ್ವನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ ಪುರುಷನ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ, ಕಾನೂನು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಕುಶಲತೆಗಳಿಂದ ಅದರೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಅನೇಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ರಾಜಮಾತೆಯರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದುಂಟು. ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿದ್ದುಂಟು. ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದುಂಟು. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಹೆಣ್ಣು ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದಳು. ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೋರಾಡಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಳು.

ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆಯನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳ ಹೆಸರನ್ನಾಗಲೀ ಪುರುಷ ಬರಹಗಾರರು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಮತ್ಸರದಿಂದಲೊ, ಅನಾಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೋ ಅಥವ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ದೊರೆ ಹಾಲನ ಗಾಥಾಸಪ್ತಶತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಸ್ತ್ರೀಕವಯಿತ್ರಿಯರ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ ಆದರೆ ಆತ ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನಾಗಲೀ, ಅವರಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಲೀ ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸದಿರುವುದು ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ?

ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗಿನ ಅನಾಸಕ್ತಿ ಅವರ ಗಂಡಂದಿರ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ರಾಜಶೇಖರ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಆಕೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶೈಲಿಯ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧಳೆಂದು, ಆಕೆಯಿಂದ ಆತ

ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಅವನ ಪತ್ನಿ ಆವಂತಿಸುಂದರಿಯ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೇಮಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ದೇಶೀನಾಮಮಾಲಾದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಲಿ ಅವುಗಳ ಹೆಸರಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಜಾಲ್ಹಣ (1258) ಸೂಕ್ತಿಮುಕ್ತಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕವಯಿತ್ರಿಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಿತರ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೌನವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶಾರಂಗಧರ ಪದ್ಧತಿ (1363), ಕವೀಂದ್ರವಚನಸಮುಚ್ಚಯ ಅನೇಕ ಕವಯಿತ್ರಿಯರನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ತನ್ನ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಇಲ್ಲಿ ಅವು ಪುರುಷ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಹಾಳಾದವೋ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನಾಗಲಿ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿ.

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ, ಪುರುಷ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಒಳಮಾಡಿದನೆ? ಅಥವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಾವಾಗಿ ಪುರುಷ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕೂಪಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡರೆ? ಎಂಬ ಸಂಧಿಗ್ದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ತುತ್ತಾದ ಜನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಾರರ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಉದಾ :ರೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೈಬಿಯನ್ಸ್, ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ನೀಗ್ರೋಗಳು, ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ಯಾವ ಪುಟದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾದ ಮಹಿಳಾ ಸಂಕುಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಗಳಂತೆ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ನಂಬಿ ಕುಳಿತರೋ ಇಲ್ಲವೇ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೇ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲವೋ ಇಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯು ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನೆಮ್ಮದಿಯುತವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೋ, ಯಾವುದೇ ಕಾರಣವಿರಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಘಟಿತಳಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಹು ಖೇದದ ವಿಷಯ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಾಣಸಿಗುವ ಸಾಧಕ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಸಾಧಕಿಯರಾದರೆ ವಿನಹ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಸುತ್ತಲಿನ ಮಹಿಳಾವೃಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒತ್ತಾಸೆಕೊಡದೇ ಹೋಯಿತು. ಆದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ''ನೂರು ಗಂಡಸರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಮೇಲೇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಮೂರು ಜುಟ್ಟುಗಳು ಕಲೆತು ಯಾವ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರರು'' ಎಂಬರ್ಥದ ಗಾದೆಯಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಮಹಿಳೆಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿಯೂ ಇರದ ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಅಣಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು, ಸಮಾನತೆಯೆಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಆಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಹಕ್ಕು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಯಾವ ಗಂಡಸಿಗೂ ಇಲ್ಲ ,ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ.

ಪರಿಚ್ಛೇದ ಮೂರು

ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ, ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ, ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮಹಾರಾಣಿ ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸನ್ನಿಧಾನ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ಅವರುಗಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾದ ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಭಾವ್ಯ ರಾಣಿಯರು ಕೆಳದಿಯ ವೀರ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ಚನ್ನವೀರಮ್ಮಾಜಿ; ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರ ವಂಶಸ್ಥ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಣಿ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಸನ್ನಿಧಾನ ಕೆಂಪು ನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯ

"ಆರಂಕುಶವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿದೇಶಮ್" ಎಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿರುವ ನಾಡನ್ನು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ನೆನೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ವನಸಿರಿ ಎಂತಹವರನ್ನೂ ಮರಳುಗೊಳಿಸುವಂತಹುದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಅವರ ನಡೆನಡಿ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾಡು ಮೇಡು, ನದಿ ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮೋಹಕ.

ಈ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಕೆಳದಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಣನೀಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಕೆಳದಿಯ ನಾಯಕರು ವಿಜಯನಗರದ ಪತನಾನಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು. ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1499ರಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಚೌಡಪ್ಪ ಮತ್ತು ಭದ್ರಪ್ಪ ಎಂಬ ಸಹೋದರರು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾದ ಧನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತೆಂದೂ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ "ನಾಗರ ಮುರಿ" ಎಂಬ ಕತ್ತಿಯು ದೊರೆಯಿತೆಂದು, ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯ ಮತ್ತು ಶಿವತತ್ವರತ್ನಾಕರ ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. (ಇವರಿಗೆ ರಾಯಸವನ್ನು ಬರೆಸುವ ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಟಂಕಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಿಂದ ದೊರೆಯಿತು.) ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಂಶದ ದೊರೆಗಳು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದರು. ವಿಜಯನಗರವು ಕ್ರಿ.ಶ. 1565ರಲ್ಲಿ ತಾಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪತನ ಹೊಂದಿದನಂತರ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಈ ವಂಶದ ದೊರೆಗಳು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ವಂಶಸ್ಥರಾದ ಪೆನುಕೊಂಡೆಯ ಅರಸರಿಗೂ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1646ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಕೆಳದಿಯ ದೊರೆ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ಸಹಾಯ ಬೇಡಲು, ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನವನಾದ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು ಬೇಲೂರು ಸಖರಾಯಪಟ್ಟಣಗಳ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗನಾಯನಿಗೆ ಮರಳಿಸಿದನು. ಈ ನಾಯಕ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಮಂದಿ ಅರಸ ಅರಸಿಯರು ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿದರು. ಈ ರಾಜ್ಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕಾಸರಗೋಡು, ತೆಲ್ಲಿಚೇರಿ, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಹಾವೇರಿ, ಗದಗ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೆಲಭಾಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಶಾಲವಾಗಿ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ರಾಜ್ಯ ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು, ಭತ್ತ, ಮೆಣಸು, ಏಲಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ತವರು ಮನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಡಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ತೇಗ, ಕರಿಮರ, ಗಂಧದ ಮರ, ಹೊನ್ನೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾವು ಹಲಸು ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ತರಹದ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದನಾಡು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1499ರಿಂದ 1763ರವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರ ಅರವತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹದಿಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಯಕ ವಂಶದವರು ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದರು. ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಿಗೂ

ಆಶ್ರಯದಾತರಾಗಿ ಮಠ ಮಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಜಾಪರಿಪಾಲಕರಾಗಿ, ವಿಜಯ ನಗರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರ ಹೊತ್ತು ಮನ್ನಣೆಗಳಿಸಿದರು.

ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಖ್ಯಾತನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತಗಾರನೂ ಆಗಿದ್ದವನು ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕ ಕ್ರಿ.ಶ. 1646ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈತ ಅತ್ಯಂತ ದಕ್ಷನೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಪ್ರಜಾನುರಾಗಿಯೂ ಆಗಿದ್ದವನು. ಈತನ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ಶಿಸ್ತು ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯವಸಾಯ ಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಕನಿಷ್ಠ ಅಧಮ ಮತ್ತು ಅಧಮಾಧಮ ಎಂದು ಐದು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಐದು ವರ್ಷ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಆ ಐದುವರ್ಷಗಳ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಮೂರನೆಯ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಕಂದಾಯವೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದನು. ಲೆಖ್ಖ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯವಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇವನ ಈ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಡನೆ ಇಂದಿಗೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇವನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ ಅನುಸರಣೀಯವಾದದ್ದು. ಕ್ರೈಸ್ತರಿಗೆ ಚರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು, ಅವರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದನಲ್ಲದೆ, ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರಣೆಗೂ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿದ್ದು ಅವನ ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಚರ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾರತೀಯರೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಅವನ ದೇಶಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ನಂತರ ಕೆಳದಿಯನ್ನಾಳಿದವರಲ್ಲಿ ಅವನ ಸೊಸೆ ರಾಣಿ ವೀರ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥಳೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತಗಾರಳಾಗಿದ್ದಳು. ನೀತಿ, ನಿಷ್ಠೆ ಧರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಅವಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. 1672ರಿಂದ 1698ರವರೆಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾಣಿಯಾಗಿ ಆಳಿದ ವೀರ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಇತಿಹಾಸದ ಅಪೂರ್ವ ಮಹಿಳಾರಾಣಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು.

ಈಕೆಯ ನಂತರ ಈಕೆಯ ದತ್ತುಪುತ್ರ ಬಸಪ್ಪನಾಯಕ (1698-1715) ವೀರನೂ ಪಂಡಿತನೂ ಆಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿ ಶಿವತತ್ವರತ್ನಾಕರ, ಸುಭಾಷಿತ ಸುರದ್ರುಮ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಇವನ ನಂತರ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದವಳು ಚನ್ನವೀರಮ್ಮಾಜಿ, ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ದತ್ತುಪುತ್ರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಡಲು ಹೆಣಗಿದ ಈಕೆ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೂ ಅಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ಹಿತಶತ್ರುಗಳ ಕುಟಿಲತೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಒಡೆಯರ ಮನೆತನದ ಅರಸರ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡೆದು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವಾಧಿ ಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೈದರಾಲಿ ಖಾನನ ಗೃಧ್ರ ದೃಷ್ಟಿ ಅತುಲ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ

ಬಿದ್ದಿತು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಕುಮ್ಮಕ್ಕಿನಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ವಾರಸುದಾರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಳದಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೈದರನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿದ ರಾಣಿ ಚನ್ನವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಶೌರ್ಯಗಳು ಮೆಚ್ಚುವಂತಹವು.

1. ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನ - ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ್ ಜೋಯಿಸ್, 2. ಕೆಳದಿನೃಪವಿಜಯ - ಲಿಂಗಣ್ಣಕವಿ.

ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ವೀರ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ
ಕ್ರಿ.ಶ. 1672 - 1698

ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ವೀರ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಕೆಳದಿಯ ನಾಯಕ ವಂಶದ ದೊರೆ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನ (1663-1672) ಪತ್ನಿ. ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಧೀರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಕೋಟಿಪುರದ ಸಿದ್ದಪ್ಪಶೆಟ್ಟರ ಮಗಳು. ಈಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1672 ರಲ್ಲಿ ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೀಡಾದನು. ಈತನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವನ ಬಂಧುಗಳು ಅವನ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನೆಂದು ಕರೆದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ ದೊರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅರಾಜಕತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಗಂಡನ ಅಕಾಲಮರಣ, ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅನಾಯಕತ್ವ ಎರಡೂ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಯೋಚನೆಗೀಡುಮಾಡಿದವು. ಆದರೂ ಧೈರ್ಯಗೆಡದೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತರಿದಿಕ್ಕಿದಳು. ಅವಳ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಸರಗೋಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕ ಮತ್ತು ಸಬುನೀಸ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಸಹಕಾರ ದೊರೆಯಿತು.

ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನ ವಿರುದ್ಧ ಬಿಜಾಪುರದ ಮುಜಭರಖಾನನು ಜಿನ್ನೋಪಂತ ಎಂಬುವನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ್ದನು. ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಕೊಂದವರ ಮೇಲೆ ಹಗೆ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಳು. (ಲಿಂಗಣ್ಣಕವಿ ವಿರಚಿತ ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯ ಎಂಟನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಪದ್ಯ 24 ರಿಂದ 29) ನಂತರ ಕುತ್ಸಿತ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜೆನ್ನೊಪಂತನನ್ನು ಕಾಸರಗೋಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕ ಮತ್ತು ಸಬನೀಸ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿ ಕುತ್ಸಿತ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಂಗಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಲು ದಕ್ಷಳೂ ಮತ್ತು ಅರ್ಹಳೂ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಲು ಸಬನೀಸ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1672 ನೆಯ ಇಸವಿ (ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ 1594 ವಿರೋಧಿ ಕೃತ್ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ಹತ್ತರಂದು) ಭುವನಗಿರಿ ದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಬಹುಶಃ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಧವೆ ರಾಣಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯದಿರಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾದ ಕೂಡಲೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಸಕಲ ಸೈನ್ಯ ಸಹಿತಳಾಗಿ ಭುವನಗಿರಿದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯಿಂದ ತೆರಳಿ ವೇಣುಪುರ (ಬಿದನೂರಿನ) ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು. ರಾಜಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಎನ್ನಿಸುಂತೆ ಆ ನಾರೀರತ್ನ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅರಸಿಯಾದಳು. (ಕೆಳದಿಯ ವಿಜಯ - ಲಿಂಗಣ್ಣಕವಿ ವಿರಚಿತ, ಸಂಪಾದನೆ ಕೆಳದಿ ಗುಂಡಣ್ಣ ಜೋಯಿಸ್ - ಎಂಟನೆಯ ಅಶ್ವಾಸ ಪದ್ಯ 31).

ನಂತರ ಮರುವರ್ಷವೇ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1673 ರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಬಸವಪ್ಪನೆಂಬ ಬಾಲಕನನ್ನು ದತ್ತಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕೆಳದಿ ನೃಪಾಲ ಬಸವಪ್ಪ ನಾಯಕನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಳು. ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನ ಮರಣ, ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಳಜಗಳಗಳು ಮುಂತಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರಾಜ್ಯದ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿಸುಲ್ತಾನರು ಮತ್ತು ಬೀಳಗಿಯ ಅರಸರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ತಾನು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತರ ತನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಭದ್ರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತವನಿಧಿ, ಹೊನ್ನಾಳಿ ಜಡೆಯ ಎದುರು ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧ ಮೂಲಕ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಳು. ಸೋದೆಯ ಅರಸರು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ ಮಿಡಿಜೆ ಎಂಬ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಾಸರಗೋಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನ ಸೇನಾಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಶತ್ರುಗಳ ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತಿತರ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಅವಳ ಕೈಸೇರಿತು. ತುಳುನಾಡಿನ ಅರಸ, ಭದ್ರಪ್ಪನೆಂಬುವನು ಘಟ್ಟದ ಕೆಳಗಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ತಾನು ದೊರೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲು, ಚೌಟ, ಬಂಗಾಜಲ ಸಾವಂತ ಮೊದಲಾದ ತುಳುನಾಡ ಅರಸರು ಅವನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಕಾರ್ಕಳ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಗಿರಿ ಮುಂತಾದ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ದಳವಾಯಿ ಭದ್ರಪ್ಪನೊಡನೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ತುಳು ಅರಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಭದ್ರಪ್ಪನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದಳು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ನಡುವೆ ತಿಕ್ಕಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1674 ರಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಸಮುದ್ರದ ಜಲಸಂಧಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕೆಳದಿಯ ಎರಡು ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಕನ್ನು ತಾವೇ ತೆಗೆದು ಮಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಗತಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಉದ್ರೇಕಿಸಿತು. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆಕೆ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಯುದ್ಧದ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೆ ಅವಳ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪರಿಹಾರಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ನೌಕಾದಳವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡರು. (ದಿ ಮೈನ್ಯೂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಅಸೆಂಡರ್ ಡು ಕೌನ್‌ಸೆಲ್‌ಹೊ ಎಸ್ಟೆಡೋ, ಪಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪಿಸ್ಸರ್‌ಲೇನ್ ಕಾರ್ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಆ್ಯಂಡ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಬಿ.ಕೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ)

ಮತ್ತೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1677 ರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೊಡನೆ ಘರ್ಷಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಕುಂದಾಪುರ, ಹೊನ್ನಾವರ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರುಗಳಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಸಾಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅರಬ್ಬರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ತಾವು ಈ ಮೊದಲೇ ಕ್ರಿ.ಶ. 1671 ರಲ್ಲಿ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನೊಡನೆ ಕುಂದಾಪುರ, ಹೊನ್ನಾವರ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಅರಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಆ ಒಪ್ಪಂದದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯೆಂದೂ ತಗಾದೆ ತೆಗೆದರು ; ಅಷ್ಟೂ ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ

ತಮ್ಮ ನೌಕಾದಳವೊಂದನ್ನು ಅರಬ್ಬರನ್ನು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚತುರರಾದ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೊಡನೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತ ಅವರ ನೌಕೆಗಳನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆಹಿಡಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಅರಬ್ಬರ ಹಡಗುಗಳು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಪಾರಾಗಿಹೋದವು. ನಂತರ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅಕ್ಕಿಯ ಬೆಲೆ ಬಹುವಾಗಿ ಏರಿದ್ದು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಶಯ ತಂದಿತು. ಅವರು ಕೆಳದಿಯ ವರ್ತಕರು ತಮಗೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾರದೆ, ಅದನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಅರಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾರಿದ್ದಾರೆಂದು ದೂರಿದರು ; ಮತ್ತು ತಮಗೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ಬೆಲೆಗೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾರಬೇಕೆಂದು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದರು. ಸಂಧಾನವೇನಾದರೂ ವಿಫಲವಾದರೆ ಕನ್ನಡದ ಕರಾವಳಿಯ ರೇವು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಬಿದನೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿವಾರ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1671 ರಲ್ಲಿ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನೊಡನೆ ಆಗಿದ್ದ ಒಪ್ಪಂದದನ್ವಯ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಗಾದ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ನಂತರ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ದುರ್ಧರ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ದತ್ತಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕನ ಮಗನಾದ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ವೀರಭದ್ರನಾಯಕನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಸರಗೋಡಿನ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು. ತಾವು ಭೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದೆಂದೂ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲಾಯಿತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮಾಡುವ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ವೀರಭದ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ದೊರೆತರೆ ಅವನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1671 ರಲ್ಲಿ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನೊಡನೆ ಆದ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅವರು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಮರಳಿಸುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಫಿತೂರಿಗಾರರು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ವೀರಭದ್ರನಾಯಕನು ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ ; ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ತಂದೆ ಬಸವಭೂಪಾಲನು ರಾಜ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಹಕ್ಕುದಾರ; ಆಳುತ್ತಿರುವ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾದವಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಸಹ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಈ ಸಂಚಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಈ ಒಳಸಂಚಿನ ಅರಿವು ಉಂಟಾದೊಡನೆ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಮುಂದಾದಳು. ವೀರಭದ್ರನಾಯಕ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡಿನ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯಕನನ್ನು ತನ್ನ ಹತೋಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ದತ್ತುಪುತ್ರ ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕನ ಮೂಲಕ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ನಿರಂತರ ಮಾತುಕತೆಯ ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. 1678 ರಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ನಡುವೆ

ಸಂಧಾನವಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು. ಅದು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಮತ್ತು ಕೆಳದಿಯ ನಡುವಣ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಅನೇಕ ನಿಭಂದನೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಬಿದನೂರು ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಹಾಕಿತು. (ಪರಿಶಿಷ್ಟ-ಐ)

ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. 1695 ರವರೆಗೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಮತ್ತು ಕೆಳದಿಯ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1695 ರ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಹಡಗುಗಳ ಮೇಲೆ ಅರಬ್ಬರ ನೌಕಾದಳವೊಂದು ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿತು. ಆ ಧಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಹಡಗುಗಳು ಬೆಂಕಿಗಾಹುತಿಯಾದವು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಧ್ವಂಸವಾದವು. ಈ ಧಾಳಿಗೆ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಕಾರಣಳೆಂದೂ, ಆಕೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನೌಕೆಗಳ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಅರಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಳದಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಅರಬ್ಬರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದೂ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಶಂಕಿಸಿ ತಮ್ಮ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಬಳಿ ವರ್ತಕರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಭಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಿದನೂರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಸ್ತೃತ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಈ ರಾಯಭಾರದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1695 ರ ಕಡೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ಕತ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಅಕ್ಕಿಯ ಅಭಾವ ವುಂಟಾಯಿತು. ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಸಿದರು. ಬಿದನೂರಿನ ವರ್ತಕರು ಆ ಅಭಾವ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ರವಾನಿಸದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು. ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕನು ಮುಂದೆ ಅರಸನಾದನು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿದ್ದು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1672-1704) ಆತ ಬಹು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ತಂತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮಹದಾಸೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವೆರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತಿಕ್ಕಾಟವಿದ್ದೇ ಇದ್ದಿತು. ಕೆಳದಿಯ ದೊರೆ ಶಿವಪ್ಪ ನಾಯಕನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಮುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಅಷ್ಟೇನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸೆಣಸಾಟ ತೀವ್ರಗೊಂಡಿತು. ಮರಾಠರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಥೆ ತೋರಿಸಿದ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯವು ಮೈಸೂರಿನವರನ್ನು 'ಮಾಯಾವಿಗಳು' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರಿನವರೂ ಸಹ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದು ಹಾಸನ, ಸಖರಾಯಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಯವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯೂ ಸಹ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ಈ ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಘರ್ಷಣೆ ತೀವ್ರವಾಯಿತು.

ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ವಿರುದ್ಧ ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಅರಕಲಗೂಡಿನ ಪಿರಿದಾದ ಮನ್ನೆಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರದ ಸೈನ್ಯಗಳು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್ ಮತ್ತು ಬಲ್‌ಬಲ್‌ಖಾನರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತೆಂದು'ರಾಮರಾಜೀಯಮು' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಎಸ್.ಕೆ. ಐಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (ಪುಟ 312-318). ಈ ಸೈನ್ಯದ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಕೋದಂಡರಾಮನು ವಹಿಸಿದ್ದನು. ಈ "ಅಸಂಖ್ಯಮಾನ ಸೇನಾಸಮೂಹ"ದಲ್ಲಿ ಕೋದಂಡರಾಮನ ಸಾಮಂತ ಮಲ್ಲ ವೆಂಕಟಪತಿಯೂ ಇದ್ದನು. ಜೊತೆಗೆ ಸಬನೀಸ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡಿನ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕರೂ ಇದ್ದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1674 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯವು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಅರಕಲಗೂಡು, ಅಂಗಡಿ, ನುಗ್ಗೆಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಸಕಲೇಶಪುರಗಳನ್ನು ಐಗೂರಿನ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನಿಂದ ಮತ್ತು ಬೇಲೂರನ್ನು ವೆಂಕಟಾದ್ರಿನಾಯಕನಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಕೋದಂಡರಾಮನ ಸೈನಿಕರಿಂದ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯದ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಳದಿಯ ಸೈನ್ಯವು ಕುಮಾರಯ್ಯನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ, ವಸ್ತಾರೆ ಮತ್ತಿತರ ಕೋಟೆ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ವಸ್ತಾರೆ, ಹಾಸನ, ಬೇಲೂರುಗಳು ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆಯ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅರಕಲಗೂಡು ಕೆಳದಿಯ ದಕ್ಷಿಣದ ಗಡಿಯಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1694 ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೈಸೂರ ಅರಸರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕೆಳದಿಯ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಯುದ್ಧ ಸಂಭವಿಸಿದುದನ್ನು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಚರಿತ್ರೆಯಾದ ತಿರುಮಲಾರ್ಯನ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರಚರಿತ ದ ಪು 312-16 ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ದಳವಾಯಿ ಚನ್ನಬಸವಶೆಟ್ಟಿ ಕೋಳಿವಾಡ ಸಬನೀಸ್ ಬೊಮ್ಮರಸಯ್ಯ (ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ) ಯಾಕೂಬ್‌ಖಾನ್, ಐಗೂರಿನ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬೇಡರು ಇವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕೆಳದಿಯ ಸೈನ್ಯವು ಮೈಸೂರಿನ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಾ ಸೈನ್ಯವೂ ಸಹ ಕೆಳದಿಯ ಪರವಾಗಿತ್ತು. ಅರಕಲಗೂಡಿನ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1695 ರ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದ ದಳವಾಯಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿನ ಮೈಸೂರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು "ಪೆರ್ಬಲೆ (ಹೆಬ್ಬಾಲೆ) ಯೂರ ಮುಂದಣ ಬಯಲೊಳು" ಕೆಳದಿಯ ಸೈನ್ಯ ಸಂಧಿಸಿತು. ಈ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಬೆಂಟೆರಾಯ ಮತ್ತು ಇಕ್ಕೇರಿಯ ರಾಮಬಾಣ ಎಂಬ ಆನೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಚನ್ನಬಸವಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬೊಮ್ಮರಸಯ್ಯರ ನಡುವಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದಾಗಿ ಕೆಳದಿಯ ಸೈನ್ಯವು ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಐಗೂರು, ಸಕಲೇಶಪುರ, ಕೂಡ್ಲಿಪೇಟೆ ಮತ್ತು ಅರಕಲಗೂಡುಗಳು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿಹೋದವು. (ಅಪ್ರತೀಮ ವೀರ ಚರಿತೆ - ತಿರುಮಲಾರ್ಯ) ಆದರೆ ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಬನೀಸ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯನೊಡನೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬಸವಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಚನ್ನಮಾಜಿಯು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕಡೂರು ಬಾಣಾವರ ಹಾಸನ ಸುರಮ್ಯ ಬೇಲೂರಿನ

ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಮಹತ್ತರ ಮೈಸೂರವರ ಮದವನ್ನು ಇಳಿಸಿದಳು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ದಳವಾಯಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನು ಹತನಾದನು. ಅವನ ಮಗ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನು ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದನು. ಆದರೆ ಕೆಲ ಕಾಲದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. (ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯ ನವಮಾಶ್ವಾಸ ಪದ್ಯ ಏಳು.)

ವೀರ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಆಕೆ ಶಿವಾಜಿಯ ಕಿರಿಯ ಮಗ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ಇತ್ತ ರಕ್ಷಣೆ, ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಔರಂಗಜೇಬನು ಶಿವಾಜಿಯ ಮಗ ಸಾಂಬಾಜಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿ ಸಾಯಿಸಿದನು. ಸಾಂಬಾಜಿಯ ಮರಣಾನಂತರ ಅವನ ತಮ್ಮ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ರಾಯಘಡದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ದೊರೆಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮರಾಠರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿಸಿಹಾಕಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದ ಔರಂಗಜೇಬನು ರಾಜಾರಾಮನ ಹುಟ್ಟಡಗಿಸಲು ತನ್ನ ಸೇನಾನಾಯಕರಿಗೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತನು. (ಜಿ.ಎಚ್. ಖಾರೆ – ರಾಜಾರಾಮ್ಸ್ ಎಸ್‌ಕೇಪ್ ಟು ಜಿಂಜಿ – ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ಕೆಳದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ)

ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯವು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ರಾಜಾರಾಮ ಮತ್ತವನ ಸಂಗಡಿಗರು ಔರಂಗಜೇಬನ ಬಲೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪನ್ಹಾಲದಿಂದ ಹೊನ್ನಾಳಿಗೆ ಬಂದು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯಲ್ಲಿ ಆತಿಥ್ಯ ಪಡೆದು ರಕ್ಷಣೆ ಬೇಡಿ ನಂತರ ಅವಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜಿಂಜಿಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸೇರಿದನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲನೂ ಅತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನೂ ಆದ ಔರಂಗಜೇಬನ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟು ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ತನ್ನ ಆಪ್ತರಾದ ಸಬನೀಸ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯ, ಕೋಳೀವಾಡದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಬೊಕ್ಕಸದ ಸಿದ್ದಬಸವಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ಆಶ್ರಯ ಬಯಸಿ ಬಂದವರನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವೆಂದೂ, ಅಮಾನವೀಯತೆಯೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ರಾಜಾರಾಮನನ್ನು ಜಿಂಜಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1665 ರಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯು ಕೆಳದಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಬಸರೂರು ರೇವು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ತನ್ನ ಸೇನಾನಾಯಕ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನೂ ದಂಗೆಯೆದ್ದಾಗ ಶಿವಾಜಿಯ ಸಹಾಯ ಬೇಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಶಿವಾಜಿಯು ರಾಣಿಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದ ಕಾಸರಗೋಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸಬನೀಸ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯನವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. (ಸರ್ ದೇಸಾಯಿ – ಎ ನ್ಯೂ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ಮರಾಠಾಸ್ ಪು 229.) ಆದರೆ ಶಿವಾಜಿಯು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದು ಕೆಳದಿರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅಂಕೋಲಾ ಮತ್ತು ಕಾರವಾರಗಳನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ರಾಣಿಯು ಶಿವಾಜಿಗೆ ಪೊಗದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. (ಗ್ರಾಂಟ್ ಡಫ್ – ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ಮರಾಠಾಸ್ ಪು 201–2)

ಕ್ರಿ.ಶ. 1674 ರಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಭಟ್ಕಳ ಬಾರಕೂರು ಮತ್ತು ಕಾರವಾರಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1675 ರಲ್ಲಿ ಬಿದನೂರಿಗೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟು ಎಂಬತ್ತುಸಾವಿರ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಶಿವಾಜಿಯು ತನ್ನ ಪತಿ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಈ ಸುಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾರದೆ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಮಾರುವೇಷದಿಂದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಗಾಜನೂರು ಹೊಳೆ ದಾಟಿಸಿ ಬೊರೆನಡೆಹಳ್ಳಿ, ಆಡುವಳ್ಳಿ, ಕಳಸ, ಖಾಂಡ್ಯ, ವಸುಧಾರೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಜಿಂಜಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದಳು. (ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿ - ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯ ನವಮಾಶ್ವಾಸ ಪದ್ಯ 54 - ಗದ್ಯಭಾಗ) ಔರಂಗಜೇಬನು ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಉದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜಾರಾಮನನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ರಾಜಾರಾಮನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ನಿಜವಾದರೂ ಆತನು ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಾಜಾರಾಮ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊಘಲ್ ಪಾಳೆಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಔರಂಗಜೇಬನು ಅದನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಮಗ ಅಜಮತಾರನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ಸೈನ್ಯವು ಮಹದೇವಪುರವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿ ವೇಣುಪುರ (ಬಿದನೂರಿನ)ದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯದ ಪ್ರಕಾರ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಮೊಘಲ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತರಿದಿಕ್ಕಿ ಅತಿಸಾಹಸವನ್ನು ಮೆರೆದು ಯವನರ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿದಳು.

ರಾಜಾರಾಮನು ತನಗೆ ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಕೆಳದಿಯ ಮೂರನೆಯ ರಾಜಧಾನಿ ಬಿದನೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. (ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ್ ಜೋಯಿಸ್ - ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು) ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ದಾಟಿಸಿದುದು "ಮರಾಠಾ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಉತ್ಕಟವಾದ ಕಷ್ಟದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಒಂದು ಮಹೋನ್ನತ ಸೇವೆ" ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ (ಟಿ.ಎಸ್. ಶೆಜ್‌ವಳ್‌ಕರ್) ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೊಘಲ್ ಸೈನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಹೋರಾಟ ಭಾರತದ ಮುಂದಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು.

ರಾಜಾರಾಮನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ಮೊಘಲ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಸೋಲಿಸಿದಳೆಂದು ಶಿವತತ್ವ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ದಾಖಲೆಗಳು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಮೊಘಲರಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷ ಪಗೋಡಗಳನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತೀರಿಸುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳೆಂದೂ ಮೊದಲನೆಯ ಕಂತು ಆರು ಲಕ್ಷ ಪಗೋಡಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕೊಟ್ಟುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. (ಕ್ರಿ.ಶ. 1691 ರಲ್ಲಿ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವೆಯ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಪೋರ್ಚುಗಲ್ಲಿನ ದೊರೆಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ) ಆತ ಕ್ರಿ.ಶ. 1689 ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪಘಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ವೇಳೆಗೆ ಜಿಂಜಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದನೆಂದು

ಜಿ.ಎಚ್. ಖಾರೆಯವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಜಿ.ಎಚ್. ಖಾರೆ – ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ಕೆಳದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ – ರಾಜಾರಾಮ ಇನ್ ಜಿಂಜಿ ಲೇಖನ – ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ – ಬೆಂಗಳೂರು) ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1689 ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆತ ಕೆಳದಿಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು.

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಯುದ್ಧಸಾಹಸಿಯಾಗಿ, ದೇಶವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜನಹಿತಸಾಧಕಿಯೂ, ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರಳೂ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕೀರ್ತಿ, ಔದಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಗೋಲ್ಕೊಂಡದ ನವಾಬನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೆದ್ದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನು ಕೆಳದಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದನು. ಸೋದೆಯ ಅರಸನ ಸಂಬಂಧಿ ಸದಾಶಿವನಾಯಕನಿಗೆ ಬನವಾಸಿ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದಳು. ಜರಿಮಲೆಯ ರಾಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವನ ಮೊಣಕಾಲ ಬಾಸಿಗ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕಳಚಿ ಹಾಕಿದಳು. (ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿ – ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯ ನವಮಾಶ್ವಾಸ ಪದ್ಯ 7–8)

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಧರ್ಮಪರಾಯಣೆಯೂ, ಪರಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುವೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 'ಸೋಮಶೇಖರಪುರ' ಎಂಬ ಅಗ್ರಹಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಮಠದ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದಳು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ತಿನ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದ್ದಳು. ಜಂಗಮರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 196000 ಜಂಗಮರಿಗೆ ದಾಸೋಹ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿವಲಿಖಿತ ಆಗಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದಳು. ಕೊಲ್ಲೂರು ಮೂಕಾಂಬಿಕೆಗೆ ಪಚ್ಚೆಯ ಪದಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು.

ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿಯ ಮಸೀದಿಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಇಗರ್ಜಿ ಕಟ್ಟಲು ರೋಮನ್ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಿಗೆ ನಿವೇಶನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದಳು ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. (ಸೂರ್ಯನಾಥಕಾಮತ್ – ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ಕೆಳದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ) ಭಟ್ಕಳ ಮತ್ತು ಚಂದೋರಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಇದ್ದರೆಂದು ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ ಜೋಯಿಸರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (ಡಾ. ಕೆಳದಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಜೋಯಿಸ – ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪು 54–55 ಜಗದ್ಗುರು ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಮೈಸೂರು)

ಕ್ರಿ.ಶ. 1680 ರಲ್ಲಿ ಫಾದರ್ ಫಲ್ಲಿವೇಲನ್‌ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳದಿಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದ. ಆಗ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿತ್ತು. ಆಕೆಯೊಡನೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಸಂಬಂಧವಿರಿಸಿಕೊಂಡುದಾಗಿ ಆತ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ (ಪ್ರವಾಸಿ ಕಂಡ ಇಂಡಿಯಾ – ಹೆಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ) ಈಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇದ್ದರೆಂದು ಫ್ರಾಯರ್ ತನ್ನ ಪ್ರವಾಸಿ ಕಥನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈಕೆ ತನ್ನ ದತ್ತು ಪುತ್ರನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವು ಸರ್ವಾದರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತ ರಕ್ಷಣೆಗೆ

ಮತ್ತು ಯವನ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಮೂಕಾಂಬಿಕೆಯ ಅವತಾರವೆಂದು ಶಿವತತ್ವರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಬಸವಾಪಟ್ಟಣ ಸೀಮೆಯ ಬಳಿಯ ಹುಲಿಕೆರೆಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಚನ್ನಗಿರಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದಳು. ಕೆಳದಿಯ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಮುಂಭಾಗದ ಧ್ವಜಸ್ಥಂಬದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ರಾಜಾರಾಮರ ಉಬ್ಬುಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಕೆಯ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳು ಅವಳ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ತನ್ನ ದತ್ತು ಪುತ್ರನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶದ ಸಾರ

ನುಡಿದಿದ್ದನ್ನು ಬದಲಿಸದಿರು ಎಂದಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ತವ್ಯಚ್ಯುತನಾಗದಿರು. ಸರ್ವದಾ ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸು. ದುಷ್ಟರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಹೃದ್ಗತವನ್ನು ತೋರದಿರು. ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿಯದಿರು. ಸ್ವಜನರಲ್ಲಿ ಬೇಧವೆಣಿಸದಿರು. ಪಾಪಕಾರ್ಯ ಮಾಡದಿರು. ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡು. ಸದಾ ಶಂಭುವಿನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸು. ಸಕಲಜೀವಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆತೋರು. ಆಶ್ರಯ ಬಯಸಿ ಬಂದವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡು. ಪರರನ್ನು ನಿಂದಿಸದಿರು. ಆತ್ಮಸಂಯಮದಿಂದ ನಡೆ. ಕಾಮಾದಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ಜಯಿಸು. ವಿಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧೃತಿಗೆಡಬೇಡ. ಸಿರಿತನ ಬಂದಾಗ ಸೊಕ್ಕದಿರು. ತತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸು. ಅದ್ವೈತ ತತ್ವದ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊ. ಸುಸಂಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿರು. ವೇದಜ್ಞರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸು. ಜೀವನವನ್ನು ಕನಸೆಂದು ತಿಳಿ. ನಾನು ಯಾರು ಎಂದು ವಿವೇಚಿಸು. ಜನರು ಮೆಚ್ಚುವ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊ.

ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದೊಡನೆ ಸುಬ್ರಮ್ಹಣ್ಯ ಮತ್ತು ಗೋಕರ್ಣಗಳಿಗೆ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಳು. ಹೀಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1698 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಳು. ಅವಳ ಸಮಾಧಿ ಬಿದನೂರಿನ ಕೊಪ್ಪಲು ಮಠದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು.

ಕೆಳದಿಯ ಕಡೆಯ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನವೀರಮ್ಮಾಜಿ, ಕ್ರಿ.ಶ. 1757-63

ಕ್ರಿ.ಶ. 1755 ರಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿಯ ದೊರೆ ರಾಜಾ ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ಈತನ ರಾಣಿ ಚನ್ನವೀರಮ್ಮಾಜಿ. ಈಕೆ ಪಾಳ್ಯದ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಮಗಳು. ರಾಜಾ ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಔರಸ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಚನ್ನಬಸವಯ್ಯನೆಂಬ ಬಾಲಕನನ್ನು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನು ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕನ ನಂತರ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು. ತನ್ನ ದತ್ತುತಾಯಿ ವೀಮ್ಮಾಜಿಯೊಡನೆ ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆಕೆಯ ಸಲಹೆಯಂತೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಅಕಾಲಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದನು. ಈತನ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಧಿಗ್ಧತೆಗಳಿವೆ. ಇವನಿಗೆ ವಿಷಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು, ಕತ್ತು ತಿರುಚಿ ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಕುಹಕಿಗಳ ಊಹಾಪೋಹವೂ, ಅವರ ದುಷ್ಟ ಚಿಂತನೆಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು.

ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣ ಮತ್ತೆ ದತ್ತಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ ಸಿದ್ದಪ್ಪನಾಯಕ ಮತ್ತು ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ ಚನ್ನವೀರಪ್ಪನವರ ಕಡೆಯ ಮಗನನ್ನು ದತ್ತು ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿ.ಶ. 1758 ರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಅವನು ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನಾದ ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ದಿಟ್ಟಳೂ, ಚಾಣಾಕ್ಷಮತಿಯೂ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಆದ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವು ಇಡಿಯ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಯ ದುರ್ಧರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹುನ್ನಾರವನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರಾಠರು ಅಖಂಡ ಭಾರತ ಹಿಂದೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಖಾನ್ ಪ್ರಬಲನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ತನಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂತಹ ಸಂಧಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ತನ್ನ ನಾಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನವರತ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಕೆಳದಿಯು ಬಹು ಸಂಪದ್ಭರಿತ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅರಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಇವರೊಡನೆ ಅಕ್ಕಿ, ಮೆಣಸು, ಶ್ರೀಗಂಧ ಮತ್ತು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯ ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಶತ್ರುಗಳ ಹದ್ದಿನಕಣ್ಣು, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಹೈದರನ ಉಪಟಳ ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟಾಗಿತ್ತು.

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮರೆತು ಮರಾಠರು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದ್ದ ಕೆಳದಿರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಧಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಕೆಳದಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಮಂತರಾಜ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೆಳದಿಯು ತಮಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಪೊಗದಿಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೂ ರಾಣಿಯು ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ದತ್ತಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೂಡಲೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಉತ್ತರ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಧಾಳಿ ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ಮರಾಠರ ಪೇಷ್ವೆಯ ಸೇನಾಪತಿ ಮೆಹಂದಲೆಯು ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದನು. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ವಜಾ ಮಾಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. (ಸರ್ ದೇಸಾಯಿ - ಎ ನ್ಯೂ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ಮರಾಠಾಸ್) ಮಿಡಿಜಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮರಾಠರು ಮಾಡಿದ ಧಾಳಿಯನ್ನು ರಾಣಿಯು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದಳೆಂದು ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. (ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿ - ಕೆ.ನೃ.ವಿ. ಆ-12-ಪ-9) ಆದರೆ ಮರಾಠರ ದಾಖಲೆಗಳು ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಹದಿನೈದುವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಗಳ ಪೊಗದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದಳೆಂದೂ ಮತ್ತು ಮಿರಂಜನಗಢ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೂವತ್ತೈದು ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮುಚ್ಚಳಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಳೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. (ಸರ್ ದೇಸಾಯಿ - ಎ ನ್ಯೂ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ಮರಾಠಾಸ್)

ಇತ್ತ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈದರನ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವವಾಗಿದ್ದಿತು. ಹೈದರಾಲಿಯು ರಾಜನೀತಿ ವಿಶಾರದನೂ ಸಮಯಸಾಧಕನೂ ಮತ್ತು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಸಮಯಸಾಧಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ದಳವಾಯಿ ನಂಜರಾಜಯ್ಯನನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜಮನೆತನದವರನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಸೇನಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೋ ಅಥವ ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಉಚ್ಚಾಟನೆಯಾಗುವುದು ಖಚಿತ ಎಂದು ತಿಳಿದೊ, ಇಲ್ಲವೇ ತನಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಲೆಂದೋ ಅವನಿಗೆ ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಬಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆದವನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರನಾದ ಮದಕರಿನಾಯಕ. ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು, ಅದಿದ್ದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ, ಸಮುದ್ರತೀರ, ಬಂದರುಗಳು ಅವನನ್ನು ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಸೆಳೆದವು.

ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ದೊರೆತಿದ್ದು ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನ ಮುಗ್ಧ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು, ದೊರೆ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ, ರಾಣಿಗೆ ಗಂಡನ ಆಸರೆಯಿಲ್ಲ, ಅವಳು ವಿಧವೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಗಳಿಂದ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೋಸಗಾರನೊಬ್ಬನು ತಾನೇ ಕೆಳದಿಯ ದೊರೆ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನೆಂತಲೂ, ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದುದಾಗಿಯೂ, ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ತಾನು ಕೊಲೆಗೀಡಾಗದೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು

ಹೈದರನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಬಂದನು. ಹೈದರನು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಅವನಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ರಾಣಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವಳ ನಡೆನುಡಿಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರ ಗೌರವ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವಳೆಂದೂ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಇದು ಹೈದರನು ಕೆಳದಿಯ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಲು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಸಂಗತಿಯೋ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದಾಸೆಗಾಗಿ ಕುಹಕಿಯೊಬ್ಬನ ತಂತ್ರವೋ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ (ವಿಲ್ಕ್ಸ್ - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು) ಆದರೆ ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಹಕಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಹೈದರನ ದುರುದ್ದೇಶವಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಹೈದರನು ಬಹು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೆಳದಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧನಾದನು. ಈ ಸೋಗಾಳಿ ಹಕ್ಕುದಾರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ನಾಟಕ ಮಾಡುತ್ತ ಹೈದರನು ಆ ಸೋಗಾಳಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ರಾಯಸಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತ ಕೆಳದಿಯ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಮನವೊಲಿಸುತ್ತ ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (ವಿಲ್ಕ್ಸ್- ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು) ಅಲ್ಲದೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೈದರನಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪಗೋಡಗಳು ದೊರೆತವೆಂದೂ, ಅವನು ಆ ಹಣದ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಲು ಹಂಚಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಹೈದರನಿಗೆ ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಪಗೋಡಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಆಮಿಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. (ವಿಲ್ಸ್ - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು ಜಾರ್ಜ್ ರೋಡಿಗೇರ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯ 1763 ರ ಪತ್ರ) ಮುಂದೆ ಹೈದರನಿಗೆ ಕುಂಸಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಹಕಾರ ದೊರೆಯಿತು. ಲಿಂಗಪ್ಪನು ಹಿಂದೆ ಕೆಳದಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಆ ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡೆದನೆಂದು ಅವನನ್ನು ರಾಣಿಯು ಕೆಲಸದಿಂದ ಕಳಗಿಳಿಸಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗಪ್ಪನು ರಾಜ್ಯದ ಒಳ ಹೊರಗಿನ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಈಗ ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದನು. ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ ಹೈದರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಲಿಂಗಪ್ಪನು ಮುಂದಾದನು.ಹೈದರನನ್ನು ಒಳ ಹಾದಿಯೊಂದರ ಮೂಲಕ ರಾಜಧಾನಿ ಬಿದನೂರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ಹೈದರನಿಗೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಬಿದನೂರನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಐತೂರು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿಯ ಸೈನಿಕ ಪಡೆಯೊಂದು ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿತು. ಹೈದರನ ಸೈನ್ಯ ಆ ಪಡೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅವರ ಕಿವಿಮೂಗುಗಳನ್ನು ಕುಯ್ದು ಹೈದರನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದವರಿಗೆ, ಅವನನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಆಗುವ ಗತಿ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು.

ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ) ಅತ್ಯಂತ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿದ್ದು ಎಂಟುಮೈಲಿ ಸುತ್ತಳತೆಯ ಸುಂದರ ಬಿದನೂರು ನಗರ ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುವಿನ ಕೊಳ್ಳೆಗೆ ಬಲಿಯಾಯಿತು.

ಬಿದನೂರನ್ನು ಹಿಡಿದನಂತರ ಹೈದರನ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ ಅರಮನೆಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನಂದಿಸುವುದು. ನಂತರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸೈನಿಕರಿಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಲೂಟಿ ಸುಲಿಗೆಗಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆದು ಆದಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನಗಾಗಿ ಶೇಖರಿಸಿಡುವುದು. ಅವನಿಗೆ ದೊರೆತ ಸಂಪತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಮಿಲಿಯ ಸ್ಟರ್ಲಿಂಗ್‌ಗಳೆಂದು ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (ವಿಲ್ಕ್ಸ್'ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು) ಅವನೆಲ್ಲಮುಂದಿನ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೂ ಆ ಸಂಪತ್ತೆ ಆಧಾರವಾಯಿತು. ಹೈದರನೊಡನೆ ಬಿದನೂರಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸರದಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಹೈದರನು ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳನ್ನು ಧಾನ್ಯವನ್ನಳೆಯುವ ಕೊಳಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಳೆಸಿದನೆಂದೂ, ಅವನಿಗೆ ದೊರೆತ ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ರಾಶಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಅದು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮನುಷ್ಯನ ಎತ್ತರವನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಎತ್ತರದ ರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. (ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರೊ. ಷೇಕ್ ಆಲಿ ಸಂಪುಟ - 5) ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಹೈದರನಿಗೆ ವೇಷಧಾರಿ ವಾರಸುದಾರ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕ (ಅವನನ್ನು ಗೈಬುರಾಜ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ)ನ ಕುಟಿಲ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಬಹುಶಃ ಹೈದರನು ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಂಬಿರಲೇ ಇಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಹೈದರನೇ ಅವನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯದ ಪ್ರಕಾರ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. 18-7-1757 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು ಮತ್ತು ಬಿದನೂರಿನ ಕೊಪ್ಪಲು ಮಠದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಮಾಧಿಯಾಯಿತು. (ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯ) ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನು ಸಮಯಸಾಧಕನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು 'ಗೈಬುರಾಜ' ಎಂದು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. (ವಿಲ್ಕ್ಸ್ - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು ಪುಟ 460) ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಹೈದರನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮದಕರಿನಾಯಕನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬಿದನೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಬಳಿಸಲು ಹುನ್ನಾರ ಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬ ಸುಳ್ಳು ವಾರಸುದಾರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೈದರನು ಬಿದನೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವವರೆಗೆ ಈ ಗೈಬುರಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಕೆಯ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಿದನೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ನಂತರ ಹೈದರನು ಅವನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ರಾಣಿಯೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.ಆಕೆ ಶರಣಾದರೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಘನತೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. (ಶಾಮರಾವ್ ಎಂ.ಎಸ್. ಮಾಡರ್ನ್ ಮೈಸೂರು) ಆದರೆ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬದ ರಾಣಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ಸೈನಿಕರು ಕಡೆಯವರೆವಿಗೂ ಆಕೆಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತೆ ಹೈದರನು ರಾಣಿಗೆ ಉದಾರ ಜೀವನಾಂಶ ಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ ಆಕೆಯ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟನು. ಬೇರೆ ದಾರಿ ಕಾಣದೆ ಹೈದರನಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1763 ರಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಳಾದಳು. ರಾಣಿಯನ್ನು ಹೈದರನು ಪೀರ್ ಜಾವೇದ್ ಎಂಬುವನ ಮೂಲಕ ಮೋಸದಿಂದ

ಸೆರೆಹಿಡಿದನೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಪು 141 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹೈದರನು ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಮಧುಗಿರಿಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಸಾಕುಮಗ ಮತ್ತು ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ನಿಂಬಯ್ಯನೊಡನೆ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದನು.

ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಸೆರೆಯಿಂದಲೇ ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. (ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಪುಟ 141) ಹೈದರನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಮೂಡಬಿದರೆಯ ಲಿಂಗಪ್ಪನು ಹೈದರನು ಬಿದನೂರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನಂತರ ತನ್ನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದರ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಸಮಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಆತ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಆಕೆ, ಆಕೆಯ ದತ್ತುಮಗ ಮತ್ತು ನಿಂಬಯ್ಯನೊಡನೆ ಹೈದರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ರಾಜ್ಯದ ಒಳಹೊರಗನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗಪ್ಪನು ಹೂಡಿದ ಈ ಸಂಚನ್ನು ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಹೈದರನೊಡನೆ ತೋರಿಕೆಯ ವಿನೀತಭಾವವನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತ, ಹಿಂದಿನ ದತ್ತುಮಗ ಗೈಬುರಾಜ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ನಟನೆಯ ವಾರಸುದಾರತ್ವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೈದರನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಲು ಸಂಚು ಮಾಡಿದಳು. ಹೈದರನು ನಯವಂಚಕನೂ, ಮೋಸಗಾರನೂ, ಕೊಟ್ಟಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವವನೂ ಆಗಿದ್ದು ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನಿಗೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವನು ಹೈದರನೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿದು ತನ್ನೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನ ಮನವೊಲಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಹೈದರನ ಕೊಲೆಯ ಸಂಚು ಖಚಿತವೂ ಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಹೈದರನು ಬಿದನೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಹಳೆಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅರಮನೆಗೆ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದು ಅದು ರಾಣಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹೈದರನು ಅವನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಸಲಹೆಗಾರರೊಡನೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ರಹಸ್ಯ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅದನ್ನು ವಿಸ್ಫೋಟಗೊಳಿಸಿ, ಆ ಕೂಡಲೆ ರಾಣಿಯ ಸೈನಿಕರು ಮತ್ತು ಬಿದನೂರಿನ ಪೌರರು ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಹೈದರನ ಮೇಲೆರಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾದವು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಚಿನ ಸುಳಿವು ಹೈದರನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಅವನು ಅರಮನೆಗೆ ಧಾಳಿಯಿಡುವ ಸನ್ನಾಹದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಣಿಯ ಸೈನಿಕರು ಮತ್ತು ಹಿಂಬಾಲಕರನ್ನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಂದ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿ ಚದುರಿಸಿ ಸಂಚನ್ನು ನಿಷ್ಪಲಗೊಳಿಸಿದನು. ಹೈದರನ ಸೈನಿಕರ ಲೂಟಿ ಸುಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಂದ ಅಪಾರ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಿದನೂರಿನ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ರಾಣಿಯ ಮತ್ತು ರಾಜಮನೆತನದ ದುರ್ದಶೆಯಿಂದ ಮತ್ತೂ ನೊಂದಿದ್ದು ಸಂಚಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಹೈದರನು ಸಂಚಿನ ಮುಖಂಡರ ಮೇಲೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರನ್ನು ಊರಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ ನೇಣು ಹಾಕಿಸಲಾಯಿತು. (ಹಯವದನರಾವ್ - ಮೈಸೂರಿನ ಚರಿತ್ರೆ).

ಕ್ರಿ.ಶ.1767ರ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ಪೇಶ್ವೆಯಾದ ಮೊದಲನೆಯ ಮಾಧವರಾಯನು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿದನು. ಆಗ ಮಧುಗಿರಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಳ ದತ್ತು ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಸೋಲು ಮತ್ತು ಸೆರೆಮನೆಯ ವಾಸದಿಂದ ಜರ್ಝರಿತಳಾಗಿದ್ದಳು.ಮಲೆನಾಡಿನ ಸುಂದರ ಸುಭಿಕ್ಷ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಮಧುಗಿರಿಯ ಶುಷ್ಕಹವೆ ಅವಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುಂದಿಸಿತ್ತು. ಬಿಡುಗಡೆಯ ನಂತರ ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಬಳಿಯ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಉಸಿರೆಳೆದಳು. ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಸಮಾಧಿಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲಾಗಿದ್ದು ಅದು ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಮರುಳುಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅವಳ ದತ್ತು ಪುತ್ರ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನಿಗೆ ನರಗುಂದದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ದೊರೆಯಿತು.

ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಬರಿಯ ಸಾಹಸಿ ವೀರಾಗ್ರಣಿ ಮತ್ತು ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಮಹಿಳೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಧರ್ಮಜ್ಞಳೂ, ಧರ್ಮಸಂರಕ್ಷಕಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯ ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಕೆಯು ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶಾರದಾಪೀಠದ ಅಭಿನವ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಭಾರತಿ ಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಬಿದನೂರಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯವಾದ ಸ್ಪಟಿಕ ಲಿಂಗವನ್ನು ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ರತ್ನಖಚಿತ ಪದಕ ಸರಪಳಿ ಸಹಿತ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು, ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ವರಹದ ಭೂಸ್ವಾಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಠಕ್ಕಾಗಿ ಮುನ್ನೂರು ವರಹದ ಭೂಸ್ವಾಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಂಬಳಿಯಾಗಿತ್ತು ಮಠದ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ವರ್ಷ ಪ್ರತಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದಳು

ಪರಮತ ಸಹಿಷ್ಣುವಾದ ಆಕೆ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ವೈಷ್ಣವ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಜೈನ ಬಸದಿಗಳು, ಮಸೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚುಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯದಾತಳಾಗಿದ್ದಳು.ರೈತರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕೆರೆಯೊಂದನ್ನು ನರಸಿಂಹರಾಜಪುರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ಅದು ಈಗಲೂ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಕೆರೆಯೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1763ರಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು. ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ತನ್ನ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಜತ್ವದ ಘನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1761ರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಫರ್ಮಾನಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜನರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಕೂಡದೆಂದೂ, ಕೊಲ್ಲಕೂಡದೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ

ಚಿನ್ನದ ನಾಡು, ಸಿರಿಗಂಧದ ಬೀಡು ಎಂದೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ. 1399 ರಲ್ಲಿ. ಇದರ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಯದುರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರು. ಯದುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಈ ಸಹೋದರರು ಮೈಸೂರಿನ ವಿಧವೆ ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಮಗಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರುಗಹಳ್ಳಿಯ ನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣ ಯದುರಾಯರು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1399 ರಲ್ಲಿ ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅನೇಕ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಯದುರಾಯನು ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತನಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಕಾರಣನಾದನು. ವಿಜಯನಗರದ ಪತನಾನಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದ ಒಡೆಯರ್ ವಂಶಸ್ಥರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನಾಗಿಸಿದರು.

ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1578 ರಿಂದ 1617 ಆಳಿದ ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1638 ರಿಂದ 1662 ರವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ್, ಕ್ರಿ.ಶ. 1672 ರಿಂದ 1704 ರವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮುಖ್ಯರಾದವರು. ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ವಿಜಯನಗರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ ಅವರು, ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಒಂಬತ್ತು ದಿನದ ದಸರಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಒಬ್ಬ ಧೀಮಂತ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಿರುಚನಾಪಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರಾಂತ ಜಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ ಪರಾಕ್ರಮಿ. ಬಿಜಾಪುರದ ರಣದುಲ್ಲಾಖಾನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರಿನ ಸುತ್ತಣದ ಅನೇಕ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಕಂಠೀರವ ಪಣ ಅಥವ ವರಹ ಎಂಬ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಟಂಕಿಸಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1672 ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮೂವತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಮೊಘಲರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿದರು. ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಔರಂಗಜೇಬನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಿಯೋಗವೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವನಿಂದ ರಾಜಾ ಜಗದೇವ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಸ್ವತಃ ಕವಿಗಳಾಗಿ, ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತರಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅಮೋಘವಾದದ್ದು.

ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜರ ನಂತರದ ದೊರೆಗಳು ರಾಜನೀತಿ ವಿಚಕ್ಷಣರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಲಿ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವ ಸಾಹಸವಾಗಲಿ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವು ಸಮಯಸಾಧಕರ ಕೈಗೆ ಸಿಗುವಂತಾಯಿತು. ನಂಜರಾಜ ಮತ್ತು ದೇವರಾಜ ಎಂಬುವರು

ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ದಳವಾಯಿಗಳಾಗಿ ದೊರೆಯಾದ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (1734-66) ರವರನ್ನು ನಾಮಮಾತ್ರ ದೊರೆಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿ, ತಾವೇ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದರು. ನಂಜರಾಜನ ಕೆಳಗೆ ಸೈನಿಕನಾಗಿದ್ದ ಹೈದರಾಲಿ ಎಂಬ ಸಾಹಸಿಯೂ, ಕುಶಾಗ್ರಮತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಯುವಕನು ರಾಜ್ಯದ ಅರಾಜಕತೆಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಂಜರಾಜಯ್ಯನ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕಿದನು. ದಿನೇ ದಿನೇ ಪ್ರಬಲನಾಗುತ್ತ ನಂಜರಾಜಯ್ಯನನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತರಿಸಿ ತಾನೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದನು. 1756 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮರಾಠರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಪಾಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರಿಂದ ಬಹಾದೂರ್ ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೈದರನ ಪ್ರಭಾವ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚತೊಡಗಿತು. ದೊರೆಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಭಾವ ಕುಗ್ಗಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಧಿಗ್ಧ ಕಾಲ. ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ತನ್ನ ಕಡೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದರ ಸಾಮಂತರಾಜ್ಯಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗತೊಡಗಿದ್ದವು. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ನಿಜಾಮ ತಾನೇ ಮೊಘಲರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುವ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಮರಾಠರು ಅಖಿಲಭಾರತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಾಲೂರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ಅವನಿಗೂ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಘರ್ಷಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರು ನಂತರ ನಂಜರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು ಗೃಹಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಿದ. ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಪತ್ನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ನಿಧನವಾಯಿತು. ವಿಧವೆ ರಾಣಿ ಅಸಮ ಸಾಹಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಬಹು ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಹೈದರನನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಲು ಅವಿರತ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದರು. ಎರಡನೆಯ ಆಂಗ್ಲೊ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ತೀರಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವನ ಮಗ ಟಿಪ್ಪು ತಾನೇ ಸುಲ್ತಾನನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ. ಖಾಸಾ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1796 ರಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದಾಗ ಟಿಪ್ಪು ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಕುಶಾಗ್ರಮತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮರಳಿ ಒಡೆಯರ್ ವಂಶಕ್ಕೆ ದೊರೆತನವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ತಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆಯ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣರಾಜನೆಂಬ ಬಾಲಕನನ್ನು ದತ್ತಕ ಪಡೆದು ಅವನನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಲು ಆಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಂದ ಸೋತು ಹತನಾದನಂತರ ಆಕೆಯ ಆಸೆ ಕೈಗೂಡಿತು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಎಂದು ದತ್ತುಪುತ್ರನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರ ನಂತರ ಹತ್ತನೆಯ ಚಾಮರಾಜರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದರು. ಜಯಚಾಮರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಯಿತು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ

ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಕತ್ತಿ ಗೋಪಾಲರಾಜೇ ಅರಸರ ಪುತ್ರಿ. ಕತ್ತಿ ಗೋಪಾಲರಾಜೇ ಅರಸರು ದಳವಾಯಿ ನಂಜರಾಜಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿ. ಈತ ಆರ್ಕಾಟಿನ ಕದನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆತ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕು ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1760 ರಲ್ಲಿ ದೊರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದರು. ಈತ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದು "ಕಮಲಾಚಲ ಮಹಾತ್ಮೆ" ಎಂಬ ಗದ್ಯರೂಪದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈತನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಹೋದರರು ಸೇವಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು 1760 ನೆಯ ವರ್ಷ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ದೇವಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ನಂಜರಾಜ ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಎಂಬ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತು ದೀಪಾಜಮ್ಮ ಮತ್ತು ದೇವಾಜಮ್ಮ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು.

ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಸಮರ್ಥರೂ ಮತ್ತು ರಾಜನೀತಿ ಕುಶಲರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದಳವಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದ ನಂಜರಾಜಯ್ಯ ಮತ್ತು ದೇವರಾಜಯ್ಯ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರೊಳಗೇ ಪರಸ್ಪರ ತೀವ್ರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿತ್ತು. ಈ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಹೈದರನ ನೆರವನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಹೈದರನು ನಂಜರಾಜಯ್ಯನನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಒಡೆಯರಿಗೇ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯನಾದನು. 1761 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ದೊರೆಗಳನ್ನು ಗೃಹಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದನು. ಒಡೆಯರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರುಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಆಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದನು.

1766 ರಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ದೈವಾಧೀನರಾದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಮರಾಠರೊಡನೆ ಯುದ್ಧನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ನಂಜರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಲು ನಿರೂಪ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ನಂಜರಾಜ ಒಡೆಯರು ಹೈದರಾಲಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅದನ್ನರಿತ ಹೈದರನು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಸಂದಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೂರುಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಚಿನ್ನಬೆಳ್ಳಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅರಮನೆಯ ಕಾವಲಿಗೆ ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಭಟರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅರಸು ಮನೆತನದವರಿಗೆ ದಿಗ್ಬಂಧನವನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಹೈದರನಿಗೆ ನಂಜರಾಜರು ದೊರೆಗಳಾದರೆ ಅವರು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಲಾರರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ತಮ್ಮ ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜರನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ಅವರನ್ನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಂಜರಾಜ

ಒಡೆಯರು ವಿಧಿವಶರಾದರು. ನಂತರ ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜರು ದೊರೆಯಾದರೂ ಅವರೂ ಸಹ 1776 ರಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದರು.

ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು, ನಂತರ ನಂಜರಾಜ ಒಡೆಯರು, ತದನಂತರ ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜರು ಇವರುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆಯಿಂದಾದ ಸಕಲ ಸಂಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಪತ್ನಿ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮುಂದೆ ನಾಡಿಗೆ ನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಡೆಯರ ವಂಶಕ್ಕೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಹೈದರಾಲಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. 1769 ರಲ್ಲಿ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ದೇವರಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ನಿಧನರಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ರಾಜಮನೆತನದ ಘನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು, ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಕುತಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ದುರಾಕ್ರಮಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು.

ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮದ್ರಾಸಿನ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್‌ಟನ್ ಮತ್ತು ಕ್ಲೈವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪತಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಾದ ನಂಜರಾಜ ಒಡೆಯರು ಹಾಗೂ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರುಗಳನ್ನು, ಬಂಧು ಮಿತ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ಹೈದರನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಲೂಟಿಮಾಡಿ, ಆ ಹಣವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಹಾಯ ಕೋರಿದರು. ಅವರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಂಜರಾಜ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜರನ್ನು ಹೈದರನೇ ಕೊಲೆಮಾಡಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ (ಕೋರ್ಟ್ ಕರಸ್‌ಪಾಂಡೆನ್ಸ್ ಪುಟ 339 ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಂದ ಮದರಾಸಿನ ಗವರ್ನರಿಗೆ ಮೇ 28 1782 ರಂದು ಬರೆದ ಪತ್ರ). ಮತ್ತೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 28, 1782 ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಒಡೆಯರ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಹ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಸಾವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಸಾವಿನ ಹಿಂದೆ ಹೈದರನು ಕೈವಾಡವಿರಬಹುದಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ನೇರ ಸಾಕ್ಷಿಯಿಲ್ಲ.

1776 ರಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ನಿಧನದ ನಂತರ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅವರು ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆರಿಸಿದರು, ಒಬ್ಬ ಅವರ ತಂಗಿಯ ಮಗ ನರಸರಾಜಯ್ಯ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮಗಳ ಮಗ ಸಿದ್ದರಾಜಯ್ಯ. ಆದರೆ ಈ ಆಯ್ಕೆಯಿಂದ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಪ್ರಭಾವ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೈದರನು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ದತ್ತಕಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಗುವನ್ನು ಆರಿಸಬೇಕೆಂದು, ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಯಸಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿಹಿತಿಂಡಿ, ಆಟದ

ಸಾಮಾನುಗಳು, ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಾಯಿತು. ಆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗುವು ಬಂದು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಚೂರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಆರಿಸಿತು. ಕೂಡಲೇ ಹೈದರನು ಆ ಮಗುವೇ ಮುಂದಿನ ದೊರೆಯೆಂದೂ, ಅದು ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣೆಯೇ ತನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆನ್ನುವಂತೆ ಭರ್ಜಿಯನ್ನು, ಎರಡನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವು ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ ಎಂಬಂತೆ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಆರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಗುವು ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಹನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದನು. (ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪರಂಪರಾಗತ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ಪು. 716-18). ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಆಸನವೊಂದನ್ನು ತರಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜೋಚಿತ ಗೌರವವನ್ನೂ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಮಗುವಿಗೆ ಪುಷ್ಪ ವೀಳೆಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ತಮಗೆ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೈದರನ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸದೆ, ಹೈದರನ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ 27-1776 ರಂದು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಮಗುವಿಗೆ ಖಾಸಾ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮಗುವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತರು. ಆದರೆ ಅದೂ ಸಹ ಹೈದರನಿಗೆ ಸಹನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಗಳಿಂದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮತ್ತು ವರ್ಚಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದೆಂದು ಬಗೆದ ಹೈದರ್ ಅವರನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆಗೆ ಮುದ್ದು ಮಲ್ಲಾಜಮ್ಮ ಎಂಬಾಕೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು.

ಹೈದರನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕಣ್ಣು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲಾದರೂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸ ಬಯಸಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅವನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತರಿಸಿದ್ದ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ತಾವು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಕಾಲೂರುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ರಾಜಮನೆತನದವರ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಗೃಹಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದೆರಗಿದ್ದ ಆಪತ್ತನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸದಾ ಸನ್ನಾಹ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. 1771 ರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಮರಾಠರ ಪೇಷ್ವೆ ಮಾಧವರಾವ್ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ನಿಯೋಗವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಹೈದರನ ಉಚ್ಚಾಟನೆಗೆ ಅವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರಿದ್ದರು.ಇದು ಹೈದರನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಪ್ರಧಾನ ತಿರುಮಲರಾಯರನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

1760 ರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಪಿಗೋಟ್‌ನಲ್ಲಿಗೆ ರಾಯದುರ್ಗದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯ ಎಂಬುವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಹೈದರನನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೋರಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಗವರ್ನರ್ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸಹ ಸೂಚಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಮುಂದೇನೂ ಪರಿಣಾಮ ಕಾಣದಾದಾಗ ಆಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅತಿ

ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಶರೊಡನೆ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರಧಾನಿ ತಿರುಮಲರಾವ್ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ತಿರುಮಲರಾವ್ ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ ಅತಿ ನಿಷ್ಠಾವಂತನೂ, ಸಮರ್ಥನೂ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ರಾಜೋದ್ಧರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಆತನು ಕೈಗೊಂಡ ಈ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಮತಿ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಇವರಿಬ್ಬರು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಒಬ್ಬರ ನಂತರ ಒಬ್ಬರು ಮದರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗವರ್ನರ್‌ಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜಮನೆತನದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ತಿರುಮಲರಾವ್ ತಂಜಾವೂರಿನ ದೊರೆ ತುಳಸಾಜಿಯವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸುಮಾರು ಆರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ 1776 ರಿಂದ 1782 ರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಅರಸುಮನೆತನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಒಳಸಂಚು ಫಲಿಸಿದರೆ ಆತನಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಅವರ ವಂಶಜರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಅಮಾತ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಲಾರ್ಡ್ ಪಿಗಾಟ್‌ನ ಮರಣಾನಂತರ ಅವನ ಬಳಿಕ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಲಾರ್ಡ್ ಮಕಾರ್ಟ್ನಿ, ಪಿಗಾಟನು ನೀಡಿದ್ದ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಕೊಟ್ಟನು. 1782 ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮಕಾರ್ಟ್ನಿಯವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ರಾಜಮನೆತನವನ್ನು ಪುನರ್ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಸೇನಾವೆಚ್ಚವೆಂದು ಒಂದುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಮಿಲಿಯ ಆರ್ಕಾಟ್ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನವಿರುವ ಜಾಗೀರನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಇರಿಸುವ ಸೇನಾ ತುಕಡಿಯ ವೆಚ್ಚವೆಂದು ಮೂವತ್ತಾರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಅವರ ಏಜೆಂಟ್ ತಿರುಮಲರಾಯನು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆಯೇ ವಿಪುಲ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದ ನಂತರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ರ ಪರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದ ಜಾನ್‌ಸುಲೀವಾನ್ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ತಿರುಮಲರಾಯನು 1782 ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27 ರಂದು ಒಂದು ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೆಂದರೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜವಂಶದ ರಾಜೋದ್ಧರಣ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣದ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನುಳಿದ ಪರಸ್ಪರ ಲಾಭದಾಯಕ ಅಂಶಗಳು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ರನ್ನು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ವಿಷಯಗಳು. 1782 ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 28 ರಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಹಿಂದೂ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸುವ "ರಾಣಾಸಂಧಿಯು" ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಮದರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದು ನವೆಂಬರ್ 27 ರಂದು ಸಂಧಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಂಧಿಯ ಮೊದಲ ನಿಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಹೈದರನು ರಾಜ್ಯಾಪಹರಣ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗಿದ್ದು, ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಅವರ ಸೇವಕನಾದ ಹೈದರನಿಂದಾದ ದುರ್ದೆಸೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಮುಂದುವರೆದು ಹೈದರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ರಾಜನನ್ನು ಅಧಿಕಾರಾರೂಢನನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡಲು ಸೇನಾಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಎರಡು, ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಲು ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಂತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾಗಲೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ಕೊಯಮತ್ತೂರು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಕಂಠೀರಾಯ ಪಗೋಡಗಳು, ಪಾಲಘಾಟಿನಿಂದ ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತಿತರ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಒಂದುಲಕ್ಷ ವರಹಗಳು, ಮೈಸೂರಿನ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಒಂದುಲಕ್ಷ ವರಹಗಳು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಪತನದ ನಂತರ ಐದುಲಕ್ಷ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಕರಾರುಗಳು ಈ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೇನಾತುಕಡಿಯನ್ನು ಇರಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಅದರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರಾಣಾ (ರಾಣಿಯವರು) ಅವರೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಆಂತರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಪಾಳೆಯಗಾರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಕಿಲ್ಲೇದಾರರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಣಾ ಅವರು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಸಹಾಯ ನೀಡುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಸಂಧಿಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಹೈದರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಾಗದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೈದರನೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಲ್ಲಿ ಕಂಪೆನಿಯು ರಾಜಮನೆತನದ ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಹೊಣೆ ಹೊರುವ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಣಾ ಅವರು (ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು) ಕೊಡಮಾಡಿರುವ ಮುಂಗಡ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕೆಂದೂ ನಮೂದಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಸಫಲವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಗೆದ್ದಿರುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ರಾಣಾರವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಪೆನಿಯು ಹೊರಬೇಕು. ಆದರೆ ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ನಿಜಾಮನಿಂದ ಹೈದರನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಪೆನಿಯು ಸ್ವಾಧಿ ಕಾರವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯ್ತು.

ಈ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ತಿರುಮಲರಾವ್ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಅವರುಗಳು ರಾಣಿಯವರ ಪರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿದ್ದ ಜಾನ್ ಸುಲಿವಾನನು ಕಂಪೆನಿಯ ಪರವಾಗಿ 1782ನೇ ಇಸವಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 28ರಂದು ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು. ರೆವರೆಂಡ್ ಶೆವಾರ್ಟ್ಸ್ (ಈ ಮೊದಲು ಹೈದರನೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಲು ನಿಯೋಜಿತರಾಗಿದ್ದವರು) ಮದರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿಯೋಜಿತರಾಗಿದ್ದವರು ಈ ಸಂಧಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಸಿದರು. ಆದರೆ 1782ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಎರಡನೆಯ ಆಂಗ್ಲೊ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಮೃತನಾದನು

ನಂತರ ಯುದ್ಧವು ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ನಿಲುಗಡೆಯಾಯಿತು. ಹೈದರಾಲಿಯ ಮಗನಾದ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಮೈಸೂರಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದನು. ರಾಣಿಯವರು ನಡೆಸಿದ ಸಂಧಾನವು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಟಿಪ್ಪುವು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ದಿನ ದಂಗೆಯೆದ್ದು ಬಂಧನಗ್ರಸ್ತರಾಜರನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೇರಿಸುವ ಹೊಂಚುಹಾಕಿದರು. ಈ ಒಳಸಂಚಿನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದವನು ಅಂಚೆ ಶ್ಯಾಮೈಂಗಾರ್ಯನೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಈತ ಅಂಚೆಕಾರ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಬಹು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಹೈದರನು ರಾಜಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಿದಂದಿನಿಂದಲೂ ಅವನು ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೈದರನನ್ನು ಉಚ್ಚಾಟಿಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈತನು ತಿರುಮಲರಾಯನಿಗೆ ಬಹು ನಂಬಿಕೆಯ ಗೆಳೆಯನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನೊಡನೆ ರಂಗಯ್ಯ ಮತ್ತು ನರಸಿಂಗರಾಯನೆಂಬ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ರಾಜಭಕ್ತರು ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ರಾಜನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಗದ್ದುಗೆಗೇರಿಸುವ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿದರು.

ಈ ಒಳಸಂಚಿನಂತೆ ನರಸಿಂಗರಾಯನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಕಿಲ್ಲೇದಾರನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದೆಂದೂ, ಕೊಯಮತ್ತೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಧಾಳಿಯಿಡಲು ಕಾದಿದ್ದ ಕಂಪೆನಿಯ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ರಂಗಯ್ಯನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. 1783ರ ಜುಲೈ 14ರಂದು ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಿದ್ದು ಅಂದು ವೇತನ ಸಂದಾಯದ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಕಿಲ್ಲೇದಾರನಿಗೆ ಹೇಗೋ ತಿಳಿದು, ಆಂಗ್ಲರಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕಿದ್ದ ರಹಸ್ಯಪತ್ರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಬಂಧಿತರಾದ ನರಸಿಂಗರಾಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಚರರು ಕ್ಷಮಾದಾನದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಒಳಸಂಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಒಳಸಂಚಿನ ಮುಖಂಡರಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಂದಿಯನ್ನು ಆನೆಯ ಕಾಲಿನಡಿ ತುಳಿಸಿ ಸಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ನರಸಿಂಗರಾಯನ ಶಿರಚ್ಛೇದವಾಯಿತು. ಶಾಮಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ರಂಗಯ್ಯರನ್ನು ವಿಧವಿಧದ ಹಿಂಸೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ಏಳು ನೂರು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ನಾಮವಶೇಷಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಸುದೈವದಿಂದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಣಿಯವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸಂದೇಹವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದ ವಿಷಯ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಾರದೆಂದು ನಂಬಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಈ ರಾಜ್ಯೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕರ್ತೃಗಳೆಂದೂ, ಕರ್ತೃಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನದ ನಾಯಕಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. 1790-91ರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಮೈಸೂರಿ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಮದರಾಸಿನ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಜನರಲ್ ಮೆಡೋಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಧಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಆತನು ವಿಜಯವು ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅದರ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಬಹುಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು.

ಮೂರನೆಯ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವು ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಯಿತು. ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಸೈನ್ಯಗಳು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದವು. ತದನಂತರ ಟಿಪ್ಪುವು ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಜನರಲ್ ಮೆಡೋಸ್ ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸನು ಟಿಪ್ಪುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ನಿರಾಶರಾದರು.

ಆದರೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಛಲವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ದತ್ತುಪುತ್ರನಾದ ಖಾಸಾ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಅವರ 23ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 1796ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳ ಹದಿನೇಳರಂದು ಮೃತರಾದರು. ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ಅವರ ಸಾವು ಸಿಡುಬುರೋಗದಿಂದಾದದ್ದು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮದರಾಸಿನ ಸೈಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಬಂದ ಪತ್ರವು ಟಿಪ್ಪುವು ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. (ರೆಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಆಫ್ ಫೋರ್ಟ್ ಸೈಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್, ಮಿಲಿ ಸಂಡ್ರೀಸ್ 10 ಪುಟ 83-84, ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಇಂಟಲಿಜೆನ್ಸ್ ಫ್ರಮ್ ಬಳ್ಳಾರಿ ದಿನಾಂಕ 28-6-1796. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಟೆಡ್ ಬೈ ಕ್ಯಾ. ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಕಿರ್ಕ್‌ಪ್ಯಾಟ್ರಿಕ್, ರೆಸಿಡೆಂಟ್, ಹೈದರಾಬಾದ್, ದಿನಾಂಕ 19-7-1796) ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಂಧಿಯ ನಂತರ ಫ್ರೆಂಚರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಟಿಪ್ಪುವು ರಾಜರ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ ಲಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್‌ಟನ್ ಮತ್ತು ಕ್ಲೈವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ.

ಖಾಸಾಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವರ ಮಗನನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರನ್ನೂ ಮತ್ತಿತರ ರಾಜಬಂಧುಗಳನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಮನೆಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ ಅವರಿದ್ದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯಲಾಯಿತು. ಟಿಪ್ಪುವು ನಾಮಮಾತ್ರಕ್ಕಾದರೂ ಖಾಸಾಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮಗನನ್ನು ದೊರೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ 1796ರಿಂದ 1799ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ರಾಜ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಪಕ್ಷದ ಚಳುವಳಿಯು ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜಾಗೃತವಾಯಿತು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಿ ತಿರುಮಲರಾಯನಿಗೆ ಖಾಸಾ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ನಿಧನಹೊಂದಿದ ನಂತರ 1796ರಲ್ಲಿ ಪತ್ರಬರೆದು ಶ್ರೀಸುಲೀವಾನ್ ಮತ್ತಿತರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸದ್ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನುಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಿರುಮಲರಾಯನನ್ನು

ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಟಿಪ್ಪುವು ಫ್ರೆಂಚರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಫ್ರೆಂಚರು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಅನವಶ್ಯಕ ವಿಳಂಬವಾದರೆ ಟಿಪ್ಪು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ ಸ್ನೇಹವು ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿ ಒಂದುಗೂಡಿದಂತೆ ಎಂದೂ, ಮತ್ತು ಇಡೀ ನಾಡೇ ನಾಶಕ್ಕೀಡಾಗುವುದೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಕಡೆಯದಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ ದಕ್ಷ ಸೇನಾಪತಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪತನವನ್ನು ಬಯಸುವವರೆಂದೂ ಅವರು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಎಂದಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿದರೆ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀರಂಗನು ಸಹಾಯಮಾಡುವನೆಂದು ಬರೆದರು.

1799ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ಮೂರರಂದು ಲಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್‌ಟನ್ ಮತ್ತು ಲಾಡ್ ಕ್ಲೈವ್‌ರವರಿಗೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಪತ್ರಬರೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ 1761ರಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಅಧಿಕಾರವಹಿಸಿಕೊಂಡಂದಿನಿಂದ ತಾವು ಪಟ್ಟ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಹೈದರನ ನಂತರ ಅವನ ಮಗ ಟಿಪ್ಪುವು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಆಕೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ತಾವು ಈ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದಿರುವಿರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಉದಾತ್ತಗುಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದು, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಬರೆದರು. ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ ಆಕೆ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ದೈವಸಮ್ಮತವಾಗಿ, ಶಾಶ್ವತ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಲು, ನೀವು ಶತ್ರುವನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಕಿತ್ತೆಸೆದು, ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಪ್ಪಂದದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬರೆದರು. ಯುದ್ಧದ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಪಗೋಡಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಿ ತಿರುಮಲರಾಯನಿಗೆ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ವಿವರವಾಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಆತನು ರಾಜ ಮನೆತನದ ಪರಮಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ತಾವು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಸರಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ತಾವು ಶತ್ರುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವದ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿ, ತಾವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಲ್ಲವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ತಿರುಮಲರಾಯನ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಾವು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ವಂಶದವರ ರಾಜ್ಯಾರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಅನವರತ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದರು.

ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿದ್ದ ಜೋಸಿಯ ವೆಬ್ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಈ ಪತ್ರ ಮತ್ತಿತರ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ 1799ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಹದಿನಾರರಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಅಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಪತ್ರಗಳಿಂದಾದ ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತ ''ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ತಿರುಮಲರಾಯರು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಸನ್ನಿಧಿಯು (ಗವರ್ನರ್) ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನರು ನಿಮಗೆ

ತಿಳಿಸಿರಬಹುದು. ನಾವು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಘೋಷಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯೆವು. ಅದು ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಬರೆಯಲಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಚ್ಯುತಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಭರವಸೆಯಿಡಬಹುದು. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದನಂತರ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಬೇಡ'' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ಇದಾದ ನಂತರದ ಘಟನೆಗಳು ಒಂದರಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಬಹು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡೆದವು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಪತನವು 1799ರ ಮೇ 4ರಂದು ನಡೆಯಿತು. ಟಿಪ್ಪುವು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದನು. ಅವನ ಕುಟುಂಬವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾವ ಷರತ್ತೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶರಣಾಗತರಾದರು. ಇಡೀ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ನ ವಶಕ್ಕೆ ಅತಿಸ್ವಲ್ಪಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿತು. 22ನೆಯ ಜೂನ್‌ರಂದು ನಿಜಾಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ನಡುವಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಜೂನ್ ಮೂವತ್ತರಂದು ಖಾಸಾ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ನಿಧದನ ನಂತರ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣರಾಜನನ್ನು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಎಂದು ಕರೆದು ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಜೀವಿತ ಪರಮ ಅಭೀಪ್ಸೆ ನೆರವೇರಿತು. ಜುಲೈ ಎಂಟರಂದು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದ ಮೊಮ್ಮಗ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಪರವಾಗಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಹಿಹಾಕಿದರು.

1799ರಿಂದ 1810ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ದೈವಾಧೀನರಾಗುವವರೆಗೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ರಾಜಮನೆತನದ ಗೃಹಾಡಳಿತದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಾಗಿದ್ದು, ಅರಮನೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಅದು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ರಾಜತ್ವದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಭವಗಳು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅಡಚಣೆಗಳಾಗಲಿ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಲಿ ಆಗದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಶ್ರಮವಹಿಸಿದರು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಬಹು ಧೀರೋದ್ಧಾತ ಮಹಿಳೆ ತಮ್ಮ ಗುರಿಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟವರು. ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಬಂದರೂ ಛಲದಂಕಮಲ್ಲನಂತೆ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಆಕೆಗಿದ್ದ ಮನೋಧಾರ್ಢ್ಯ, ಉಕ್ಕಿನಂತಹ ಧೀಶಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗಿದ್ದ ಅಸಾಧಾರಣ ನಂಬಿಕೆ, ಸರಿತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತೂಗಿನೋಡಿ ಸರಿಯಾದ್ದನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವ ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೇವಕರನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಅನ್ಯಾದೃಶ್ಯವಾದುದು. ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಫ್ರೆಂಚರು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಆರಿಸಿದುದು ಅವರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಆಕೆಯ ಜೀವನದ ಒಂದೊಂದು ತಿರುವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಘಟನೆಯನ್ನೂ ಹಿಗ್ಗಿಸಿನೋಡಿದಾಗ, ಆಕೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಪರಾಯಣತೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಾಹತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿ

ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕೆಗಿದ್ದ ಸಂಯಮ, ತಾಳ್ಮೆ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಕೆಗಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹುದು. ಎಂತಹ ದುರ್ಭರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೆ ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಆಕೆಗೆ ದೈವದಲ್ಲಿ ಅಪಾರನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು. ಅವರ ವಿವಾಹವಾದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕಳಲೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ದೇವರ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರ ಉಲ್ಲೇಖ ಆ ತಟ್ಟೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಆಕೆಯ ಆರಾಧ್ಯದೈವ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗ ಎಂದೇ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.

ಆಕೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಮಹಿಳೆ ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಆಕೆಯನ್ನು ಮಹಾಮಾತೃಶ್ರೀ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಎಂದೇ ಸಂಭೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆಯನ್ನು ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ವಿರೋಧಿ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪತನಾನಂತರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡದೆ, ಮತ್ತೆ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ನೀಡಿದುದು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಆಕೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿದ್ದ ಗೌರವವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಆಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂಧಾನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಹೈದರನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದೆಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕರಾರು ಆಕೆಯ ರಾಜಕಾರಣ ಪಟುತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ವಿ.ಸೂ. ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಧಾನಿ ತಿರುಮಲರಾಯ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನಡುವಿನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿರುಮಲರಾಯರ ವಂಶಸ್ಥರಾದ ಎಮ್.ಎ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ ಮತ್ತು ಎಮ್.ಎ. ನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್‌ರವರ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಿ ಮೈಸೂರ್ ಪ್ರಧಾನ್ಸ್

ಸಂಧಿ ಪತ್ರವನ್ನು ದಿ ಟ್ರೀಟಿ ಫಾರ್ ದಿ ರೆಸ್ಟೋರೇಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ಹಿಂದೂ ಡೈನೆಸ್ಟಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರ್, ವಿ. ಐಟಸನ್‌ನ್ಸ್ ಕಲೆಕ್ಷನ್ ಆಫ್ ಟ್ರೀಟಿಸ್, ಒಂದನೆ ವಾಲ್ಯೂಮ್‌ನಿದ ಉದ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು - ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಸನ್ನಿಧಾನ - 1895-1901

ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಕಳಲೆ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನರಸೇ ಅರಸಿನವರ ಮಗಳು. ಈ ಕಳಲೆ ವಂಶದವರು ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸು ಮನೆತನ ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದೊಡನೆ ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಸೋದರಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಇದ್ದು, ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಹತ್ತನೆಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು 1878 ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾದರು. ಆಗ ಚಾಮರಾಜರಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಹದಿನಾರು. ಆಕೆಗೆ ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತಿತ್ತು. ವಿವಾಹಾನಂತರ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರನ್ನು ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಸನ್ನಿಧಾನ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು 1881 ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರು. ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವು ಕಮೀಷನರ್‌ಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದು 1881 ರಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಭ್ರಮ ಮತ್ತು ಆನಂದಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಗಳೂ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವರು ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಥರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತಿದ್ದು ಅವರು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ರಾಜ್ಯಭಾರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿತಿದ್ದರು.

ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ರಂಗಾಚಾರ್ಲು ಮತ್ತು ಅವರ ನಂತರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ರವರುಗಳು ಬಹುಸಮರ್ಥರೂ, ಪ್ರಜಾನೀತಿ ವಿಚಕ್ಷಣರೂ ಆಗಿದ್ದು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದವು. ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಸರ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಐಯ್ಯರ್‌ರವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತು. ಮಹಾರಾಜರಾಗಿದ್ದ ಹತ್ತನೆಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡಯರು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಥೆವಹಿಸಿದ್ದು ನಿಸ್ಸೀಮ ಸರಳ ಧೀರೋದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಲಲಿತಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಭ್ಯತೆ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸದಭಿರುಚಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ ಖ್ಯಾತರಾದ ಜನರಂಜಕರಾದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು 1894 ರಲ್ಲಿ ಹಠಾತ್ತನೆ ನಿಧನರಾದರು. ಅವರು ಆಗ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟಿದ್ದು ಅನಾರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೆ ಮಹಾರಾಜರು ಗಂಟಲು ಬೇನೆಯಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡರು.

ಆಗ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವರ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ಹತ್ತು ವರ್ಷದವನೂ, ಕಿರಿಯಮಗ ಆರುವರ್ಷದವನೂ ಆಗಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲದೆ ಮೂರು ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದರು. ದಿನಾಂಕ 29 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1894 ರಂದು ಮಹಾರಾಜರ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಕಾಳೀಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಆಗ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈಸರಾಯ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್ನನು ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆದು ಅವರ ಹಿರಿಯ ಮಗನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಡಳಿತ ಸ್ವರೂಪವು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವ ತನಕ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಶೇಷಾದ್ರಿಐಯ್ಯರ್‌ರವರು ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮತ್ತು ಆದಷ್ಟೂ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಸದಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಮೂರನೆಯ ದಿನದಂದು ಮೈಸೂರನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಆಗ ಭಾರತದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಞಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ತನ್ನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಅದೇ ತಿಂಗಳಿನ ಐದನೆಯ ತಾರೀಖು ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಪುರಜನರು ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಅವರ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂತಾಪವನ್ನೂ ಅಳಿದ ಮಹಾರಾಜರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿ, ಅವರ ಅಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮರಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅತೀವ ಸಂಕಟವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅವರ ಮಗ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕನಾಗುವವರೆಗೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು, ದೈವಾಧೀನರಾದ ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಲಿಖಿತ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮೈಸೂರಿನ ದುಃಖತಪ್ತ ಜನಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗಿದ್ದ ಮುಂದಿನ ದೊರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜರು, ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗುವವರೆಗೆ ರಾಜಮಾತೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪರವಾನಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶವನ್ನು ಕಾತುರ ಮತ್ತು ತೀವ್ರಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಆದೇಶವು 1895 ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ಒಂದನೆಯ ತಾರೀಖಿನಂದು ಬಂದು ತಲುಪಿತು. ವೈಸರಾಯ್ ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್ನನು ಹರ್ ಹೈನೆಸ್ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರನ್ನು ಆಕೆಯ ಮಗ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ನಿರ್ದೇಶನದ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಎಳೆವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಜನತೆ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಹುಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜಾವರ್ಗವೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು.

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎಮ್.ಶಾಮರಾವ್ ರವರು ತಮ್ಮ ಮಾಡರ್ನ್ ಮೈಸೂರು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿರಳವಾಗಿ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೇಳಲಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾರಾಣಿ

ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಗಂಡನ ಅಕಾಲಿಕ ನಿಧನದಿಂದ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕಟಿಬದ್ಧರಾದರು. ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ರಾಜಮನೆತನದ ಹಿಂದಿನ ರಾಣಿಯರಾದ ರಾಜಮಾತೆ ದೇವಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿ, ರಾಜಮಾತೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಆದರ್ಶಗಳು ಇದ್ದವು. ಅವರು ನಡೆದ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜಮನೆತನದ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಸರ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಐಯ್ಯರ್‌ರವರು ರಾಜ್ಯದ ದಿವಾನರಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದರು. ಅವರು ಮತ್ತು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರಿರುತ್ತಿದ್ದು, ದಿವಾನರು ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿವಾದಗಳು ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು.

ಅರಮನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಖರ್ಚಿನ ಬಾಬ್ತನ್ನು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು.

ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಲೆನಾಡಿನ ರೈತರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಅನೇಕ ಪರಿಹಾರೋಪ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅಡಕೆ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಭೂ ಪರಿವೇಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಕಡೂರಿನ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಬಾಬಬುಡನ್‌ಗಿರಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ನಿಕ್ಷೇಪವಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, 1897-98 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಣಿಕೈಗಾರಿಕಾ ನಿಬಂಧನೆಯ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಅದಿರನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಸಂಶೋಧಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಗಣನೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತು.

1898-99 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಆಯಾ ಭೂಮಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವಂತೆ, ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿನ ಉಪದ್ರವಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹಾನಿಕಾರಕ ಕೀಟಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಸುಧಾರಿತ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು ಒಬ್ಬ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ರಸಾಯನ ತಜ್ಞನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಊರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನಿತ್ತರು. ಹತ್ತನೆಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಮತ್ತು ಕಲಾಭಿಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದು, ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ದೈವಾಧೀನರಾಗಿದ್ದ ಪತಿಯವರ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. 1877 ರಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದ್ದು 1897ರಲ್ಲಿ ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾತರಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. 1900 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉನ್ನತ

ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. 1901 ರಲ್ಲಿ ಬಾಲಿಕೆಯರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಸತಿಗೃಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾದುವು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜೆಮ್‌ಷೆಡ್‌ಜಿ ನರಸವಾಂಜಿ ಟಾಟಾರವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ವಿಶಾಲ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಉದಾರ ಧನಸಹಾಯವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇಂದು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ಹೆಸರಾಂತ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದು ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ದೂರದರ್ಶನದ ಫಲವಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಲಗೈಯಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕರ್ತೃವಾದ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಐಯ್ಯರ್‌ರವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆಯೂ ಸಹ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಈ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೆಂದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಳಿ ವೇದಾವತಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಾರೀಕಣಿವೆ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ (ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಸಾಗರವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯ್ತು)

ಬೀರೂರು ಶಿವಮೊಗ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ರೈಲು ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಹಳಿ ಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯದ ಆರಂಭ, ಬೆಂಕಿ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವದ ದುರಸ್ತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುವು.

1897 ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ರೋಗದ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗ ತನಿಖಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಾಂಬೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಮಾರಿಯು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶುಶ್ರೂಶಾಲಯಗಳನ್ನು, ಆರೋಗ್ಯಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಜಾಡ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ಲೇಗ್ ಹೆಮ್ಮಾರಿಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಸೋಂಕು ತಗುಲಿದ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಸತಿ ಗೊಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ, ಪ್ಲೇಗ್‌ನಿಂದ ಸತ್ತ ಜನರನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮಶಾನಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಶವಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ರೋಗ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಚುಚ್ಚುಮದ್ದನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನಗರದ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ನಗರದ ಜನದಟ್ಟಣೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು

ಮತ್ತು ನಿಬಿಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ನಗರದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನಗುಡಿ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಗಳೆಂಬ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಬಡಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶವಿದ್ದು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯ್ತು. ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಮನೆಕಟ್ಟಲು ಸಾಲ, ಸರ್ಕಾರೀ ನೌಕರರಿಗೆ ಮುಂಗಡ, ಬಡವರಿಗೆ ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಮರ ಬೊಂಬು ಮುಂತಾದ ಮನೆ ಕಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಸರಬರಾಜು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನೊದಗಿಸಿತು. ಈ ಪ್ಲೇಗ್ ಹೆಮ್ಮಾರಿಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಪೀಡಿಸಿತು.

ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾಮಗಾರಿಯೆಂದರೆ ಕಾವೇರಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ. ಇದನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದುದು ದಿವಾನ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಐಯ್ಯರ್‌ರವರ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ.

1897 ರಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ರಾಣಿಯ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣದ ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯ್ತು. ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು, ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜವಂಶದ ಪರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ರಾಣಿಯೂ ಭಾರತದ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಂಪರಾಗತ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತ ಮಹೋತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅವರು ಖುದ್ದಾಗಿ ಸಮಾರಂಭದ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಈ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲು ಅಸ್ತಿಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಲಾಯಿತು.

1901 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜನಗಣತಿಯು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿತವನ್ನೂ, ಬಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಕರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ತೋರಿಸಿತು.

ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಕಂದಾಯದಿಂದಾದ ಆದಾಯವು ಗಣನೀಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಹತ್ತೂವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪೊಗದಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ನಂತರವೂ, ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಜಾಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವಿತ್ತು.

1902 ನೆಯ ವರ್ಷವು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕರಾಗುವುದನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಅವರನ್ನು ಈಗ ಅಧಿಕಾರಾರೂಢರನ್ನಾಗಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 1902 ನೆಯ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳ ಎಂಟನೆಯ ತಾರೀಖಿನಂದು ವೈಸರಾಯ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್‌ರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ಮೋಹನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಾರಂಭವು ನೆರವೇರಿತು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪದವಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಹೊಂದಿದ ನಂತರವೂ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಪ್ರಜಾಹಿತವೇ ತಮ್ಮ ಹಿತ, ಪ್ರಜೆಗಳೇ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಆರ್ಡರ್ ಆಫ್ ದಿ ಕ್ರೌನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ತೋಪುಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಸಹ ಅವರ ಜೀವನ ಪೂರ್ತಿ ಕೊಡಮಾಡಿತು. ತಮ್ಮ ಮಗ ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ರಾಜರ್ಷಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು 1934ನೆಯ ಇಸವಿ ಜುಲೈ ಎಂಟರಂದು ದೈವಾಧೀನರಾದರು. ಅವರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು. ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಕೀರ್ತಿವಂತರಾಗಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಅವರ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಪ್ರೀತಿ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದು ಒಬ್ಬ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಹಿಳೆ ಎನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ

ಇಡೀ ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿರುವ, ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆ ನಡೆದುಬಂದ ಹಾದಿ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರ ವಂಶದ ರಾಣಿಯರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಅವರು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ವಿರೋಧಗಳು, ಅಪವಾದಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಹಿಳಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿ ವಿವೇಚಿಸಿ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಭಾಗವು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ

ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮರೆತವನು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

-ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಚಾನಕವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಗೋಚರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆಯೇ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಸ್ತ್ರೀ ಭೌತಿಕ ರಾಜಕಾರಣದ ವಿವಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ವಿಲುಪ್ತಳಾದಳೆ ಅಥವ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಎಂತಹ ದುರ್ಭರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತಧೋರಣೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗದೆ ತನ್ನ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಪುರುಷ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹರಹುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದಳೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೌದು. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಹೊಳಹುಗಳು ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಫಕ್ಕನೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಮರೆಯಾದರೂ ಅವಳ ಸತ್ವ ಅವಳನ್ನು ಅಗೋಚರವಾಗಿರಿಸಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸ ಬರೆಯುವವರು ಪಿತೃರೂಪಿ ಕ್ರಿಯಾರಚನೆಯೊಡನೆ ಇತಿಹಾಸದ ಪದರು ಪದರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಾತೃರೂಪಿ ಕ್ರಿಯಾರಚನೆಯ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಇರುವ ಸಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನವಿರಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ನೇರವಾಗಿಸಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸೃಜನತೆ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೃದ್ಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ದಮನಕ್ಕೊಳಗಾದ ನಿರಾಕೃತ ಬದುಕುಗಳು ಹೇಗೆ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಾಣದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ಲಿಖಿತ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಅತೀತವಾಗಿರುವುವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಕಾಲಾತೀತವಾಗಿ ಲಿಖಿತ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮೆಟ್ಟಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುವುದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಗರೀಕತೆಯ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಜೈವಿಕತೆಯಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ದೇಹರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಮೆದುಳಿನ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಚೈತನ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಅನೇಕ ಮೂಲಗಳಿವೆ.ಮಹಿಳೆಯರು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನತೆಗಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳ ಅವಶೇಷದ ಬುಡವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿದುಬಂದಿರುವಂತಹ ಶೋಷಣೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಆಲೋಚನಾ ಲಹರಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಒಂದು ಸುಧೀರ್ಘ ಯೋಜನೆ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ.

ಸರಿಸಮಾನತೆಯ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಇನ್ನೂ ಇವೆ. ಎಲ್ಲ ಗಣತಂತ್ರೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಕ್ಷಿಪ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು, ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಒತ್ತಾಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳು

ಲೈಂಗಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವಲಯಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷರನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿಂತ ಒಂದು ಮಜಲು ಮೇಲೆಯೇ ಇರಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಸಮಾಜವೂ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ದುಡಿಮೆಯ ಲಿಂಗ ಪ್ರಭೇಧ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸರಕುಗಳ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ಅವು ಕೊಡಬಹುದಾದಂತಹ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಆರಾಮ ಸಾಧನೆಗಳು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪುರುಷರು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಡುವೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯೆಂಬುದು ತಂತಾನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮಹಿಳೆಗೆ ಅರಿವಾಗಿದೆ. ಆ ಅರಿವು ಆಕೆಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ನೋವನ್ನೂ ತಂದಿದೆ. ವಿದ್ಯೆ, ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಸೌಲಭ್ಯ, ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಅವಕಾಶ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಪುರುಷನಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಉಪಕರಣ, ಅವನ ಲೈಂಗಿಕ ಜೀವನದ ಸಹಚರಿ, ಅವನ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ, ಅವನ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡತಿ ಹೀಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಭ್ರಮನಿರಸನವಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೂ ಇಲ್ಲ ಕೊನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಇತಿಹಾಸದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಓಂಕಾರ ಇದೀಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಸತತ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆ ಹೋರಾಟದ ಅಂತರಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಸತ್ವಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ''ಪುರುಷ ಪ್ರಣೀತ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಹೊಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಮಾನತೆಯ ಸೂತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡರೆ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬಹುದು'' ಎಂದು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಗೆರ್ಡಾಲೆರ್ನರ್ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಆಕೆಯೇ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತ ''ನಾವು ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಕಾಶದಡಿ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತೇವೆ'' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ವಿಂಗಡಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇರಿ ಬಿಯರ್ಡ್ ಮೊದಲಿಗರೆನ್ನಬಹುದು.

''ಈಗ ಮಾನವತೆಯ ಅಳತೆಗೋಲು ಪುರುಷ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ – ಅದು ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ. ಜಗತ್ತಿನ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ಪುರುಷಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ. ಈ ಅಂತರಾರ್ಥವನ್ನು

ಕೋಪರನಿಕಸ್ ಭೂಮಿ ಸೌರವ್ಯೂಹದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದುದಷ್ಟೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು.''

ಇದು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳದ್ದು, ನವೋದಯದ ಹೆಣ್ಣು ನವೋದಯದ ಗಂಡನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾಡಿದಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನು ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ, ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿಗಾಗಿ ಪುರುಷನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಪುರುಷನ ನಿರ್ದೇಶನಕಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ವರ್ತಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಭೂತಕಾಲದ ಅವಲೋಕನ ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ಹಾದಿಯ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹರವುಗಳನ್ನು ಮರಳಿನ ಮೇಲಿನ ಗುರುತುಗಳನ್ನಾಗಿಸದೆ ಮಹಿಳಾ ಸಂಕುಲದ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರದಂತೆ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾಗಬೇಕು. ಮಾನವ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿ ಸ್ತರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಜೊತೆಗೂಡಿದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಪುರುಷನ ನಿಲುವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ನಾಗರೀಕತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯ ಗಾಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳಾದ ವಿವಾಹ, ಅವಳ ಜೈವಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾದ ಮಾತೃತ್ವಗಳು ಅವಳ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಧನೆಗಳು ಗೌಣವಾದುವುಗಳಾಗಲಿ ನಿಸ್ಸತ್ವವಾದವುಗಳಾಗಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ, ನಾಗರೀಕತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಕಾನೂನು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ತಸಂಬಂಧೀ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಅವಳ ಸತ್ವವನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಿತೆಂಬ ವಾದವೂ ಸಹ ಒಪ್ಪಲು ಅಸಾಧುವಾದದ್ದು.

ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ಅವಳ ಬದುಕಿನ ಒಳಹರವುಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆ ಒಳ ಹರವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು? ಎಂಬುದರ ಪರಾಮರ್ಶೆಯು, ಮಹಿಳೆಯ ಒಳ ಹರವುಗಳು ಅವಳ ಬದುಕಿನ ಹೊರಹರವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮಹಿಳೆಯ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಸ್ಥಾನವು ಅವಳನ್ನು ಬದುಕಿನ ಒಳ ಹರವಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳು ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆ ಹೊಸ ಅಪರಿಚಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ಕಠೋರವಾಗಿದ್ದು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸೆರೆಯಾಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಈ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಕಾರಾಗೃಹಗಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನಾವು ತಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಲೀ, ಸ್ವಾಯತತ್ತೆಯಾಗಲಿ ಅವರದೇ ಆದ ಒಂದು ತೆರಪಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಇವುಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ವಿನಹ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಮುಕ್ತಿಗಾಗಲೀ ಸಮಾನತೆಗಾಗಲೀ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದರಲ್ಲಾಗಿರುವ ವೈಫಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನ ಉಗಮದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆ ನಡೆದುಬಂದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತುಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಸಂಕುಲದ ವಿವಿಧ ಸಮಾಜಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಕಲಿಯುವಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆದಿ ಮಾನವಸಂಕುಲ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಹೊರಟಂತೆ ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಯಿಸುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಹೊಸ ಪರಿಸರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಸಹಚರರಾಗಿದ್ದರು. ಸಣ್ಣ ಮೃಗಗಳ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಗಂಡಸಿನ ದೈಹಿಕ ಬಲ ಅವನನ್ನು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿತು. ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಂಗಸು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಲನವಲನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅವುಗಳ ಜೀವನದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿ ಅದರಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಗುಡಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಅವಳು ರಕ್ತಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು (ಆಡು, ಕರು ಇತ್ಯಾದಿ) ಪಳಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಬೆಂಕಿಯು ರಾತ್ರಿ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅತಿ ಅವಶ್ಯವೆಂಬುದರ ಕುರಿತು ಅವಳಿಗೆ ಅಗಾಧ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿತ್ತು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಾಯಶಃ ಅರಿತವಳು ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಮಾಸಿಕ ದಿನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತ ಪಂಚಾಂಗ ರಚನೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದವಳು ಹೆಣ್ಣೆ. ಮೂಲ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವಳೂ ಅವಳೆ. ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು

ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಯೇ ಮೊದಲು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು. ಬೀಜಗಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅವಳು ಕಂಡುಹಿಡಿದಳು. ಬೀಜಗಳನ್ನು ಚೊಕ್ಕಗೊಳಿಸಿ ಹದಗೊಳಿಸಲು ಕುಟ್ಟಿ ಬೇಯಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಅವಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಬೀಜಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟರೆ ಗಿಡಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನೆಯೂ ಬಹುಶಃ ಅವಳದೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಈ ಬೀಜೋಪಯೋಗ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜಮೀನಿನ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವಳೇ ಹೆಣ್ಣು. ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದಾಗಿ ಸಮುದಾಯವು ನೆಲೆಯಾಗಿ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಮನುಕುಲದ ಮೊದಲ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವಳೂ ಸ್ತ್ರೀ.

ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರೀ ಜೀವನದಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯದ ಸ್ಥಾಯೀ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು, ಸಸ್ಯಗಳ ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು. ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಡೆದರೆ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಬೆಂಕಿಯ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದದ್ದು ಪ್ರಾಯಶಃ ಸ್ತ್ರೀ. ಬೆಂಕಿಯ ತಯಾರಿಕೆಯ ವಿಧಾನದ ಶೋಧನೆ ಆಹಾರದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುಮೃಗಗಳನ್ನು ದೂರವಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಮೂಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆದಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಧನೆ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಪ್ರಥಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ವ್ಯವಸಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಂತ್ತೆಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಬೆಳೆಗಾರ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಪಾತ್ರ ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕವೂ ನಗಣ್ಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಗಂಡಸು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ದಿನದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ತನ್ನ ನೆಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಪುರುಷ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ ಎತ್ತು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿದ. ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಕುರಿ ಮೇಕೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮೇಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಕಾಯುವ ಕೆಲಸವೂ ಪುರುಷನ ಪಾಲಿಗಾಯ್ತು. ಪಶುಪಾಲನೆ ಪುರುಷನ ಕಸುಬಾಯಿತು. ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಮೀಡ್ ಪುರುಷನ ಈ ಪಶುಪಾಲನಾ ವೃತ್ತಿಯು ಮುಂದೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಯಿತು. ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಹೋರಿ ಇಡೀ ಹಸುವಿನ ಮಂದೆಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ್ದನ್ನು ಪುರುಷ ತನಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡ.

ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳು ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಸಂತಾನದೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ವಸತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ವಸತಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ

ಅತಿಥಿಯಂತೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಪರಿಪಾಠವಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಆಧಾರಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿ, ಅವರ ಬದುಕಿನ ರೀತಿಯನ್ನು ಇಂದು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಇನ್ನೂ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಆದಿ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡು ಅವಶ್ಯವಾಗಿತ್ತೆ ಹೊರತು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರಲಾರದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಗಂಡಸರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಗುಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ನಂಬಬಹುದು. ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುವೆ ಅಥವಾ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನೇನೂ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರಲಾರವು. ಮಹಿಳೆಯರ ವ್ಯವಸಾಯದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಸತಿಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡು, ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ನಡುವಿನ ಸಹಚರ್ಯವು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಯ್ತು. ಆದರೆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಿದ್ದು ಅದರ ಅತಿಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಗೆ. ಆಕೆಯ ಅಂಕೆಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವ್ಯವಸಾಯೀ ದಿನಗಳನ್ನು "ಮಾತೃಪ್ರಧಾನತೆಯ ಸುವರ್ಣಯುಗ"ವೆಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳೆಂದರೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆ, ಅಂಗಳ ಮತ್ತು ಜಮೀನು. ಅಡಿಗೆಯ ಕೋಣೆಯು ಊಟ, ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ, ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳ ಉಗ್ರಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಅಂಗಳ ಅವಳ ಇನ್ನಿತರ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಂಗಳವು ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾಕೇಂದ್ರ; ಹೆಂಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕಥೆ, ವಿಷಯ ವಿನಿಮಯ, ಸುದ್ದಿಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮುಂತಾದವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ. ಕೃಷಿಭೂಮಿಯು ಆಕೆಯ ಕರ್ಮಭೂಮಿ, ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು, ಬೀಜ ಕಾಯಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಉಳುವುದು, ಬಿತ್ತುವುದು, ಬೆಳೆಯ ಕೊಯ್ಲು, ಧಾನ್ಯಗಳ ಶುದ್ಧೀಕರಣ, ಉರುವಲು ಸಂಗ್ರಹ, ಮನೆಯ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು, ಕುರಿ ಮೇಕೆ ಮಂದೆಯನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದು, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕೃಷಿಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯ ದೈನಂದಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೋಪನೆಯು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಜನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಮಹಿಳಾಪ್ರಧಾನವಾದವು. ಮಾತೃದೇವತಾರ್ಚನೆ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಉಬ್ಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಸ್ತನಗಳು ಈ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರೀಕತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ಈ ಮಾತೃದೇವತಾಪೂಜೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಬದಲಾಗತೊಡಗಿದ್ದು ಪುರುಷ ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಡುದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗ, ಮುಂದೆ ಯಹೂದಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಗಳು ಏಕದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಾಗ ಆ ಧರ್ಮಗಳು ಬೇರೂರಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾದಳು.

ಶಿಲಾಯುಗಗಳು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನತೆಯನ್ನು. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದುದು ಸಂತಾನವನ್ನು ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸುವುದರಿಂದ. ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ವ್ಯವಸಾಯ ಭೂಮಿ, ಅದರ ಬೆಳೆ, ವ್ಯವಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಮನೆ, ಕುರಿ ಮೇಕೆ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಗೃಹಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವಳು ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣೆಯುವಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಸಮಯವನ್ನು ನೆಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡಸಿಗೆ, ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಗುಂಪುಕೂಡಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಪುರುಷ ತನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯದೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಸಂಕುಚಿತವಾಗತೊಡಗಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮತ್ತು ಘಟ್ಟಿಯಾದ ಉಪಕರಣಗಳ ಅಗತ್ಯಬಿತ್ತು. ಉಪಕರಣಗಳು ದೊಡ್ಡವೂ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ತೂಕವುಳ್ಳದ್ದೂ ಆಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯ್ತು. ನೇಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹೂಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆತನಿಗಿದ್ದ ವಿರಾಮ ಸಮಯ ಅವನಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಗೃಹಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಯದ ಅಭಾವವೊಂದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕೆಟ್ಟರೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡರೆ ಅವಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಅಂತಹ ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಡಲು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ದೊಗರುಗಳು ಮುಂದೆ ಕಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾದವು ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ಕಲೆಯನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟರೆ ಅವು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅರಿವುಂಟಾಯಿತು. ಬಿದಿರು ನಾರುಗಳಿಂದ ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವಳು ಮಾಡತೊಡಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಣ್ಣುಬಳಿದರೆ ಅವು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬಾಳುವುವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಳು. ಇಂದಿಗೂ ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣೆಯುವ ಕಲೆ ಮಹಿಳೆಯರದ್ದು ಕುಂಬಾರಿಕೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹದಮಾಡುವವರು ಮಹಿಳೆಯರು.

ಆದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಕಸಬುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ತಲೆತೂರಿಸುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಅವನ ಸಹಾಯ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಅವಳ ಕೆಲಸಗಳ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ಅವೇ ಸಹಾಯಗಳು ಅವಳ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತರಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅವಳು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ವ್ಯವಸಾಯವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಮಹಿಳೆ ಗಿಡನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ನದೀ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿದ್ದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂತಾನದೊಡನೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನ ಗಂಡಸಿಗೆ ವಾಸ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನಂತರ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಥಾನ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿತು. ಗಂಡನನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಮಾನವ ಕುಲದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಧವಾದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಭಾಗ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾಧಾನತೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದವು. ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಬಳಸತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯ ಈ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದದ್ದು ಪುರುಷ ಅವಳ ಬದುಕಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಅವಳ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವುಗಳ ಲಾಭಪಡೆದು ಅವಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತರಿಸಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದಾಗ, ಪುರುಷ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು ಬಹುತಡವಾಗಿ. ಶತ್ರುವಿನ ಆಕ್ರಮಣ ಲೂಟಿಗಳು ದೃಗ್ಗೋಚರವಾದವು. ಆದರೆ ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ, ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ರೀತಿಯ ಆಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಬುದ್ಧಿಗಾಗಲಿ ಕಣ್ಣಿಗಾಗಲಿ ಗೋಚರವಾಗುವುದು ಬಹು ನಿಧಾನವಾಗಿ. ಆ ಮಹಿಳೆಯ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಅವಳ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತರಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೂ ಅವಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಪುರುಷನೂ ಸಹ ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿ ಕುಗ್ಗಿಸಿರಲಾರ. ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಪುರುಷನ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಸುದೀರ್ಘಗೊಳಿಸಿದವು. ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಘಟಕಗಳು ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸಮುದಾಯವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದವು. ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು ಹೊಸ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಗಿದ್ದ ದಾರಿಗಳು ಸಂಕುಚಿತವಾಗತೊಡಗಿದವು. ಅವಳ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಕುಗ್ಗತೊಡಗಿದವು. ಅವಳದೇ ಆದ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾವಣೆಯಾಗಹತ್ತಿತು. ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಷ್ಟವನ್ನೇನೂ ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರಬಹುದಾದ ಗಂಡಸಿನ ನಷ್ಟ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯೂ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ತಿರುವುಮುರುವಾಗಿ ತಕ್ಕಡಿಯ ಸೂಜಿ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಲಿದಾಗ ಮಹಿಳೆಗಾದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ಕೀಳರಿಮೆ ಹೀನಾಯಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳು ಅವಳಿಗೆ ದುರ್ಭರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು.

ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಏಂಜಲ್ಸ್ ಈ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯಿಂದ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಗತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ "ಮಾತೃಹಕ್ಕಿನ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಹಿಳೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸೋಲು" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಂತೆ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನತೆ, ಮಾತೃಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಮಾತೃವಂಶಿಕ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಅವು ಹಿಂದಿನಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಲಿ, ಸತ್ವಭರಿತವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ.ಎಲ್ಲ ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೋದರ ಮಾವನ ಹಿಡಿತ, ಮತ್ತು ಅವನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಯುದ್ಧ ಮುಂತಾದವು ಮಾತೃ ಬಂಧುತ್ವದಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಪಿತೃಬಂಧುತ್ವದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದವು. ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನದಿಂದ ಸ್ಥಾಯೀ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕೌಶಲಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ಲೋಹದ ಬಳಕೆ ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು.

ಗ್ರಾಮಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿತಗೊಂಡವು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಭೂವಿತರಣೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು. ಹಿಂದಿನ ಕುಲ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅದೃಶ್ಯವಾದವು. ವ್ಯವಸಾಯವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡಿತು. ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಹಿವಾಟನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡ ಪುರುಷ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಎತ್ತಿಗೆ ನೇಗಿಲು ಹೂಡಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೂಮಿ ಹೆಚ್ಚು ಹದವಾಗುವುದೆಂದು ಅರಿತ ಪುರುಷ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ದೂರಸರಿಸಿದ. ಭೂಮಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದಂತೆ, ಅದರ ಒಡೆತನವನ್ನು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಎರವಾದಳು. ಪುರುಷನ ಈ ಸ್ಥಾನಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಭೂಮಿಯ ಉಳುಮೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಅನೇಕ ಪೂರಕ ಕಸುಬುಗಳಿಗೂ ದಾಂಗುಡಿಯಿಟ್ಟಿತು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಅನುಷಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಬೀಜ ನೆಡುವುದು ಹೆಂಗಸಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಪುರುಷ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮತ್ತೂ ತಗ್ಗಿಸಿದ.

ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಈ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸಿಂಧೂಬಯಲಿನ ನಗರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ ಈಜಿಪ್ಟಿನ ಪಿರಮಿಡ್ಡುಗಳಾಗಲಿ,ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸ್ಟೋನ್ ಹೆಂಜ್‌ಗಳಾಗಲಿ ಗಮನಸೆಳೆಯುವ ಸುಂದರ ಭವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಕಟ್ಟಡ ರಚನಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಹ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಊಹಿಸಬೇಕು.

ಸ್ಟೋನ್ ಹೆಂಜ್‌ನ ಮೆನ್‌ಹಿರ್ ಕಲ್ಲು ಜೋಡಣೆಗಳು ಅಸಾಧಾರಣವಾದವುಗಳು. ಎರಡರಿಂದ ಎಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಕಲ್ಲುಕಂಬಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇವು ಸಮಾಧಿಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿರುವ ಕಂಭಗಳಂತೂ ಅಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ತೆರನಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಥಾಮ್ ಮತ್ತು ಬೋಸ್ಟನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೆರಾಲ್ಡ್ ಹಾಕಿನ್ಸ್‌ರು, ಪರಿಣತರಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಬಗೆಹರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಈ ಬೃಹತ್ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದವರು ಅಂದೇ ಬಗೆಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. (ಗೆರಾಲ್ಡ್ ಎಸ್ ಹಾಕಿನ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಜಾನ್ ಬಿವೈಟ್ -ಸ್ಟೋನ್ ಹೆಂಚ್ ಡಿ ಕೋಡೆಡ್ 1965 ಗಾರ್ಡನ್ ಸಿಟಿ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಡಬಲ್ ಡೇ) ಈ ಶಿಲಾಸ್ಮಾರಕಗಳು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಪರಿಭ್ರಮಣದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ್ದಾಗಿದ್ದು ಗ್ರಹಣಗಳು, ಹಗಲುರಾತ್ರಿಗಳು, ವಿಷವತ್ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ (ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳು ಸಮನಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಚ್ 21, ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 22) ಮತ್ತಿತರ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಅಪೂರ್ವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಾದರೆ, ಪಂಚಾಂಗಗಳು, ಆಕಾಶಕಾಯಗಳ ಆವರ್ತಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಆ ಜನರಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವಶ್ಯವಾದ ಖಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಎಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಸ್ಟೋನ್‌ಹೆಂಚ್‌ನ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಖಚಿತ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಲೋಹಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವೀಯಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ಕುಂಬಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಥೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಲೋಹಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ತಯಾರುಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಕಷ್ಟದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿರಬಹುದು. ಪಟ್ಟಣಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗ ತೊಡಗಿತು.ಗ್ರಾಮಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗದಾಯ್ತು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ಒಂದೇ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿರುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಮೂಲಭೂತ ಕಸುಬಾಗಿದ್ದರೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಅಂತೆಯೇ ಪಟ್ಟಣದ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಹೊರಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಜನರ ಬದುಕಿನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರ ಜೀವನ ವಿಶಾಲವಾದ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಕಲೆತು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವನದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳಗಳಾದವು.

ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತೃಪೀಳಿಗೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವಸತಿಗಳು, ಪಿತೃವಂಶೀಯ ವಿಸ್ತೃತ ನೆಲೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿರಬಹುದು.ಅತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ, ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಮಾಗತ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ರೇ ಲೆಸ್ಟರ್ ಬ್ಲೂಮಬರ್ಗ್ ಮತ್ತು ರಾಬರ್ಟ್ ವಿಮ್‌ಫಿಂಚ್, ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳು 1972ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಸೋಷಿಯಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣಗೊಂಡ ತಮ್ಮ ಸೊಸೈಟಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸಿಟಿ ಆ್ಯಂಡ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿಯಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸಿಟಿ. ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಫಾರ್ ಕರ್‌ವಿಲೀನಿಯರ್ ಹೈಪಾತಿಸಿಸ್ ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ (ಪುಟ 898-920). ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಸಂಸಾರಗಳು ಕೂಡಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಈ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಟುಂಬದ ಜನರ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದ್ದು ಸೇವಕರನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಈ ಗುಲಾಮಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಕುಟುಂಬದ ಪುರುಷರ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಿದ್ದು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಮಾತೃವಂಶೀಯತೆಯಿಂದ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನತೆಯತ್ತ ನಡೆದುಬಂದ ಹಾದಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇನಲ್ಲ. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯೀ ಗ್ರಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಾತೃವಂಶೀಯತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಸಮತೋಲನವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರವಾಯಿತು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಜಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪುರುಷ, ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೂಡಿದ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ರಾಜಕಾರಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಗುಲಾಮ ಪದ್ಧತಿಯು ರೂಪಾಂತರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾದವು.

ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಪಟ್ಟಣದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಮಹಿಳೆಯರ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಾದೋಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಪಟ್ಟಣವು ಹೊಂದಿದ್ದ ಜಮೀನುಗಳ ಸಾಗುವಳಿ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಈ ವಿಭಾಗದ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದು ಆಕೆ ಪಟ್ಟಣವು ಹೊಂದಿದ್ದ ಜಮೀನಿನ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಬೇಕಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಕಂದಾಯವಸೂಲಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕೆಯರು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪುರುಷನನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಟ್ಟಣಗಳು ನಗರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪದ್ಧತಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ ಸಮಿತಿಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಇಬ್ಬರೂ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿತ್ತು. ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು ಸಹಾಯಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಉಂಟು (ಆಡಮ್ಸ್,

ಜಾಕೋಬ್‌ಸನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್ – 1960 ಡಿಸ್‌ಕಷನ್ಸ್ ಪುಟ 23, 24, ಸಿಟಿ ಇನ್‌ವಿಸಿಬಲ್ ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಕಾರ್ಲ್ ಹೆಚ್ ಕ್ರೇಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ರಾಬರ್ಟ್ ಎಮ್ ಆಡಮ್ಸ್ ಚಿಕಾಗೋ, ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಚಿಕಾಗೋ ಪ್ರೆಸ್)

ನೆರೆಯ ಪಟ್ಟಣಗಳೊಡನೆ ತಕರಾರುಗಳು ಉಂಟಾದಾಗ ಘರ್ಷಣೆ ಹೊಡೆದಾಟಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲಾಗಲೀ, ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಒಬ್ಬ ಮುಖಂಡನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಆರ್ಯರು ಸಹ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಪರಿಚಿತ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಒಬ್ಬ ಮುಖಂಡನನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ರಾಜ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ವೇದಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿವೆ. ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡ ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳನ್ನು ದಾಟಲು, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಧಾಳಿಮಾಡುವ ದೇಶಿಯರ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಲು ಮಧ್ಯಏಷ್ಯಾದಿಂದ ವಲಸೆಬಂದ ಈ ಜನ ತಮ್ಮ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಅತ್ಯಂತ ದಕ್ಷನೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಧೈರ್ಯವಂತನೂ ಆದ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಆರಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ರಾಜನ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಿರವಾಗಲು ಮತ್ತೂ ಕೆಲಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಾಗಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಆರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದೊರೆಯೂ ಸಹ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಚುನಾಯಿತನಾದವನಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರೂ ಮುಖಂಡರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಆರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಹರಿಯುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ನೇಮಕಗೊಂಡ ಈ ಸ್ಥಾನಗಳು ಖಾಯಂ ಆದವು. ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ನಗರಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ವೈಶಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಂತೆಲ್ಲಾ ರಾಜರುಗಳ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸ್ಥಾನ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ರಾಜತ್ವದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಾನಗಳು, ಪ್ರಾಬಲ್ಯ, ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಲೋಭನೆ, ರಾಜನಾದವನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ರಾಜತ್ವ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿಯೂ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ರಾಜನಾದವನು ಆಕ್ರಮಣಶೀಲನಾಗಿ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರೊಡನೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ. ಪಟ್ಟಣಗಳು ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರವು ಮೇಲೇರುತ್ತ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಆಸ್ಥಾನಿಕರ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಅದರೊಡನೆ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರಿಗೆ ಪಟ್ಟಣದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನೇಕ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳೂ ಅಡಚಣೆಗೂ ಅಡ್ಡಿಬಂದವು. ಸಮಯದ ಅಭಾವ, ದೂರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲಿದ್ದರೆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸರಿಯಾದ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಗಳು ಜನರಿಗೆ ರಾಜನ ಪಟ್ಟಣ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲು ಕಾರಣಗಳಾದವು. ಜನರ ಉದಾಸೀನತೆ ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. "ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕತೆಯು ಹಳೆಯ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತರಿಸಿ ಹೊಸ

ಅಧಿಕಾರ ತಂತ್ರವಾದ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಗೋಪುರದ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿತು''. ಎಂದು ಜಾಕೋಬ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆಡಮ್ಸ್, ಜಾಕೋಬ್‌ಸನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್ - 1960 ಡಿಸ್‌ಕಷನ್ಸ್ ಪುಟ 66)

ಈ ರಾಜ ಬರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕಷ್ಟೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮದ ಬೆಂಬಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ಸರ್ವಕಾಲೀನ ಸತ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ ತನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹರಿಸಿದ, ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಹಿರಿಯ ಪೂಜಾರಿಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ. ಮಾತೃದೇವತಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರು ಪೂಜಾರರಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಹೇಗೆ ರಾಜತ್ವವು ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತರಿಸಿ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿತೋ ಹಾಗೆ ಮಹಿಳೆಯು ಪೂಜಾರಿಣಿ ಪಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪುರುಷ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ. ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೇ ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ಬಲೆಹೆಣೆದು ಅವಳನ್ನು ಸ್ಥಳಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ನಿಸ್ಸತ್ವಳನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಟುಂಬದ, ಸಮುದಾಯದ, ಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಕುಲ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆದರೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಂತೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅಪವಾದವೆಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಅವನ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ಅಧಿಕಾರ ಕಕ್ಷೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಗೆ ಸಿಗುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆತನವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ತನಗರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಅದೇ ತನ್ನ ಬದುಕು, ಅದರಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳು ಎಂದುಕೊಂಡು ಪುರುಷನಿಗೆ ಅನ್ಯಳಾದದ್ದು ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಖೇದದ ವಿಷಯ. ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಹೊರತಾದ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯೊಡನೆ ತಾನೂ ಪುರುಷನ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದುದು ಅವಳ ಎಚ್ಚರಗೇಡಿ ತನದಿಂದಲೋ, ಪುರುಷನ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೋ, ಅಥವ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಂದಲೋ, ಸ್ತ್ರೀ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೇಣಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಂತೂ ನಿಜ.

ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ನತೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು, ಮಾನವನ ಬದುಕನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿಸಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಧಿ ಕಾರ ಕಕ್ಷೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಳುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಈ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಳಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಣಲಾಯಿತು.

ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬದಲಾದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪರಮಾಧಿಕಾರವು ಹಿಂದೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರದ ಎರಡು ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಅವುಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರಗಳು, ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಒತ್ತಾಸೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು. ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ನತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಪರರಿಂದ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣ ಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ನೆರೆಯವರ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರಿಸಿದವು. ಪಟ್ಟಣ ಸಭೆಗಳ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಜನ, ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಸರಿತೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ಸೈನ್ಯ ಜಮಾಯಿಸಿ ತಮಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ, ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿರುವ ರಾಜನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸಂತಸದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ದೂರವುಳಿದ ಜನ ಪರಸ್ಪರ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಈ ಅಂತರ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಯಿತೆಂದರೆ ಜನರು ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಮೂಕರಾದರು. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಸಭೆಯ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ತನ್ನ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಭಿಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಿರ್ಭೀತಳಾಗಿ ತನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷರ ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ತಾನೂ ಹಿಂಜರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯ. ಸಭೆಯ ಮುಖಂಡಳಾಗಿ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು, ಸಭೆಯೇ ನಡೆಯದಿದ್ದಾಗ ಅನಾಮಧೇಯರಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಭಿತ್ತಿಯಿಂದ ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಿಳೆ ಅನಿವಾರ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಬೇಕಾಯಿತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಮೂಕಳಾಗಿ, ಕುರುಡಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಿವುಡಳಾಗಿ ಪುರುಷಾವಲಂಬಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಸಹಜ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಪುರುಷನನ್ನು ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ ಹೋರಾಡಿ ಅರೆಬರೆಯಾಗಿ ಸಫಲಳಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಸಮುದಾಯದ ಪೂರ್ಣ ಬದುಕನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆ ಇಂದು ತನಗೆ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲು ಶತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಪುರುಷರು, ಅನೇಕ ಮಿಥ್ಯಾಕಾರಣಗಳನ್ನೊಡ್ಡಿ ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಅದಕ್ಕೆ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದೆ, ಅದು ಆಚರಣೆಗೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರೂ ಒಟ್ಟಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅಧಿಕಾರದ ಬೇಧಕಾರಕಗಳು, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣೀಕರಣಗಳು. ಇವು ಬಹು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಒಂದು ವಿಧವಾದರೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರು ಇಲ್ಲವೇ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವವರು, ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದವರು, ತಮಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಲು, ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರ ಸಹಕಾರ

ಸಿಗದೆಂಬ ಭಯದಿಂದಲೋ ಇಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಬಲ್ಲವರು ಎಂದು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೋ ನೇತಾರರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಪರಿಯೋ, ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರೋ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಡದವರಿಗೆ ಆರೋಪಿಸುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರೋ, ಹೇಗೋ ಆಯಿತೆನ್ನುವ ಜನ ಒಂದು ತರಹ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಕಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಗೊಂದಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಜನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರದ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರದ ಜನ ತಮ್ಮ ಅಹವಾಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಕಂಡವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಸಹಾಯ ಕೇಳುವ ರೀತಿ ಇಂತಹುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಒಳಜಗಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಜನ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜನ ತಮ್ಮ ಜುಟ್ಟು ಜನಿವಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಅಹಂ ಅನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ ಕಕ್ಷೆಯೊಳಗಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಭೇದಕಾರಕಗಳು ಬಹು ಸಮಯ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಅಧಿ ಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ, ಅದು ಅಧಿಕಾರಾರೂಢರಿಗೆ, ಇನ್ನಿತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬಲ್ಲವರಾದರೆ ಕೊಡಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಅಧಿಕಾರವು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ.

ಪಟ್ಟಣಗಳ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವವು ಅನೇಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತವರ್ಗದವರು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅಥವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ತಾವು ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರ ಮಧ್ಯೆ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಹುಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮಹಿಳೆಯರು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಧುವರ್ಗದವರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಅವು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳಾಗಿರಲಿ ಅಥವ ನೆಂಟಸ್ತಿಕೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯವಾಗಿರಲಿ, ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆಂಟಸ್ತಿಕೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ಅಂತರವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದೆಂದರೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧದ ಬಂಧನವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಘಟ್ಟಿಯಾದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾತೃತ್ವದ ಬಂಧವು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀತ್ವವು ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸುತ್ತದೆ.ಅದು ಅಂತರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನವರನ್ನೂ ಸಹ ಕುಲದೊಳಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರದ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಈ ಪರಸ್ಪರ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವುದೂ ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶ್ರಮವುಳ್ಳವರು. ಮಹಿಳೆಯರು ಭೂ ಸಂಬಂಧಿತ ಕುಲಗಳ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಪರಿಶ್ರಮವಿಲ್ಲವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ

ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಡೆತಡೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಲ್ಲರು. ಕುಲ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಭೂತಾಕಾರವನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗವು ಕುಲದ ಹೊರಗಡೆಯಿದ್ದು ಅದು ರಾಜಕೀಯ ಬಂಧಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಬಂಧವು ಕುಲದ ಬಂಧಕ್ಕಿಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಮಹಿಳೆಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಕುಲಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಬಲ್ಲವಳಾಗಿದ್ದು, ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಾದರ್ಭಾವದೊಡನೆ ಅವಳ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಯಿತು.

ಸಮುದಾಯದ / ಕುಲದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರೀಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಕ್ಷೀಣಿಸತೊಡಗಿತು. ಅವರು ಆಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಅದೃಶ್ಯರಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಪಾತ್ರ ನಗಣ್ಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಆಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಜೀವಾಳವಾಗಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ, ಅದರ ಒಳಿತು ಕೆಡುಕು ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಆದಾಯ, ಖರ್ಚು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಭೂಮಿ, ಉಳುಮೆ, ಸಾಗುವಳಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ದೇಣಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸ ಇಂತಹವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿ ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ಅರಿವೇ ಅವಳಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುರುಷ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತ, ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಹೊಸ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡ. ಭಾವಿಯೊಳಗಿನ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಸ್ತ್ರೀ ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು, ಅವಳಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ, ಅವಳ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ, ಪರಿಣತಿ, ಅನುಭವ, ಹೊಸ ಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜೀವನಾನುಭವದ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುವೂ ಅವಳಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಲಿಲ್ಲ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಪುರುಷ ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು, ಲೋಹ ತಯಾರಿಕೆ ಅವನ ಸ್ವಾಮ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸಂಕುಚಿತವಾದವು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನೇಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಪುರುಷ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಸಿದ, ಸಂಕೀರ್ಣಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡುವವನು ಅವನು, ಗಂಭೀರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಅವನು, ರಾಜ್ಯದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವವನು ಅವನು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಮಹಿಳೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ದತ್ತವಾಗಿ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜತನದಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ.

ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತನ್ನಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಪುರುಷನ ಕೈಸೇರಿದುದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಪುರುಷ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು

ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಮಧ್ಯೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಒಡೆತನಕ್ಕಾಗಿ, ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭೂಮಿಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಆದರೆ. ಆ ಘಟನೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಮಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮರುವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ನಡೆಸಿರಬಹುದಾದ ಹೋರಾಟಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಕೆಯಂತೆ ಉರಿದು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿಹೋದವು.

ಆದರೂ ಮಹಿಳೆಯ ನೈಪುಣ್ಯಗಳು, ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ಪರಿಜ್ಞಾನ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗಿದ್ದ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಅವಳನ್ನು ಪುರುಷನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯನ್ನಾಗಿಸಿತು. ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕುಲದ ಹಿರಿತನದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನದಾಗಿದ್ದ ಪೂಜಾರಿಣಿ ಪಟ್ಟವನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು.

ರಾಜ ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾದಂತೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಇತರ ಪ್ರಭಾವೀ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಫೀಮಿನಂತೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತಿದೆ. ಅದು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮ ಅದರ ಆಚರಣೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಬಹು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಭಾವೀ ತಾಣಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಪತ್ತೂ ಸಹ ನೋಡಿದವರ ಮನ ಕಲಕುವಷ್ಟು .ಆ ತಾಣಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹಣ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಅಧಿ ಕಾರಗಳು ತಾನಾಗಿ ಹರಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ನಾಗರೀಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಬಾಧ್ಯಸ್ತಳಿದ್ದು ಪೂಜಾರಿಣಿಯರ ಪಟ್ಟ ಮಹಿಳೆಯರದಾಗಿತ್ತು ಮಾತೃದೇವತಾ ಪೂಜೆ, ಮಾತೃಪ್ರಧಾನತೆ, ಮಾತೃ ವಂಶೀಯತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಗಳಿಸಿದ್ದು ದೇವಾಲಯಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಗಣನೀಯ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರೀಕತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮೂರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳೆಂದರೆ ರಾಜನ ಅರಮನೆ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕುಲಸಭೆಗಳು. ಮಹಿಳೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮೂಲೆಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗುಳಿದಿದ್ದು ದೇವಸ್ಥಾನಮತ್ತು ಕುಲಸಭೆಗಳು. ಆದರೆ ಪುರುಷನ ಗೃದ್ಧ ದೃಷ್ಟಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವಳ ಉಚ್ಚಾಟನೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಸುಮೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ದೊರೆಯು ಇನನ್ನಾದೇವತೆಯ ಪೂಜಾರಿಣಿಯನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನೂ ಕೆಲಕಾಲ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಬೇರೆಯ ನಾಗರೀಕತೆಗಳ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿಣಿಯರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋದುದರ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಣೀಕೃತವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಲಯಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವ ಸಾಧನವಾಯ್ತು. ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಕಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು.

ಭಾರತದ ಹರಪ್ಪ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಅವಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತಾರಾಧನೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಿಂಧೂ ಜನರ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಓದಲು ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಈ ಮಾತೃದೇವತೆಯು ಪಿತೃದೇವತೆಗಿಂತ ಪ್ರಧಾನಳೋ ಅಥವ ಅಧೀನಳೋ ಎಂಬುದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗೆಗಾಗಲೀ, ಅಥವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳ ಬಗೆಗಾಗಲಿ ಯಾವ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೂ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ವೇದಕಾಲೀನ ಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದಿತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವಳಿಗೆ ವಿದ್ವತ್ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಅವಕಾಶಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಎ.ಎಸ್ ಅಲ್ಟೇಕರರು ವೇದಕಾಲೀನ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಿತ ಶ್ಲೋಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ತನ್ನ ವಾರ್ಧಕ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಫಲ್ಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವಂತಾಗಲಿ ಎಂಬ ಹಾರೈಕೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಎ.ಎಸ್. ಅಲ್ಟೇಕರ್, ದಿ ಪೊಸಿಷನ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಹಿಂದೂ ಸಿವಿಲೈಸೇಷನ್. 1978 ಮೋತಿಲಾಲ್ ಬನಾರ್ಸಿದಾಸ್, ಬನಾರಸ್, ಇಂಡಿಯ) ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಕುಲಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಅಹವಾಲನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಗರೀಕರಣವು ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಆವರಿಸಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿತ್ತು. ನಗರ ಎಂಬುದೊಂದು ಬೃಹತ್ ಗುಡಾಣದಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದು ಪುರುಷರನ್ನು. ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಅಂಗಳಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಾದ ವಿವಾದಗಳು, ಠರಾವುಗಳು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಭಾವದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿಂತುಹೋದವು. ನಗರೀಕರಣವು ಗ್ರಾಮಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ನಿಶ್ಚಯಗಳಿಗೂ ಪಾಲುದಾರಳಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ನಗರೀಕರಣದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧನೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಸೃಷ್ಟಿ. ಈ ವರ್ಗ ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮತ್ತು ನಗರ ಜೀವನದ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಯಿತು. ಈ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೊರೆ ಹೊರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತಾದರು. ಜನಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾಗಲೀ ಬಡವರ ಚಲನಶೀಲತೆಯಾಗಲೀ

ಅವರಿಗಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಬದುಕು ದುಸ್ತರವಾಯಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಅವರು ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ನಗರೀಕರಣವು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಹೇರಿತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಸಮಾನರಾಗಿ ಬದುಕುನಡೆಸುವ ದಿನಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಬೀಜಾಕುಂರವಾಯ್ತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅವುಗಳಿಂದ ದೂರವಿಡಲಾಯ್ತು. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ರಾಜನ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತನ ಸ್ವತ್ತಾದವು. ರಾಜನೊಡನೆ ರಾಣಿಯು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ಮಂದಿ ರಾಜಮನೆತನದ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅವು ರಾಜನ ಕೈಕೆಳಗೇ ಹೊರತು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವು ಕೇವಲವಾಗಿ ನಗಣ್ಯವಾದುವೇ ಹೊರತು ಬಹುಮುಖವಾದುವಲ್ಲ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅದು ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಆಗಲಿ, ಮಗನ ಪರವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹಲವೇ ಮಂದಿ. ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾಗರೀಕತೆಗಳ ಯಾವುದೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದರೆ ಪರರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಅಥವಾ ಪರರಾಜ್ಯಗಳ ಆಕ್ರಮಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೈನ್ಯ ಜಮಾವಣೆ, ಸೈನ್ಯದ ಸಂಖ್ಯೆಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅದರ ವೆಚ್ಚ ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆ, ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯುಧಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದರೆ ಲೂಟಿ, ಸೋತರೆ ಲೂಟಿಗೊಳಗಾಗುವ ದುರ್ಭರತೆ, ಇವಕ್ಕೆ ತಲೆಕೊಟ್ಟವಳು ಹೆಣ್ಣು, ಲೂಟಿಯಾಗುವುದು ಸಂಪತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿ ಗುಲಾಮರಾಗುವುದು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಂದಿನ ರಾಜಕುಮಾರಿ ನಾಳೆ ಗುಲಾಮಳಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಉಪಾಯ ಜೋಹರ್. ಅದೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವು ಸೋತ ದೇಶಗಳಿಂದ ತಂದ ಲೂಟಿ ಧನ, ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರು, ಲೂಟಿಯ ಧನದ ವಿತರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಳವಾದವು ಮತ್ತು ಅಗಲವಾದವು. ಸೆರೆಸಿಕ್ಕು ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಬಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟ. ಸೋತರೆ ಹಾಳುಗೆಡವಲಾಗಿದ್ದ ನಗರಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟುವ, ಜನಜೀವನವನ್ನು ಮರಳಿ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವ ಹೊಣೆ ಹೆಣ್ಣಿನದು. ಸೋಲು ಗೆಲುವು ಎರಡೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕಷ್ಟಗಳ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟವು.

ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸುತ್ತುವರಿದ ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಆದಾಯವನ್ನು ಸರಿತೂಗಿಸಿ ಹೊಂದಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಒಂದು ಸವಾಲಾಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಮನೆಯೇ ಪ್ರಪಂಚ. ಮಕ್ಕಳೇ ಸಂಗಾತಿಗಳು, ಆದರೆ ಈ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಳ ಜೀವನ (ಎಲಿಸ್ ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್‌ರ ಅಂಡರ್ ಲೈಫ್) ವನ್ನು

ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಈ ತಳಜೀವನ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ, ಪಂಥಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದು ಅನೇಕ ಗೋಪ್ಯ ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯ ಪಂಥಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. (ಅವು ರಹಸ್ಯ ಪಂಥಗಳಾದ್ದರಿಂದ) ಆದರೆ ಇವು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಹು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದ್ದ ವಿರಾಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಏಕತಾನತೆಯಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ಬಹುಶಃ ಮೆಸಪೊಟೇಮಿಯದ ಉರ್‌ನಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಭಾಷೆ ಎಮೆಸಾಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಭಾಷೆಯು ಇಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೆಲನ್ ಡೆಲರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಹೆಲನ್ ಡೈನರ್ ಮದರ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಮೆಜಾನ್ಸ್ 1965. ಅನುವಾದ ಜಾನ್ ಫಿಲಿಪ್ ಲಂಡನ್ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಜೂಲಿಯನ್)

ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ತಂದೆ, ಗಂಡ ಇಲ್ಲವೇ ಮಗ, ಅವರ್‍ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಿಕರ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ವಿಧಿಸಿದವು. ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯ್ತು. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆ ಅಥವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮಾನವ ಜೀವಿಯ (ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ ಗಂಡಾಗಲಿ) ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು, ಅಳೆಯಲಾಗಲೀ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ಅಸಮರ್ಥನಾದರೆ ಧಾರಣಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ದಕ್ಷತೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ / ಮಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದೆರಗುವ ಅಪಘಾತಗಳು ಸಾವು ಹೆಣ್ಣು ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಫಲಳೂ ಆಗುತ್ತಾಳೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪ ಅಮೇಜಾನ್. ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹನೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಹೆರೋಡೋಟಸ್ ಅವನ ನಂತರದ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರು ಗ್ರೀಸ್‌ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮೆಸಪೊಟೇಮಿಯ, ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರ, ಏಷ್ಯಾ ಮೈನರ್ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾತೃವಂಶೀಯತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಮೇಜಾನ್‌ಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಲೂಬಹುದು.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಟ್ಟೈಟರನ್ನು ಅಸ್ಸೀರಿಯನ್ನರು ಸೋಲಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಸಂಗತಿ. ಇದನ್ನು ಕಲ್ಟ್ ಆಫ್ ಫೈಟ್ ಫುಲ್‌ನೆಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಹಿಟ್ಟೈಟ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಸತ್ತವರು ಗಂಡಸರು. ಬದುಕಿ ಉಳಿದು, ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮುಂತಾದ ಅಮಾನವೀಯ ಹಿಂಸೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಹಿಟ್ಟೈಟ್ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ತಾವೇ ಬಾಧ್ಯರೆಂದು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳು. ಅಮೇಜಾನ್ ಪದವು ಗ್ರೀಕ್ ಪದದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಮೆ-ಜಾನ್ ಸ್ತನ ವಿಲ್ಲದವಳು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಅವರ ಬಲಸ್ತನ ಅಡ್ಡಬರುವುದೆಂದು ಅದನ್ನು

ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಜಾನುಬಾಹುಗಳಾಗಿ ಯುದ್ಧಪರಿಣತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳ ಸಂಗತಿ ಮಿಥ್ಯವೆಂದೂ ಅದು ವದಂತಿ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರಲ್ಲಿದೆ. ಇವರು ಅಲೆಮಾರಿ ಜನರ ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೊ ಅಥವಾ ಶತ್ರುಗಳು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಳುಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಬದುಕುಳಿದ ಅಭಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೋ, ಅಥವಾ ತಮ್ಮದೇ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಲೆಮಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೋ ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪುರುಷರ ಆಯುಧಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವರ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬ ಕಥೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಸೋದಾಹರಿಸಲು ಅನೇಕ ಗ್ರೀಕ್ ಚಿತ್ರಗಳೂ ದೊರೆತಿವೆ. ಅವರು ಎರಡು ಅಲಗುಗಳಿದ್ದ ಬಾಗಿದ ಕೊಡಲಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಸಿಥಿಯಾ, ಅನಾಟೋಲಿಯಾ, ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರದ ಸುತ್ತಲಿನ ಭಾಗ ಏಷ್ಯ ಮೈನರ್‌ನ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಇವರು ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಇವರನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಏಷ್ಯಾದ ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳು (ದಿ ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಏಷ್ಯನ್ ಅವೆಜಾನ್) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. "ಈ ಅವೆಜಾನಿಯನಿಸಂ ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವದಿನಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಭೂ ಭಾಗಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ (ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನ) ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ." ಎಂದು ಸೂಸನ್ ಕೇವಿನ್ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವಾದ ತಮ್ಮ ಆಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಆರಿಜನ್ 1985 ಸಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಐಎಸ್‌ಎಮ್ ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಲನ್ ಡೈನರ್ (ಮದರ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಮೆಜಾನ್ಸ್)ರ ಪ್ರಕಾರ ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಥಮತಃ ಅರೇಬಿಯಾದ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗವಾದ ಬುಡೋಯಿನ್‌ಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇವರು ಕುರಿಗಾಹಿಗಳೂ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು ಅಟ್ಲಾಸ್ ಪರ್ವತಗಳ ಬುಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಉತ್ಥಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಟ್ರಾಬೋ (ಗ್ರೀಕ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಕ್ರಿ.ಪೂ. ಮೂರನೆ ಶತಮಾನ) ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾ "ಲಿಬ್ಯಾದ ಯುದ್ಧಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಮಹಿಳಾ ಪೀಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್‌ಸ್ಯೂಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ "ಗೋರ್ಗಸ್ಸರು (ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳು) ಬಹು ಶೂರರು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಈ ಅಮೇಜಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಈಜಿಪ್ಟ್, ಅರೇಬಿಯ, ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ಫಿರ್‌ಗಿಯಾಗಳ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಸಮುದ್ರಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಹೊಂದಿದವರೂ ಪರಿಣಿತರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವರು ಬಹು ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಡೈನರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳ ಕಥೆ ದಂತಕತೆಯೆನಿಸಿದರೂ ಅದು ರಷ್ಯಾದ ಬೆಂಗಾಡಿನ (ಸ್ಟೆಪ್ಪಿಸ್) ತನಕ ಹರಡಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗದವರು ಕೆಲವು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಯುದ್ಧಪಡೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಿಬ್ಯಾದ ಅಮೆಜಾನ್‌ಗಳು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದ್ದ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಪಡೆದು, ತಮ್ಮ ಬಲಸ್ತನಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮಿಲಿಟರಿ ಸೇವೆಯ ಬಳಿಕ ಅವರನ್ನು ಮೀಸಲು ಪಡೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಜೀವನ ಸಹಚರರೊಡನೆ ಖಾಯಂ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡಸರು ಒಂದು ವಿಧದ ನಿವೃತ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವ ಸಮಾಜದ ಅಂತರ್‌ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಮಾಡುವುದು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಪುರುಷರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಿದ್ದರು. (ಹೆಲನ್ ಡೈನರ್, ಮದರ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಮೆಜಾನ್ಸ್).

ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಮೀಳೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆದರೆ ಈ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥರೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ವಿಷಯ. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಗುಡಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕೆಲವು ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಹೆಂಡತಿಯ ಗುಡಾರವನ್ನು ಆಗಾಗ ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಂಗೋಲರ ದೊರೆ ಚಂಗೀಸ್‌ಖಾನನ ಪತ್ನಿ ಬೋರ್ಟ್, ಸೊಸೆ ಸುರಘುತ್ವಾನಿ, ಕೋರಾಗಾನಾ, ಬಾಟುನ್ ಮುಂತಾದವರು ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳಾಗಿದ್ದು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರದೇ ಆದ ಪಶುಮಂದೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಸದಾ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವ ಜನರಾಗಿದ್ದು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುಡಾರಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನ ಯಾವ ಲಿಖಿತದಾಖಲೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿಲ್ಲ. ಸಮಕಾಲೀನ ನಾಗರೀಕತೆಯ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ. ಅದು ಅನೇಕಬಾರಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಬೈಜಾಂಟಿಯಮ್ ಅಥವ ಪೂರ್ವರೋಮನ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆಲ್ಲೆಡೆಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು, ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸಂತಾನದ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದವು. ಮಹಿಳೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಿದ್ದು ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿದ್ದರು. ವೈದ್ಯರು, ವಜೀರರು, ಆಡಳಿತಗಾರರು ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರ ರಾಜಧಾನಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್ ಅಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿಧ ವಿಧದ ಜನರು ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ಒಂದು ಉದಾರ ಭಾವನೆಯ ನಗರವಾಗಿತ್ತು.

ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ವಾರಸುದಾರತ್ವ, ಗಂಡನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನದ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದರೂ

ಆತನ ನಂತರ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾದವು. ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಇತಿಹಾಸವು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಹೋರಾಟದ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ತಲಾಖ್‌ಅನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪುರುಷ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ವಿಚ್ಛೇದಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯು ಒಂದು ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾತ್ರವಾದ್ದರಿಂದ, ಮದುವೆಯ ಕರಾರು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು, ಹಣವನ್ನು ಮಹಿಳೆ ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಂದಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಕರಾರು ಪತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕಲಮುಗಳನ್ನು ವಿಚ್ಛೇದನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಹಿಳೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಮಾನವನ ಸಂಕಥನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಬದುಕಿನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯ ಬದುಕಿನ ಏರುಪೇರುಗಳು, ಅವಳ ದಾರಿಯ ಅಂಕುಡೊಂಕುಗಳು ಸ್ತ್ರೀವಾದೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಚೋದನೆಗಳಾದುವು. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾಗಿರುವುದು ಮಹಿಳೆ ಮಾತ್ರ. ಅವಳ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲ ಆದರೆ ಅವಳ ಸಾಧನೆಗಳ ಜಾಡನ್ನು ಪುರುಷ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವಿಂದು ತೆರೆದು ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯೇ ತಕ್ಕಡಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಬಹು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತ ಬಹು ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಅದು ಇತರ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವರ್ಗಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ ಧರ್ಮ ಇಸ್ಲಾಂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿನ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೊಂದು ದುರಂತ. ದಲಿತ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು, ದಲಿತ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಇತ್ಯಾದಿ. ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಧಾರಣ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಭಾರತವು ತನ್ನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಬಾರಿ ಪರಕೀಯರ ಧಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಆ ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಗೊಟ್ಟಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಾಗಲೀ ವೈರುಧ್ಯಗಳಾಗಲೀ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಹುರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದರು ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಂದೂ ಅನುಸರಿಸಿ ವಿದೇಶೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳೆಲ್ಲ ಅನುಕರಣೀಯ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಿಂದ; ಅದೊಂದು ಆಮದಾದ ಸರಕು ಚಿಂತನೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅನೇಕರಿಗಿದ್ದು ಅದರ ಪರ ಮತ್ತು ವಿರುದ್ಧ ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅನೇಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ತವರಾದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯ, ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದೂ ಹೊಸದಲ್ಲ, ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬವಾದವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತ ಸ್ತ್ರೀವಾದವು ನಮ್ಮ ನೆಲಕ್ಕೆ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಜನರಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೆಳದರ್ಜೆಯವಳಾಗಿ ಬದುಕಿದವಳು, ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಅವಳ ಬದುಕನ್ನು ಪುರುಷರ ಸಮಾನಸ್ತರದಲ್ಲಿರಸಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅವಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬಂಧನಗಳು, ಮಾತೃತ್ವ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ವಿವಾಹ ಬಂಧನದಿಂದಾಚೆಗಿನ ಮಾತೃತ್ವ, ವಿವಾಹ ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಲೈಂಗಿಕತೆ ಇವೇ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಎಂಬ ಅಪವಾದವೂ ಇದೆ. ವಿಮೋಚಿತ ಸ್ತ್ರೀ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಅವಳು ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಳು, ಸಮಾಜದ ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳೂ ಒಳಗಾಗದವಳು, ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ವರ್ತಿಸುವವಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಹಳ ಜನರಲ್ಲಿದೆ.

ಪುರುಷನೊಡನೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮಾನಳಾಗಿ ಬದುಕುವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾದುಕೊಳ್ಳುವ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಿಳೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ತ್ರೀವಾದ. ಇದಕ್ಕೆ ದೇಶ ಭಾಷೆ ಕಾಲಗಳ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲ, ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಪರಂಪರೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದವರು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರು.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಥನಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ, ಮಹಾಭಾರತದ ದ್ರೌಪದಿ, ರಾಮಾಯಣದ ಕೈಕೇಯಿ, ಉಡುತಡಿಯ ಮಹಾದೇವಿ, ತಿರುಮೋಳಿಯ ಕರ್ತೃ ಅಂಡಾಳ್, ಸಂತ ಮೀರಾಬಾಯಿ.

ಭಿಕಾಜಿ ರುಸ್ತುಂ ಕಾಮಾ, ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ದುರ್ಗಾಬಾಯಿ ದೇಶಮುಖ ಇದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ, ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ಮನೆತನದ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು. ಮಹಿಳೆಗೆ ಇತಿಹಾಸವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಪುರುಷಸಂಕುಲದೂರುವಾಗ, ಮಹಿಳೆಗೆ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅದು ಶಕ್ತಿಯುತವೂ, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಶೂನ್ಯಳಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಪುರುಷ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯ ಶಕ್ತಿಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿದ ದುರ್ಬಲ ಸ್ತ್ರೀ ಸಬಲಳೂ ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುಣವುಳ್ಳವಳು ಎಂಬುದು ಪುರುಷ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ರಾಣಿಯರು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹು ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದವರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೂವರು ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. ಅಪಾರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು. ಅವರದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುಣವುಳ್ಳವರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈತಿಕತೆಯ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರದೆ, ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಮಹಿಳಾ ವಿರುದ್ಧದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗಿನ ಪುರುಷ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು. ಪುರುಷರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಅವರೆಂದೂ ತಲೆಬಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅನಾಚಾರಕ್ಕೆಡೆಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಪವಾದಗಳಿಗೆ ಅಂಜಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ಪರಿಜ್ಞಾನ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರದಂತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ರಾಜ್ಯ, ಜನತೆ ಮತ್ತು ವಂಶ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಹೆಣಗಿದವರು.

ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿಯೊಬ್ಬಳು (ರಾಜ ವೆಂಕಟಪ್ಪನಾಯಕನ ಹೆಂಡತಿ ಭದ್ರಮ್ಮ) ತನ್ನ ಗಂಡ. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧವಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಗಂಡನೊಡನೆ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೊರೆದು ಮುಂದೆ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಗಂಡಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲ, ತಂದೆ ಮಗಳು ಎಂದು, ಗಂಡನು ಯಾವ್ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದರೂ ಒಪ್ಪದೇ ಹೋದಳು. ಇದನ್ನು ಕೆಳದಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಪಿತ್ರೊ ಡೆಲ್ಲೆವಾಲೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1623) ಹೀಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಬಹು ವೀರ ಮಹಿಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿಯು

ಉನ್ನತ ಶುಭಗುಣಗಳ ಸಂ
ಪನ್ನತೆಯಿಂ ಕ್ಷಾತ್ರ ದಾನ ಧರ್ಮಾದಿಗಳಂ
ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೆ ಸರಿಯಹ
ಮನ್ನೆಯರಿಲ್ಲೆನಿಸಿ ರಾಜ್ಯಮಂ ರಕ್ಷಿಸಿದಳ್

(ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಶ್ವಾಸ - 24 ನೇಯ ಪದ್ಯ, ಕೆಳದಿನೃಪವಿಜಯ ಸಂಪಾದಕರು ಕೆಳದಿ ಗುಂಡಾಜೋಯಿಸ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಬೆಂಗಳೂರು) ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ನಿಷ್ಠೆ ತಾನು ನಂಬಿದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವಳಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ವೈಧವ್ಯ ಎಂಬುದು ಒಂದು ದುರ್ಭರ ವಿಷಯ, ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಧವೆ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ದಳು. ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಗಂಡ ಹಿರಿಯ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿದ್ದಳು. ಹಿರಿಯ

ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನು ಸಮರ್ಥನಾದ ದೊರೆಯಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಸಂತಾನಯೋಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈತ ವೀರ್ಯವರ್ಧನೆಗೆಂದು ಆನೆಯ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಮೃತನಾದನು. ಗಂಡನ ಅಕಾಲ ಮರಣವು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಧೃತಿಗೆಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಆಕೆ ಬಹು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ತನ್ನ ಸಂತಾನಹೀನತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ವೈಧವ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಅವು ದುರ್ದೈವವೆಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನಗೊಟ್ಟಳು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವಾರಸುದಾರರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ರಾಣಿಯು ದೇಶದ ಅರಾಜಕತೆಯಿಂದ ನೊಂದು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳು ವಾರಸುದಾರರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ತಾನೇ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಇದು ಆಕೆ ತನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂಕಲ್ಪವುಳ್ಳವಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ವಿಧವೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ್ದು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಘಟನೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದರಲ್ಲದೆ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದುದು ಅವಳ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಅವಳ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿಯು

ನೆರೆ ರಾಜಧರ್ಮಮಾರ್ಗದ
ಪರಿಯಂ ಬಲ್ಲವನಿಪಾಲರೊಳ್ ಮಿಗಿಲೆನಿಪಾ
ತರುಣೀ ನಿಕರಶಿರೋಮಣಿ
ವರ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಕೆಳದಿಯಿಳೆಗರಸಾದಳ್.

ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯ ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವಾಸ ಪದ್ಯ 31)

ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆಕೆ, ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸರು, ಸೋದೆಯ ಅರಸರು, ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಮರಾಠರು ಮತ್ತಿತರ ಪಾಳೆಯಗಾರರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ರಾಜ ನೀತಿ ವಿಚಕ್ಷಣಳೂ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣ ಮುತ್ಸದ್ದಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಅರಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕೆಳದಿಯು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದವರಲ್ಲ, ಅರಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಬ್ಬರೂ ಕೆಳದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ನೇಹಭಾವನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಆಸೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆ ಕತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದಂತೆ ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೊಡನೆ ಆಕೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೂ ಬಂದಿದ್ದಳು ಅವಳ ಹಡುಗುಗಳು ರಫ್ತಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕೆಂಪುಸಮುದ್ರದ ಜಲಸಂಧಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ವ್ಯಾಪಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈ ಮೂರೂಜನರ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಸಾಮಾನು ತುಂಬಿದ್ದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಹಡಗುಗಳ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಂದ ವಸೂಲುಮಾಡಿದಳು.

ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಆಕೆ ಮರಾಠರ ದೊರೆ ಶಿವಾಜಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಶಿವಾಜಿಯು ತನ್ನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಣಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಡದೆ ರಾಜರಾಮನಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟು ಔರಂಗಜೇಬನ ವೈರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಳು. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ (ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನ) ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಅದರ ಅಧಿಪತಿ ಔರಂಗಜೇಬನನ್ನು ಇದಿರುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಂಟೆದೆ ಇರಬೇಕು. ರಾಣಿಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಅಂತಹ ಧೈರ್ಯವಂತೆ. ಆಶ್ರಯ ಕೇಳಿಬಂದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಮಾನವೀಯತೆಯಲ್ಲ. ಅದು ಧರ್ಮವಿರೋಧ. ಧರ್ಮಾಜ್ಞೆಯಾದ ಆಕೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಣದೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ರಾಜಾರಾಯನಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತಳು. ರಾಜಾರಾಮನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೊಘಲ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಔರಂಗಜೇಬನ ಮಗ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ತನ್ನ ಅಪ್ರತಿಮ ಸಾಹಸವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮೊಘಲ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕಟ್ಟಿದಳು. ಅವಳ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. "ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಮೊಘಲರ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟ ಘಟನೆ ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿತು ಎಂದು ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ಸಾಲತೊರೆಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. (ಬಿ.ವಿ. ಸಾಲತೊರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಭಾಗ-1 ಪುಟ 72). ಟಿ.ಎಸ್. ಸೆಜ್‌ವಾಲ್ಕರ್‌ರವರು ಮರಾಠಾ ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನಮ್ಮನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಒಂದು ಮಹೋನ್ನತ ಸೇವೆ ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಾರಾಮ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಚನ್ನಮ್ಮ ರಾಣಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು ಮರಾಠಿ ಮೋಡಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಔರಂಗಜೇಬ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಸೇನಾನಾಯಕರು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೆ ಬರೆದಿರಬಹುದಾದಂತಹ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪತ್ರಗಳು ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ, ಅವು ದೊರೆತರೆ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಎಂದು ಜೆ.ಹೆಚ್. ಖಾರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. (ಜೆ.ಹೆಚ್ ಖಾರೆ, ರಾಜಾರಾಮ್ಸ ಎಸ್ಕೇಪ್ ಟು ಜಿಂಜಿ. ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ಕೆಳದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಪು. 54-55 ಸಂಪಾದಕರು ಜಿ.ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು).

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ತನ್ನ ಸಾಕು ಮಗ ಬಸವಭೂಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಬಸವ ಭೂಪಾಲನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥ ಶಿವತತ್ವ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ಆಕೆ ಮಗನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಧರ್ಮ ಪರಿಜ್ಞಾನ, ಯಾರೂ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹುದು. ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಳೂ, ಯುದ್ಧ ಸಾಹಸಿಯೂ ರಾಜಕಾರಣ ಚತುರಳೂ ಧರ್ಮಪಾರಾಯಣಿಯೂ ಮಾತ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಪರಮತ ಸಹಿಷ್ಣುವಾಗಿದ್ದಳು. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಆಕೆ ವೀರಶೈವ ಮತಾವಲಂಬಿ. ಆದರೆ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠಾಧೀಶರನ್ನು ಸದಾ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದ

ರಾಮಾನುಜ ಕೂಟದ ಮಠ, ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪರಂಪರೆಯ ಪರ್ತಗಾಳಿ ಮಠಗಳಿಗೂ ಆಕೆ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಭೂಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ಧಳು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಿಲ್‌ಗ್ರೀಸ್ ಚರ್ಚಿಗೆ ಆಕೆ ಧನಸಹಾಯ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಳೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಬಾಬಾ ಬುಡನ್ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಆಕೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲುವಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಕೆ ಸೋಮಶೇಖರ ಅಗ್ರಹಾರ, ಚನ್ನಗಿರಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. 1,96000 ಜಂಗಮರಿಗೆ ದಾಸೋಹ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಶಿವಲಿಖಿತ ಆಗಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದಳು. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕೆಲವು ಪುಟಗಳು ಮಾತ್ರ ಈಗ ದೊರೆತಿವೆ.

ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು ಮತ್ತು ಅವಳ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತ ಬಹು ರೋಚಕವಾದುದು. ಆಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವಳು.ಅವಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಯುದ್ಧ ತರಬೇತಿ ಮುಂತಾದವೂ ಅವಳಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಕೆ ಬಹು ತೀಕ್ಷ್ಣಮತಿಯಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಗಂಡ ದೊರೆ ಹಿರಿಯ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆ ಗಂಡನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವನ ಮರಣಾನಂತರ ಆಕೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಹಲವಾರು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದ ಕೊರತೆ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಸುಳ್ಳುವಾರಸುದಾರರ ಉಪಟಳ ಒಂದು ಕಡೆ. ಇವೆರಡನ್ನು ಆಕೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ಕಂಟಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದ್ದು ಆಕೆಯ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಧುತ್ತೆಂದು ಕಷ್ಟಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಾಗ ಎಂತಹವರಿಗಾದರೂ ಅಧೈರ್ಯ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಜರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಒಂದು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಅವಳ ಆಸ್ಥಾನಿಕರು ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದು ಅವಳ ಪ್ರಜಾವಾತ್ಸಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡಿ.

ಕೆಳದಿಯ ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ ಜೋಯಿಸರು ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದ ರಾಣಿಯೆಂದರೆ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅತಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳಬೇಕಾದರೆ ರಾಜ್ಯವಾಳುವವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷತೆ, ಆಡಳಿತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ಪ್ರಜಾಪರಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ ಪರಾಯಣತೆಗಳು ರಾಜ / ರಾಣಿಯಾಗಿರುವವರ ಗುಣಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಗಳಿಸಿದ್ದಳು. ಅವಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ಲೋಪಗಳು ಜನರಿಗೆ ನಗಣ್ಯವೆನಿಸಿದವು. ಸರ್ವದಾ ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಕೆ ವಂಚಕರ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಕಠೋರವಾಗಿದ್ದಳು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ

ವಾರಸುದಾರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕುತ್ಸಿತ ಶಿವಪ್ಪ ನಾಯಕನ ಅಂಗಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿಸಿ ಅವನ ಹುಟ್ಟಡಗಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೋವುಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಎಂದೂ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ತನ್ನ ವೈಧವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತಾನಹೀನತೆಗಳು ತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಎಂದು ಆಕೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಶತ್ರುಗಳಿದ್ದರು ಮರಾಠರು, ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮತ್ತು ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗಂಡಾಂತರಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಂತಹ ಮೈಸೂರ ಅರಸರು. ಆಗ ದೆಹಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಇತ್ತ ಮರಾಠರು ಕೆಳದಿಗೆ ಹಿತಶತ್ರುಗಳು, ಹಿರಿಯ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ಉಪಟಳ ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟಿತ್ತು. ಸದಾ ಕಳ್ಳರಂತೆ ಬಂದು ಜನರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ವಾಡಿಕೆ, ಹಾಗೆ ಅವರಿಂದ ಹಿಂಸೆಗೀಡಾಗಿದ್ದು ಅಪಾರ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರೂ, ರಾಜಾರಾಮನು ಆಶ್ರಯ ಬಯಸಿ ಬಂದಾಗ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿದಾಟಿಸಿ ಜಿಂಜಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಚನ್ನಮ್ಮನ ಧೈರ್ಯ, ಉಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಅತೀತವಾದವು.

ಆಕೆ ಮೊಘಲರಿಗೆ ಸುಳ್ಳನ್ನೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಾರಾಮ ಕೆಳದಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಅವನು ಕೆಳದಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತನಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿ ದಾಟಿರುವನೆಂದೂ ಮೊಘಲರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ಆಕೆ ತನ್ನ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವ ನಿಷ್ಠೆಗಳು ಅವಳ ಅಂತಃಶಕ್ತಿಗೆ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿವೆ. ಆಕೆ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಮೊಘಲರ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದಳು.

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಅರಬ್ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನೀತಿಗಳು ಅವಳ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ದಿತನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಅವಳ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅರಬ್ಬರೂ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದ್ದರು. ಯಾರನ್ನು ಎದಿರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೂ ಅವಳ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವಳ ಹಡಗೊಂದನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಹಣ ವಸೂಲ್ಮಾಡಿದುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಹಡಗನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದು ಅವಳ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೊಡನೆ ಗಂಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಆಕೆ ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ವಿದೇಶಿಶಕ್ತಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುವುದು ಅವಳ ಜಾಯಮಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವರೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವಳ ರಾಜಕಾರಣ ಪಟುತ್ವ. ಇಂತಹ ರಾಣಿಯನ್ನು ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿ ಅವಳಂತಾ ದೊರೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ 'ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮನ್ನೆಯರಿರಲಿಲ್ಲ ರಾಜ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದ ಪರಿಯಂ ಬಲ್ಲ ಅವನಿಪಾಲರೊಳ್ ಮಿಗಿಲು'' ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ದತ್ತು ಪುತ್ರ ಬಸಪ್ಪನಾಯಕನು ತನ್ನ ಶಿವತತ್ವರತ್ನಾಕರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಯವನ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಮೂಕಾಂಬಿಕೆಯ ಅವತಾರವೆಂದು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ ಇಷ್ಟು ರೋಚಕವಾದುದಲ್ಲ ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯವು ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ನಡುವಣ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು

ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಹೈದರನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಳದಿ ರಾಜಮನೆತನದ ಕಟ್ಟಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಮತ್ತು ರಾಜವಂಶದ ದುರಂತವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಒಗ್ಗದ ಕೆಲಸವಾಯಿತೇನೋ ಅವನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೈದರನ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಲಿ ರಾಣಿಯ ಹೋರಾಟವಾಗಲಿ, ಅವಳ ಕಡೆಯ ದಿನಗಳಾಗಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಕೆಳದಿ ರಾಜವಂಶದ ಕಡೆಯ ರಾಣಿ. ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಪತನವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ನೋವು ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದಾಕೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಕಡೆತನಕ ಹೋರಾಡಿ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಶರಣಾಗತಿಯಾದರೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸೀತೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೈದರನಿಗೆ ಶರಣಾಗತಳಾಗಿ ಅವನ ವಂಚನೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಸೆರೆವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ರಾಣಿ. ಮುಂದೆ ಕಿತ್ತೂರಿನ ರಾಣಿಯೂ ಸಹ ಇಂತಹುದೇ ದುರ್ವಿಧಿಗೆ ಬಲಿಯಾದಳು.

ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಬಸಪ್ಪನಾಯಕನ ಪತ್ನಿ. ಆಕೆಯೂ ಸಾಧಾರಣ ಎಲ್ಲ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬವಣೆಯಾದ ನಿಸ್ಸಂತಾನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವಳು. ಅರಸರುಗಳ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಕಾರಣವೋ, ಇಲ್ಲ ಅದೊಂದು ದೈವ ನಿಯಾಮಕವೋ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದುದು ರಾಜಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದುದಾಗಿದೆ. ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ವೀರ ವನಿತೆ. ಎಂತಹ ದುರ್ಭರ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಣೆಗೇಡಿಯಾಗದೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಧಾರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ವಹಿಸಿದಾಕೆ. ಆಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಪ್ರೊ. ಷೇಕ್ ಆಲಿಯವರು ಬಿದನೂರು ರಾಣಿಯ ಅಪ್ರತಿಮ ಪರಾಕ್ರಮ ಎಂತಹ ಉಗ್ರವಾದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಹೈದರನಿಗೆ ಒಡ್ಡಿತೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಈ ವಿಜಯವು ಸುಲಭವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೀಗೆ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರಾವೇಶವನ್ನು ಮೆರೆದ ರಾಣಿಯರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ - ಸಂ.5 ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಪುಟ 53-54)

ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಧವೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ರಾಣಿ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಬವಣೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರ ಕಥೆ, ಗಂಡನು ವಿಧಿವಶನಾದನಂತರ ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ತನ್ನ ದತ್ತು ಪುತ್ರನಾದ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನೂ ಸಹ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ನಂತರ ದೈವಾಧೀನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಮಗುವನ್ನು ದತ್ತಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನೆಂದು ಕರೆದು ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿದಳು. ಅವನೊಡನೆ ರಾಜಮಾತೆಯಾಗಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದಳು.

ಕೆಳದಿ ನೃಪ ವಿಜಯವು ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಸದ್ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲನೆಗೈಯುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಮೈಸೂರಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಮಾರ್ಕ್ ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ರಾಣಿಯ ಪ್ರಜಾಹಿತ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಆಕೆ ದುರಾಚಾರಿಯೆಂದು ದೂರಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಗೆ

ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದ ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಸುಳ್ಳು, ವದಂತಿಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಬರೆದಿರುವ ವಿಲ್ಕ್ಸನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಮೈಸೂರಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಇತರ ಆಧಾರಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಧರ್ಮಭೀರುವಾಗಿದ್ದಳು. ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠವು ಸಾಲದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಗಿನ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಭಾರತಿ ಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಸ್ಫಟಿಕ ಲಿಂಗವನ್ನು ರತ್ನಖಚಿತ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಮರಾಠರು ಕೊಲ್ಲೂರು ಮೂಕಾಂಬಿಕಾ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ರಾಣಿ ತನ್ನ ರಾವುತಪಡೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಅವಳ ದತ್ತು ಪುತ್ರನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪಂಚ ಪೀಠಾಧೀಶರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ನಡೆಸಿದಳು.

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕಾದರೂ ಇಳಿಯಬಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೈದರನೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ದ್ರೋಹ, ಕಪಟ, ಕೃತಘ್ನತೆಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದುರ್ಗುಣಗಳು. ಮೈಸೂರಿನ ದೊರೆಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತರಿಸಿ ತನಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡಿದ ಧಣಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೈದರನಿಗೆ ಬಹು ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿದ್ದ ಕೆಳದಿ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿತು ಅದನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಹುನ್ನಾರ ಅವನದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಒಬ್ಬ ಸುಳ್ಳುವಾರಸುದಾರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ. ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ಅವಳ ದತ್ತುಪುತ್ರನಾದ ದೊರೆ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಳೆಂದೂ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದನೆಂದೂ ಸುದ್ದಿಹರಡಿದ. ಆದರೆ ಈ ಸುಳ್ಳಿಗಿಂತ ಘೋರವಾದ ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ಸುಳ್ಳು ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಶೀಲಗೆಟ್ಟವಳೆಂದೂ ನಿಂಬಯ್ಯನೆಂಬೊಬ್ಬ ಆಸ್ಥಾನಿಕನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧರಾಗಿರುವರೆಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹರಡಿದ್ದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕ್ರಿ.ಶ. 1799ರಿಂದ 1810ರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಭೂ ವೀಕ್ಷಣೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭೂಪಟ ಸ್ಥಳೇತಿಹಾಸ ಕೋಶ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಲ್ ಮೆಕೆಂಜ್‌ಯು ನಂ 36ನೆಯ ಶೃಂಗೇರಿ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯು ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅಪವಾದಗಳು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದುದೆಂದು ಶೃತಪಡಿಸಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಒಂದನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರ ಹಿರಿಯರು ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. (ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್ ಲೇಖರ ಇದ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ 1976 ಪುಟ 42, 53) ಇವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿವರಣೆಯಿದೆ.

ಶೃಂಗೇರಿ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಕರ್ನಲ್ ಮೆಕೆಂಜಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಬರೆಸಿದ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆ ನಗರದ ಸೀಮೆ ಕೊಪ್ಪದ ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೇಲು ಬಂಗಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶಿರಸ್ತೇದಾರ್ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಬರೆಯಿಸಿದ್ದು ಬರೆಸಿದ ಕಾಲ ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ ಸಂವತ್ಸರ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುಕ್ಲ ಮಂಗಳವಾರ ಬರೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1 ರಾಣಗು (ವೆ) ನಿಂಬಯ್ಯನು ಯಾವ ಬಗ್ಗೆ ಆಪ್ತನಾಗಿದ್ದನೆಂದರೆ, ಮೊದಲು ನಿಂಬಯ್ಯನೆಂಬುವನು ರೋಹಿಳಿ ಲಿಂಗಣ್ಣನ ತಮ್ಮ ಅವನು ಬಹಳ ಚಂದವುಳ್ಳವನು. ಅರಸು ಬಸಪ್ಪನಾಯಕರು ಗೌಡಿಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದರು. ಆ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಈತನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಈತನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕರಮನೆ ಮೂರುಸಾವಿರ ಮಂದಿಗೆ ಸರದಾರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದ್ದ (ರು). ಅರಸು ಸತ್ತುಹೋದ ಮೇಲೆ ಈತನ ಹೆಂಡತಿ ರಾಣಿ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗನನ್ನು ಸಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಗನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದುದರಿಂದ ಅಂತರಂಗ ಆಲೋಚನೆ ಕೆಲಸಗಳು ಸಹ ಇವನ ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವನು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಇವನಿಗೆ ಆಗದವರು ಬಹಳ ಜನವಾದುದರಿಂದ ಅಪವಾದ ಮಾತು. ಅದರ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಲಂ.

ಕೆಳದಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಕುರಿತಂತೆ ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದರನ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಒಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಪವಾದ ಹೊರತು ಇತರ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪವಾದದ ಸಂಗತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಹೈದರನ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಉತ್ತಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು. ಈಕೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ, ಸಚಿವರ ನಾಗರೀಕ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸಲಹೆ ಪಡೆದೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ನಾಮಾದ ಕೃತಿಕಾರನು ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನು ಸಾವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಗಾರನಾದ ಮದಕರಿನಾಯಕನು ಹೈದರನಿಗೆ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸುಳ್ಳು ರಾಜನೆಂದು (ಅವನನ್ನು ಗೈಬು ರಾಜ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹೈದರಾಲಿಯ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಅಶ್ವದಳದೊಡನೆ ಮುನ್ನೂರು ಆನೆಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂರ ಐವತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನಿಕರಿದ್ದರು. ಈ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವು ಉತ್ತಮ ಗೋಲಂದಾಜು ಪಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಫ್ರೆಂಚ್‌ರಿಂದ ತರಬೇತಿಗೊಂಡಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತ ಕೆಳದಿ ರಾಜ್ಯದ ಲೂಟಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರುಪುಗೊಳಿಸಿತ್ತು.

ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿ ಕೆಳದಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಮರಾಠರ ಹಠಾತ್ ಧಾಳಿಗಳು ಜನರನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸಿದ್ದವು. ಸರ್ಕಾರವು ಮರಾಠರೊಡನೆ ನಡೆಸಿದ ಯುದ್ಧದ ಖರ್ಚನ್ನು ಭರಿಸಲು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದುದು ಜನರ ಅಸಮಾಧನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಹೈದರನು ಹರಡಿದ ಸುದ್ದಿಯಂತೆ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವಳ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದುದಲ್ಲ. ಅವರು

ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಿರಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಪವಾದವನ್ನು ನಂಬಿರಲೂ ಆರರು. ಅವರು ಜೀವದ ಹಂಗುದೊರೆದು ರಾಣಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದುದು ಅವಳ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವಳ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ವೀರ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚಿದುದು ಹೈದರನು ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿಕೃಷ್ಟತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನನ್ನು ರಾಣಿ ಕೊಲೆಮಾಡಿಸಿದ ವದಂತಿಯೂ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಮಾತ್ರ ಚನ್ನ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಮಾರ್ಗಂ ಪಿಡಿದು ವರ್ತಿಸುತ್ತು ಸದ್ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತ್ತಮಿರಲ್' ಎಂದು ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. (ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯ ಪುಟ 251 ಸಂಪಾದಕರು ಕೆಳದಿ ಗುಂಡಾಜೋಯಿಸ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್) ಚನ್ನಬಸವನಾಯಕನು 1759ನೆ ಇಸವಿ ಜುಲೈ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ತಾರೀಕು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದನು ಮತ್ತು ಬಿದನೂರಿನ ಕೊಪ್ಪಲು ಮಠದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಮಾಧಿಯಾಯಿತು. ಅವನ ನಂತರ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಗೃಹೀತ ಪುತ್ರ ಮುಮ್ಮಡಿ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಅವನು ಚಿಕ್ಕವನಾದ ಕಾರಣ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವ ರಾಜಕಾರಣಿಗೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಆಳಿದಳು ಎಂದು ಅನೇಕ ಆಕರಗಳು ತಿಳಿಸಿವೆ. ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಹಲವು ವಿನಾಯ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸುಗಮವಾಗಿರುವಂತೆ, ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ 1761ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಫರ್ಮಾನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. (ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಔಟ್‌ವರ್ಡ್ ಲೆಟರ್ ಬುಕ್ 1757 - 62, ನಂ. 17 ಪು. 25).

ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಜನನಷ್ಟ ಧನನಷ್ಟ ಸಾವುನೋವುಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಹೈದರಿನಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದಳು. ವಿದ್ರೋಹಿಯಾದ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯ ಲಿಂಗಪ್ಪನು ಹೈದರನಿಗೆ ಬಿದನೂರಿಗೆ ಸುಗಮದಾರಿ ತೋರಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಹೈದರನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಲು ಹಣದ ಆಮಿಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಆಯನೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಅವನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಕೆಳದಿಯ ಸೈನಿಕರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ರೊಚ್ಚಿಗೆಬ್ಬಿಸುವಂತಹುದು. ಆದರೂ ತಾಳ್ಮೆಗೆಡದೆ ರಾಣಿ ಹೈದರನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಲು ಅವನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಪೂರ್ಣಖರ್ಚನ್ನು ಭರಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ವರ್ಷಪ್ರತಿ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಹೈದರ್ ರಾಣಿಯ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ. ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ರಾಣಿ ಸವಣೂರಿನ ನವಾಬನ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಅಶ್ವದಳ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಪದಾತಿದಳದ ಸಹಾಯದೊಡನೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರುತ್ತವೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದ ಹೈದರನ ವಿರುದ್ಧ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನನ ಸಹಾಯ ಪಡೆದ ಆಕೆಯ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಿರ್ಮಾನಿಯೇ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಹೈದರನು ಬಿದನೂರಿಗೆ ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಕಗ್ಗೊಲೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಲೂಟಿಯನ್ನು ಕಂಡ ರಾಣಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ ಅವಳ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆಕೆ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಂಕಣಬದ್ಧಳಾಗಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳು

ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಆಕೆ ತಾನೇ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಶತ್ರುಗಳೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳ ಸೈನಿಕರು ಅವಳ ವೀರಾವೇಶವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದೃಢತೆಯಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೋರಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಹೈದರನು ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹಂಚುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಸೋಲು ಖಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾಣಿ ತನ್ನ ಗಂಡ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಸುಂದರವಾದ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಲೇಪನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅರಮನೆಯು ಹೈದರನಿಗೆ ಸಿಗಬಾರದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿಸಿದಳು. ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿಪುಡಿ ಮಾಡಿಸಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ, ಕವಲೇ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ಹೈದರ್ ಮೋಸದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದ. ಆಕೆಯನ್ನು ಅವಳ ದತ್ತು ಪುತ್ರ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಗ ನಿಂಬಯ್ಯನನ್ನು ಮಧುಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡಲಾಯಿತು.

ಮಲೆನಾಡಿನ ಸುಂದರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮಧುಗಿರಿಯ ಬೆಂಗಾಡಿಗ ಬಂದ ರಾಣಿ ಜರ್ಝರಿತಳಾದಳು. ಮುಂದೆ ಪೇಶ್ವೆ ಮಾಧವರಾಯನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟಾಗ ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜನಿಯ ಬಳಿ ರಾಣಿ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದಳು. ಉಜ್ಜನಿ ವೀರಶೈವ ಮಠದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸಮಾಧಿಯಾಯಿತು.

ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೈದರನು ಹರಡಿದ್ದ ಸುಳ್ಳು ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠಾಧೀಶರು ಆ ಅಪವಾದದ ವಿರುದ್ಧ ಹೊರಡಿಸಿದ ಶ್ರೀಮುಖದ ಐತಿಹ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸಾಶಿ ಮರುಳಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ ಕೆಳದಿ ಅರಸರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಭೂಪಾಳಂ ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯನವರು ತಿಳಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀಗಳು ''ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಶೀಲದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಮಾತೃಸ್ವರೂಪಳಾದ ರಾಣಿಯ ಶೀಲವನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ ನುಡಿದಿದ್ದರೆ ಅದು ಗುರುದ್ರೋಹ ದೈವದ್ರೋಹ, ಮಾತೃದ್ರೋಹ ಮತ್ತು ದೇಶದ್ರೋಹ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಇದು ಹೈದರ್ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ವಂಚಕರ ಕುಹಕವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಹೈದರನ ಈ ಅಪವಾದವು ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯು ತನ್ನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆ, ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಈ ಅಪವಾದವನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಸೆರೆವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಣಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಉಜ್ಜನಿಯ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲು ಧರ್ಮವು ಅವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವೀಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಾರಿತ್ರ್ಯಹೀನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನರಿತಿದ್ದ ಹೈದರ್ ಈ ಅಪವಾದವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಠಾಧೀಶರೂ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದೂ ಅಪಶಬ್ದವನ್ನಾಡದೆ ಹೊಗಳಿರುವುದು ಅವಳ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಮರಾಠರ

ವಿರುದ್ಧದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಚಾತುರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳು, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅವಳು ತೋರಿಸಿದ ದಕ್ಷತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗಳನ್ನು ಷೇಕ್ ಆಲಿಯವರು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರನ್ನು ಹೊಗಳುವ, ಸೋತವರನ್ನು ತೆಗಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರನ್ನು ಗೆದ್ದವರನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಮತ್ತು ರೂಢಿಕೃತ ಮಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ''ಹೈದರ್ಸ್ ಬಿದನೂರ್ ಕಾನ್‌ಕ್ವೆಸ್ಟ್'' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉದ್ಗರಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ಕೆಳದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಪು. 70 ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ)

ನಾಗರೀಕತೆಯ ಉಗಮದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜತ್ವದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಮುಂಚೆ ಅದರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ರಕ್ಷಣೆ, ನೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ನೆಲೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ, ನೆರೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ, ಅದು ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿರಲೀ ಅಥವಾ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಾಗಿರಲಿ ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಂದ, ಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ತಿಕ್ಕಾಟ ಎಲ್ಲವೂ ರಾಜಕಾರಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ರಾಜಕಾರಣದ ಉಗಮ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದಾದದ್ದು ಏಕೆಂದರೆ ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ, ಆಹಾರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೊತೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆಗ ಆ ಜಗಳಗಳನ್ನು ಬಹುಶಃ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳು ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತಾಳ್ಮೆ, ಅನುಕಂಪಗಳು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಜನ್ಮದತ್ತವಾದವು, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅವಳು ಅಂದಿನಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಪಾತ್ರವಹಿಸಿದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಯುದ್ಧಗಳು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಯುದ್ಧಗಳಿಂದಾಗುವ ನೋವು, ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವಳು ಮೊದಲಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು. ಇದರ ಕಾರಣ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿಯಾಗಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ದಿತನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಆಕೆ ತನ್ನ ಜೀವನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಪುರುಷ ಎಂದಿಗೂ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ, ಅವನಿಗೆ ಅಹಂ ಬಹಳ ಇದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಚಿಂಪಾಂಜಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಿಂಹದ ತನಕ ಗಂಡುಜಾತಿಯು ಸದಾ ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ, ಗುಂಪಿನ ಒಡೆತನಕ್ಕಾಗಿ ಇತರ ಗಂಡುಗಳೊಡನೆ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ಆದರೆ ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು, ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು, ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣಿಕೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವವಳು ಹೆಣ್ಣು. ಇದು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ವಿಚಾರ.

ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿರುವುಹಾಕಿ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಮುಖಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮೂಲೆಗೊತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ತಿಳಿಯದಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಪುರುಷ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂಬುವುದು. ರಾಜನ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಮಡದಿಯಾಗಿ, ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ರಾಜನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡೇ ರಾಜಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಅಧಿಕಾರದ ತಿರುಗುಣಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಬಹುಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಕಲಿತು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರದು. ಮಹಿಳೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿರಲಿ, ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರಲಿ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಹೊರಗೆ ಗುಡಾರಗಳಲ್ಲಿರಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಅಟೋಸ್ಸಾ, ಹೆಟ್ಷೆಪುಟ್, ಕ್ಲಿಯೋಪಾತ್ರ, ಕೈಕೇಯಿ , ಕುಂತಿ, ನೂರಜಹಾನ್ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜಕಾರಣ ಚತುರರು.

ಆದರೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವ ರಾಜಕಾರಣ ಚತುರೆ ರಾಜಕೀಯದ ಚದುರಂಗದಾಟದಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಬಹು ಚಾಣಾಕ್ಯಳೂ, ಗುರಿಸಾಧಿಸುವತನಕ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಲ್ಲಿಸದ ಛಲವಾದಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಶತ್ರುಗಳಾರು ಮಿತ್ರರಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಯಾರು ಯಾರೊಡನೆ ಸೇರಿದರೆ ಏನಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಗೋಜಲು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ.

ಇಂತಹ ಚಾಣಾಕ್ಷಮತಿಯಾದ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಪತ್ನಿ. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಬರಿಯ ಅಂಕು ಡೊಂಕುಗಳನ್ನು, ಇಳಿಜಾರುಗಳನ್ನು, ಸಾಧ್ವಿಯೊಬ್ಬಳು "ತಲಕಾಡು ಮರಳಾಗಿ, ಮಾಲಿಂಗಿ ಮಡುವಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ಅರಸರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗದಿರಲಿ" ಎಂದು ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರ ಅರಸರ ಮನೆತನವನ್ನು ಶಪಿಸಿದ್ದಳಂತೆ ಎನ್ನುವ ಐತಿಹ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ತಲಕಾಡು ಮರಳಾಯಿತು. ಮೈಸೂರಿನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಸಂತಾನ ಭಾಗ್ಯ ಅಪರೂಪವಾಯಿತು. ಇದು ದೈವನಿಯಾಮಕವೋ ಇಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಂತಹವೋ ಅದೆಷ್ಟೋ ತಿಳಿಯದು. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯಂತೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವಳು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಳು. ದೊರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಹಿರಿಯ ಪತ್ನಿ ದೇವಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೆ ನಂಜರಾಜ ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೈದರನಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವಾಧಿ ಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಹಾನುಭಾವ. ದಳವಾಯಿ ನಂಜರಾಜಯ್ಯನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಆತ ಬಾಣಲೆಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು 1766ರಲ್ಲಿ ದೈವಾಧೀನರಾಗಲು ನಂಜರಾಜ ನಂತರ ಚಾಮರಾಜರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ದೊರೆಗಳಾದರು. ಈ ಮೂವರನ್ನು ಹೈದರನೇ ಕೊಲ್ಲಿಸಿರಬಹುದೆಂಬ ಅನುಮಾನ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಯವರಿಗೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜರ ನಂತರ

ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ಹೈದರನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಆಗ ರಾಣಿಗೆ ಹೈದರನನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಹೊರಗಿನವರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುವುದು. ಮರಾಠರಾಗಲೀ, ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನಾಗಲೀ ಯಾವ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ನಿಯತ್ತುಗಳನ್ನು ಅರಿಯದವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೈದರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತನಗೆ ರಾಜ್ಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅವರು ಅರ್ಹರಲ್ಲ ಎಂಬುದೂ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ ವಿಷಯ. ಗಾಳಿಬಂದ ಕಡೆ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರದು. ಒಮ್ಮೆ ಹೈದರನೊಡನೆ ಒಮ್ಮೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರು ಆಕೆಯನ್ನು ಹೈದರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲೂ ಹೇಸದವರು ಎಂಬುದು ಆಕೆಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು.

ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಕಂಡಿದ್ದು ವಿದೇಶಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿ. ವಿದೇಶೀಯರ ನೆರವನ್ನು ದೇಶಿಯರ ವಿರುದ್ಧ ಪಡೆಯುವುದು ಎಂತಹವರಿಗಾದರೂ ಹಿಂಜರಿಕೆಯ ವಿಷಯ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ರಾಣಿಗೆ, ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಜೀವನದ ರೀತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವಳಿಗೆ ಅದು ಸರಿಯೆಂದು ಅನಿಸಿರಲಾರದೇನೋ ಆದರೆ ವಿದೇಶೀ ಸಹಾಯ ಆಕೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಅವಶ್ಯವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಹದಿನೆಂಟನೆ ಶತಮಾನದ ಭಾರತ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ ಹೋರಾಟದ ಕಣವಾಗಿತ್ತು. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ, ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ದಿಮೆ, ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ, ವಸಾಹತುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಸಂಚುಗಳನ್ನು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ಕಾಲ. ಇಡೀ ಯೂರೋಪನ್ನು ಮಿಲಿಟರಿ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ಹೈದರನು ಆರ್ಕಾಟ್ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ಯುದ್ಧಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು, ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೈಚಳಕಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಕಡೆಗೆ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೈದರನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರಿಂದ ತರಬೇತು ಕೊಡಿಸಿ ಅದು ಸುಸಜ್ಜಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡ ಮತ್ತೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹೈದರನು ಫ್ರೆಂಚರ ಯುದ್ಧ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದನಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ತಾನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಇದು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚರ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿಮಾನ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಗುರಿಸಾಧನೆಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಬಹುಶಃ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಿಜಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆಕೆ ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ತಿರುಮಲರಾಯನನ್ನು 1771ರಲ್ಲಿಯೇ ಮರಾಠರ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪೇಷ್ವೆ ಮಾಧವರಾಯನಲ್ಲಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ರಹಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸುಳಿವು ಹೈದರನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ತಿರುಮಲರಾಯನನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಣಿಯೂ ಮತ್ತೂ ಜಾಗರೂಕಳಾಗಿರಬೇಕಾಯಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1760ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹಿಡಿದ ಪಟ್ಟು ಬಿಡದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಆಕೆ ಆಗಲೇ ಹೈದರನನ್ನು ಉಚ್ಚಾಟಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ರಾಯದುರ್ಗದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯ ಎಂಬುವರನ್ನು ಮದರಾಸಿನ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಪಿಗೋಟ್‌ನ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಹೈದರನನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಓಡಿಸಲು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬೇಡಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 1776ರಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲರಾಯ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣರಾಯರನ್ನು ಪಿಗೋಟ್‌ನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದಳು. ಈ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ತಂಜಾವೂರಿನ ರಾಜನ ಒಲವನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕಡೆಗೆ 1782ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಯವರು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ನಂತರ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 18ರಂದು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿಹಾಕಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ರಾಣಿಯವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ, ಪ್ರಚೋದಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಆಮಿಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವರು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ, ಮದರಾಸು ಸೇನೆಯು ಕೊಯಮತ್ತೂರು ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಾಗ ಕಂತುಕಂತಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಹತ್ತುಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಣಿಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು ಇದಲ್ಲದೆ ಕಂಪೆನಿಯು ಮೈಸೂರನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿಗೆ ಗೆದ್ದುಕೊಡಬೇಕೆ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಈಗ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಆಕೆಯಿಂದ ಕೇಳಬಾರದು, ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಂಪೆನಿಯು ಹೈದರನೊಡನೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅದುವರೆಗೆ ಆಕೆ ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಆಕೆಯನ್ನು ಹೈದರನ ವಶಪಡಿಸಕೂಡದು ಎಂಬ ಷರತ್ತುಗಳಿದ್ದವು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅನೇಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಲು ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಮಾಡಿದ ಒತ್ತಾಯವೇ ಕಾರಣ. 1760ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಸತತವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪತನದವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬೆನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅವರೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿದರು. ಹೈದರನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ತಮಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಕರಾರು ಆಕೆಗೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಅತೀವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಲಾರ್ಡ್ ಪಿಗೋಟ್, ಲಾಡ್ ಮೆಕಾರ್ಟ್ನೆ, ಜಾನ್ ಸುಲೀವಾನ್, ಜನರಲ್ ಮೆಡೋಸ್ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗೌರವ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ಆಕೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಕಳಕಳಿ ಆಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉದಾತ್ತಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರುತ್ತವೆ. ಆಕೆಗೆ ಸೋಲುಗೆಲುವುಗಳ ಮಹತ್ವ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಿತು. ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ನಿಧನದ ನಂತರ ಆಕೆ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಆಕೆಯ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು

ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೈದರ್ ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅವಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಅವಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೆಂಬ ಆತಂಕವಿದ್ದಿತು. ಆತನ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ವಿರೋಧಿಸದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಹೈದರನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಆಕೆಗಿತ್ತು. ಆತನ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆಕೆ ರಾಜಕುಮಾರನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಾಗ ಅದಕ್ಕೂ ಹೈದರನು ಅಡ್ಡಿಬಂದನು. ಆದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಜಯ ತಮ್ಮದು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸೆರೆಯೊಳಗಿದ್ದೂ ವಿದೇಶಿ ಶಕ್ತಿಯೊಂದರೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಿದ ಆಕೆಯ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆ ಆಕೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ದಿತನದಷ್ಟೆ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದವುಗಳು.

ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಲಿ ಜರ್ನಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ (ವಾಲ್ಯೂಮ್ 5 ಪುಟ 42) ಹಯವದನರಾಯರು ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಗುರಿಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಬಂದರೂ, ಜಗ್ಗದಂತಹ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ನಿಷ್ಠ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅತಿ ಕಠಿಣವಾದ ಮನೋಧಾರ್ಢ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸುಶೀಲೆಯಾದ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತತ್ಪರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನುಳ್ಳವಳು. ಅವಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಅನೇಕರು ಪಡೆಯದಿದ್ದಂತಹ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಕೆ ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಕೆ ಆಗಲೆ ಅರಿತಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಸುಮನೆತನದ ಉದ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಆಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಸಿದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರನ್ನು ದುರ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅತಿಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಗಾಣುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಆಕೆ ಅರಿತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಹೈದರನಾಗಲೀ ಅವನ ಮಗ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನಾಗಲೀ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡದಂತಿರಲು ಆಕೆ ಕಟ್ಟೆಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿದರು. ಫ್ರೆಂಚರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಟಿಪ್ಪು ಇಡಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ತಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪಾಲಾಗದಂತೆ ಆಕೆ ಕಾದರು ಎಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ.

ಫ್ರೆಂಚರೊಡನೆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಟಿಪ್ಪುವು ಫ್ರೆಂಚರ ಜೊತೆಗೂಡಿದರೆ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿ ಕೂಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಫ್ರೆಂಚರು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಮುಂದಾಗಬಹುದಾದ ಅಪಾರ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ದೂರಾಲೋಚನೆಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗಿತ್ತು. ಆಕೆ ಎಂತಹ ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆಯೆಂದರೆ ಫ್ರೆಂಚರು

ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ನಡುವಿನ ಪತ್ರಗಳು ನಕಲನ್ನು ಸಹ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೌಟಿಲ್ಯನ ರಾಜನೀತಿಯ ಸಾಕಾರವೆನ್ನಿಸಿದ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೈಸೂರಿನ ಮುಂದಿನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬಂದೆರಗುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸುವ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಧಾರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ. ಹುಟ್ಟಿನ ಮೊದಲು, ಹುಟ್ಟಿದನಂತರ ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿಗಿಂತ ಶಕ್ತಳೂ ಸಮರ್ಥಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿ.

ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಈಕೆ ಹತ್ತನೆಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದಾಗ ಕೇವಲ ಹನ್ನೆರಡು ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲೆ, ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ವಿವಾಹವಾಗಿ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಸೇರಿದ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿ, ಅವರ ಪತಿ ಹತ್ತನೆಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಬದುಕಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿನ ರಕ್ಷಿತ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರೂ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಲು ಬೇಕಾಗುವ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು, ನುರಿತ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಹವಾಸ, ರಾಣೀವಾಸದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿರಬೇಕಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಕೆ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದವು.

ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟಾಗ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಸಮೇತ ಅವರೊಡನೆ ಹೊರಟರು. ಹೊರಡುವಾಗಲೇ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಬಣಿಸಿತು. ಗಂಟಲುಬೇನೆಯ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ 1894ರ ಡಿಸೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೃತರಾದರು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಈ ಸಾವು ಎಂತಹವರನ್ನು ದಿಜ್ಮೂಢಗೊಳಿಸುವಂತಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ದೇಶದ ದೊರೆಯಾದವರು ಪರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮರಣಿಸಿದರೆ ಆಗುವ ಆಘಾತ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನೂ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರು. ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಕೈಗೆ ದೊರೆತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಭದ್ರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಾವು. ಪರಮಾಧಿಕಾರವಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಭೀತಿ. ಸಲಹೆ ಕೊಡಲು ಆಪ್ತರಾರೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ವಯಸ್ಸು ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು.

ರಾಣಿಯವರ ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸ್ಥೈರ್ಯ, ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಸಮತೋಲನ, ಎಂತಹ ಕಷ್ಟವನ್ನಾದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಬಹು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದುವು. ಆಕೆಯ ಈ ಸಂಕಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಲು ಬಂದ ಇಂಡಿಯಾ

ಸರ್ಕಾರದ ವಿದೇಶಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್‌ರವರು, ಇಂಡಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅತೀವ ವಿಷಾದವನ್ನು ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ವಿಚಲಿತರಾಗದೆ, ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಯಂ, ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೊಡಲು ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೇನೊ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

1895 ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಐಯ್ಯರ್ ಅವರು ಸಭೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆತ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಈ ದುರ್ಭರ ಯಾತನಾಯುಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನವೆಂದರೆ, ದೈವಾಧೀನರಾದ ಮಹಾರಾಜರ ಘನತೆವೆತ್ತ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯ ಸಂಕಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಸ್ಥಿತರಿರುವುದು. ಅವರು ಸ್ವತಃ ಅಪಾರ ನಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದರೂ ಅನುಕರಣೀಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ದುಃಖವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅಪರೂಪದ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲಹೃದಯದ ಔದಾರ್ಯತೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಆ ಸದ್ಭಾವನೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನುರಣಿಸಿತು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತಹವು. 'ಹಕ್‌ದಾರ್‌ಕಾ ಹಕ್ ಹೈ, ಉಸ್ಮೆ ಕ್ಯಾ ಫರಕ್?' (ಹಕ್ಕುದಾರರ ಹಕ್ಕು ಅದು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನು)

ಆದರೂ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಂತಹ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದುದರ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಕೆಲವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸದುದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಅದು ಮಹಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದಾಗಲೀ ಅವರನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ . ಆಕೆಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ, ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಅವರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. ಹೊರಗಿನ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಬಾಲಕಿಯರ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಒಬ್ಬ ಸದ್ಭಾವನೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆಕೆ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಆರ್ಡರ್ ಆಫ್ ದಿ ಕ್ರೌನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಮಹಿಳೆ. ಅರಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಆಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ದೊರಕಿದಂತಹವು. ಆಕೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿ, ಆಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅದೃಷ್ಟವಿದ್ದುದು ಕೇವಲ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಆಕೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಲು ಅವರ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನರ ಆತಂಕ ಸಂದೇಹಗಳು ನಿರಾಧಾರವಾದುವು, ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿರುವ ಮಹಾರಾಣಿ ಸಿಕ್ಕಿದುದು ಅವರ ಅದೃಷ್ಟ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ನಂತರ ತಿಳಿಯಿತು.

ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮಗ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಅಧಿಕಾರಾರೂಢರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ವೈಸರಾಯ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಜಮಾತೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು.

ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ನಿರಂತರವಾದ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ಸಮಯೋಚಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಗೆ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಹುಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುವಂತಹ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಮನೆವಾರ್ತೆಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಗಳಾಗಬಲ್ಲಂತಹ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳು ಆಕೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಗೌರವವನ್ನು ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಆಕೆಯ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸತ್ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ ನಾನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ, ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ತೋಪುಗಳ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅರಿಕೆಯನ್ನು ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಅನುಗ್ರಹದ ಕುರುಹಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಸುದೀರ್ಘಕಾಲ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರ ಪೂರ್ಣಫಲವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ತಮ್ಮ ಮಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂದ ಪುರಸ್ಕಾರ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಿವೃತ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಗೌರವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು.

ಮಹಾರಾಜರ ಖಾಸಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಇವಾನ್ ಮ್ಯಾಕೊನೋಕೀಯವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ, ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೆ ಶ್ಲಾಘನೆಯ ಬಾಕಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮಗನ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ ಕಾರಣದ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಮಹಾರಾಣಿಯಂತಹ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಸನ್ನಡತೆಯ ಮಹಿಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಬಹುದಾದದ್ದು. ಆದರೆ ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಗನ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಗಳು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ತಮ್ಮ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಮಗನ ರಾಜ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿರದೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಬಹು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

1934 ಜುಲೈಎಂಟರಂದು ಮಹಾಮಾತೃಶ್ರೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಸನ್ನಿಧಾನ ಅವರು ದೈವಾಧೀನರಾದರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಜನತೆ

ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು. ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗಡೆಯೂ ಸಹ ಜನರ ದುಃಖ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ, ಆನಂತರವೂ ಅತೀವ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಜಾಹಿತವನ್ನೆ ಜೀವನದ ಪರಮಧ್ಯೇಯವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ತ ಜನತೆ ಬಹುವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ದಸರಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 1934 ರಲ್ಲಿ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ಲರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ನಿಧನದ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಈ ರೀತಿ ನುಡಿದರು – ಮಹಾರಾಜರಾದ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮಾತೋಶ್ರೀ ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸನ್ನಿಧಾನ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಕಳೆದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ದುಃಖದ ಕೆಲಸ ನನ್ನದಾಗಿದೆ. ಅವರ ನಿಧನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ, ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಗೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತನೆಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ತಮ್ಮ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಪವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದನಂತರ, ಅವರ ಮಗನು ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕರಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಯಿತು. ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಅವರದು. ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಕ್ಷೇಮ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಸದಾ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಬಯಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವರು ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವರು ಬಡವ ಶ್ರೀಮಂತರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು, ದಯೆ ಮತ್ತು ಔದಾರ್ಯಗಳು ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಮಾಡಿತು. ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾರಾಜರಿಗೂ ಮತ್ತು ಯುವರಾಜರಿಗೂ ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಯ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಸಂತಾಪಗಳನ್ನು ಅವರ ಭರಿಸಲಾಗದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

1835 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಮಹಾರಾಜರಾದ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಬಿನೀ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಸೇತುವೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸೇತುವೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೋಟೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರಿಗಾಗಿ ವಾಣೀವಿಲಾಸ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಯಿತು.

ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್ (ಟಾಟಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್) ಗೆ ಶಂಖುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು 1911 ನೇಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ

ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರಾದ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಅವರ ತಾಯಿಯ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವವನ್ನೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೊಗಳಿ, ರಾಜ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಮಹಾರಾಜರು ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಅವರ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. (ಮಹಾರಾಜ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಭಾಷಣಗಳು 1902-33 ಪುಟ 485)

ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ವೈಸರಾಯ್ ಮತ್ತಿತರ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮೈಸೂರು. ರಾಜ್ಯದ ದಿವಾನರುಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳು, ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಉನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಉದಾತ್ತ ಮನೋಭಾವ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತವೇ ತಮ್ಮ ಹಿತ ಎಂಬ ಭಾವನೆ, ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗಿದ್ದ ಆಸ್ಥೆ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತೋರಿಸಿದ ಆಸಕ್ತಿ, ದೈವಶ್ರದ್ಧೆ ಮಗನಾದ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತೋರಿದ ಅತೀವ ಕಾಳಜಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಆಕೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ತುಂಬಿದ ಸದ್ವರ್ತನೆ, ಮಹಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಿಸಿದೆ. ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವುದರ ಬದಲು ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೇರಿಸಿದವು. ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತು ರಾಜಕಾರಣದ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿಯರಾಗಿದ್ದ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯವರಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಮೈಸೂರಿನ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎನ್ನಿಸಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಾಗಲಿ ಎದುರಿಸಿದ್ದಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಮತ್ತು ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯರು ಒಳಶತ್ರುಗಳು ಹೊರಶತ್ರುಗಳು ಇಬ್ಬರೊಡನೆಯೂ ಸೆಣಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂತಾನಹೀನೆಯರಾದ ಅವರು ವಾರಸುದಾರತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಮರಾಠರ, ಮೊಘಲರ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನವರ ಉಪಟಳವನ್ನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ತಡೆಯಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು. ಇಡೀ ದೇಶವೇ ತಲ್ಲಣಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕಾಲವದು. ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು, ಹೈದರ್ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ವಿರುದ್ಧ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಸಂಚು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಸಂಚಿನ ಸುಳಿವು ಕೊಂಚ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಇಡೀ ರಾಜಮನೆತನವೇ ನಾಶವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು. ಈ ಮೂವರು ರಾಣಿಯರು ನಡೆದ ಹಾದಿ ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳುಳ್ಳ ದಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಚ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದರೂ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೆ ಸುದೈವದಿಂದ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಇದ್ಯಾವುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಆತಂಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಯಾರಿಗಾದರೂ,

ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಷ್ಟೇ ವಿಶಾಲವಾದ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ರಾಜ್ಯದ ಒಡೆತನವಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಓಲೈಸಿ ಅವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮಹಾರಾಣಿಯವರಾಗಿ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೆ ಇರಿಸು ಮುರಿಸಾಗಿರದೇ ಇರಲಾರದು. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ, ಆಕೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದೇಶಾಂಗ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನುಡಿಗಳು ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಹು ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದು ಎನಿಸಿದರೂ ಅದರ ಅಂತರಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆರೀತಿ ಭಾವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕೃಪಾಛತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಅರಸು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನಾಗಿದ್ದವನು ಬಯಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೆ? ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ? ಎಂಬುದು ಅವರವರ ಊಹೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ.

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಲು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಅನುಪಮ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಕೇವಲವಾಗಿ ಕಂಡಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಉಚ್ಚಾಟನೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರೊ. ಷೇಕ್ ಅಲಿಯವರು ''ಬ್ರಿಟಿಷರ ತಾಳಕ್ಕೆ ಕುಣಿದ ಕುಣಿತ'' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದವರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ, ಅನ್ನದಾತನಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದು, ರಾಜವಂಶೀಕರನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದ ಹೈದರಾಲಿಯನ್ನು ಅವನ ಈ ವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಯಾರೂ ಕ್ಷಮಿಸಲಾರರು. ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿ, ಅಶಕ್ತರನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ದೂಡಿ ಸಶಕ್ತರು ಅಧಿ ಕಾರವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಹೈದರನ ಈ ರಾಜದ್ರೋಹ ಸರಿ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೈದರಾಲಿಯು ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸೆಣಸಿದುದು ಅವನ ರಾಜ್ಯದಾಹವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರತೇ ವಿನಹ ಅವರನ್ನು ದೇಶದ ಪರಮಶತ್ರುಗಳು ಎಂದೆಣಿಸಿ ಅವರನ್ನು ದೇಶದಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಲಲ್ಲ. ಅವರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಿಜಾಮ ಮತ್ತು ಮರಾಠರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಹೈದರ್ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ದೇಶಪ್ರೇಮವೆನ್ನುವುದು ಅನುಕೂಲ ಸಿಂಧುವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನ ಚಾಣಾಕ್ಷತನ, ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಾಗಲಿ ಅವನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೀನಾಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಾಣುವುದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ. ತೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಅವನ ಮಗ ಟಿಪ್ಪು ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಅವನು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಎಂದೂ ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ಅವನ ಪರಮ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ದೇಶದಿಂದೋಡಿಸುವುದು ಅವನ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾಯಣರೆ ಆದಾಗ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತಮಗೆ ಸೇರಬೇಕಿದ್ದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿತ ಎನ್ನುವುದು ಆಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ, ಘನತೆಗೆ ಮತ್ತು ಹಿರಿಮೆಗೆ ಅಪಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಂಪುನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರೂ ತಾವು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಜಾಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರಕಾರರೇಕೆ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಾರೆ? ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಬಹುದಕ್ಷರಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಣಿತರಾದ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಹೌದು. ಬಹುತೇಕ ಕೆಲಸಗಳು ಅವರ ಆದೇಶದಂತೆ ನಡೆದಿರುವುದೂ ನಿಜ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದು ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಪಾತ್ರವೂ ಅಷ್ಟೇ ಹಿರಿದಾದದ್ದು ಎಂದೇಕೆ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ? ಆಕೆ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬುದರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತು ಆಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಭಾರವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೊ? ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳ ಪುನರಾವಲೋಕನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ

ಪುರುಷನ ಸ್ತ್ರೀವಿಷಯವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು, ಸಂಧಿಗ್ಧತೆಗಳು, ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಮತ್ತು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳ ಬಾಹುಳ್ಯ, ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವೈರುಧ್ಯಗಳು ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಇವು ಸುತ್ತುವರೆದಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗಿನ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಬೇದಭಾವಗಳು ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರವೇ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾವನ್ವಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಬಹು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದ ಗಾಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಹುರೂಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾಗದೆ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೋಲಿನ ಭಯಂಕರ ಬವಣೆ ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಯಾತನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಗುವುದು ಪುರುಷನ ದುರಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅಪರಿಮಿತ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಭದ್ರಬುನಾದಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ರಾಣಿಯರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಜೇಡ ತನ್ನ ಬಲಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಬಲೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯುವಂತೆ, ತನ್ನ ಕಬಂಧ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟಪಾದಿಯು ತನ್ನ ಬಲಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಪುರುಷನಿರ್ಮಿತ ಧರ್ಮ, ಕಾನೂನು, ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಆಕೆ ಹೊರಬರಬೇಕಾದರೆ ಜೇಡನ ಅಂಟನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಾಗಲೀ ಅಷ್ಟಪದಿಯ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಊರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮಾನವ ಸಹಜ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇವು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅವಳ ಯಶಸ್ಸಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಲ್ಲವು. ಇದು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವ ಕೆಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಆಗುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವಳು ತನ್ನ ಅಂತಃಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿರಲಿ, ರಾಣಿಯಾಗಿರಲಿ, ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿ, ಕಾರಕೂನಳಾಗಿರಲಿ, ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳಾಗಿರಲಿ, ಮನೆಗೆಲಸದ ಹೆಂಗಸಾಗಿರಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿರಲಿ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿರಲಿ, ಮಹಿಳೆ

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ನಾಗರೀಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಭ್ಯರಾಗಿ ಕಾಣುವ ಜನ ದೈಹಿಕ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಬದಲು ಮಾನಸಿಕ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು "ಹೆಸರಿಸಲಾಗದ" ಹಿಂಸೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಸಮತೋಲನೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವಾಗಬೇಕು. ಯಾರೂ ಯಾರಿಗೂ ಸದಾರಕ್ಷಣೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಬೆಂಬಲವನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ನಾನು ಹೆಣ್ಣು, ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ಅಜೇಯಳು ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ನಂಬಿಕೆಯಿಡಬೇಕು. ಅಧೀನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಗತಕಾಲದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳು. ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆ ಇಂದಿನ ಬದುಕಿನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳಾಗಬೇಕು.

ನಾನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಾದರೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ.

ನಾನು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ, ನಾನು ಅಜೇಯಳು, ನಾನು ಹೆಣ್ಣು

-ಹೆಲನ್ ರೆಡ್ಡಿ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ

1. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು.
2. ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ದಪ್ತರುಗಳು, ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಕಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೆ ರಿಪೋರ್ಟುಗಳು.
3. ಸಂಧಿ ಪತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು.
    - ಎ. ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರತಿ.
    - ಬಿ. ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರತಿ.
    - ಸಿ. ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದಂತಹ ಪತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು.
    - ಡಿ. ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನಡುವಿನ ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರತಿ.
4. ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಶಾಸನಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು.
5. ಕೆಳದಿಯ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದಿನ ದ್ವಜಸ್ಥಂಭದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿರುವ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ರಾಜಾರಾಮರ ಉಬ್ಬು ಚಿತ್ರಗಳ ಪೋಟೋ.
6. ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಜನಪದ ಗೀತೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಆಲ್ಟೇಕರ್ ಎ.ಎಸ್. ಸ್ಟೇಟ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಇನ್ ಏನ್ಷಿಯಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ 1958. ಮೋತಿಲಾಲ್ ಬನಾರ್ಸಿದಾಸ್, ದೆಹಲಿ
2. ಆಲ್ಟೇಕರ್ ಎ.ಎಸ್. ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ಇನ್ ಏನ್ಷಿಯಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ 1934 ನಂದಕಿಶೋರ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಬೆನಾರಸ್
3. ಆಲ್ಟೇಕರ್ ಎ.ಎಸ್. ದಿ ಪೊಸಿಷನ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಹಿಂದೂ ಸಿವಿಲಿಸೇಷನ್ 1987, ಮೋತಿಲಾಲ್ ಬನಾರ್ಸಿದಾಸ್, ದೆಹಲಿ
4. ಅರುಣಾ ಆಸಫ್ ಆಲಿ, ದಿ ರಿಸರ್ಜೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ವಿಮೆನ್ 1991, ರೇಡಿಯಂಟ್ ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ
5. ಆಷ್ಲೆ ಮಾಂಟೆಗೊ ಎಮ್.ಎಫ್. ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಸುಪೀರಿಯಾರಿಟಿ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ 1953 ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಿಲನ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್
6. ಆಲಿಕ್ ಮಾರ್ಗರೇಟ್. ಹೈಪಾಟಿಯಾಸ್ ಹೆರಿಟೇಜ, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಸೈನ್ಸ್ ಫ್ರಂ ಆಂಟಿಕ್ವಿಟಿ ಟು ದಿ ಲೇಟ್ ನೈನ್‌ಟೀನ್ತ್ ಸೆಂಚುರಿ, 1986
7. ಬಿಯರ್ಡ ಮೇರಿ ರಿಟ್ಟರ್, ವಿಮೆನ್ ಆ್ಯಸ್ ಫೋರ್ಸ್ ಇನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಎ ಸ್ಟಡಿ ಇನ್ ರಿಲೇಷನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ರಿಯಾಲಿಟೀಸ್, 1946 ಮ್ಯಾಕ್ ಮಿಲನ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್
8. ಬೌಲ್ಡಿಂಗ್ ಎಲೀಸ್, ದಿ ಅಂಡರ್‌ಸೈಡ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಎ ವ್ಯೂ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಥ್ರೂ ಟೈಮ್ಸ್ ಸೇಜ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ
9. ಬೆಲ್ ಮೇಜರ್ ಇವಾನ್ಸ್, ದಿ ಮೈಸೂರ್ ರಿವರ್ಷನ್, ಎನ್ ಎಕ್ಸಪ್ಷನಲ್ ಕೇಸ್ 1865, ಟ್ರುಬ್ನರ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ, ಲಂಡನ್
10. ಬೋರ್‌ನಿಸ್ ಕ್ಯಾರೋಲ್, ಲಿಬರೇಟಿಂಗ್ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಥಿಯರಿಟಿಕಲ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಕ್ರಿಟಿಕಲ್ ಎಸ್ಸೇಸ್ ಇನ್ ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ 1987 ಅರ್ಬೇನ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಇಲಿನಾಯಿಸ್ ಪ್ರೆಸ್
11. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ ಸುಕುಮಾರಿ, ವಿಮೆನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಸೊಸೈಟಿ ಇನ್ ಏನ್ಷಿಯಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ 1994 ಬಸುಮತಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಕಲ್ಕತ್ತಾ
12. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ ಎನ್.ಎಸ್. ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ರೈಟ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಏನ್ಷಿಯಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ 1988
13. ಬುವಾ, ಡಿ, ಸಿಮೋನ್, ದಿ ಸೆಕಂಡ್ ಸೆಕ್ಸ್
14. ಬೌರಿಂಗ್ ಎಲ್.ಬಿ. ಹೈದರ್ ಆಲಿ ಆ್ಯಂಡ್ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್
15. ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಬಿ.ಡಿ, ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಅರ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಸೈಟಿಸ್ ಎಡಿಟೆಡ್ ಬೈ ಕುಂಕುಂರಾಯ್ 2001 ಮನೋಹರ್

    ಜೋಸ್ಸರ್ ಜಿ.ಆರ್. ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಯಾದವ ಡೈನಾಸ್ಟಿ ಟೂ ಸೆಂಚುರೀಸ್ ಆಫ್ ಒಡೆಯರ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಒಡೆಯರ್ಸ್

16. ದಾಸ್ ರಾಮ್‌ಮೋಹನ್, ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಮನುಸ್ ಫಿಲಾಸಫಿ 1993 ಎಬಿಎಸ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಜಲಂಧರ್
17. ಡಯೇನ್ ರಿಚರ್ಡ್‌ಸನ್, ವಿಮೆನ್ ಸ್ಟಡಿ 1993 ಮ್ಯಾಕ್ ಮಿಲನ್ ಪ್ರೆಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಲಂಡನ್

18. ದಾಸ್ ಆರ್.ಎಮ್. ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಮನು ಆ್ಯಂಡ್ ದಿ ಸೆವೆನ್ ಕಾಮೆಂಟೇಟರ್ಸ್ 1962, ಕಾಂಚನಾ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ವಾರಣಾಸಿ

19. ದೀಕ್ಷಿತ್ ಜೆ.ಎಸ್. ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ಕೆಳದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ

20. ದತ್ ಆರ್.ಸಿ. ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸಿವಿಲಿಸೇಷನ್ ಇನ್ ಏನ್ಷಿಯೆಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ

21. ಡೈನರ್ ಹೆಲನ್, ಮದರ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಅಮೆಜಾನ್ಸ್ ದಿ ಫಸ್ಟ್ ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕಲ್ಚರ್ 1965, ಭಾಷಾಂತರ, ಜಾನ್ ಫಿಲಿಪ್ ಲುಂಡಿನ್ ಜೂಲಿಯೆನ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್

22. ದಿವಾಕರ್ ಆರ್.ಆರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಥ್ರೂ ದಿ ಏಜಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು 1968

23. ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ, ರೆಡಿ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ವಾಲ್ಯೂಮ್ಸ್ 1 ರಿಂದ 8

24. ಏಂಜಲ್ಸ್,ಎಫ್. ದಿ ಆರಿಜಿನ್ ಆಫ್ ದಿ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ, ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಆ್ಯಂಡ್ ದಿ ಸ್ಟೇಟ್ 1942

25. ಫೈರ್‌ಸ್ಟನ್ ಷುಲಾಮಿತ್ ಡಯಾಲೆಕ್ಟಿಕ್ ಆಫ್ ಸೆಕ್ಸ್ ದಿ ಕೇಸ್ ಫಾರ್ ಫೆಮಿನೈನ್ ರೆವಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ 1970 ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಮಾರೋ

26. ಫ್ರೀಡನ್ ಬೆಟ್ಟಿ ದಿ ಫೆಮಿನೈನ್ ಮಿಸ್ಟಿಕ್, 1963 ಲಂಡನ್

27. ಗೀತಾ. ಜೆಂಡರ್ ಥಿಯರೈಸಿಂಗ್. ಫೆಮಿನಿಸಂ 2002. ಸ್ತ್ರೀ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ

28. ಗುರುರಾಜಾಚಾರ್ ಎಸ್. ಎಮ್ ಆ್ಯಸ್‌ಪೆಕ್ಟ್ ಆಫ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಸೋಷಿಯಲ್ ಲೈಫ್ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ

29. ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಸಾಂಡ್ರಾ, ಎಡಿಟರ್ ಫೆಮಿನಿಸಂ ಆ್ಯಂಡ್ ಮೆಥಡಾಲಜಿ 1987, ಭೂಮಿಂಗ್ಟನ್ ಇಂಡಿಯಾನಾ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್

30. ಹಮ್ ಮ್ಯಾಗೀ, ಎಡಿಟರ್ ಫೆಮಿನಿಸಂಸ್, ಎ ರೀಡರ್ ಹಾರ್‌ವೆಸ್ಟರ್ ವೀಟ್ ಷಿಫ್ ಹರ್ಟ್‌ಫೋರ್ಡ್‌ಶೈರ್, ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್

31. ಹುಚಿನ್‌ಸನ್ಸ್ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ

32. ಹಾರ್ನ್ಲೆ ಕೆ. ಫೆಮಿನೈನ್ ಸೈಕಾಲಜಿ 1967 ನಾರ್ಟನ್, ಲಂಡನ್ ಹಾರ್ನರ್ ಐ.ಬಿ. ವಿಮೆನ್ ಅಂಡರ್ ಪ್ರಿಮಿಟಿವ್ ಬುದ್ಧಿಸಂ. 1975. ಮೋತಿಲಾಲ್ ಬನಾರ್ಸಿ ದಾಸ್, ದೆಹಲಿ

33. ಹಯವದನರಾವ್ ಸಿ. ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು 3 ವಾಲ್ಯೂಮ್‌ಗಳು

34. ಐಯ್ಯರ್ ಕೃಷ್ಣ ವಿ.ಆರ್. ವಿಮೆನ್ ಅನ್‌ಬೌಂಡ್ ಪ್ಲೀ ಫಾರ್ ಜೆಂಡರ್ ಜಸ್ಟೀಸ್. 1985, ಸೊಸೈಟಿ ಫಾರ್ ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಮಧುರೈ

35. ಕುಮಾರ್ ನೀತಾ – ಎಡಿಟೆಡ್ ವಿಮೆನ್ ಆ್ಯಸ್ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಸೌತ್‌ಏಷ್ಯನ್ ಹಿಸ್ಟರೀಸ್, ಸ್ತ್ರೀ, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ

36. ಕೆಲ್ಲಿ ಜೋನ್, ವಿಮೆನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆ್ಯಂಡ್ ಥಿಯರಿ 1984 ಚಿಕಾಗೋ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್

37. ಲರ್ನರ್ ಗೆರ್ಡಾ, ದಿ ಕ್ರಿಯೇಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ಪೇಟ್ರಿಯಾರ್ಕಿ 1986 ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್

38. ಲರ್ನರ್ ಗೆರ್ಡಾ, ದಿ ಮೆಜಾರಿಟಿ ಫೈಂಡ್ಸ್ ಇಟ್ಸ್ ಪಾತ್ ಪ್ಲೇಸಿಂಗ್ ವಿಮೆನ್ ಇನ್‌ಹಿಸ್ಟರಿ 1979 ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್

39. ಲರ್ನರ್ ಗೆರ್ಡಾ, ದಿ ಕ್ರಿಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ್ ಕಾನ್‌ಷಿಯಸ್‌ನೆಸ್ ಫ್ರಂ ದಿ ಮಿಡಲ್ ಏಜಸ್ ಟು ಏಟೀನ್ ಸೆವೆಂಟಿ, 1993, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್

40. ಲೀಕೆ, ರಿಚರ್ಡ್, ದಿ ಮೇಕಿಂಗ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನ್‌ಕೈಂಡ್ 1971, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಡಟ್ಟನ್

41. ಮಿಲೆಟ್, ಕೇಟ್, ಸೆಕ್ಷುಯಲ್ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ 1970, ಗಾರ್ಡನ್ ಸಿಟಿ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಡಬಲ್ ಡೇ

42. ಮಾರ್‌ಷೆಕ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್, ದಿ ರೂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಸಿವಿಲಿಸೇಷನ್ 1972, ಮಾಕ್‌ಗ್ರೂ ಹಿಲ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್

43. ಮೈಲ್ಸ್ ರೊಸಾಲಿಂಡ್, ವಿಮೆನ್ಸ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ 1988 ಕಾಲಿನ್ಸ್ ಗ್ಲಾಸ್ಕೋ, ಪಾಲಾಡಿನ್ ಬುಕ್ಸ್

44. ಮಿತ್ರ ಜ್ಯೋತಿ ವಿಮೆನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಸೊಸೈಟಿ ಈಕ್ವಾಲಿಟಿ ಆ್ಯಂಡ್ ಎಂಪವರ್‌ಮೆಂಟ್ 1997, ಕಾನಿಷ್ಕ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ

45. ಮೀಡ್, ಮಾರ್ಗರೇಟ್, ಮೇಲ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಫಿಮೇಲ್ ಎ ಸ್ಟಡಿ ಆಫ್ ಸೆಕ್ಸಸ್ ಇನ್ ಎ ಛೇಂಜಿಂಗ್ ವರ್ಲ್ಡ್

46. ಮೈಲ್ಸ್ ರೊಸಾಲಿಂಡ್, ವಿಮೆನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಪವರ್ 1995, ಲಂಡನ್

47. ಮಜುಂದಾರ್, ರಾಯ್ ಚೌಧುರಿ ಮತ್ತು ಕಾಲೀಕಿಂಕರ ದತ್ತ. ಎನ್ ಅಡ್‌ವಾನ್ಸ್‌ಡ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ.

48. ಎಮ್.ಎಮ್.ಡಿ.ಎಲ್.ಟಿ. ನ್ಯೂಮೆಮಾಯರ್ಸ್, ಕನ್‌ಸರ್‌ನಿಂಗ್ ದಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ವಿತ್ ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ನೋಟ್ಸ್ 1784. ಪ್ರಿಂಟೆಡ್ ಫಾರ್ ಜೆ. ಜಾನ್‌ಸನ್. ನಂ. 72, ಸೈಂಟಂ ಪಾಲ್ಸ್ ಚರ್ಚ್‌ಯಾರ್ಡ್, ಲಂಡನ್

49. ಜೆ.ಎಸ್. ಮಿಲ್, ದಿ ಸಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್, ಸಂಪಾದಕರು ಸುಬ್ರತೋ ಮುಖರ್ಜಿ

50. ಓಲೆನ್ ಬರ್ಗರ್, ಜೇನ್ ಸಿ, ಆ್ಯಂಡ್ ಹೆಲನ್ ವಿ ಮೂರ್, ಎ ಸೋಷಿಯಾಲಜಿ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ ದಿ ಇಂಟರ್‌ಸೆಕ್ಷನ್ ಆಫ್ ಪೇಟ್ರಿಯಾರ್ಕಿ, ಕ್ಯಾಪಿಟಲಿಸಂ ಆ್ಯಂಡ್ ಕಾಲೊನೈಸೇಷನ್ 1992, ಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ಹಾಲ್, ನ್ಯೂಜೆರ್ಸಿ

51 ಪಾಲಿ ಹೆಚ್. ಹರ್‌ನೇಮ್ ವಾಸ್ ಸೋಜರ್ನರ್ ಟ್ರೂಥ್ 1962, ಲಂಡನ್

ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಕೆ.ಡಿ. ದಿ ನಾಯಕಾಸ್ ಆಫ್. ಇಕ್ಕೇರಿ, ಮದ್ರಾಸ್ 1957

52. ಶಕುಂತಲಾ ರಾವ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ವಿಮೆನ್‌ಇನ್ ಸೇಕ್ರೆಡ್ ಲಾಸ್ 1920 ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ

53. ಶಕುಂತಲಾ ರಾವ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ವಿಮೆನ್‌ಇನ್ ದಿ ವೇದಿಕ್ ಏಜ್ 1952 ಭವಾನ್ಸ್ ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಬಾಂಬೆ

54. ಸಹಾಯ್ ಎಸ್.ಎನ್. ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಛೇಂಜಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿ 1985, ಕೆ.ಎಮ್ ಮಿತ್ತಲ್ ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ

55. ಸಂಗಾರಿ, ಕುಂಕುಂಮತ್ತು ಸುದೇಶ್ ವೈದ್ಯ ರಿಕ್ಯಾಸ್ಟಿಂಗ್ ವಿಮೆನ್, ಎಸ್ಸೇಸ್ ಇನ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಕಾಲಿಫಾರ್ ವಿಮೆನ್, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ

56. ಸಕ್ಸೇನಾ ಟಿ.ಪಿ. ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ

57. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಬಿ.ಎಸ್. ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು ಹಾಗೂ ಪೋರ್ಜುಗೀಸರು

58. ರೈನ್‌ಕೋರ್ಟ್, ಡಿ ಅಮೌರಿ ವಿಮೆನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಪವರ್ ಇನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ 1983 ಲಂಡನ್

59. ವುಲ್ಸನ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಮೇರಿ, ಎ ವಿಂಡಿಕೇಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ರೈಟ್ಸ್ ಆಫ್ ವಿಮೆನ್ 1792, ಲಂಡನ್

60. ವೆಲ್ಸ್ ಹೆಚ್.ಜಿ., ದಿ ಔಟ್ ಲೈನ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ 1920

61. ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ಮಾರ್ಕ್, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಮೈಸೂರ್, ಎಡಿಟೆಡ್ ಹ್ಯಾಮಿಕ್ ಮುರ್ರೆ, 1932 ಮೈಸೂರು

ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಸಾ.ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ, ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
2. ಗುಂಡಾ ಜೋಯಿಸ್ ಕೆಳದಿ, ಕೆಳದಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ
3. ಡಾ॥ ಕೆಳದಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಜೋಯಿಸ್, ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು
4. ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನ – ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ, ವೀರಶೈವ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಆನಂದಪುರ
5. ಲಿಂಗಣ್ಣ ಕವಿ – ಕೆಳದಿ ನೃಪವಿಜಯ ಸಂಪಾದನೆ ಕೆಳದಿ ಗುಂಡಾಜೋಯಿಸ್, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್
6. ತೇಜಸ್ವಿನಿ ನಿರಂಜನ ಮತ್ತು ಸೀಮಂತಿನಿ ನಿರಂಜನ – ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ
7. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ – ವಿಶ್ವಕೋಶ ಧರ್ಮ
8. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ – ವಿಶ್ವಕೋಶ ಚರಿತ್ರೆ
9. ಎಂ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಮತ್ತು ಎಂ. ಕೇಶವಭಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ
10. ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಸಂಪಾದಕರು ಪ್ರೊ. ಷೇಕ್ ಅಲಿ ಸಂಪುಟ–5,6

ವಿದ್ವತ್ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ದಫ್ತರ್‌ಗಳು, ಆರ್ಕಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೆಗಳು, ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು

11. ಹಯವದನರಾವ್, ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಿಯರ್ ವಾಲ್ಯೂಮ್ 2, 3 ಮತ್ತು 5 ಬೆಂಗಳೂರು
12. ಸೆಲೆಕ್ಷನ್ ಫ್ರಂ ದಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠ, ಮೈಸೂರು 1927
13. ರೈಸ್ ಬಿ.ಎಲ್ ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಿಯರ್ ವಾಲ್ಯೂಮ್ 2, ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್, ಲಂಡನ್
14. ಕರ್ನಾಟಕ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಜರ್ನಲ್ – ವೀರಶೈವ ಮಠಾಸ್ ಇನ್‌ದಿ ಕೆಳದಿ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್
15. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ
16. ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಲಿ ಜರ್ನಲ್ಸ್ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ
17. ವಿಜಯನಗರ ಸೆಕ್ಸಂಟನರಿ ಕಮ್ಮೆಮೊರೇಷನ್ ವಾಲ್ಯೂಮ್ ಸಂಪಾದಕರು ಡಿ.ಪಿ. ಕರ್‌ಮಶಂಕರ್
18. ಮೈಸೂರು ಆರ್ಕಲಾಜಿಕಲಂ ರಿಪೋರ್ಟ್
19. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು, ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ.
20. ಶೃಂಗೇರಿ ಶ್ರೀಮಠೀಯ ಪ್ರಾಕ್ತ ಲೇಖನ ಮಾಲಾ ಸಂಗ್ರಹ (ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಫಿಯತ್) ಭಾಗ–2 ಲೇಖ–20,21, ಪುಟ 35–36
21. ಪೇಷ್ವಾ ದಿಫ್ತರು ವಾಲ್ಯೂಮ್ 35–36
22. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ವಾಲ್ಯೂಮ್ 1, 2, 3 4, 6, 7
23. ಆನ್ಯುಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಆನ್ ಸದರ್ನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಪಿಗ್ರಫಿ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಇಂಡಿಕಾ
24. ಮಲ್ಲಾರ – ಸಂಪಾದಕರು ಕೆಳದಿ ಗುಂಡಾಜೋಯಿಸ್ – ಕೆಳದಿ

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮತ್ತು ಕೆಳದಿಯ ಮಧ್ಯದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರತಿ
ಕ್ರಿ.ಶ. 1678ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 10ನೇ ದಿನ

ಕ್ರಿ.ಶ. 1678ರ ಡಿಶಂಬರ 10ರಂದು ಗೋವೆಯ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನಾಸಭೆಯ ಗೋಷ್ಠಿಯಾದ ಬಳಿಕ, ಅದೇ ತಿಂಗಳ 15ರಂದು "ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿ, ಮೈತ್ರಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ"ಗಳ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಕೆಳದಿಯ ಅರಸರು ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು.

ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗವು ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಶರತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗವು ಬಸವಪ್ಪನ ಹತ್ತು ಶರತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಶರತ್ತುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದ್ದುವು.

(ಅ) ಬಸವಪ್ಪನು ಅವರಿಗೆ 30,000 ಅಶ್ರಫಿಗಳ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವನಿಂದ ಅದುವರೆಗೆ ತಪ್ಪಾಗಿಯೋ, ಸರಿಯಾಗಿಯೋ ಅವರು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ ಹಡಗುಗಳ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಅವನಿಂದ ಅದುವರೆಗೆ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕಪ್ಪ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತಿತರ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

(ಆ) ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಬಸವಪ್ಪನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತ ಬರಬೇಕು.

(ಇ) ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಸವಪ್ಪನು ಅವರಿಗೆ ಜಾಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಲು ಕಲ್ಲು, ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮರಗಳನ್ನು ಕ್ರಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಅವನ ನೌಕರರಿಗೆ ಅವರು ಸಂಬಳ ಕೊಡುವರು.

(ಈ) ಎರಡನೆಯ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಕಪ್ಪ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ 1,500 ಚೀಲ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ಪನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕೊಡಬೇಕು.

(ಉ) ಅರಬರು ಅವನ ರೇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಬಸಪ್ಪನ ಯಾವುದೇ ಬಂದರದಲ್ಲಿ ಅರಬರ ಹಡಗನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ಅದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಆತಂಕವಿರಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಸದ್ಯದ ಒಪ್ಪಂದ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.

(ಊ) ಬಸವಪ್ಪನ ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಡಗುಗಳು ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ವೈರಿಗಳ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಅರಬರ, ರೇವುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಈ ಶರತ್ತನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(ಎ) ಬಸವಪ್ಪನ ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಡಗುಗಳು ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ಕೊಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಪತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ಅವನ ಎರಡು ಹಡಗುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಪತ್ರ ಕೊಡುವಾಗ ವೇತನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ದೀವ್‌ಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಚಲಿಸುವ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವರ್ತಕ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಪತ್ರ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿ, ಬಂಗಾಳ, ಕೆಂಪುಸಮುದ್ರದ ಜಲಸಂಧಿ ಅಥವಾ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಜಲಸಂಧಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ಗೋವೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಪತ್ರ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಪೋರ್ತುಗೀಜ ನೌಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೋವೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಪತ್ರವಿರಬೇಕು. ಈ ನಿಮಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಅವರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(ಏ) ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ''ಕೋಟೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ'' ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಹಿಂದೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಅದರ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಬಸವಪ್ಪನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಬಗೆಗೆ ಆ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಯೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.

(ಐ) ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ, ಮಧ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನಿರಿಸಲು ಪೋರ್ತುಗೀಜರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯಿರಬೇಕು. ದಿನಕ್ಕೆ ಐದು ಗಾಡಿಗಳಷ್ಟು ಸರಕುಗಳನ್ನು ತೆರಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಈ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಿಡಬೇಕು.

(ಒ) ವ್ಯಾಪಾರಕೇಂದ್ರದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಇಗರ್ಜಿಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವಿಧೇಯ ಕ್ರೈಸ್ತರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಲು ಪಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯದ ಠಾಣೆದಾರರೂ, ಮಣೆಗಾರರೂ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.

(ಓ) ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕ್ರೈಸ್ತರೊಳಗೆ ವಾದವಿವಾದಗಳೆದ್ದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಮಂಗಳೂರಿನ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಕಾರ್ಯಭಾರಿ ಹಾಗೂ ಪಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು.

(ಔ) ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ, ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಪೋರ್ಚುಗೀಜ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಹಾದುಹೋಗುವ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರ ಸರಕುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ತೆರಿಗೆ ಹೇರಬಾರದು.

(ಅಂ) ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಿರ್ಜಾನ್, ಚಂದ್ರಪುರ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಭಟ್ಕಳ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಇಗರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕು.

(ಅಃ) ಪೋರ್ತುಗೀಜರ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಕಡಲ್ಗಳ್ಳರನ್ನು ಅವರು ಬಿದನೂರಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ಪನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಹಡುಗಗಳನ್ನು ಸರಕುಸಮೇತ ಪೋರ್ತುಗೀಜರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕು.

(ಕ) ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಾವರಣದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಉಗ್ರಾಣ ಕಟ್ಟಲು ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರದ ಸುತ್ತಲೂ ಗೋಡೆಕಟ್ಟಿ ಕಳ್ಳರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೋಪು ಇತ್ಯಾದಿ ಯುದ್ಧ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ಇರಬೇಕು.

(ಕಾ) ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಬಿದನೂರಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗುವ ದಾಸರನ್ನು ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕು.

(ಕಿ) ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವರ್ತಕ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವನ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಕೇಂದ್ರಾವರಣದೊಳಗೆ ಗಲ್ಲುಮರ ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಾಸಾಧನಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

(ಕೀ) ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಾವರಣದೊಳಗೆ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವರ್ತಕರು ವ್ಯಾಪಾರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಬಹುದು. ಅವರು ಮಾರಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಬಸಪ್ಪ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು.

(ಕು) ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿದನೂರಿನಿಂದ ತೆರಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ತರಲು ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವರ್ತಕ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಗೆ ಎಡೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಬಸವಪ್ಪನ ಶರತ್ತುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದ್ದವು :

(ಅ) ಅವನಿಗೆ ವೈರಿಗಳನ್ನೆದುರಿಸಲು ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ಯುದ್ಧನೌಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಸಹಾಯ ಆ ವೈರಿಗಳು ಅವರ ಮಿತ್ರರಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ. ಅವರು ಅವನ ವೈರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

(ಆ) ಅರಬರು ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಲೆತ್ನಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರು ಬಸವಪ್ಪನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.

(ಇ) ವ್ಯಾಪಾರಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಗಾಣ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

(ಈ) ಬಿರುಗಾಳಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ಪನ ನೌಕೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾರಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಅಂತಹ ನೌಕೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇರೆ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಹೇರಬಾರದು.

(ಉ) ಗೋವೆಯ ಬಂದರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯದ ಹಡಗುಗಳಿಂದ ವಾಡಿಕೆಯ ಸಲ್ಲುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(ಊ) ಬಿದನೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಯಾರನ್ನೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸಬಾರದು. ತಬ್ಬಲಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಮತ್ತು ದನಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು.

(ಎ) ಅಕ್ಕಿ ಸಾಗಿಸುವ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಾವಲಿಸುವ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ನೌಕೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಿದನೂರು ಹಡಗುಗಳ ಒಡೆಯರಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಚೀಲ ಅಥವಾ ಇತರ ಲಂಚ ಕೇಳಬಾರದು.

(ಏ) ಕೊಂಗೊ ಅಥವಾ ಓರ್ಮುಶ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಬಸವಪ್ಪನಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಯಿರಬೇಕು.

(ಐ) ಅವನ ಹಡಗುಗಳು ಅರೇಬಿಯಾದ ರೇವುಗಳಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಆ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಅವರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(ಒ) ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪೈಕಿ ಯಾರಾದರೂ ಬಸವಪ್ಪನ ಪ್ರಜೆಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದರೆ ಬಸವಪ್ಪನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪೋರ್ತುಗೀಜ ವರ್ತಕ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಯು ನ್ಯಾಯವಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ವೈಸ್‌ರಾಯನಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ವೈಸ್‌ರಾಯನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ಪನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪೈಕಿ ಯಾರಾದರೂ ಪೋರ್ತುಗೀಜ ಪ್ರಜೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ವರ್ತಕ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಯು ಬಸವಪ್ಪನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಬಸವಪ್ಪನಿಗೆ ದೂರ ಕೊಡಬೇಕು. ಆಗ ಅವನು ನ್ಯಾಬದ್ಧ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುವನು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1679ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಪೋರ್ತುಗೀಜರಿಗೆ 30,000 ಅಶ್ರಫಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು. ಈ ವಿಷಯ ಕೃಷ್ಣನಾಯಕನು ಅದೇ ತಿಂಗಳ 21ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಂದು ಗೋವೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಪೋರ್ತುಗೀಜರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ 1,500 ಚೀಲ ಅಕ್ಕಿಯ ಬಗೆಗೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಆಗಸ್ಟ್ 1ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಂದು ಹುಟ್ಟುವಳಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ 1500 ಚೀಲ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಾಯಕನ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕಟ್ಟಳೆಯಾಯಿತು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು 1,500 ಚೀಲ ಅಕ್ಕಿಯ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1680ರ ಜೂನ್ ಅಥವಾ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ಪಡೆದರು.

1782ನೇ ಇಸವಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 28ರಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜವಂಶದ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ನಡೆದ ಕರಾರಿನ ಪ್ರತಿ

ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಸವಾಲ್	ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಜನರ ಜವಾಬು
1. ಹೈದರ್ ನಾಯಕನು ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಅವರ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವನು ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೈದರನು ಚಾಕರನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಕುಂಪಣಿಯವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಜನಗಳನ್ನು ನಾವು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.	ಹೈದರನ ಮಹೀಶೂರ ದೊರೆಗಳ ಚಾಕರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಅವರ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂಬುವುದನ್ನು ಕುಂಪಣಿಯವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಮಹಿಶೂರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಫೌಜನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಹೈದರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಜಮನೆತನದವರನ್ನು ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಡುವರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳು ಅಂತರಂಗವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡ ಪ್ರಕಾರ ಸಲಹಾ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.
2. ಕುಂಪಣಿಯವರು ಕೊಯಮತ್ತೂರು ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಮಲ್‌ದಾರರನ್ನು ಮತ್ತು ಕಿಲ್ಲೇದಾರರನ್ನು ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ವರಹಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.	ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.
3. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನಗಳು ಕಣಿವೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹರದನಹಳ್ಳಿ ವಿಜಯಪುರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತರುವಾಯ ನಾವು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.	ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು.
4. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳು ಮಹಿಶೂರ ಕೋಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಅಥವ ನನ್ನ ಕಡೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷ ವರಹಾಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.	ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು.

5.	ಕುಂಪಿಣಿಯವರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ನನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಐದು ಲಕ್ಷ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗೆಯೇ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ವರಹಗಳವರೆಗೂ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವೆನು.	ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು.
6.	ನಾನಾಗಲಿ ಅಥವ ನನ್ನ ಹಕ್ಕುದಾರರಾಗಲೀ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ನಾನು ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೆ ತಿಂಗಳು ಕಟ್ಟಲೆ ಶಿಸ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಐದು ಲಕ್ಷ ವರಹಗಳನ್ನು ಪೆಷಕಷ್‌ನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಿಸತಕ್ಕ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರಹ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ದೇಶವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತೇನೆ.	ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು.
7.	ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಜನಗಳು ಶಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೋಜರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ತಂಜಾವೂರು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕು.	ಹೆಚ್ಚಾದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಮಹೀಶೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದವರು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.
8.	ಮಹೀಶೂರ ರಾಜ್ಯದ ದವಲಕ್ತಿಗೂ ಪೆಷ್‌ಕಷಿಗೂ ಚೌತಾಯಿಗೂ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಯಾವ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು. ರಾಣೀ ಸಾಹೇಬರೇನೇ ಅಮಲ್‌ದಾರ್ ಕಿಲ್ಲೆದಾರ್ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವರು ಮತ್ತು ಕುಂಪಣಿ ಸಿಪಾಯಿ ಸೋಜರುಗಳು ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಾಳ್ಯಗಾರರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಕೂಡದು.	ಮೊಗಲಾಯಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಪೆಷ್‌ಕಷ್‌ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಯವರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಚೌತಾಯಿಯನ್ನು ಕುಂಪಣಿ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಮೊಗಲಾಯಿಯವರಿಗೂ ಮರಾಠಿಯವರಿಗೂ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕುಂಪಣಿಯವರೇ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊಗಲಾಯಿಯವರೂ ಮರಾಠಿಯವರೂ ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಪೆಷ್‌ಕಷ್ ಚೌತಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ಕುಂಪಣಿಯವರು ಬೇರೆ ಫಂಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಕಲಹ ಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಇಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ದಂಡಿನ ಬಲವಾದ ಖರ್ಚಿಗೂ, ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತಿತರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೂ

ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಹಣವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಮಲ್‌ದಾರರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಷಾವಧಿ ಪೆಷ್‌ಕಷನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಕುಂಪಣಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ಸೋಜರುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ರಾಣೀಸಾಹೇಬರು 12 ತಿಂಗಳ ಸರಬರಾಜನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಈ ಸರಬರಾಜಿಗಾಗಿ ಕುಂಪಣಿಯವರೇ ಖುದ್ದು ಹಣವನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

9. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೈದರನಾಯಕನಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವ ಅವನ ಕಡೆಯವರಿಂದಾಗಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಭರಣಗಳು, ಆನೆಗಳು ಕುದುರೆಗಳು ಹಣಗಳು ಮತ್ತು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಣಿಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿರುವ ಮೇರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಕೋಟೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಸಿಪಾಯಿ ಸೋಜರುಗಳ ಸೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಇನಾಂ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಮಿಲಿಟರಿಯವರಿಗೆ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಸಲಹಾ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

10. ಹೈದರನಾಗಲಿ ಅಥವ ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಹುದ್ದೆದಾರನಾಗಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜೀವಸಹಿತ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅವರನ್ನು ರಾಣಿಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಕುಂಪಣಿಯವರು ಹೈದರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹೀಶೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವರು.

11. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವು ರಂಗನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ವಾಸ್ಥಾನ ವಾದುದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಹ ಇತರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕುಂಪಣಿಯವರು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಡಕೂಡದು

ಯಾವ ಕೋಟೆಯ ಸೈನ್ಯಾಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದು ನಾಶಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ ಯಾವುದು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು ಇವುಗಳು ಕುಂಪಣಿಯವರು ಆಲೋಚಿಸಿ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡುವರು.

12. ರೆವೆನ್ಯೂ ಸೇನೆ ಪೋಲೀಸ್ ಪಾಳ್ಯಗಾರರ ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವಿಕೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಕೂಡದು.

ಇದಕ್ಕೆ ನಾವುಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು.

13. ಹೈದರ್ ನಾಯಕನನ್ನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಜಯಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಅಥವ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಕುಂಪಣಿಯವರು ನಮಗೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಅಡ್ವಾನ್ಸಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಹಣಗಳು ವಾಪಸು ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು.

ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು.

14. ನಾನಾಗಲಿ ನನ್ನ ಹಕ್ಕುದಾರರಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರವು ನಮ್ಮದೇ ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದ ದೊರೆಗಳಿಂದ ಕುಂಪಣಿಯವರು ನಮಗೆ ಒಂದು ಸನ್ನದು ತರಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಘನವಾದ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಜನರಲ್ ಕೂಟಿ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಏನು ಖರಾರು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ನಾವು ಬದ್ಧರಾಗುವೆವು. ಮತ್ತು ನೀವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ರೀತಿಗೆ ಬಂಗಾಳಾದಿಂದ ಒಂದು ಸನ್ನದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿದ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ತಂಜಾವೂರ ರಾಜರಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸನ್ನದಿನ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸನ್ನದು ಮಹೀಶೂರ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ತರಿಸಿಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಜನರಲ್ ಕೂಟ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರವು ಕುಂಪಣಿ ಗವರ್ನರಿಗೆ ಈಚೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವು ದಖಿನ್ ಸುಭೇದಾರರು ಕುಂಪಣಿ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ್ದೆಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮರಾಠಿಯವರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವರ ಸ್ವಂತದ್ದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಬಾಧ್ಯರಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಅವರ ಸಂಗಡ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಾಕಿ ರಾಜ್ಯವು ರಾಣಿಯವರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಬಿಡಲ್ಪಡುವುದು.

15. ಈಗ ಮಹೀಶೂರ ದೇಶವು ನಿರಂತರವಾದ ಯುದ್ಧದಿಂದ ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ವರ್ಷಪ್ರತಿ ಐದು

ಮಹೀಶೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪೆಷ್‌ಕಷ್ ಚೌತಾಯಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲ್ಪಡುವುವೊ ಹಾಗೆಯೇ ಮರಾಠಿಯವರಿಗೂ ಮೊಗಲಾಯಿಯವರಿಗೂ

ಲಕ್ಷವರಹಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೆಷ್‌ಕಷನ್ನು ನಾವು ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾರೆವು ಆದರೆ ಈಗ ಹೈದರನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮಸ್ತ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ 23 ಲಕ್ಷ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 5 ಲಕ್ಷ ವರಹ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುಂಪಣಿಗೆ ಜಹಗೀರು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕುಂಪಣಿಯವರು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಬರಬೇಕಾಗುವ ಪೆಷ್‌ಕಷ್ ಚೌತಾಯಿಗಳು ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕುಂಪಣೀ ದಂಡುಗಳು ಇಡಲ್ಪಡುವ ಕೋಟೆ ಮುಂತಾದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ 12 ತಿಂಗಳ ಸರಬರಾಜು ಸಾಮಾನುಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಈ ಬಲಗಳಿಗೆ ರಾಣೀಸಾಹೇಬರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ. ಹೈದರನ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಣೀಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅಥವ ಅವರ ಹಕ್ಕುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಕುಂಪಣಿಯವರು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

16. ನಿಜಾಂ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಯವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬರತಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಾಪಸು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಹೈದರನು ಸೋತುಹೋದ ನಂತರ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೊಡುವ ಹಣವನ್ನು ದೌಮಷಾಯ ಪ್ರಕಾರ ನನಗೆ ವಾಪಸು ಕೊಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸೇರದಂಥಾ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಕೂಡದೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಪೆಷ್‌ಕಷ್ ಚೌತಾಯಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುಂಪಣಿಯವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ರಾಣೀಸಾಹೇಬರು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಮಾಡುವರು.

ನಿಜಾಂ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಯವರ ದೇಶಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದೇಶಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಕುಂಪಣಿಯವರು ರಾಣೀ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ವಾಪಸು ಕೊಡಿಸುವರು.

17. ಮುರಾರಿರಾಯನು 30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ರಾಣೀ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಇದಲ್ಲದೆ ಮೋಸಮಾಡಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಗುತ್ತಿ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುರಾರಿರಾಯರ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡಕೂಡದೆಂದು ರಾಣೀಸಾಹೇಬರು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಗುತ್ತಿ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುರಾರಿರಾಯನ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ವಾಪಸು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಥವ ಕೊಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕು ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಸುಲಿವಾನ್ ಎಂದು ರುಜುವಿದೆ.

A letter of Macartney to Maharani Lakshmammanni. The original is in Persian and Marati - This is an abstract translation given in Mysore Pradhans Page 24 App-D

To her Highnesss the Maharani

God bless you.

I received the letter you sent with Narayana Rao and have noted its contents with pleasure. I have been always anxious to serve your interest. The ingratitude and injustice of Hyder to you are publicly known to everybody. It has become a matter of necessity not only for us; but for others also to punish him for his misdeeds. I write these in accordance with the treaty with you, if god blesses the efforts of the company it will seen how your rights will be respected. We also count much upon the service of Tirumala Rao and other such intelligent noble men on your behalf. And hence you may rest assured your Kingdom will be restored to you. Hyder had declared war against us and our allies through enmity. We shall therefore necessairly invade his territories from all quarters. And by the grace of God we will restore to the rightfull owners those territories which Hyder had occupied by fraud and force. The English and the Co. will see to this with special care. And we shall always do what is just and upright. The Ranee and her persons should join the Co in this noble work. And there is no doubt that good results in every way.

Sd-

Macertney

Translated of a copy of a letter written by General Medows Governor of Madras to Sri Rani Lakshmammanni Rana of Mysore dated 11 Suddha Vaishakha Sadharana May 1790

To Maharanee Lakshmammanni Sovereign of the Teritories of Mysore.

The respected greetings of general Medows, Governor of Channapatna; your letter is duly delivered by your ambassador Tirumala Rao and I understood the contents. God knows when Tippu may die and leave the country. Victory is Gods grace. If he will enable us to resotre the kingdom to the rightful rulers we will indeed by very happy. We cannot now discuss about the distribution of the territories. As the Nizam and the Maratas are our allies we cannot settle the point ourselves. It is right that you should bear the cost of the war and it is also very good that you promise to pay price money to the troops. If we succeed in restoring the country and set things right we will be pleased to have accomplished a good purpose. We will do our best and the Almighty should crown our efforts with success we cannot say any more now

Sd-

William Meadows

In 1796 Maharani Lakshmammanni traced Tippu's intrigues with the French and sent Tirumala Rao a copy of his proposals to the French together with an interesting letter of her own. Tirumala Rao informed Lord Hobart (the then Governor of Madras) of Tippu's proceedings who reported the matter to the Governor General.

Abstract translation of a copy of Kannada letter written to Tirumala Rao by Maharani Lakshmammanni about the year 1796.(App Page 29 - Mysore Pradhans)

We have been writing to you of our affairs from time to time. It is 22 years since you left the province we are daily being persecuted by Tippu. We cannot say at what moment he may send assassins and get us murdered.

And for the restoration of to our Kingdom you may have been exerting your best, winning the sympathics of English sirdars in our favour, entering into treaties with them etc. and at what an amount of sacrifice and suffering for our sake 700 familes of your Kith and Kin have been allowed to be ruthlessly murdered. All you immense wealth has been spent and you are a ruined person.

And all along it has been our greatest anxciety to see our Kingdom justly administered with you as our right hand in Srirangapatnam and our pious gifts to Brahmins and temples rightly uphold and thus leading a holy life under the sacred influence of Lord Sriranga and our days in quiteness and peace.

And while we note the projects of the Mohammadan tyrant we despair of our life. For we now learn that the French vakeel at the court of Tippu has been strongly advising him to put us all to death, as we may possibly one day be the cause of his ruin.

We have now sent along with this a copy of the treaty which tippu as lately made with the French. If you show this to the Governor of Madras and get him to invade the country with a large army before the arrival of French assistance to Tippu. You will save not only us but the English also. But if on the country there be any vaccilation as on the two or three previous occasions Tippu and the French will unite like fire and air and the whole country will be ruined. Please do tell the governer and the English there that they may not care for us at least in pure defence in order to preserve their own safety they must put down Tippu at once before he gets French aid.

Under the circumstances you will see our life is quite uncertain and even if

we are no more as you are the best well wishers of the state you should keep exeting your best see Tippu destroyed and get a member of the Royal Family placed on the throne and administer the country without infringing on the least the wihses of the English and always with an eye to justice and truth and maintain our pious and charitable institutions, taking your own share of the revenues as per our treaty with you and acting fastly in a manner that our soul may rest with satisfaction in the other world. If however it should happen by God's grace that we should also be alive and the English conquer Tippu and restore us Kingdom we shall pay the expenses of the English army to the extent of one crore of Pagodas and for this they might abide by the terms of our old treaty with Sullivan and Macartney. You should communicate all this to the English and get the army to march at once. And it cannot be timed to arrive here at a more opportune moment. For Tippu is acting here in the most foolish manner. He does not know who are his best friends and who his worst enemies. And hence he has lost control even over his own army. He has no good military officer and everybody here is wishing for him discomfiture and he is very unpopular by whatever way the army may come now it can have ample supplies & good water.

If you will therefore exert your best now without delay with your usual zeal ability and intelligence I have no doubt that God will second your efforts and give us victory this time. Please reply to this immediately. Day and night we have been thinking of you alone for further particulars the Brahmin bearer of this will explain

To their excellencies Lords Mornington and Clive ornamented with every nobel qualification, sallam of Lakshmammanni. In times of yore providence bestowed upon our elders the Raj of Mysore and got it administered by us with justice and wisdom. Of late our servant Hyder Naik growing in power usured our territories and put to death our lord consort, our children, our relations and all our dependents. He plundered our place several times and with the help of the wealth thereby acquired conqured other communities and committed revages throughout, slaying mercilesly and without cause ryots paligars and other persons by thousands. Finding it impossible to bear his oppression any longer and considering the English nation highly virtuous and upright and as a such their friendship very much to be coveted and sure to yield much good in future we sent an embassy to the then

governor of Madras through Mahamad Ali Khan (Navab of Carnatic) in the year 1760. Certain nagotiations followed as recorded in our letter to the then governor. Later on in the year Dhurmukhi (1776 A.D.) relying on the promises of the illustrious Lord Pigot we sent our pradhan Sri Tirumala Rao. Unfortuantely the governor could do nothing, as he himself was involved in trouble. And the year Shubakrit (1782 A.D.) Lord Macartney gave us ample assurance of our restoration and hence we got together many of our adherents. Just on the eye of our capturing Tippu Sultan and recovering our Kingdom our object was disclosed to Tippu Sultan and consequently he put to death seven hundred familes from amongst our relations as well as those of Thirumala Rao including men women and children. You are also aware of the events that transpired in the year Sadharana (1790 A.D.) in the times of General Meadows and Lord Cornwallis. After the late treaty under the advice of the french Tippu Sultan has caused of the death of Raja, and plundered the palace and placed us in the rigorous custody in a separate house. While in this state we learnt that you have been sent to this land specially to restore us to our Kingdom. Besides we have also heard of your great nobility of character and purity of heart and placing implicit faith in you we seek your protection and aid. And hence with your usual goodness considering the claims of justice and with an eye to God and everlasting fame you should root out the enemy and restore us our kingdom according to the conditions of our last treaty with you. We shall pay a crore of star pagodas for the expenses of the war. We have also written to our pradhan Sri Thirumala Rao in greater detail and he will tell you everything. As he is our best friend whatever he said or done by him on our behalf shall have our fullest approval and you may consider them as completely ratified by us. As we are in the hands of the enemy we cannot count upon our lives. Should it so happen that we are no more with the assistance of this one pradhan Tirumala Rao we request you to establish the Raj with justice and acquire fame for all times to come. Requesting the pleasure of your valued reply.

(Feb. 1799)

14 Pushya Bahula Kalayukti

Behauder, which shall be binding upon the contracting parties as long as the sun and moon shall endure.

I. The friends and enemies of either of the contracting parties shall be considered as the friends and enemies of both.

II. The Honourable East-India Company Behauder agrees to maintain, and his Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder agrees to receive, a military force, for the defence and security of his Highness's dominions; in consideration of which protection, his Highness engages to pay the annual sum of seven lacks of Star Pagodas to the said East-India Company, the said sum to be paid in twelve equal monthly instalments, commencing from the 1st of July, Anno Domini 1799. And his Highness further agrees, that the disposal of the said sum, together with the arrangement and employment of the troops to be maintained by it, shall be entirely left to the Company.

III. If it shall be necessary for the protection and defence of the territories of the contracting parties, or of either of them, that hostilities shall be undertaken, or preparations made for commencing hostilities against any State or Power, his said Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder, agrees to contribute towards the discharge of the increased expense incurred by the augmentation of the military force, and the unavoidable charges of war, such a sum as shall appear to the Governor General in Council of Fort William, on an attentive consideration of the means of his said Highness, to bear a just and reasonable proportion to the actual net revenues of his said Highness.

IV. And whereas it is indispensably necessary, that effectual and lasting security should be provided against any failure in the funds destined to defray either the expenses of the permanent military force in time of peace, or the extraordinary expenses described in the Third Article of the present Treaty, it is hereby stipulated and agreed between the contracting parties, that whenever the Governor General in Council of Fort William in Bengal shall have reason to apprehend such failure in the funds so destined, the said Governor General in Council shall be at liberty, and shall have full power and right, either to introduce such regulations and ordinances as he shall deem expedient for the internal management and collection of the revenues, or for the better ordering of any other branch and department of the Government of Mysore, or to assume and bring under the direct management of the servants of the said Company Behauder, such part or parts of the territorial possessions of his Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder, as shall appear to him,

the said Governor General in Council, necessary to render the said funds efficient and available either in time of peace or war.

v. And it is hereby further agreed, that whenever the said Governor General in Council shall signify to the said Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder, that it is become necessary to carry into effect the provisions of the Fourth Article, his said Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder shall immediately issue orders to his Aumils, or other officers, either for carrying into effect the said regulations and ordinances, according to the tenor of the Fourth Article, or for placing the territories required under the exclusive authority and control of the English Company Behauder. And in case his Highness shall not issue such orders within ten days from the time when the application shall have been formally made to him, then the said Governor General in Council shall be at liberty to issue orders, by his own authority, either for carrying into effect the regulations and ordinances, or for assuming the management and collection of the revenue of the said territories, as he shall judge most expedient for the purpose of securing the efficiency of the said military funds, and of providing for the effectual protection of the country and the welfare of the people. Provided always, that whenever, and so long as any part or parts of his said Highness's territories shall be placed, and shall remain under the exclusive authority and control of the said East India Company, the Governor General in Council shall render to his Highness a true and faithful account of the revenues and produce of the territories so assumed; provided also, that in no case whatever shall his Highness's actual receipts or annual income, arising out of his territorial revenue, be less than the sum of one lac of Star Pagodas, together with one-fifth of the net revenue of the whole of the territories ceded to him by the Fifth Article of the Treaty of Mysore; which sum of one lac of Star Pagodas, together with the amount of one-fifth of the said net revenue, the East India Company engages, at all times and in every possible case, to secure and cause to be paid for his Highness's use.

vi. His Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder engages, that he will be guided by a sincere and cordial attention to the relations of peace and amity, now established between the English Company Behauder and their Allies, and that he will carefully abstain from any interference in the affairs of any State in alliance with the said English Company Behauder, or of any State whatever. And for securing the object of this stipulation, it is further stipulated and agreed, that no communication or correspondence

without the previous knowledge and sanction of the said English Company Behauder.

VII. His Highness stipulates and agrees, that he will not admit any European foreigners into his service, without the concurrence of the English Company Behauder; and that he will apprehend and deliver up to the Company's Government all Europeans, of whatever description, who shall be found within the territories of his said Highness, without regular passports from the Company's Government, it being his Highness's determined resolution not to suffer, even for a day, any European foreigners to remain within the territories now subjected to his authority, unless by consent of the said Company.

VIII. Whereas the complete protection of his Highness's said territories requires that various fortresses and strong places, situated within the territories of his Highness, should be garrisoned and commanded, as well in time of peace as of war, by British troops and officers, his Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder engages, that the said English Company Behauder shall at all times be at liberty to garrison, in whatever manner they may judge proper, all such fortresses and strong places, within his said Highness's territories, as it shall appear advisable to them to take charge of.

IX. And whereas, in consequence of the system of defence which it may be expedient to adopt, for the security of the territorial possessions of his Highness Maha Rajah Mysoor Kistna Rajah Oodiaver Behauder, it may be necessary that certain forts and strong places, within his Highness's territories, should be dismantled or destroyed, and that other forts and strong places should be strengthened and repaired, it is stipulated and agreed, that the English East-India Company Behauder shall be the sole judges of the necessity of any such alterations in the said fortresses; and it is further agreed, that such expences as may be incurred on this account, shall be borne and defrayed, in equal proportions, by the contracting parties.

X. In case it shall become necessary, for enforcing and maintaining the authority and government of his Highness in the territories now subjected to his power, that the regular troops of the English East-India Company Behauder should be employed, it is stipulated and agreed, that upon formal application being made for the service of the said troops, they shall be employed in such manner as to the said Company shall seem fit; but it is expressly understood by the contracting parties, that this stipulation shall not subject the troops of the English East-India Company Behauder to be employed in the ordinary transactions of revenue.

XI. It being expedient for the restoration and permanent establish-

ment of tranquillity in the territories now subjected to the authority of his Highness Maha Rajah Mysoor Kistna Rajah Oodiaver Behauder, that suitable provision should be made for certain officers of rank in the service of the late Tippoo Sultaun, his said Highness agrees to enter into the immediate discussion of this point, and to fix the amount of the funds (as soon as the necessary information can be obtained) to be granted for this purpose, in a separate Article, to be hereafter added to this Treaty.

XII. Lest the garrison of Seringapatam should, at any time, be subject to inconvenience from the high price of provisions and other necessaries, his Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder agrees, that such quantities of provisions, and other necessaries, as may be required for the use and consumption of the troops composing the said garrison, shall be allowed to enter the place, from all and every part of his dominions, free of any duty, tax, or impediment whatever.

XIII. The contracting parties hereby agree to take into their early consideration the best means of establishing such a commercial intercourse between their respective dominions, as shall be mutually beneficial to the subjects of both Governments, and to conclude a Commercial Treaty for this purpose, with as little delay as possible.

XIV. His Highness Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder hereby promises to pay at all times the utmost attention to such advice as the Company's Government shall occasionally judge it necessary to offer to him, with a view to the economy of his finances, the better collection of his revenues, the administration of justice, the extension of commerce, the encouragement of trade, agriculture, and industry, or any other objects connected with the advancement of his Highness's interests, the happiness of his people, and the mutual welfare of both States.

XV. Whereas it may hereafter appear, that some of the districts declared by the Treaty of Mysore to belong respectively to the English Company Behauder and to his Highness are inconveniently situated, with a view to the proper connection of their respective lines of frontier, it is hereby stipulated between the contracting parties, that in all such cases they will proceed to such an adjustment, by means of exchanges or otherwise, as shall be best suited to the occasion.

XVI. This Treaty, consisting of sixteen Articles, being this day, the 8th of July, Anno Domini 1799 (corresponding to the 3rd of Suffur, Anno Hegiræ 1214, and to the 7th of the month Assar, of 1721st year of the Saliwahan era) settled and concluded at the fort of Nazzerbagh, near Seringapatam, by his Excellency, Lieutenant-General

George Harris, Commander in Chief of the Forces of his Britannic Majesty, and of the Honourable English East India Company Behauder, in the Carnatic and on the Coast of Malabar, the Honourable Colonel Arthur Wellesley, the Honourable Henry Wellesley, Lieutenant-Colonel William Kirkpatrick, and Lieutenant-Colonel Barry Close, with the Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder, the aforesaid gentlemen have delivered to the said Maha Rajah one copy of the same, in English and Persian, sealed and signed by them, and his Highness the Maha Rajah has delivered to the gentlemen aforesaid another copy, also in Persian and English, bearing his seal, and signed by Luchuma, widow of the late Kistna Rajah, and sealed and signed by Purnia, Dewan to the Maha Rajah Kistna Rajah Oodiaver. And the aforesaid gentlemen have engaged to procure and to deliver to the said Maha Rajah, without delay, a copy of the same, under the seal and signature of the Right Honourable the Governor General, on the receipt of which by the said Maha Rajah, the present Treaty shall be deemed complete and binding on the Honourable the English East India Company and on the Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder, and the copy of it now delivered to the said Maha Rajah shall be returned.

Witnessed
(Signed) EDWARD GOLDING,
Assistant Secretary.

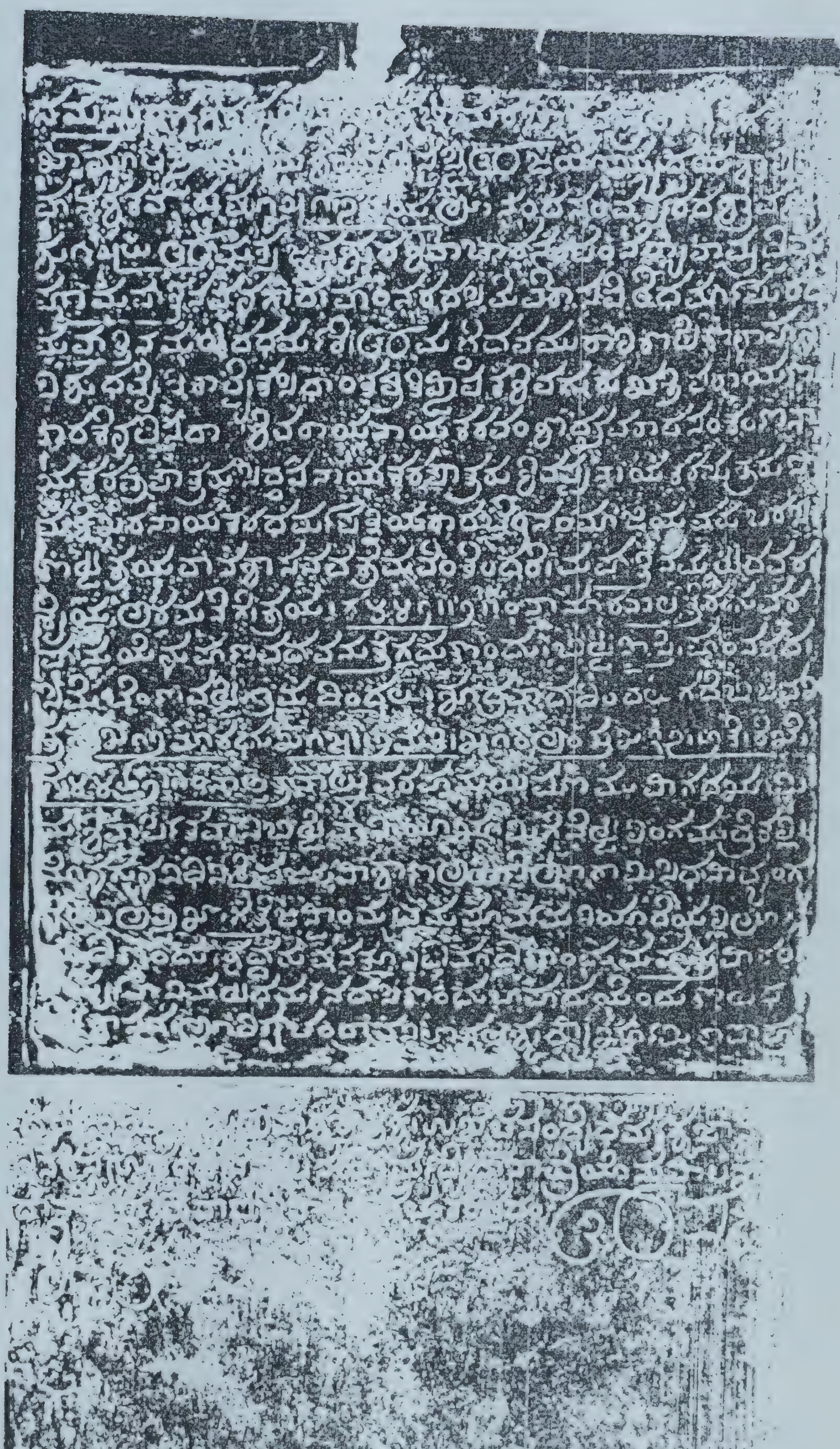
(Seal of the Maha Rajah)
and the
(Ranee's Signature.)
(Seal and Signature of Purniah.)

A true Copy,
(Signed) G. BUCHAN,
Sub-Secretary.

ARTICLES EXPLANATORY OF THE THIRD ARTICLE OF THE TREATY OF MYSORE, CONCLUDED IN 1799.

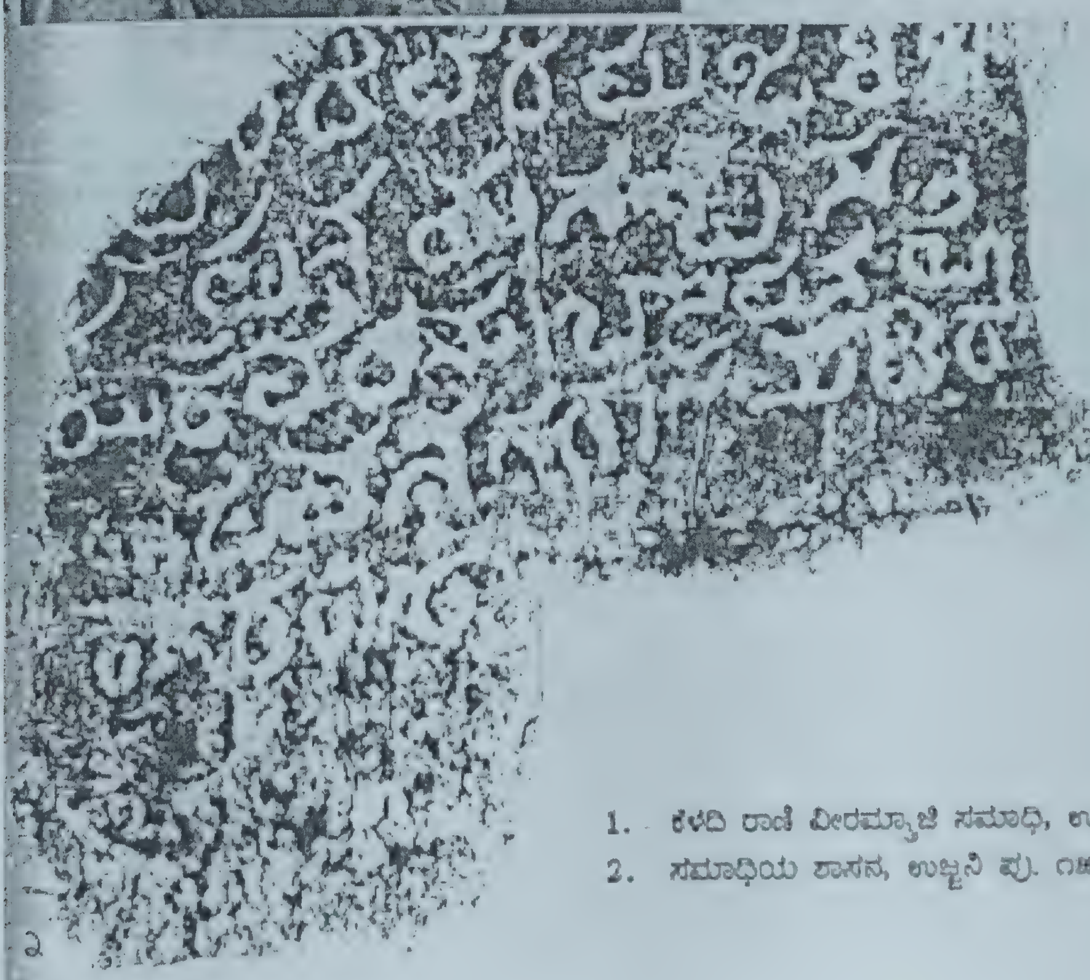
Additional Articles for modifyiog and defining the Provisions of the Third Article of the Treaty of Mysore, settled and concluded between the English East India Company Behauder and Maha Rajah Mysore Kishen Rajah Oodiaver Behauder, Rajah of Mysore.

Whereas it is stipulated by the Third Article of the Treaty of Mysore, that in the event of hostilities, or of preparations for hostilities, against any State or Power, Maha Rajah Mysore Kistna Rajah Oodiaver Behauder shall contribute towards the discharge of the increased expenses thereby incurred, a sum to be eventually determined by the

ಕೆಳದಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಧರ್ಮಪ್ಪುಲಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನ ಶಾಸನ

1. ಕೆಳದಿ ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿ ಸಮಾಧಿ, ಉಜ್ಜೈನಿ ಪು. ೧೫೩
2. ಸಮಾಧಿಯ ಶಾಸನ, ಉಜ್ಜೈನಿ ಪು. ೧೫೪

ಕೆಳದಿ ವೀರಭದ್ರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದಿನ ಧ್ವಜಸ್ಥಂಭದ ಮೇಲಿರುವ
ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಮತ್ತು ರಾಜಾರಾಮನ ಉಬ್ಬು ಚಿತ್ರ

ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಒಂದು ಜನಪದ ಗೀತೆ

ಮೊಗಲ ಖಾನರಿಗಂಜಿ ಮರಾಠಿ ಮರಿಯರಸ।
ಮಲೆನಾಡ ರಾಣಿಗೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಜಾಣಿ॥

ಮೊಗಲ ಶಾಹಿ ವರಂಗಖಾನ ಬಿಗುವಿಲೆ ಕೆಳದಿಗೆ ಇಳಿದ।
ಹಗಲಿರುಳು ದಿಗಿಲಾಗ ದಿನದಿನಕ ಜಾಣಿ॥

ಮುನ್ನೊಡೆ ಕೊಡ ಹೇಳೋ ಚೆನ್ನಮ್ಗ ರಾಜಾರಾಮ್ನ।
ಕನ್ನ ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗಿ ಇಲದಿರಕ ಜಾಣಿ॥

ಖಾನರ ಕರಿಸ್ಯಾಳೆ, ಅರಮನಿಗೆ ಇಳಿಸ್ಯಾಳೆ।
ನೆವಣಿ ನಿಟ್ಟ ಬಿಗಿಸಿ ಹುಗಿಸ್ಯಾಳ ಜಾಣಿ॥

ಬೆಳಗಾಗಿ ಹೌಹಾರಿ ಮೊಗಲರ ಇಡಿದಂಡು ।
ಕಾಲಕಿತ್ತು ಓಡ್ಯಾರೋ ಖಾನರು ಜಾಣಿ॥

ಉಳವಿಯ ಚೆನ್ನಬಸವ ಉಳಿಸಿದ ನಮ್ಮಾನ।
ಕಳಸವ ಕಟ್ಟಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಜಾಣಿ॥

ಕೆಳದಿಯ ಶಿವರಾಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಲಿ ಶಿವಶಿವನೆ।
ಇಳಿಮ್ಯಾಗ ಸೊಗನಲಿದು ಉಂಡುಟ್ಟು ಜಾಣೆ॥

–ಕೃಪೆ ಕೆಳದಿ ಗಂಡಾ ಜೋಯಿಸರು